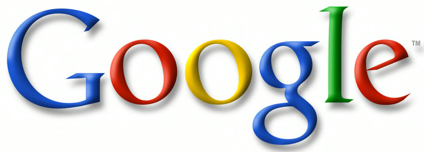

Google

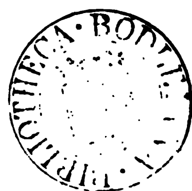

Oehlenschlägers Tragødier.

Femte Bind.

Oehlenschlägers

Tragødier.

Femte Bind.

Kiøbenhavn.

Paa Universitetsboghandler Andr. Fred. Høsts Forlag.

Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

1849.

Oehlenschlägers

Tragødier.

Første Deel.

Kiøbenhavn.

[illegible]
[illegible]
184[illegible]

Indhold.

Kiartan og Gudrun.

Tragødie i 5 Handlinger.

(1848.)

Personerne.

Olaf Tryggvason, Norges Konge.
Ingeborg, hans Søster.
Olaf Paa, Eier af Hiardarholt paa Island.
Kiartan, hans Søn.
Hrefna, hans Datter.
Bodli, hans Brodersøn.
Gudrun Osvifsdatter.
Brand, en Islænder.
Orm Lyrgia og flere throndske Høvdinger.
Broder Martin, en Munk.
Cornelia, Gudruns Pleiemoder.
Thorgerda, Ingeborgs Jomfru.
En Pige.
Huuskarle.

Første Handling.

En smuk rund Plads indhegnet af Birke- og Grantræer.

I Baggrunden, ikke langt tilbage, et Gudehuus, hvis Vægge ere prydede med udskaarne malede Billeder, som forestille Thors Fiskeri og Baldurs Død.

Kiartan. Bodli.

Kiartan.

Hvo skulde troe, paa en saa deilig Sommerdag,
Han var paa Island, han, som aldrig var her før;
For mig og Dig, som ei forlod det kiære Land,
Hvad er os bedre?

Bodli.

Intet! Men det er ei her,
Oprigtig talt, i denne lille Dukkekrog,
Jeg hylder Landets Skiønhed; — men ved Fieldets Væg,
I Hulerne, hvor Solen pryder toppet Iis
Med alle Farver; det er Geisers hede Sprud,
Og Heklas Brand —

Kiartan.

Naturen, vistnok, først og sidst;
Men Kunsten, Bodli, heller ei foragte Du!
Og mere, tykkes mig, min Faders Pleiesøn
Ham takke skulde, for det sielbne Kløgtens Værk.

Bodli.

Skurdguder, giort af Træ, kan ei fortrylle mig.

Kiartan.

Paa Jorden vise høie Guder Hvermand ei
Fortrolighed; det blev udkaarne Siæles Lod,
At skue dem, — og vise Dig hvad de har seet.

Bodli.

Oprigtig talt, mig tykkes Kunst en Trællebont,
Usømmelig for Helten.

Kiartan.

Og — oprigtig talt —
En Trælletanke tykkes mig din Mening, Ven!

Bodli.

Vi stamme ned fra Helte!

Kiartan.

Godt!

Bodli.

Og Heltene
Maaskee fra Guder!

Kiartan.

Godt! Men stamme Guderne
Maaskee fra dumme Jetter? Guder blev de først,
Da Jetters Dumhed, Jetters Hovmod de betvang.
Foragter Du en Skiald?

Bodli.

Nei, ædel Skialdesang
Tilhører Helten.

Kiartan.

Og hvorfor ei Kunstens Værk?
Vaulundur er en Valhalsgud, som Bragi selv;
Jeg dyrker ham; min Fader Olaf lærte mig
At bruge Kunstner-Meiselen, som Spyd og Sværd; —
Og begge Dele — naar Du vil — jeg viser Dig.

Bodli.

Vær ei saa vild! Var Bodli ei den sindige,
Saa stod i Kamp vi begge nu alt blødende.

Kiartan.

Hvi driller Du mig da? Jeg kan ei lide det!
Det veed Du, og dog giør Du det. Det morer Dig
At ærgre mig.

Bodli.

Hvor, Kiartan, kan Du tale saa?
Fra Barnsbeen er jeg dog din Pleiebroder jo.

Kiartan.

Det har Du ogsaa pralet af heel mangengang:
At Thorleif, at din Fader, mere fornem var
End min, fordi han fostred Dig som Pleiesøn.
Det Takken var, fordi han prøved, i sin Venlighed,
At giøre Hoved — af den Knub, som intet er.

Bodli.

Nu gaaer det fast for vidt!

Kiartan (leer).

Ja, kæmpe kan vi strax;
Men bedre Hoved faaer Du knap, om ogsaa Du
Afhugger mit.

Bodli.

Hvad, Kiartan, giør Dig dog saa vred?

Kiartan.

Dit hele Væsen, hvormed Du mishager mig.
Min Faders Fødsel af en Trælleqvinde, lod
Du mig da tidt nok høre, skiøndt vi Alle veed:
Melkorka var en Kongedatter? Gudrun har
En Vise digtet, hun mig forelæse vil,
Om Olaf Paas, min Faders, Elskovseventyr.
Jeg vædder, den er god; thi hun er øvet vel
I Skialdekunsten; Snillet mangler heller ei.

Bodli.

Alting forstaaer hun godt; — at fange Hierter med!

Kiartan.

Har hun maaskee alt fanget dit?

Bodli.

Nei dit, min Ven!
Ifald Du ikke veed det.

Kiartan.

Om jeg vidste det,
Saa sagde jeg det reent ud; thi Oprigtighed

Undvære kan en ærlig Kæmpe, tykkes mig,
Saalidt som solklar Foraarsdag det Himmelblaa. —
Jeg veed det ikke! —

Bodli.

Kiartan, jeg det veed for Dig.

Kiartan.

Hvo bliver klog paa Gudrun? Hvo forstaaer sig selv
I hendes Selskab?

Bodli.

Er der intet Himmelblaat
I hendes Vaardag?

Kiartan.

Jo! tidt yndigt Himmelblaat;
Men pludselig bedækkes det af sorte Skyer.
Jeg nægter ei, at disse Skyer skiænke just
En broget Farvepragt til hendes Morgensol;
Men ofte svigter Solen reent, da bli'er det mørkt!
En regnfuld og en stormende Thormaanedsdag.

Bodli.

Du finder mange Feil hos det Beundrede.

Kiartan.

Man veed ei ret, om hun er god, om hun er ond.

Bodli.

Ond! God! De Ord er Tankens Overdrivelser.
I Livet findes lidt af Begge, blandede.

Kiartan.

Du giør da ingen Forskiel meer paa Godt og Ondt?

Bodli.

Jo nogen, Kiartan! men ei nær saa stor, som Du.

Kiartan.

Hver har sit eget Tankesæt, sin Handleviis.

Bodli.

Din Søster Hrefna, som har Gudrun saare kiær,
Og som, i dine Tanker, lutter Godhed er,
Seer altsaa ei det Onde, som Du frygter for.
Gudrun besøger Hrefna her paa Hiardarholt;

Din Fader Olaf har tilladt dem beggeto
At boe tilsammen i det smukke Giæstehuus.
Og finder Du da farligt ei Besøget der,
For Hrefnas Dyder?

Kiartan.

Jeg har end ei Staven brudt
Reent over Gudrun; — tvertimod — det muligt er,
At blodig Uret jeg den unge Qvinde giør;
Thi Siælero behøves til retfærdig Dom;
Og Hvo har Ro, naar Gudruns Øie paa ham seer?
Naar med sit Blik, saa siælefuldt, men skottende
Med yndig Kløgt, hun faaer mig til at rødme for
Min egen Svaghed, og til, som en Pebling, bly
At nedslaae Øiet for min egen Modløshed?

Bodli.

Du elsker hende, Kiartan, det er altfor vist.

Kiartan.

Og vide maa jeg vist, og det endnu idag,
Om Gudrun ynder mig igien. Jeg holder ei
Den Længsel ud, og Veemod skal, som Nattedug,
Ei bringe Koldesygen i mit friske Blod.
Min Fader har udrustet alt et prægtigt Skib;
Til Norge vil han sende mig, og til Bedrift,
At jeg skal glemme Qvindens List og Underfund;
Men prøve maa jeg Malmet dog endnu engang,
Om ei maaskee det er et reent, et herligt Guld.
Hvis jeg en ægte Perle fandt, da bli'er jeg her;
Ei hele Havet yder end en Skat, som den;
Men greb jeg Skum, da bruse skal Skumbølgen snart
Om Snekkens begetsorte Bryst; i Storm og Lyn
Meer tro, end hendes rænkefulde Svanebarm!

(Gaaer.)

Bodli (ene).

Ja grandsk kun, Kiartan! Grandsk for Dig — og grandsk for mig!
Thi elsker hun Dig ei, da vover jeg at frie.
Maaskee da skiænkes mig, hvad Freia nægted ham.

Hun er, som han, af hidsigt og uroligt Blod;
Ei ægte nordisk: han er irsk, og Moderen
Til Gudrun en sorthaaret Viv fra Sikilei.
Velsk, siger Kiartan, flyder Blodet; ingen Frugt
Af Yduns Guldkar; gyldent slutter Skallen dog
Om Saften, — sød — men uden Fasthed, uden Stof;
Dog lædsker denne Saft høistvederqvægende. —
Jeg ynder hende meer end Kiartan; skiøndt jeg har
Fra Barnsbeen vænt mig til hans stolte Hidsighed,
Og Meget taalt; deels af en Slags Taknemlighed,
Fordi hans Fader fostred mig. Men Alting har
Sin Grændse. Lad nu Freia raade, som hun vil!
Halvparten af de Slagne hører hende til.

(Gaaer.)

Gudrun, Hrefna og **Kiartan** komme fra den modsatte Side.

Hrefna.

Du troer ei, Kiartan, hvad det er et yndigt Qvad,
Som hun har digtet om vor Slægt, om dens Bedrift.
Gudrun, jeg beder, lad dog Kiartan høre det!

Gudrun.

Du skader mig kun, Hrefna, med for megen Roes.
En slet og ret Fortælling, andet er det ei.
Det er kun Rimet, som har kildret Øret Dig;
Thi Digtet skurrer ei med skarpe Bogstavlyd,
Som Eders Skialde bruge det; det klinger i
Den velske, bløde Tone, som min Moders Sprog.

Hrefna.

O, Kiartan! det vil glæde Dig at høre det;
Det siger, hvad at vide Du har ønsket længst.

Kiartan.

Jeg beder, Gudrun, lad mig høre dette Qvad!

Gudrun.

Ja, kostbar vil jeg ikke giøre mig. Jeg har
Alt varet Dig: det er kun noget Dagligdags.
Men — Dagligdags man nøies med til daglig Brug.

Den Smule Tid, det koster Dig at lytte til,
Anvendte Du dog knap paa noget Bedre nu.

Kiartan.

Nei sikkert ikke!

Gudrun.

See! der staaer en Bænk af Steen,
Indbydende til magelig Taalmodighed.

Kiartan.

Saa sætter Eder begge! Min Nysgierrighed
Er ei taalmodig, den kan ikke sætte sig;
Og mindst naar Du mig læser om Forfædres Daad.

Hrefna.

Og mindst naar Kiartan hører, hvad han venter mindst.

Gudrun.

Forfædres Daad i Qvindemund kun klinger spag.

(Hun sætter sig med Hrefna, tager et lidet Pergament frem og læser:)

Ketil var en mægtig Jarl,
Hist paa Thrønders Klippeborge;
Men for Haralds Enemagt
Flyede han og drog fra Norge.

Drot i Skotland blev han snart,
Ketil vandt sig der et Rige;
Men hans Datter Aude maa
For sin Faders Fiender vige.

Hun til Island med en Skat
Kom, beundret tidligt, silde.
Paa sin sidste Levedag
Giorde hun et prægtigt Gilde.

Olaf, hendes Ætling der,
Blev til Arving høit forkyndet.
Derpaa gik hun til sin Seng,
Hvor hun fandtes død paa Hyndet.

Høilagt blev hun i et Skib;
Guld med hende man begraved;
Barn af hendes Barnebarn
Høskuld var, en Helt paa Havet.

Eengang han til Siølund drog,
At besøge danske Frænder;
Paa et Marked der en Mø
Skuer han, som Ingen kiender.

Deilig var hun, ung, men stum;
Taarer ned ad Kinden trille;
Trælleqvinde solgtes hun;
Høskuld kiøbte sig en Frille.

Kommen hid til Island, hun
Vandrer fiernt paa Fieldets Stene;
Høskuld træffer hende der
Eengang, da hun troer sig ene.

Kiærligt med sin spæde Søn,
Skiult af Stenens høie Dysser,
Taler hun et fremmed Sprog,
Mens hun liden Olaf kysser.

Det er irsk, det sære Sprog,
Og snart Fader Høskuld fatter:
Moderen Melkorka var
Konningens, Myrkiartans, Datter.

Snart besøgte Høskuld nu
Irlands Drot, sin Svigerfader;
Hialp ham udi mangen Strid,
Hielmbedækt, i Staalets Plader.

Men da Kongen byder ham
Arving til sit Land at være, —
For at undgaae Brodertvist,
Vægrer han sig ved den Ære.

Hiem til Island længes han
Efter gule Marker saare;
Hvor Melkorka efter ham
Græd en utaalmodig Taare.

Hendes Søn er Olaf Paa,
I sin Pragt en Paafugls Lige.
Olaf blev en deilig Mand,
Hver en Svend ham maatte vige.

Een dog fandtes mere smuk;
Hvor forskiellig er dog Smagen!
Kiartan, Olafs egen Søn,
Høvisk, tapper, veloptragen.

Jeg — af Olafs tvende Børn
Foretrækker langt hans Datter.
Hermed ender Gudruns Digt! —
Kan I bare Jer for Latter?

(Hun springer op og leer.)

Hrefna.

Det sidste Riim ei stod der, da Du læste det
For mig; det har Du tilsat.

Gudrun.

Da Du hørte det,
Var det ei ganske færdigt, — nu er Qvadet endt!

Hrefna
(river Pergamentet fra hende).

Det staaer ei skrevet! Kiartan, vil Du bare see:
Det har hun tilsat siden af Skalkagtighed.

Gudrun
(tager Pergamentet igien).

Nu — skrevet eller ikke skrevet — Vers maa først
Man digte, Hrefna, før man kan nedskrive dem.

Kiartan.

Min Søster! Du har endnu ei vor Fader sagt
Godmorgen.

Hrefna.

Nei; og Dauren ei beredet end.
Og muligt har den vene Gudrun end et Riim
Nys faaet færdigt, som ei Hrefna høre skal,
Men Gudrun læser Dig, naar I er ene to.

(Gaaer.)

Kiartan.

Jeg kan ei famle længer i Uvidenhed,
Som i en bælmørk Nat, hvor Himlens Hvælving, skiøndt
Af Stierner fuld, er uden klare Maaneskin.
Lad Maanen lyse! den er Kiærlighedens Sol.

Gudrun.

Den lyser ei stort bedre dog end Stiernerne;
Den viser, Kiartan, Dig din egen smukke Drøm.

Kiartan.

Nei, Gudrun! Freias Maanskin er ei Giøglelys.

Gudrun.

Hvad vil Du?

Kiartan.

Komme snart til Maalet!

Gudrun.

Daare! veed
Du ei, at Livets bedste Fryd netop bestaaer
I denne Stræben? Maalet, Kiartan, er din Grav.

Kiartan.

Lad som et Barn mig ikke gaae i Freias Lund,
Og steds forfeile Veien til Gudindens Huus!

Gudrun.

Kun liden, Kiartan, er den skiønne Freias Lund;
Men den er anlagt med særdeles List og Kløgt;
Med mange krumme Gange, der bedrage Dig,
Med indbildt Strækning — vundet ved Tilbagegang.
Gik Du den lige Vei, — da gik Du ingen Vei.

Kiartan.

O, daar mig ei med Talemaader!

Gudrun.

Vel! saa lad
Da denne Gienstand fare, der saalidet kan
Undvære smukke Billeder, som Legemet
Sit Vintervadmel, at det ei skal døe af Frost. —
Jeg glæder mig særdeles med Veninden her,
Den snilde Hrefna; hendes vakkre Broder er
Mig næsten ikke mindre kiær; jeg føler mig
En Søster mellem Jer; og til Beviis derpaa,
Saa tag mit Kys, og vær mig stedse dyrebar!

(Hun kysser ham.)

Kiartan (henrykt).

I Guder!

(Han vil omfavne hende, hun træder tilbage.)

Gudrun.

Kom nu! Lad os nu til Dauren gaae!

Kiartan.

Til Dauren? Guders Mundgodt drak jeg af din Mund;
Saa sød er ikke Odins Viin, Valkyriens Miød; —
Meer end dit Ord, dit Kys tilstod din Kiærlighed.

Gudrun (kold).

Min Kiærlighed? Vistnok! Min Søsterkiærlighed.

Kiartan.

Du elsker mig!

Gudrun.

Som Søster! Vær en Broder mig,
Og uforandret finder Du mit Sindelag.

Kiartan.

Som Søster?

Gudrun.

Saadan kan kun Gudrun elske Dig.
End er mit Hierte frit, jeg vil ei daare Dig.

Kiartan.

Du daarer mig! Det glæder Dig at pine mig;
Saaledes kysser Søsteren sin Broder ei,

Og var der ikke Kiærlighed i dette Kys,
Saa var der Falskhed.

Gudrun.

Ret saa! Du fornærmer mig!

Kiartan.

Du leger med den høie Freias Himmelild,
Som med en jordisk Moses kolde Lygtemand.
Endnu engang jeg byder, Gudrun, Dig min Haand!
Vær min, og jeg er lykkelig. Maaskee dit Ord
Var Følge blot af Vaklen og af Qvindefrygt.

Gudrun.

Oprigtig talt: — jeg, Kiartan, kan ei elske Dig!

Kiartan (forbittret).

Saa sønderslider jeg den Hiertets Rosenkrands,
Som mine Længsler og som Haabets Ønsker bandt!
Igien jeg føler mig saa fri som Fugl i Luft,
Der slap af det forræderiske Fangebuur.

(Gaaer.)

Gudrun (ene).

Ja flyv Du kun! Du mærker ei den Traad, Du har
Om Benet; Gudrun holder den; din Flugt er kort. —
O, hvor det dog er kildrende for Qvindens Hu,
At tvinge Mandens Stolthed, hans Selvstændighed!
Hvad Sødhed eier Elskov vel saa sød som den? —
Men, Gudrun, Du maa vogte Dig for Svaghed selv,
At Du kan længe trodse som den Seirende.

(Gaaer.)

Olaf Paa kommer og seer tilfreds paa Bygningen.

Mit Gudehuus bestraaler Solens varme Glands.
Ja, det er Valhalsguderne, som hilse mig,
Fordi en Hal jeg bygged dem paa Øen her,
Paa denne Steenkurv, fuld af Nordens bedste Frugt.
Hvi staaer Du dog saa høit i Nord, Du skiønne Kurv?
Hvi kiørte Dig ei Gefion, med sit Jettespand,
Hvor Irland staaer, min Moders Land? Nu spilder sig

Din bedste Kraft i golde Dyster. O, men dog
Guldgule Mark henbølger under Fieldets Hang;
Og end har Stormen ikke kuet Skovens Top,
Som vist i Fremtidsdagene nedsynke vil,
Naar Kraften, naar Begeistringen er sjunken alt.
Da staaer ei heller længer Olafs Gudeskuur.
Dog ogsaa Den, som virker i sin Samtid stærk,
Er Fremtids Kæmpe. Christendommens Drøm skal ei
Saasnart fortrænge Guders muntre Heltekreds;
Thi Nordens Guder ei, som Irlands, skotske Fields,
Er Taare-Taagebilleder paa Klippen kun.
Og kiært er mig det Hverv, som mig Vaulundur gav,
Da jeg blandt disse Hyrder ei kan svinge Sværd.
Men Kiartan duer ei til Smed; og han skal bort —
Ud til Bedrift — og bort fra Gudruns Fangenæt.

Kiartan kommer.

Olaf.

Min Søn! jeg tale maa med Dig et venligt Ord.

Kiartan.

Glad aabner sig min Siæl for Fadervenlighed.

Olaf.

Til Glæde just ei egner sig min Tale dog.

Kiartan.

Vort største Hiertekammer er bestemt for Sorg.

Olaf.

Du ynder Kunsten, som din Fader lærte Dig.

Kiartan.

Du lærte Kiærlighed til den mig ligerviis.

Olaf.

Ei, Kiartan, vil jeg svække denne Kiærlighed;
Men Lyst til Kunst at øve maa jeg røve Dig.

Kiartan.

Hvorfor?

Olaf.

Vaulundur ei til Kunstner stempled Dig.

Kiartan.

Det veed Du vist?

Olaf.

Jeg vidste det alt længst, min Søn!
Men taug, og skiulte det for Dig — og for mig selv.

Kiartan
(tager en Hammer af sit Bælte og kaster den fra sig).

Tak, for Du talde! det beviser Agtelse.
Jeg lover, Olaf, at Du aldrig rødme skal
For Fuskeren, din Søn.

Olaf.

Est Du fortørnet?

Kiartan.

Nei!
Jeg veed, det koster Fader-Overvindelse;
At gierne Du en fløgtig Smed i Kiartan saae,
Ifald Naturen vilde det.

Olaf
(trykker venligt hans Haand).

Den vil det ei!

Kiartan.

Godt!

Olaf.

Jeg begriber, hvor det smerter Hiertet Dig,
At skilles fra Vaulundur.

Kiartan.

Alt er Vane, Fa'er!
At skilles fra? Vi fødtes for at skilles fra.
Jeg Freia selv har sagt i denne Stund Farvel,
Saa kan jeg sagtens skilles fra den halte Smed.

Olaf.

Fra Freia selv?

Kiartan.

Fra Gudrun.

Olaf.

Hun er Freia slet.

Kiartan.

Sandt nok! Hun græder ei for Odur; — tvertimod
Hun lader Odur græde; — (stærk) men han græder ei!

Olaf.

Min Søn!

Kiartan.

Min Fader! Du et Skib tiltaklet har,
Som Kiartan bringe skal fra Island. Længe holdt
Et Anker ham i Havnen; men det brast idag.
Vaulundur svigter? Freia? Lad dem fare da!
Jeg tigger ei om Gunst af Den, der vrager mig,
Var han selv Gud, ja var det en Gudinde selv.
Men stilles fra sin Fader, Søster, samme Dag,
Som Kunsten haaner, Elskov vender Ryggen mig,
Det kunde synes haardt for Den, som ikke veed,
At Skiæbnen træffer haardest, naar det ventes mindst.

Olaf.

Det Anker, som Dig brast, som Haab Du kaldet har,
Var kun en kulsort Rod, Rod af din Lidenskab.
Tak Guder, hvis Du rev den ud med mindste Trevl!
Thi Gudrun, Søn, fortiener ei din Kiærlighed.
Ei hindre kunde jeg, for hendes Frænders Skyld,
Til Hrefna det Besøg; men Følgen viste sig
Desværre, som det aned mig; thi hvor hun er,
Der gaaer det galt. Togange var alt Gudrun gift,
Skiøndt knapt hun fylder tyve Aar. Den første Mand,
Man siger, ærgred hun ihiel; den Anden faldt
Fra Skibet, drukned; hun begræd ham saare lidt.
Paa Mødreside stammer hun fra Sikilei,
Hvor Qvinden lefler; hendes Fader stammer ned
Fra den Halgerde, som i Nials og i Gunnars Huus
Blev Manges Bane, stolt og deilig som hun selv.
Snart hentes Gudrun atter hiem. Men reis idag!
Den Lidenskab, som slumrer, kunde vaagne let.
Iil til Bedrift! Jeg vil ei foreskrive Dig
Bedriften, Kiartan! Læremester Hændelsen

Er ofte bedst; saa var den mig, saa være den
Dig med. Jeg Kunstnerhamren har berøvet Dig,
Til Giengiæld tag mit Heltesværd!

(Giver ham det.)

Det bruger Du
Som ægte Kunstner, kiender jeg min Ætling ret.
Begravet bli'er ei Nordens Rigers bedste Kraft
Paa disse Klipper; Kraften vender ofte did,
Hvorfra den udsprang; Skialden som er Kongen kiær,
Slaaer godt med Sværd, som godt han slaaer sin Harpestræn
Følg mig til Stranden, Søn! hvor Skibet venter Dig.

Kiartan.

Jeg følger Dig, og reiser bort, saasnart jeg har
Min gode Søster sagt Farvel.

Olaf.

Men Gudrun ei!

Kiartan.

Paa Klippen staaer hun som Thorgerdur Horgabrud,
Og blæser mig fra Landet med sit Vægelsind.

(De gaae.)

Gudrun og **Bodli** komme.

Bodli.

Der gaaer han ned til Stranden med sin Fader alt,
At see det Skib, som seiler bort med ham idag.

Gudrun.

Du følger med, ei sandt?

Bodli.

Jeg hidtil fulgte; men
Det kieder mig tilsidst at være Følgesvend.

Gudrun.

Jeg troede, der var mellem Jer Fostbroderskab.

Bodli.

O, jeg har Kiartan mere kiær, end han har mig.

Gudrun.

Hvo veed hvad Kiartan svared, hvis han roste sig.

Bodli.

Heel ordknap var han, da han nys gik bort fra Dig.

Gudrun.

Ei munter, som den Fugl, der slap sit Fangebuur?

Bodli.

Nei, vred som Biørnen, naar ham lægges Mundkurv paa.

Gudrun.

Det glæder mig!

Bodli.

Dig glæder hans Forbittrelse?

Gudrun.

Du veed, man siger: jeg er ond af Sindelag.

Bodli.

Bagtale!

Gudrun.

Hvoraf veed Du det?

Bodli.

Fortørnes Du,

Fordi man tænker Godt om Dig?

Gudrun.

Nei, tænk Du kun!

Bodli.

Foragter Du mig?

Gudrun.

Jeg foragter ingen Helt.

Bodli.

Endnu har Heltegierninger jeg ikke viist.

Gudrun.

Saa viis dem, naar Du følger Kiartan Olafsøn.

Bodli.

Os begge qvit Du være vil, det mærker man.

Gudrun.

Maaskee den Ene helst jeg dog tilbageholdt.

Bodli.

Ham lod Du gaae.

Gudrun (leer).

Jeg holder heller ei paa Dig.

Bodli.

Saa skal da Bodli dele Kiartans Skiæbne?

Gudrun.

Ja!

Men Kiartan ikke Bodlis.

Bodli.

Det er Gaadesprog —

Modsigelse! —

Gudrun.

Som dog der er en Mening i.

Bodli.

Saameget seer jeg, at Du ikke lider mig.

Gudrun.

Hvad, Kiære, har da bragt Dig paa den sære Tro?

Bodli.

Som Aalen smutter smidig Du mig af min Haand,
Naar den vil gribe.

Gudrun.

Det beviser ingenting!
Den vil ei klemmes, derfor smutter Aalen ud.

Bodli.

Forklar Dig mere tydeligt.

Gudrun.

Det skal jeg, Ven!
Naar Du tilbagevender med Berømmelse.

Bodli.

Du giver mig da Haab endnu?

Gudrun.

Jeg Haab? Hvorom?
Jeg siger blot: saa skal jeg tale tydeligt.

Bodli.

Farvel til den Tid da!

Gudrun.

Farvel!

Bodli.

Ræk mig Din Haand!

Gudrun.

Ja gierne!

(Rækker ham den.)

Bodli.

Den er skiøn!

Gudrun.

I Norges, Danmarks Land
Du vist vil finde Hænderne langt smukkere.

Bodli.

Men Qvinderne saa stolte knap jeg finder der.

Gudrun.

Tak for din Roes! Det huer mig at være stolt.

Bodli.

Der kommer Kiartan med sin Søster.

Gudrun.

Saa Farvel!
Han Skibet har beseet, besee det ligerviis!
Den samme Ganger ogsaa jo bortbringer Dig.

Bodli.

Jeg troede, Gudrun, at Du før bortviste ham.

Gudrun.

Paa ingen Maade! Utaalmodig gik han selv;
Jeg havde gierne længer venligt talt med ham.
Og mit Farvel kan have maa saavel som Du.
Du fik alt dit; tag det igien forsidstegang!

Bodli.

Forsidstegang?

Gudrun.

Jeg ønsker intet langt Farvel;
Et langt Velkommen venter, naar vi sees igien.

(Bodli gaaer.)

Gudrun (leer).

Jeg holder heller ei paa Dig.

Bodli.

Saa skal da Bodli dele Kiartans Skiæbne?

Gudrun.

Ja!

Men Kiartan ikke Bodlis.

Bodli.

Det er Gaadesprog —

Modsigelse! —

Gudrun.

Som dog der er en Mening i.

Bodli.

Saameget seer jeg, at Du ikke lider mig.

Gudrun.

Hvad, Kiære, har da bragt Dig paa den sære Tro?

Bodli.

Som Aalen smutter smidig Du mig af min Haand,
Naar den vil gribe.

Gudrun.

Det beviser ingenting!

Den vil ei klemmes, derfor smutter Aalen ud.

Bodli.

Forklar Dig mere tydeligt.

Gudrun.

Det skal jeg, Ven!

Naar Du tilbagevender med Berømmelse.

Bodli.

Du giver mig da Haab endnu?

Gudrun.

Jeg Haab? Hvorom?

Jeg siger blot: saa skal jeg tale tydeligt.

Bodli.

Farvel til den Tid da!

Gudrun.

Farvel!

Bolli.

Rak mig Din Haand!

Gudrun.

Ja gierne!

(Rakker ham den.)

Bolli.

Den er fiin!

Gudrun.

I Norges, Danmarks Land

Du vist vil finde Handerne langt smukkere.

Bolli.

Men Qvinderne saa stolte knap jeg finder der.

Gudrun.

Tak for din Roes! Det huer mig at være stolt.

Bolli.

Der kommer Kiartan med sin Søster.

Gudrun.

Saa Farvel!

Han Skibet har beseet, besee det ligerviis!

Den samme Ganger ogsaa jo bortbringer Dig.

Bolli.

Jeg troede, Gudrun, at Du før bortviste ham.

Gudrun.

Paa ingen Maade! Utaalmodig gik han selv;

Jeg havde gierne længer venligt talt med ham.

Og mit Farvel han have maa saavel som Du.

Du fik alt dit; tag det igien forsidstegang!

Bolli.

Forsidstegang?

Gudrun.

Jeg ynder intet langt Farvel;

Et langt Velkommen venter, naar vi sees igien.

(Bolli gaaer.)

Kiartan kommer med **Hrefna.**

Hrefna.

Min Broder, vær nu snild!

Kiartan

(lægger sin Haand paa hendes Skulder og trykker hendes Haand).

Din Bøn opfylder jeg!

(Hrefna gaaer.)

Kiartan.

Min Søster, Gudrun, vil at jeg skal sige Dig
Farvel, før bort jeg reiser. Hun har ganske Ret;
Jeg gik fortørnet før fra Dig, fornærmed Dig.
Min Beile vil Du ikke være; — Du er fri,
Og man skal ikke tvinge Folk til Kiærlighed.
Min Søster vil Du være, men det er Du ei;
Thi Elskovslænker smedder Freia paa en Dag,
Men Broder-Søsterbaandet væver langsomt først
En Levetid. Dog hvad Du er, og hvad jeg ei
Forglemme burde: Du er Olafs, Hrefnas Giæst.
Paa Giæstevenskabs Bud tilbage kommer jeg,
At hilse Dig til Afsked i al Høviskhed.

Gudrun (venlig).

Jeg takker Dig!

Kiartan.

Et roligt og et mildt Farvel!
Du har helbredet, Gudrun, for min Svaghed mig,
Og — som Du seer — mit Øie taaler ganske frit
At møde dit.

Gudrun.

Farvel! — Men, Kiartan, da Du dog
Undskylder Dig for mig i bitter Afskedsstund,
Tillad da Gudrun ligerviis Undskyldningen.
Tilgiv mig, hvis et daarligt Ord har krænket Dig!
See, Kiartan, Hiertet tænker ei, det føler kun;
Det maa betroe sin Sag til Tungen, Sprogets Tolk;
Men Sprogets Tolk, saa flink den er, dog saare slet
Kun oversætter, hvad ei noget Sprog formaaer.

Du harmedes, forbi jeg før ei mere snelt
Dit Ønske kom imøde? See, togange var
Jeg Brud og Viv; — ulykkelig, — forbi jeg svag
Strax fandt mig i, hvad Frænder og hvad Beileren
Af mig forlangte; — kan jeg da fortænkes i,
Om langsomt jeg betænker mig den tredie Gang?

Kiartan.

Og elsked Du tilforn ei dine tvende Mænd?

Gudrun.

Nei, ingen af dem, ingen af dem elskte mig.
Der spurgtes ei om Kiærlighed. I dette Land
Er Bryllup Brudkiøb: Pengehandel, intet meer.

Kiartan.

Jeg bød Dig meer!

Gudrun.

Og hvoraf veed da Kiartan vel,
At Gudrun intet meer tilovers har for ham?

Kiartan.

Du selv har sagt det!

Gudrun.

Kiartan, tidt er Qvindens Ord
Kun Klædebond for qvindelig Undseelse!

Kiartan.

O, jeg Lykfalige! Elsker Du mig da igien?

Gudrun.

Den største Gave Qvinden give kan en Mand,
Er Tilsagn om sin Kiærlighed; o, skil mig ei
Endnu ved denne bedste Skat! Naar Du den har,
Har Gudrun intet mere, som kan fængsle Dig.

Kiartan (smilende).

I Fængsel altsaa stedse vil Du have mig?

Gudrun.

Jeg med et Ord ei hæve vil dit Trylleri;
Maaskee forbi det mig fortryller meer end Dig.

Kiartan.

Forhabt er mig den Reise nu, jeg lovet har
Min Fader.

Gudrun.

Hold dit Løvte, Ven! Hiemfødning maa
Du ikke være, reise bør hver ædel Svend.

Kiartan.

Jeg loved, ei med Gudrun at trolove mig.

Gudrun.

Det maa Du holde. Jeg troloves ei med Dig;
Det har jeg sagt Dig eengang alt, gientager det.
Lad Tiden, Skiæbnen raade! Kommer Du engang
Tilbage med den samme Gløb i Hiertet end
For Gudrun, nærer hun for Dig en lignende,
Saa vorder hun din Hustru; men er Ilden slukt,
Saa bli'er der ingen Troløsheb at harmes ved.
Og dermed er for dennegang Samtalen endt!
Dog — hvis Du atter ei forsmaaer, som sidst, et Kys,
Saa gives det Dig her i al Oprigtigheb.
Udtyd det som Du vil!

(Hun kysser ham.)

Kiartan (henrykt).

Nu kan jeg tyde det!

(De skilles ad.)

Anden Handling.

En skiøn gothisk Sommerhal i Norge, med aabne Buer til begge Sider.

Bobli. Brand, en Skipper.

Bobli.

Hvor glædeligt, i fremmed Land at træffe strax
Saamange Landsmænd; fire Skibe fra vor Øe
Ved Nidarelvens Bredder.

Brand.

Maa jeg raade Dig,
Saa søg med Landsmænd ei for megen Omgang dog,
Imens Du reiser.

Bobli.

Hvorfor ei?

Brand.

Du reiser ei,
At finde Hiemmet ude; for at finde det,
Du mageligst var bleven hiemme; reise giør
Du for at træffe noget Nyt.

Bobli.

Jeg er alt kied
Af dette Ny, og Hiemvee stærkt betager mig.

Brand.

Søsyge Hiemvee kaldes kan paa faste Land;
Betving dit Onde mandeligt i Førstningen,
Saa har det ingen Nød.

Bobli.

Jeg kan ei tvinge det.

Brand.
Saa følsom? Ei, Du seer just ei saa følsom ud;
Det er vel mere Grille, sikkert Egensind.
Bodli.
Du reiser jo alt hiem idag?
Brand.
Jeg reiser hiem
Med Kiøbmandsvarer; borte var jeg dog et Aar.
Knap fiorten Dage var Du her, og vil alt hiem,
Som lille Barn, der holder Mo'er i Skiørterne.
Bodli.
Hør, Brand! af Alle kaldes Du den Gavmilde,
Viis ogsaa mig den Gavmildhed og tag mig med!
Ifald Du vil, betaler gierne Fragten jeg.
Brand.
Du vil forlade Kiartan?
Bodli.
Han har mig forladt;
Paa Reisen har jeg mistet hans Fortrolighed.
Før skiendte han dog tidt paa mig, vi klamredes;
Det var vel ogsaa galt, men ei kiedsommeligt;
Nu tier han og sluger mig med Øinene.
Brand.
Hvad har Du da giort ham imod?
Bodli.
Jeg? Ingenting!
Jeg er forelsket i den samme Viv, som han;
Det er min hele Brøde.
Brand (leer).
Den er liden ei!
Bodli.
Maaskee det er slet ingen; thi det muligt er,
Ja meer, sandsynligt, at hans første Kiærlighed
Er dunstet bort i disse fiorten Dage, da
Han ofte seer og taler med Skiøn Ingeborg,
Kong Olafs Søster.

Brand.

Mener Du, at Kiartans Haab
Tør strække sig saa vidt?

Bodli.

For Kiartans stolte Sind
For lang er ingen Strækning, intet Maal for høit.

Brand.

I er med norske Konningen i Fætterskab.

Bodli.

Hun viser ham al Venlighed; de sammen gaae
Hver Morgen lange Veie. Kongen ventes hiem!

Brand.

Han overrumpler os maaskee forklædt idag;
Det morer ham endnu at gaae paa Eventyr.
Han kommer hiem fra et mærkværdigt Frieri.

Bodli.

Det var jo til den svenske Dronning Sigrid?

Brand.

Ja!
Bestemt af Statskløgt; men Naturen overgik
Optugtelsen! Da Kongen saae den gamle Viv,
Som endnu holdt paa Hedenskab, da kasted han
Opbragt sin Handske Dronningen i Ansigtet.
Nu frier han til Svend Tveskiægs Søster.

Bodli.

Han er Helt;
Og blot ei Helt, han har opbygget Nidaros,
Den skiønne Sommersvale her er Olafs Værk,
Og Ormen lange, Skibet bliver ogsaa bygt,
Og Kirken!

Brand.

Deiligt, vistnok, lyder Sangen der.
Jeg frygter at han christner os, og derfor vil
Jeg skynde mig afsted, før Olaf træffer mig.

Bodli.

Og, Brand, det er en Grund endnu til Følgeskab.
Jeg vil ei heller christnes, kan jeg undgaae det.

Brand.

Ifald han overrumpler os, undgaaes det ei.
I denne Sag er Olaf ei at spøge med;
Og Den, som ei afsværger strax sit Hedenskab,
Naar Olaf vil, ham træffer ofte pinlig Død.

Bodli.

For Valhals Guder lod jeg mig kun pine fort. —
Der kommer Ingeborg!

Brand.

Farvel!

Bodli.

Du ta'er mig med?

Brand.

Paa andre Tanker, mener jeg, Du falder nok.
Kom Du alt hiem, da vilde Landsmænd lee Dig ud.

Bodli.

Ifald jeg reiser hiem, er det til Landsmænd ei;
Det er til Landsmandinder.

Brand.

De kan ogsaa lee!

(Gaaer.)

Ingeborg kommer.

God Morgen, Bodli! Hvor er Kiartan?

Bodli.

Gaaet ud
At svømme; det er Guttens vante Morgenskik.

Ingeborg.

Min Broder har den samme Skik; han ligner ham.

Bodli.

Kong Olaf kommer hiem idag?

Ingeborg.

Maaskee han alt
Er kommen hiem. — Saa Kiartan har den samme Skik?
Han er vel stærk i Vaabenleg?

Bodli.

Paa Island er
Der Faa hans Lige.

Ingeborg.

Her i Norge findes ei
Min Broders Lige.

Bodli.

Island sammenlignes kan
Kun slet med Norge.

Ingeborg.

Men dog Eders kiække Mænd
Med vore Helte; det er samme Helteslægt.

Bodli.

Ung Kiartans Moder var en Irsk.

Ingeborg.

Jeg veed det nok;
Det har han selv fortalt. Jeg kiendte Frænderne,
Da jeg som Barn var hos min Broder i Dublin.

Bodli.

Saa ynder Du vel Kiartan for hans Frænders Skyld?

Ingeborg.

Han trænger ei til Bistand og til Andres Roes.

Bodli.

Sandt nok! Han giør sig yndet let ved eget Værd.
Paa Island selv, hvor Nidkiærhed er Skiødesynd,
Misundtes aldrig Svenden, naar han viste sig.

Ingeborg.

Et venligt Blik afvæbner let Misundelsen.

Bodli.

Ei Mændene misundte Landets bedste Søn.

Ingeborg.

Og Qvinderne?

Bodli.

De bare ham paa Hænderne.

Ingeborg.

Og Kiartan?

Bodli.

Bar sit Sværd og sin Baadshagestang,
Sin Meisel, i en hærdet Haand, og rakte den
Til Qvinder ei.

Ingeborg.

Han seer dog ei koldhiertet ud.

Bodli.

Med Tiden træffer ogsaa ham vel Freias Lyn.

Ingeborg (leer).

End traf det ei?

Bodli.

Saameget veed jeg, Kongemø!
Paa Island har endnu ei Straalen truffet ham.

Ingeborgs Jomfru træder ind.

Ingeborg.

Jeg kommer strax, Thorgerda!

(Til Bodli.)

Vist min Broder vil
Indbyde Jer tilbords idag. Farvel, tildes!

Bodli.

Jeg takker Dig!

(Ingeborg gaaer med sin Tærne.)

Bodli (ene).

Saadan jeg høist forsigtigt har
En herlig Fremtid, Kiartan, her beredet Dig.
Du elskes af den elskelige Kongemø!
Det unge Hierte, som en Knup udsprunget nys,
Sig selv ei kiender, ei sin egen Følelse;
Og derfor skiuler hun sit Hiertes Tanker slet.
Hun er saa skiøn som Gudrun, — o, langt skiønnere!
Aldeles ung, just Barn endnu, og Søster til

Den store, mægtige Kong Olaf Tryggvason.
Du bli'er hans Svoger, Kiartan! Hvilken Lykke! Skiøn
Paa Lykken, paa din Pleiebroder Bodli, som
Dig grunder den. — Hvor let for mig her, med et Ord
At røbe ham, at søndersprænge Broen til
Hans Fremtids Held; men, tvertimod, den Bro, der gaaer
Til dit Fordærv, og om just ei Fordærv, — dit Tab,
Den vil jeg sprænge. Gudrun passer ei for Dig!
Der Troldom er i hendes Ansigt, hvo det seer,
Ei glemmer det; men Kiartan, Du maa glemme det.
Dit hidsige Væsen taaler hendes Fagter ei;
Det ærgrer Dig; jeg leer deraf, jeg taaler dem
Og finder fuldtop Giengiæld i Forsoningen.
Farvel da, Broder! Hvis Du troløs kalder mig,
Velgiøreren, din Ungdomsven, tilgiver Dig!

(Gaaer.)

Olaf Tryggvason kommer i en graa Kaabe, fulgt af **Kiartan**, der ikke kiender ham.

Olaf.

Du svømmer godt, Islænder! Hvis Du Dig forstaaer
Saa vel paa anden Idræt, maa man rose Dig.

Kiartan.

Kun liden Ære skaffed denne Svømning mig;
Du havde nær mig dræbt, da dybt i Elven Du
Mig holdt, som liden Hundehvalp, der drukne skal.
En Blæsebælg Du have maa i breden Bryst,
Der sluger Luft, som Ørkenens Kameler Vand.

Olaf.

Det er, som Alt, en Øvelse. Du holder Dig
Saalænge fast paa Bund som jeg.

Kiartan.

Ja, hidindtil
Fandt ikke jeg min Overmand; men Meget vel
Paa Island kaldes Idræt, som er Smaating her.

Olaf.

Ei blot i Smaating finder Du din Overmand;
Din Overmand kan være stor i store Ting.
Du skatter Dig for ringe, hvis maaskee det ei
Af krænket Stolthed kommer, som sig troer for stor.
Hvad er dit Navn?

Kiartan.

Jeg hedder Kiartan Olafson.

Olaf.

Dog ei en Søn af den berømte Olaf Paa?

Kiartan.

Han er min Fader!

Olaf.

Kiartan! det fornøier mig
At see Dig her.

Kiartan.

Det morer Dig at see paa Den,
Som nær Du havde druknet.

Olaf.

Det var aldrig skeet.
Jeg mærkte tydeligt paa din Bevægelse,
Naar det var Tid at slippe Dig. Bliv ikke vred!

Kiartan.

Jeg var ei bange for at drukne.

Olaf.

Kiartan! jeg
Er bange for, Du er for stolt.

Kiartan.

Frygt ei for det!

Olaf.

Jeg kiender Dig, jeg veed dit Navn; Du spørger ei
Om mit? Jeg har dog ogsaa eet.

Kiartan.

Jeg bryder mig
Ei om at vide det.

Olaf (leer).

Du skal dog vide det.

Kiartan.

Hvad hedder Du da vel?

Olaf.

Kong Olaf Tryggvason.

(Kiartan vender sig og vil gaae.)

Olaf.

Du gaaer? Hvor vil Du hen?

Kiartan.

Strax reise bort igien.

Olaf.

Hvorfor?

Kiartan.

Fordi jeg Lykken her alt har forspildt.

Olaf.

Paa ingen Maade. Du er Yngling, jeg er Mand;
Og troer Du ei, at Olaf i et broget Liv,
Hvor Eventyr og hvor Bedrift 'afverlede,
Som Sol og Regn en Foraarsdag; — troer Du, at jeg
Har ikke lært at slaaes med Ubesindighed,
Omfindtlighed, og mandigt at tilgive Sligt?

Kiartan.

Jeg takker, Herre, dersom Du tilgiver mig.

Olaf.

Jeg let tilgiver; kun i een Ting er jeg streng;
Dog derom, Kiartan, vil vi ikke tale strax.
Du er min Maag; din Stammefader Ketil var
I Slægt med min; din Bedstemo'er Melkorka var
Beslægtet Gyda, som mig skaffed Riget hist
I Irland, i Dublin; men tabt ved hendes Død,
Og ved mit eget Sindelag: jeg foretrak
At vorde Norges Konning. Vær velkommen mig!
Dit Væsen, Kiartan, og dit Ydre huer mig;
Ja selv din Stolthed. Ynglingsoverdrivelsen
Nødvendig er, og der formeget være maa

Af Den, hvoraf een stakket Tid jeg blev forført;
Thi Livet varer. Glem da nu Forstemningen,

(Beer.)

Og at jeg skulde krænke Dig!

Kiartan.

Jeg skammer mig!

Olaf.

Det skal Du ei! Hvor kunde Du da tro, at Den,
Som gjorde din Beskedenhed under Belringen,
Var Norges Konge? Men det er min gamle Viis
At exercere Folk. Fra Reisen frem imod
Jeg altemark, og der jeg her til Nogen sagt
God Dag, — min egen Søster ei — var Olaf alt
I Bunden. Dagen bliver kort, og Morgenen
Var kiel og seal. Jeg mangler til Forvirlsen.

([illegible])

Olaf (til Kiartan.)

Da det endtes, som jeg, blev [illegible] paa.
Min Søster kommer ikke, og saa jeg venner her
De [illegible] Hvelvinger i denne Sommerhal.
Jeg beder, Kiartan, Du tilskrive nu
Vort Sammenkomsten: hvad jeg her er lige dem,
[illegible] dem: men Du
Kan [illegible] af [illegible] dog. —
[illegible] er beder Kaarde her af Kongens Haand
Til [illegible]. [illegible] Du [illegible]
[illegible] Den [illegible] Dig: [illegible] Dragt,
Da [illegible].

Kiartan.

Jeg takker Dig!

([illegible])

Kiartan ([illegible]).

[illegible] mig.
[illegible] jeg
[illegible] Olaf [illegible]
[illegible] Venlighed.

Olaf.

Der kommer alt min Søster; har med hende Du
Bekiendtskab giort?

Kiartan.

Alt flere Dage var jeg her,
Og Ingeborg Værtinde var, som Olaf Vært.

Olaf.

Deri hun giorde saare vel.

Ingeborg kommer.

Olaf (omfavner hende).

Min Søster! Du
Alt kiender Kiartan?

Ingeborg.

Ja, min Broder! Kiartan er
Vor Maag.

Olaf.

Jeg veed det. Tal med ham en liden Stund,
Mens jeg hidbringer hine thrøndske Høvdinger.
Mig huer Gutten saare vel!

Ingeborg.

Han ligner Dig!

Olaf.

Gid han i Aanden ogsaa vilde ligne mig.
Det skulde glæde mig, hvis denne fagre Svend,
Hvis første Blik mig mødte, som en gammel Vens,
Og som mit Hierte synes, det har længe kiendt,
Uagtet al den Muthed, der indhylled ham;
Det skulde glæde mig, hvis han gik rette Vei,
Og giorde mig det muligt ret at elske ham.

(Gaaer.)

Kiartan.

Hvad mener Kongen?

Ingeborg.

Kiartan, ak, hans Venlighed,

Saa venlig end den er, mig bringer Hiertet til
At isne.

Kiartan.

Siig mig, Ingeborg, hvi frygter Du?

Ingeborg.

Saa gierne jeg i Norges Land Dig, Frænde, seer,
Jeg ønskte dog, Du var paa Island alt igien.
Hos Fædreguder, ved din Faders Gudehuus.

Kiartan.

Jeg har jo sagt Dig alt, jeg duer ikke til
Som Faders Medhielp at udbygge Guderne.

Ingeborg.

Vid da i Hiertet heller ei Du dyrked dem.
Troer Du paa Valhals Guder?

Kiartan.

Taler jeg med Dig,
Saa aabner sig mit Hierte, som for egen Hu.
Jeg veed ei om jeg troer paa dem: — jeg troer ei ret,
Oprigtig talt, paa egen Tro, — en Vane mig
Fra spæde Barndom. Lunken i det mindste blev
Mig Troen i mit Hierte. Gudsbedrifterne
Jeg hørte gierne, som et andet Eventyr:
Heel sindrigt, smukt og yndigt, — herligt Skaldeværk.

Ingeborg
(griber bevæget hans Haand).

O, Kiartan! hvor Du glæder mig. Men siig mig først:
Hvad Indtryk paa dit Hierte gior vor Christendom?

Kiartan.

Jeg kiender den for lidt til at bedømme den:
Og som det lader — ikke den begribes vil
Af menneskelig kort Forstand. Men Himlens Ting
Begreb vel heller aldrig dette Livs Forstand.
Just det, som ei begribes kan, maa Siælen troe.
Det Jordiske — dertil behøves Guder ei;
Og Valhals Guder er kun Jordens Billeder.
Jeg nægter ikke, naar jeg hører Sangen hist,

et Sprog, som hører Hiernen ei, men Hiertet til;
taar Røgelsen opstiger med de lette Skyer
Og trodser Støvets Tyngselsmagt; — og seer jeg Ham,
Paa Korset selv guddommelig og kongelig —
Da — men som sagt — jeg veed det ei, — ei ret endnu!

Ingeborg.

Nu frygter jeg for Kiartan og for Olaf ei.
Der kommer han med alle thrøndske Høvdinger,
O gid de fromme, gid de kloge var som Du.

(Hun gaaer.)

Kongen kommer med Orm Lyrgia og de andre Høvdinger. Bodli følger med paa Kongens Vink.

Orm Lyrgia.

Du har idag indbudt os, Konge! Bønderne
Vil snart Dig alle svare høit paa Frostething.

Olaf.

Godt, Orm! Men dog med Eder først et Alvorsord.

Orm.

Thi kom vi, Herre! Tal, og vi skal svare Dig.

Olaf.

Saa siig mig først, hvad tykkes Trondhiems Bønder vel
Om Olafs Bud: Omvendelsen til Christendom?

Orm.

Vi Bønder vil, at Du skal holde Landets Lov,
At Du, som Sigurd Hladejarl, som Hakon Jarl,
Og alle Konger hidindtil før Dig har giort,
Skal blote fromt til Guderne. En Christen var
Alt Hakon Athelstein som Du, men nødtes til
At tage Deel i Offringen, i Blotningen.
Og Dig vi tvinge vil som ham; og hvis Du ei
Dig lader tvinge, — nu saa vil vi dræbe Dig.
Saa tale Trondhiemsbønderne, saa tale vi!

Olaf.

Ha, det var tappert tænkt, ei mindre tappert svart!
Men Olaf mangler heller ikke Tapperhed,

Og han kan svare Jer igien. — Ja, — ret betænkt, —
Saa finder jeg betynget min Samvittighed
Af megen Brøde: jeg har haanet Guderne,
Vanæret dem; jeg med min guldbeslagne Stok
Slog Thor fra Stolen, sønderhug hans Billede;
Som Klods i Elven og med Reb om Halsen, han
Da maatte svømme, bundet til min Fiskerbaad.
Og Gudehuse brændte jeg, Blodstenene
Nedvælted jeg; — jeg føler det — jeg ægget har
Imod mig Guders Harme, maa forsone dem.
Men Offeret maa vorde stort, som Synden var.
At slagte Trælle, nedrige Forbrydere,
Det er et usselt Offer, der fortørner meer
De rige Guder; det kan ei formilde dem.
I andre Lande, hvor man offrer Mennesker,
Man bringer dem det Bedste! Saa har Hakon giort;
Den Jarl I høit beundre, vog sin egen Søn
I Nødens Tid; det hialp ham vistnok saare lidt,
Vel sandt; men jeg vil blote meget meer end han,
At jeg kan vinde Gudernes Tilgivelse.
Jer, Høvdinger! Jer, Kiærnen af den bedste Kraft
I Throndelag, som jeg har stevnet hid idag,
Jer vil jeg offre! — slagte Jer paa Guders Steen.
Da smiler Odin, Asathor høit skoggerleer;
Og I, som længes efter Valhals Herlighed,
I selv vil række Struben froe til Godens Kniv.
Da sender Eder Odin strax sin egen Hest,
Den ottefodede Sleipner; og Valkyrien
Har Bægret fyldt, før I betræde Valhals Gulv.

Orm.

Drot — det er din Beslutning?

Olaf.

Ja, saasandt mig Gud
I Dødens Stund forløse vil med Christi Blod.
I Lunden staaer alt Offergoden, venter Jer
Med Øxen. — Hvorfor blegne Trondhiems Høvdinger?

Har I maaskee ei Lyst til denne Fart endnu?
Ei Skinkedampen lokker Jer til Odins Bord?
Ei Miød og Mundgodt, Kamp ei med Einheriar? —
O, I har Ret! Jeg tvivler meget selv derom.
Jeg frygter selv, det er et farligt Giøglespil;
At Diævelen, som ganske sikkert venter Jer,
Alt skiærper Kløer, for af et blodigt Legem grumt
At slide bort til evig Qval den syndige Siæl. —
Men — hvis I heller stemples vil til Salighed,
Da venter Eder Præsten med den hellige Daab
I Kirken, hvor til Eder Kongen Fadder staaer.
Da sammenleve vi med Held et jordisk Liv,
Til Jesus Christus kalder os til Paradis.

(Høvdingerne tale sagte sammen, derpaa træder Orm frem for Kongen.)

Olaf.

Nu siger, hvad besluttet er, men kort og godt!

Orm.

Dit Bud at lyde, Konge, vi besluttet har;
Vi døbes vil og offre til den hvide Christ.

Olaf.

Det Svar har Himlens Engel lagt i Eders Mund,
Den harniskklædte Michael, Guds Sendebud.
Gaaer hen til Kirken! Skiønne hvide Særker der
I Vaabenhuset skiænkes Jer; paadrager dem!
I Uskylds Dragt I knæle for den hvide Christ.

(Høvdingerne gaae.)

Olaf

(til Kiartan og Bolli).

Islændere! tilstede var I her i Hal
Ved dette Møde; hvad er Eders Mening nu?
Thi hvad der giælder Trondhiems stolte Høvdinger,
Og siden alle Bønderne paa Frostething,
Det giælder — tidligt eller silde — Jer, som dem.
Dog overraskes skal I ei. Hvad svares mig?

Bolli.

Jeg, Konge, finder stort Behag i Christnes Skik,
Hvis kun den ei forleder til Blødagtighed.

Olaf.

Du seer, den har ei Tryggvason bløbagtig giort.

Bodli.

Velan, jeg vil antage den. Du sender jo
Thangbrand til Island, for at christne Landet?

Olaf.

Ja!

Bodli.

Saa var det godt, ifald en Indfødt fulgte med.
Lad mig paa Toget følge Bispen, døbes først!
Jeg lover Dig: min Daab vil som et Sæbekorn
Paa Island skaffe Christendommen frugtbar Høst.

Olaf.

Velan, det skee!

(Bodli hilser og gaaer.)

Olaf.

Nu, Kiartan, Raden er til Dig.
Du tier? Mæler ei et Ord? Hvad giør Dig stum?

Kiartan.

Forundring, Drot! Forundring og Forbauselse.
Du tvinge vil?

Olaf (heftig).

Ja, jeg vil tvinge Godt i Ondt!

Kiartan (rolig).

Kald selv Dig god; en Anden bli'er ei ond for det.

Olaf.

Jeg, Kiartan, har for længe taalt din stolte Trods!
Tidt bøier jeg taalmodig megen Egensind;
Men i det Himmelske forstaaer ei Olaf Spøg.

Kiartan.

Jeg spøger ikke, jeg er høist alvorlig stemt.

Olaf.

Saa vil Du ikke være Christen?

Kiartan.

Derpaa kan
Og vil endnu jeg, Olaf, ikke svare Dig.

Men hvad jeg vil, det giør jeg efter eget Valg,
især hvad Hiertet angaaer.

Olaf.

Hedninghiertet tidt
Er haardt som Steen.

Kiartan.

Det bliver ikke blødere,
Om end med Vredeshammeren Du knuser det.

Olaf.

Misbilliger Du denne Daad mod Thrønderne?

Kiartan.

De truede Dig først med Døden; — Død mod Død!
Jeg ikke vil opkaste mig til Voldgiftsmand
Imellem Dig og dem. Maaskee haardnakkede
De lukked langtid Øret for et Viisdomsord.
Det tirrer, det tildeels undskylder Strengheden.
Jeg kiender dem kun af en angst Taalmodighed;
Den kan jeg ikke lide.

Olaf.

Og hvad havde Du
I deres Sted da giort?

Kiartan.

Naar først det kommen var
Saavidt, — jeg troer, jeg havde ladt Dig slagte mig!

Olaf.

Kiartan! det giør mig ondt for Dig.

Kiartan.

Hvor giør det ondt?
I Hiertet ei; det hærder Du mod Mildheden.
Men lad saa være! Dine Bønder taalte det,
De hylde Dig, Du tvinger dem med Sværdets Ret;
Men Islands Mænd ei agte stort dit Kongesværd.
Og hvis Du i din Hidsighed forløber Dig,
Og dræber her en fri, en uafhængig Mand,
Som kom, fordi han stolte paa din Giæstfrihed;
Saa er det godt, at denne Mand er Hedning end,

Olaf.

Du seer, den har ei Tryggvason bløbagtig gjort.

Bodli.

Velan, jeg vil antage den. Du sender jo
Thangbrand til Island, for at christne Landet?

Olaf.

Ja!

Bodli.

Saa var det godt, ifald en Indfødt fulgte med.
Lad mig paa Toget følge Bispen, døbes først!
Jeg lover Dig: min Daab vil som et Sædekorn
Paa Island skaffe Christendommen frugtbar Høst.

Olaf.

Velan, det skee!

(Bodli hilser og gaaer.)

Olaf.

Nu, Kiartan, Raden er til Dig.
Du tier? Mæler ei et Ord? Hvad gjør Dig stum?

Kiartan.

Forundring, Drot! Forundring og Forbauselse.
Du tvinge vil?

Olaf (heftig).

Ja, jeg vil tvinge Godt i Ondt!

Kiartan (rolig).

Kald selv Dig god; en Anden bli'er ei ond for det.

Olaf.

Jeg, Kiartan, har for længe taalt din stolte Trods!
Tidt bøier jeg taalmodig megen Egensind;
Men i det Himmelske forstaaer ei Olaf Spøg.

Kiartan.

Jeg spøger ikke, jeg er høist alvorlig stemt.

Olaf.

Saa vil Du ikke være Christen?

Kiartan.

Derpaa kan
Og vil endnu jeg, [illegible] svare Dig.

eg vil, det giør jeg efter eget Valg,
Hiertet angaaer.

Olaf.

Hedninghiertet tidt
om Steen.

Kiartan.

Det bliver ikke blødere,
ed Vredeshammeren Du knuser det.

Olaf.

Du denne Daad mod Thrønderne?

Kiartan.

Dig først med Døden; — Død mod Død!
l opkaste mig til Voldgiftsmand
ig og dem. Maaskee haardnakkede
langtid Øret for et Viisdomsord.
det tildeels undskylder Strengheden.
: dem kun af en angst Taalmodighed;
eg ikke lide.

Olaf.

Og hvad havde Du
ted da giort?

Kiartan.

Naar først det kommen var
— jeg troer, jeg havde ladt Dig slagte mig!

Olaf.

et giør mig ondt for Dig.

Kiartan.

Hvor giør det ondt?
ei; det kærder Du mod Mildheden.
aa være! Dine Bønder taalte det,
Dig, Du tvinger dem med Sværdets Ret;
stort dit Kongesværd.
forløber Dig,
hængig Mand,
a din Giæstfrihed;
and er Hedning end,

Olaf.

Ei blot i Smaating finder Du din Overmand;
Din Overmand kan være stor i store Ting.
Du spatter Dig for ringe, hvis maaskee det ei
Af krænket Stolthed kommer, som sig troer for stor.
Hvad er dit Navn?

Kiartan.

Jeg hedder Kiartan Olafson.

Olaf.

Dog ei en Søn af den berømte Olaf Paa?

Kiartan.

Han er min Fader!

Olaf.

Kiartan! det fornøier mig
At see Dig her.

Kiartan.

Det morer Dig at see paa Den,
Som nær Du havde druknet.

Olaf.

Det var aldrig skeet.
Jeg mærkte tydeligt paa din Bevægelse,
Naar det var Tid at slippe Dig. Bliv ikke vred!

Kiartan.

Jeg var ei bange for at drukne.

Olaf.

Kiartan! jeg
Er bange for, Du er for stolt.

Kiartan.

Frygt ei for det!

Olaf.

Jeg kiender Dig, jeg veed dit Navn; Du spørger ei
Om mit? Jeg har dog ogsaa eet.

Kiartan.

Jeg bryder mig
Ei om at vide det.

Olaf (leer).

Du skal dog vide det.

Kiartan.

ɪebder Du da vel?

Olaf.

Kong Olaf Tryggvason.

(Kiartan vender sig og vil gaae.)

Olaf.

ɪer? Hvor vil Du hen?

Kiartan.

Strax reise bort igien.

Olaf.

:?

Kiartan.

Fordi jeg Lykken her alt har forspildt.

Olaf.

gen Maade. Du er Yngling, jeg er Mand;
ɪer Du ei, at Olaf i et broget Liv,
Eventyr og hvor Bedrift afverlede,
Sol og Regn en Foraarsdag; — troer Du, at jeg
:e lært at slaaes med Ubesindighed,
ɪdlighed, og mandigt at tilgive Sligt?

Kiartan.

:ker, Herre, dersom Du tilgiver mig.

Olaf.

tilgiver; kun i een Ting er jeg streng;
:rom, Kiartan, vil vi ikke tale strax.
min Maag; din Stammefader Ketil var
gt med min; din Bedstemo'er Melkorka var
:et Gyda, som mig skaffed Riget hist
nd, i Dublin; men tabt ved hendes Død,
) mit eget Sindelag: jeg foretrak
de Norges Konning. Vær velkommen mig!
rsen, Kiartan, og dit Ydre huer mig;
ɪ din Stolthed. Ynglingsoverdrivelsen
ɪdig er, og der formeget være maa

Olaf.

Ei blot i Smaating finder Du din Overmand;
Din Overmand kan være stor i store Ting.
Du skatter Dig for ringe, hvis maaskee det ei
Af krænket Stolthed kommer, som sig troer for stor.
Hvad er dit Navn?

Kiartan.

Jeg hedder Kiartan Olafson.

Olaf.

Dog ei en Søn af den berømte Olaf Paa?

Kiartan.

Han er min Fader!

Olaf.

Kiartan! det fornøier mig
At see Dig her.

Kiartan.

Det morer Dig at see paa Den,
Som nær Du havde druknet.

Olaf.

Det var aldrig skeet.
Jeg mærkte tydeligt paa din Bevægelse,
Naar det var Tid at slippe Dig. Bliv ikke vred!

Kiartan.

Jeg var ei bange for at drukne.

Olaf.

Kiartan! jeg
Er bange for, Du er for stolt.

Kiartan.

Frygt ei for det!

Olaf.

Jeg kiender Dig, jeg veed dit Navn; Du spørger ei
Om mit? Jeg har dog ogsaa eet.

Kiartan.

Jeg bryder mig
Ei om at vide det.

Olaf (leer).

Du skal dog vide det.

Kiartan.

Hvad hedder Du da vel?

Olaf.

Kong Olaf Tryggvason.

(Kiartan vender sig og vil gaae.)

Olaf.

Du gaaer? Hvor vil Du hen?

Kiartan.

Strax reise bort igien.

Olaf.

Hvorfor?

Kiartan.

Fordi jeg Lykken her alt har forspildt.

Olaf.

Paa ingen Maade. Du er Yngling, jeg er Mand;
Og troer Du ei, at Olaf i et broget Liv,
Hvor Eventyr og hvor Bedrift afverlede,
Som Sol og Regn en Foraarsdag; — troer Du, at jeg
Har ikke lært at slaaes med Ubesindighed,
Omfindtlighed, og mandigt at tilgive Sligt?

Kiartan.

Jeg takker, Herre, dersom Du tilgiver mig.

Olaf.

Jeg let tilgiver; kun i een Ting er jeg streng;
Dog derom, Kiartan, vil vi ikke tale strax.
Du er min Maag; din Stammefader Ketil var
I Slægt med min; din Bedstemo'er Melkorka var
Beslægtet Gyda, som mig skaffed Riget hist
I Irland, i Dublin; men tabt ved hendes Død,
Og ved mit eget Sindelag: jeg foretrak
At vorde Norges Konning. Vær velkommen mig!
Dit Væsen, Kiartan, og dit Ydre huer mig;
Ja selv din Stolthed. Ynglingsoverdrivelsen
Nødvendig er, og der formeget være maa

Af Det, hvoraf om stakket Tid let bli'er forlidt;
Thi Tiden tærer. Glem da nu Forstemningen,

(Leer.)

Og at jeg vilde drukne Dig!

Kiartan.

Jeg skammer mig!

Olaf.

Det skal Du ei! Hvor kunde Du da tro, at Den,
Som giorde dit Bekiendtskab under Badningen,
Var Norges Konge? Men det er min gamle Viis
At overraske Folk. Fra Reisen kom inat
Jeg ubemærkt, og før jeg her fik Nogen sagt
God Dag, — min egen Søster ei — var Olaf alt
I Vandet. Dagen bliver heed, og Morgenen
Var kiøl og sval. Jeg trængte til Forfriskelsen.

(En Huuskarl træder ind med tvende Kaaber.)

Olaf (til Kiartan).

Du har endnu, som jeg, blot Morgenkofte paa.
Min Søster kommer strax, og snart jeg venter her
De thrøndske Høvdinger i denne Sommerhal.
Jeg beder, Kiartan, Du tilstede være vil
Ved Sammenkomsten; hvad jeg har at sige dem,
Vedkommer vistnok egentlig kun dem; men Du
Kan ogsaa høste Nytten af Samtalen dog. —
Modtag en bedre Kaabe her af Kongens Haand,
Til Velkomstgave! Gaven vil Du ei forsmaae
Af Den, som saae Dig i Naturens bedste Dragt,
Da førstegang vi taldes ved.

Kiartan.

Jeg takker Dig!

(Trællen hiælper dem Kaaberne paa.)

Kiartan (afsides).

Maaskee vil mine Landsmænd dog bebreide mig,
At jeg har taget Kaaben; de vil sige: jeg
Har underkastet mig Kong Olaf; men det er
Umuligt meer med Trods at møde Venlighed.

Olaf.

Der kommer alt min Søster; har med hende Du
Bekiendtskab giort?

Kiartan.

Alt flere Dage var jeg her,
Og Ingeborg Værtinde var, som Olaf Vært.

Olaf.

Deri hun giorde saare vel.

Ingeborg kommer.

Olaf (omfavner hende).

Min Søster! Du
Alt kiender Kiartan?

Ingeborg.

Ja, min Broder! Kiartan er
Vor Maag.

Olaf.

Jeg veed det. Tal med ham en liden Stund,
Mens jeg hidbringer hine thrøndske Høvdinger.
Mig huer Gutten saare vel!

Ingeborg.

Han ligner Dig!

Olaf.

Gid han i Aanden ogsaa vilde ligne mig.
Det skulde glæde mig, hvis denne fagre Svend,
Hvis første Blik mig mødte, som en gammel Vens,
Og som mit Hierte synes, det har længe kiendt,
Uagtet al den Muthed, der indhylled ham;
Det skulde glæde mig, hvis han gik rette Vei,
Og giorde mig det muligt ret at elske ham.

(Gaaer.)

Kiartan.

Hvad mener Kongen?

Ingeborg.

Kiartan, ak, hans Venlighed,

Saa venlig end den er, mig bringer Hiertet til
At isne.

Kiartan.

Siig mig, Ingeborg, hvi frygter Du?

Ingeborg.

Saa gierne jeg i Norges Land Dig, Frænde, seer,
Jeg ønskte dog, Du var paa Island alt igien,
Hos Fædreguder, ved din Faders Gudehuus.

Kiartan.

Jeg har jo sagt Dig alt, jeg duer ikke til
Som Faders Medhiælp at udhugge Guderne.

Ingeborg.

Gid da i Hiertet heller ei Du præged dem.
Troer Du paa Valhals Guder?

Kiartan.

Taler jeg med Dig,
Saa aabner sig mit Hierte, som for egen Hu.
Jeg veed ei om jeg troer paa dem; — jeg troer ei ret,
Oprigtig talt, paa egen Tro, — en Vane mig
Fra spæde Barndom. Lunken i det mindste blev
Mig Troen i mit Hierte. Gudsbedrifterne
Jeg hørte gierne, som et andet Eventyr;
Heel sindrigt, smukt og yndigt, — herligt Skialdeværk.

Ingeborg
(griber henrykt hans Haand).

O, Kiartan! hvor Du glæder mig. Men siig mig først:
Hvad Indtryk paa dit Hierte giør vor Christendom?

Kiartan.

Jeg kiender den for lidt til at bedømme den;
Og — som det lader — ikke den begribes vil
Af menneskelig kort Forstand. Men Himlens Ting
Begreb vel heller aldrig dette Livs Forstand.
Just det, som ei begribes kan, maa Siælen troe.
Det Jordiske — dertil behøves Guder ei;
Og Valhals Guder er kun Jordens Billeder.
Jeg nægter ikke, naar jeg hører Sangen hist,

Det Sprog, som hører Hiernen ei, men Hiertet til;
Naar Røgelsen opstiger med de lette Skyer
Og trodser Støvets Tyngselsmagt; — og seer jeg Ham,
Paa Korset selv guddommelig og kongelig —
Da — men som sagt — jeg veed det ei, — ei ret endnu!

Ingeborg.

Nu frygter jeg for Kiartan og for Olaf ei.
Der kommer han med alle thrøndske Høvdinger,
O gid de fromme, gid de kloge var som Du.

(Hun gaaer.)

Kongen kommer med **Orm Lyrgia** og **de andre Høvdinger.**
Bodli følger med paa Kongens Vink.

Orm Lyrgia.

Du har idag indbudt os, Konge! Bønderne
Vil snart Dig alle svare høit paa Frostething.

Olaf.

Godt, Orm! Men dog med Eder først et Alvorsord.

Orm.

Thi kom vi, Herre! Tal, og vi skal svare Dig.

Olaf.

Saa siig mig først, hvad tykkes Trondhiems Bønder vel
Om Olafs Bud: Omvendelsen til Christendom?

Orm.

Vi Bønder vil, at Du skal holde Landets Lov,
At Du, som Sigurd Hladejarl, som Hakon Jarl,
Og alle Konger hidindtil før Dig har giort,
Skal blote fromt til Guderne. En Christen var
Alt Hakon Athelstein som Du, men nødtes til
At tage Deel i Offringen, i Blotningen.
Og Dig vi tvinge vil som ham; og hvis Du ei
Dig lader tvinge, — nu saa vil vi dræbe Dig.
Saa tale Trondhiemsbønderne, saa tale vi!

Olaf.

Ha, det var tappert tænkt, ei mindre tappert svart!
Men Olaf mangler heller ikke Tapperhed,

Og han kan svare Jer igien. — Ja, — ret betænkt, —
Saa finder jeg betynget min Samvittighed
Af megen Brøde: jeg har haanet Guderne,
Vanæret dem; jeg med min guldbeslagne Stok
Slog Thor fra Stolen, sønderhug hans Billede;
Som Klods i Elven og med Reb om Halsen, han
Da maatte svømme, bundet til min Fiskerbaad.
Og Gudehuse brændte jeg, Blodstenene
Nedvælted jeg; — jeg føler det — jeg ægget har
Imod mig Guders Harme, maa forsone dem.
Men Offeret maa vorde stort, som Synden var.
At slagte Trælle, nedrige Forbrydere,
Det er et usselt Offer, der fortørner meer
De rige Guder; det kan ei formilde dem.
I andre Lande, hvor man offrer Mennesker,
Man bringer dem det Bedste! Saa har Hakon giort;
Den Jarl I høit beundre, vog sin egen Søn
I Nødens Tid; det hialp ham vistnok saare lidt,
Vel sandt; men jeg vil blote meget meer end han,
At jeg kan vinde Gudernes Tilgivelse.
Jer, Høvdinger! Jer, Kiærnen af den bedste Kraft
I Throndelag, som jeg har stevnet hid idag,
Jer vil jeg offre! — slagte Jer paa Guders Steen.
Da smiler Odin, Asathor høit skoggerleer;
Og I, som længes efter Valhals Herlighed,
I selv vil række Struben froe til Godens Kniv.
Da sender Eder Odin strax sin egen Hest,
Den ottefodede Sleipner; og Valkyrien
Har Bægret fyldt, før I betræde Valhals Gulv.

Orm.

Drot — det er din Beslutning?

Olaf.

Ja, saasandt mig Gud
I Dødens Stund forløse vil med Christi Blod.
I Lunden staaer alt Offergoden, venter Jer
Med Øren. — Hvorfor blegne Trondhiems Høvdinger?

Har I maaskee ei Lyst til denne Fart endnu?
Ei Skinkedampen lokker Jer til Odins Bord?
Ei Miød og Mundgodt, Kamp ei med Einheriar? —
O, I har Ret! Jeg tvivler meget selv derom.
Jeg frygter selv, det er et farligt Giøglespil;
At Diævelen, som ganske sikkert venter Jer,
Alt skiærper Kløer, for af et blodigt Legem grumt
At slide bort til evig Qval den syndige Siæl. —
Men — hvis I heller stemples vil til Salighed,
Da venter Eder Præsten med den hellige Daab
I Kirken, hvor til Eder Kongen Fadder staaer.
Da sammenleve vi med Held et jordisk Liv,
Til Jesus Christus kalder os til Paradis.

(Hovdingerne tale sagte sammen, derpaa træder Orm frem for Kongen.)

Olaf.

Nu siger, hvad besluttet er, men kort og godt!

Orm.

Dit Bud at lyde, Konge, vi besluttet har;
Vi døbes vil og offre til den hvide Christ.

Olaf.

Det Svar har Himlens Engel lagt i Eders Mund,
Den harniskklædte Michael, Guds Sendebud.
Gaaer hen til Kirken! Skiønne hvide Særker der
I Vaabenhuset skiænkes Jer; paadrager dem!
I Uskylds Dragt I knæle for den hvide Christ.

(Hovdingerne gaae.)

Olaf
(til Kiartan og Bolli).

Islændere! tilstede var I her i Hal
Ved dette Møde; hvad er Eders Mening nu?
Thi hvad der giælder Trondhiems stolte Høvdinger,
Og siden alle Bønderne paa Frostething,
Det giælder — tidligt eller silde — Jer, som dem.
Dog overraskes skal I ei. Hvad svares mig?

Bolli.

Jeg, Konge, finder stort Behag i Christnes Skik,
Hvis kun den ei forleder til Blødagtighed.

Olaf.

Du seer, den har ei Tryggvason blødagtig giort.

Bobli.

Velan, jeg vil antage den. Du sender jo
Thangbrand til Island, for at christne Landet?

Olaf.

Ja!

Bobli.

Saa var det godt, ifald en Indfødt fulgte med.
Lad mig paa Toget følge Bispen, døbes først!
Jeg lover Dig: min Daab vil som et Sædekorn
Paa Island skaffe Christendommen frugtbar Høst.

Olaf.

Velan, det skee!

(Bobli hilser og gaaer.)

Olaf.

Nu, Kiartan, Raden er til Dig.
Du tier? Mæler ei et Ord? Hvad giør Dig stum?

Kiartan.

Forundring, Drot! Forundring og Forbauselse.
Du tvinge vil?

Olaf (heftig).

Ja, jeg vil tvinge Godt i Ondt!

Kiartan (rolig).

Kald selv Dig god; en Anden bli'er ei ond for det.

Olaf.

Jeg, Kiartan, har for længe taalt din stolte Trods!
Tidt døier jeg taalmodig megen Egensind;
Men i det Himmelske forstaaer ei Olaf Spøg.

Kiartan.

Jeg spøger ikke, jeg er høist alvorlig stemt.

Olaf.

Saa vil Du ikke være Christen?

Kiartan.

Derpaa kan
Og vil endnu jeg, Olaf, ikke svare Dig.

Men hvad jeg vil, det giør jeg efter eget Valg,
Især hvad Hiertet angaaer.

Olaf.

Hedninghiertet tidt
Er haardt som Steen.

Kiartan.

Det bliver ikke blødere,
Om end med Vredeshammeren Du knuser det.

Olaf.

Misbilliger Du denne Daad mod Thrønderne?

Kiartan.

De truede Dig først med Døden; — Død mod Død!
Jeg ikke vil opkaste mig til Voldgiftsmand
Imellem Dig og dem. Maaskee haardnakkede
De lukked langtid Øret for et Viisdomsord.
Det tirrer, det tildeels undskylder Strengheden.
Jeg kiender dem kun af en angst Taalmodighed;
Den kan jeg ikke lide.

Olaf.

Og hvad havde Du
I deres Sted da giort?

Kiartan.

Naar først det kommen var
Saavidt, — jeg troer, jeg havde ladt Dig slagte mig!

Olaf.

Kiartan! det giør mig ondt for Dig.

Kiartan.

Hvor giør det ondt?
I Hiertet ei; det hærder Du mod Mildheden.
Men lad saa være! Dine Bønder taalte det,
De hylde Dig, Du tvinger dem med Sværdets Ret;
Men Islands Mænd ei agte stort dit Kongesværd.
Og hvis Du i din Hidsighed forløber Dig,
Og dræber her en fri, en uafhængig Mand,
Som kom, fordi han stolte paa din Giæstfrihed;
Saa er det godt, at denne Mand er Hedning end,

Der stolt, som Harald Hildetands staalklædte Helt,
Med Øiet blinker ikke for dit Bøddelsværd,
Om ogsaa Du afhugger først mit Øiebryn.

(Gaaer.)

Ingeborg, som er kommen ind under Slutningen af Olafs og Kiartans Samtale, iler hen til sin Broder og griber ængstelig hans Haand.

For Himlens Skyld!

Olaf.

Min Søster! Du har Alting hørt?

Ingeborg.

Og kommer, Olaf, for at frelse ham og Dig!

Olaf.

Og mig?

Ingeborg.

Fra Døden ham, og Dig fra Skiændselen,
Langt værre end Døden! Vad ei i for meget Blod!
At ei tilsidst, skiøndt christen Drot, Du ligner Hel,
Med Dødningbeen i Haanden, for et Kongespir.

Olaf.

Et farligt Saar helbredes kun ved bristigt Snit.
At rask jeg mødte Trods med Trods hos Thrønderne,
Har reddet dem. De døbes nu, jeg har dem frelst.

Ingeborg.

Du straffer grumt den Blinde, som i Mulm ei seer.

Olaf.

Forbi er Natten, tændt er Kirkens Altarlys.

Ingeborg.

Den Døve, som endnu ei hørte Troens Ord —

Olaf.

Høit lyder Ordet, kraftigt og belærende,
For hver, som stopper Øret ei med Ondskabs Vox.

Ingeborg.

Lød strax Du Herrens Røst? Lod Du Dig tvinge? Du
Var lang Tid Hedning mellem Christne, til engang
Den fromme Mand paa Syllingøen rørte Dig.

Og hvorfor rørte Dig og mig den skiønne Tro?
O, Blodtørst har alt Hedenskabet øvet længst;
At taale Forurettelser af Fienderne,
Det har Dig Christus lært.

Olaf.

Som Qvinde taler Du!
Hvad jordisk rører Hiertet, sødt, behageligt,
Det er ei Troens Hovedsag; det hellige
Mysterium forlanger streng engang sin Ret.
Forgiæves lyser Troens Fyrtaarn længer ei,
Som Baunerne paa Dovrefield og Filefield;
Hvo nu sig ikke vogte vil, maa sønderslaaes
Paa Strengheds-Klippen; det er Skipperens egen Skyld.

Ingeborg.

Som Hedning kaldte Du din Søster Fylgie,
Din Engel har som Christen tidt Du hende kaldt.

Olaf.

Og end, som før, Du er mig kiær og dyrebar.

Ingeborg.

Men, Olaf, naar Du straffer denne fagre Svend
Med Døden, straffer Du med Død din Søster med.

Olaf.

Er han alt vorden Dig saa kiær?

Ingeborg.

Ja, saare kiær!
Hvad aldrig jeg Dig havde sagt, og ei mig selv
Tilstaaet klart, det tilstaaer nu et Øieblik,
Da Døden svæver over ham; han er mig kiær.
Vi talde sammen, verled Tanker, Følelser.
Han aldrig har mig sagt et ømt og kiærligt Ord,
Jeg aldrig ham; behøves det, naar Hierterne
Forstaae hinanden? Olaf, Du vil dræbe ham!

Olaf.

Nei, Ingeborg, jeg vilde gierne skaane ham.

Ingeborg.

Jeg veed, hans Hierte stemt er for den gode Sag;
Giv Tid, og Du skal see, han Dig imøde gaaer.

Olaf (seer ud).

Der sidder han paa Stenen hisset tankefuld —.

Ingeborg.

Og venter Døden!

Olaf.

Vi! jeg vil dog prøve ham.

(Gaaer hen til Indgangen og raaber:)

Kom Kiartan! Jeg vil tale med Dig.

Kiartan kommer.

Her er jeg!

Olaf.

Staaer Du ved din Beslutning?

Kiartan.

Var mit Vægelsind
Som paa dit Tag Veirhanens, Olaf, neppe fik
Til Dreiningen af Dig det den fornødne Tid.

Olaf.

Du vilde døe, hvis jeg Dig tvang til Christendom?

Kiartan.

Som Olafs Træl kan Kiartan ikke leve meer.

Olaf.

For Christi Kors Du foretrækker Bøddelblok?

Kiartan.

Frivillig har jeg intet Valg at giøre her.

Olaf.

Hvad hindrer Valget?

Kiartan.

Olafs Utaalmodighed.

Olaf.

Men om nu Kongen lidt kun vilde prøve Dig?

Hvis ei han vilde skade Dig, nei tvertimod,
Taalmodig taalte din Foragt, som Frelseren
De blinde Fienders; overlod din Skiæbne Dig; —
Hvad da?

Kiartan.

Saa havde selsomt verelviis
Vi giækket her hinanden.

Olaf.

Hvad?

Kiartan.

Du havde dræbt
Den som en Hedning, der paa Blokken havde lagt
Sit Hoved som en Christen.

Olaf.

Est Du christnet alt?

Kiartan.

I Sind og Hu.

Olaf.

Og hvilken Præst omvendte Dig?

Kiartan

(peger paa Ingeborg).

Der staaer min Præst!

Olaf.

Og dog Du vilde lide Død?

Kiartan.

Jeg fik jo ikke Tid af Dig til bedre Valg.
Og tvinge lader Kiartan sig til Ingenting;
Selv ikke til at leve!

Olaf.

Stolt!

Ingeborg.

Han ligner Dig!

Olaf.

Bliv hos mig, Kiartan, deel min Lykke, vær min Mand,
Min Jarl, og snart maaskee min Ven, Fortrolige.

Jeg trænger til en Slig; den Slags Erobringer
Gjør ikke man med Sværdet. Der er Noget i
Dit Væsen, Kiartan, som forraader Slægtskab, blot
I Blodet ei, men meer: i Aanden; — bliv hos mig!

(Med et Blik paa Ingeborg.)

Med os forenet vil Du vorde lykkelig!

En Huuskarl kommer.

Herr Konge! Brand hin Gavmilde bortreiste nys;
Islænder Bodli Thorleifsson, som fulgte ham,
Mig rakte dette lidet Skrift paa Faareskind,
Til Dig, kort før han steg ombord.

Olaf.

Giv mig det Brev!

(Huuskarlen giver Kongen det og gaaer.)

Olaf.

Han reiser bort? og loved dog —

(Læser.)

„Herr Konge! jeg
Benytter Leiligheden, reiser alt idag
Med Brand til Island; men hvad jeg har lovet, skal
Jeg ærligt holde: Thangbrand hist skal døbe mig.
Jeg flyer ei Dig, jeg viger Kiartan Olafson,
Og søger hisset, hvad han her ei agter meer.
Guds Fred! Du seer, jeg hilser alt paa Christenviis."

(Seer paa Kiartan.)

Hvad vil den Gaade sige?

Kiartan (forbittret).

Den Forræder vil
Bestiæle mig, og flux jeg maa forfølge ham!

Olaf.

Og hvad vil han frastiæle Dig?

Kiartan.

Min Fæstemø.

Olaf.

Din Fæstemø?

Kiartan.

Hvi skulde jeg da dølge det?
En deilig Qvinde vandt min Hu; Medbeiler var
Den falske Bodli; nu han min Fraværelse
Benytte vil —

Olaf (med Fatning).

Det, Kiartan, Du ei taale skal!
Indhente maa Du den Forræder, straffe ham.

Kiartan.

Ja, — hvis Du det tillader —

Olaf (stolt).

Jeg befaler det!
Bestig dit Skib! Farvel! Jeg ønsker Lykke Dig. —
Kom, Ingeborg!

Ingeborg (bedrøvet).

Maa jeg Farvel ei sige ham?

Olaf.

Jo, kort og godt, som det Fyrstinden sømmer sig.

Ingeborg.

Reis, Kiartan! og vær lykkelig; vi sees ei meer;
Men aldrig glemmes Du, og Du ei glemmer mig.

Kiartan.

Nei aldrig, aldrig!

Ingeborg.

Selv i kiærlig Hustrus Favn.
Hvad hedder hun?

Kiartan.

Hun hedder Gudrun!

Ingeborg
(tager et Slør af sit Hoved).

Dette Slør
I Morgengave bringe Du din Brud fra mig!
Hun skal dog see: Veninden her i Norges Land
Var ei af Trælles Æt.

Olaf.

Kom, Søster!

Ingeborg.

Broder, strax!

Kiartan.

Et kostbart Slør, og dobbelt kostbart ved den Haand,
Som rakte det. Skiøn Ingeborg, jeg takker Dig!

Olaf.

Kast Sløret, Kiartan! over disse Hændelser.

Ingeborg.

Farvel!

Kiartan.

Farvel!

Olaf.

Reis heldigt, men kom aldrig meer!

(Han gaaer med Ingeborg.)

Kiartan (ene).

Kom aldrig meer? Han er fortørnet; Ingeborg
Gik bort med vaade Øine. Hvad betyder det?
O, alle Guder! nu jeg hende først forstaaer.
Saa venlig, aabenhiertig, saa veltalende
Bli'er Qvinden først, som elsker. — Utaknemlige!
Med Hiertet fuldt af Den, som ei er hende værd,
Jeg oversaae, forstod ei, skiønte slet kun paa
Den Ømhed, som Uskyldigheden viste mig.
Ha, hvilken Forskiel! Ærlighed — Forstillelse,
Oprigtighed og Underfund. — Dog elsker jeg
Den Underfundigsledske; — den Uskyldige
Forlader jeg, — forlader Kongedatteren,
Og Olafs Søster — Jarledom — hvad Livet har
Bedst mig at byde, — for at gaae til Jøklerne,
Hvor Enken efter tvende Mænd mig Kurven gav. —
Nei, Kiartan! Kurven har hun ikke givet Dig.
Og rig og stor er Gudruns Aand, skiøndt Hiertet ei.
Men Hiertet snart er kiendt, og skiøndt det svæver høit,

Det kieder let med Eenfold, med Eensformighed;
Men Gudruns Ild og Vid og Skiemt, Indbildningskraft,
Frembringer Vaar, saasnart hun aabner Læberne.
Skiøndt hendes Øie mere jordisk, sandseligt,
Ei søger Uskylds Himmel, straaler Yndighed
Deraf med alle qvindlige Tillokkelser.
Den søde Gift indbrak jeg af dit Rosenkys!
Den Drukne veed, han er beruust; — men større Lyst
Ei findes dog paa denne Jord, end Elskovs Ruus!

(Gaaer.)

Tredie Handling.

Gaarden Lauge i Sælingsdal paa Island hos Gudruns Fader Osvif Helgeson. Smuk Bondestue.

Gudrun. Hrefna.

Hrefna.

Din Faders Sygdom, Gudrun, er betænkelig.
Den ængster mig!

Gudrun.

Mit Barn, lad den ei ængste Dig.
Hvad nytter Angst og Sorgen til? I to Aars Tid
Han skranted af det Saar, han i en Tvekamp fik.
Det er det Værste ved slig Kamp, med Følgerne;
Slog de hinanden strax ihiel, var det forbi;
Man græmmed sig da datterligt, som billigt var,
Entidlang, — saa har Gudrun giort. — Nu skranter han
Bestandig fort, — vredladen, — utilfreds med Alt.
Det er ei længer Osvif, ei den raske Helt;
En Krøbling ligger der med Osvifs matte Træk.
Den stærke, raske Sorg, med Nornens Vinger paa,
Til usfel Faarekylling har forvandlet sig.

Hrefna.

Han var dog rask dengang vi kom.

Gudrun.

Ja, det gaaer op
Og ned med ham; maaskee Naturen hiælper sig.
Hvad jeg kan giøre, giør jeg, og det har jeg giort.

Hrefna.

Det veed jeg, Gudrun!

Gudrun.

Jert Besøg har glædet mig.
Jeg trængte til Adspredelsen. — I har ei hørt
Fra Kiartan end?

Hrefna.

End ei.

Gudrun.

Du har ham kiær!

Hrefna.

Du med!

Gudrun (leer).

Det muligt er; thi Hiertet kiender ei sig selv,
Og giemmer sine Hemmeligheder tidt saa godt,
At det kan ikke finde dem.

Hrefna.

Nu spøger Du!

Gudrun.

Din Fader er alt færdig med sit Arbeid?

Hrefna.

Ja!

Det var et kløgtigt Indfald, Gudrun, at Du lod
Ham danne Dig en Freia til dit Jomfrubuur;
Thi, naar han kun kan snitte, male, glemmer han
Alt Andet. Saadan, skiøndt vi var en Uge her, —
Uagtet Værtens Sygdom, — uden Giæstebud
Og Drikkelag, sig Olaf mored saare godt.
Og Du, — med din Bestilling har Du vundet ham.
Oprigtig talt, han leed Dig ei; men medens han
Arbeided paa din Freia, gik Du til og fra,
Og spurgte ham, og roste ham, og frammed ret
Din Klogskab og din sieldne Kundskab ud for ham.
Nu haber han Dig ikke meer; nei, tvertimod, —
Hvis Kiartan kom, han nidkiær paa sin Fader blev.

Fra Hrefnas Vintervævstol, hvor med sine Møer
Hun gamle Viser sang, imens hun væved dem.

Olaf.

Mig glæder, at endnu Du troer paa Guderne.
Din Faders lange Sygdoms allerværste Frugt
Var, at han lod, af Munkene dertil forført,
Sig christne, bygge Kirken paa sin egen Grund.

Gudrun.

Den staaer der, men jeg mørkner aldrig Kirkens Dør.
(Sagte.)
Tilgiv den lille Nødløgn, hellige Jomfru, mig!

Cornelia kommer.

Din Fader kalder, Gudrun!

Gudrun.

Vel! jeg kommer strax.

Olaf.

Alt sadlede til Reisen vore Heste staae.

Gudrun.

Saa tager jeg da kiærligst Afsked med Jer her,
Og takker Jer, fordi saa smukt og nøisomt I
Tiltakke tog i drøvelige Sygehuus.
Maaskee jeg lever end den Dag, at vorde Jer
Værtinde paa en bedre Viis. Jeg beder Dig,
Saasnart Du Tidend har fra Kiartan, Olaf Paa,
Lad mig det vide! Hils ham paa det Venligste!

Olaf.

Det skal jeg — paa det Venligste!

Gudrun.

Jeg takker Dig!
(Gaaer med Cornelia.)

Olaf.

Jeg skammer mig! Jeg feil af denne Qvinde tog.

Hrefna.

Det glæder mig, at Du har hende kiende lært.

Olaf.

Bag Skiæmt og Spøg sig skiuler en alvorlig Siæl.

Gudrun.

Nu spøger Du! — Ja vistnok er det stundom godt
I dette Liv at have Lidt at lege med.

Hrefna.

Dog — Guder er ei Leeg!

Gudrun.

Men vi en Leeg for dem.

Hrefna.

Ja, naar Du saadan mener det, da har Du Ret.

Olaf Paa træder ud af Sideværelset og lader Døren staae aaben efter sig.

Nu er din Freia færdig, Gudrun! hilser Dig.

Gudrun
(slaaer Hænderne sammen).

O, hvilket Billed! Olaf Paa, jeg takker Dig!

Olaf.

Jeg klart erkiender, hvor umuligt Mandens Haand
Det er at danne Guder. Det er blot et Tegn!
Ja, selv at danne Mennesker for Mennesket
Umuligt er; thi Guder ene skabe kan.
Men med de fromme Tegn henrykte mane vi
De høie Valhals Aser ned i Billedet;
Saaledes vorder det, indviet af Guderne,
Dog helligt, som den bedste Helt kan knæle for.

Gudrun.

Min Andagt jeg forbinder nu med Tak til Dig.

Olaf.

Du bidrog ei saa lidet selv til dette Værk:
Demanter klare gav Du mig til Øinene;
Den gule Hør til Haaret yndigt ordned Du,
Og selv den lysblaa Silkekiortel har Du syet.

Gudrun.

Saaledes har vort Arbeid vi forenet her;
Thi Herren avled Hrefna, Herren selv hun spandt
Med sine Piger, den har hun foræret mig;
De hvide Lin, som Freia fik, kom ligerviis

Fra Hrefnas Vintervævstol, hvor med sine Møer
Hun gamle Viser sang, imens hun væved dem.

Olaf.

Mig glæder, at endnu Du troer paa Guderne.
Din Faders lange Sygdoms allerværste Frugt
Var, at han lod, af Munkene dertil forført,
Sig christne, bygge Kirken paa sin egen Grund.

Gudrun.

Den staaer der, men jeg merkner aldrig Kirkens Dør.
(Sagte.)
Tilgiv den lille Nødløgn, hellige Jomfru, mig!

Cornelia kommer.

Din Fader kalder, Gudrun!

Gudrun.

Vel! jeg kommer strax.

Olaf.

Alt sadlede til Reisen vore Heste staae.

Gudrun.

Saa tager jeg da kiærligst Afsked med Jer her,
Og takker Jer, fordi saa smukt og nøisomt I
Tiltakke tog i drøvelige Sygehuus.
Maaskee jeg lever end den Dag, at vorde Jer
Værtinde paa en bedre Viis. Jeg beder Dig,
Saasnart Du Tidend har fra Kiartan, Olaf Paa,
Lad mig det vide! Hils ham paa det Venligste!

Olaf.

Det skal jeg — paa det Venligste!

Gudrun.

Jeg takker Dig!
(Gaaer med Cornelia.)

Olaf.

Jeg skammer mig! Jeg feil af denne Qvinde tog.

Hrefna.

Det glæder mig, at Du har hende kiende lært.

Olaf.

Bag Skiæmt og Spøg sig skiuler en alvorlig Siæl.

Hrefna.

Og hendes Alvor er ei af det skumle Slags.

Olaf.

Vel sørged hun ei over sine tvende Mænd —

Hrefna.

Som ei hun elsked, som hun tog af Fadertvang.

Olaf.

Jeg troer, hun elsker Kiartan i sit stille Sind.

Hrefna.

Vel Sindet er ei stille, men hun elsker ham.

Olaf.

Hun hialp mig med Demanterne til Freias Blik;
Med Viddets Demant straaler hendes Øie selv.

Hrefna (smilende).

Vogt, Fader, Dig for Freia, som Du satte der.

Olaf.

Nu billiger jeg Kiartans Valg, bifalder det.

Hrefna (knæler).

Jeg takker, paa min Broders Vegne, Freia, Dig,
At Olaf Du forsonet har med Kiartans Brud!

(De gaae.)

Gudrun kommer tilbage med **Cornelia.**

Gudrun.

Gik de? Gud være lovet! Jeg var kied af dem.

Cornelia.

Det er dog vakkre, snilde Folk, skiøndt Hedninger.

Gudrun.

De snakkes efter Munden skal, det trætter mig.

Cornelia.

Den Hrefna er et vakkert lille Pigebarn!

Gudrun.

Med Hrefna kun man tale kan om Hør og Lin.

Cornelia.

Men Olaf Paa — det er en knøv, en høvisk Mand.

Gudrun.

Ja, han er smuk endnu! Det har Besøget giort
Mig taaleligt; thi hvor jeg finder noget Smukt,
Jeg sætter ogsaa Priis derpaa; dog Aanden først!
Og Olaf er ei uden Aand, — nei, tvertimod!
Men latterlig indskrænket og vildfarende.
Hvad synes Dig om denne Dukke, som jeg selv
Har pyntet ud for ham?

Cornelia.

Jeg finder den for god
Til Hedningdisa; hvis hun fik en Krone paa,
Et Barn paa Skiødet, kunde hun ret gierne gaae
For en Madonna, som hun sees paa Sikilei.

Gudrun.

Ja, Noget er der virkelig paa hende smukt;
Som Ansigtet, — skiøndt det er skiævt, — og Hænderne.

Cornelia.

Ja, Genius har Olaf, som det kaldes paa
Sicilien.

Gudrun.

Du veed, der henraandt ingen Dag
I lang Tid, hvor jeg ønskte mig ei bort med Dig
Tilbage til Sicilien, min Moders Øe;
Saa høist forskiellig fra den Øe, vi leve paa,
Som Himmelen fra Helvede. Thi skiøndt vel Iis
Og Sneen hersker her i Aarets længste Tid,
Saa strækker Diævlen dog Ildtungen vældigt ud
Af Heklas Svælg, og viser her er Helveds Port.
O, drøveligt tilbringes Ungdomslivet her!
Den christne Tro, som hemmeligt Du lærte mig,
Behøver jeg vel ei saa strengt at skiule meer,
Da selv min Fader ikke længer skiuler den.
Men Intet kunde dog mig giøre taaleligt
Mit Fængsel — dersom ei —

Cornelio.

Hvis ei?

Gudrun.

Den holdt mig fast,
Som er der ikke længer.

Cornelia.

Kiartan mener Du.

Gudrun.

Desværre, ja, Cornelia! Jeg frygter for,
Den Svaghed, som jeg øvede, — grusomt hævner sig.

Cornelia.

Hvad, grusomt? Det er sødt at elske.

Gudrun.

Bittersødt!

Cornelia (leer).

Du selv har fyldt med Malurt Dig den gyldne Skaal. —
Hvi lod Du Kiartan reise?

Gudrun.

Hvi er Mennesket
Forrykt af Særhed? — Men det hjælper ingenting
At kæmpe med sit Lune: hvad Naturen vil,
Det vil den eengang, og kun dum Enfoldighed
Kan troe, med kolde Meninger at øve den. —
Jeg lod ham reise! Skulde han da mærke vel,
At han var mig saa kiær? Nei, nei, Cornelia,
Min Stolthed overveier langt min Kiærlighed;
Og før jeg skulde døe, før noget Menneske
Beherske mig, — selv Kiartan ei.

Cornelia.

Som giør det dog!
Adskillelsen fra ham forbitrer Livet Dig.

Gudrun.

Adskillelsen? Hvor kunde Du mig troe saa svag?

Cornelia.

Hvori bestaaer det Bittre da?

Gudrun.

I Nidkiærhed!

Cornelia.

Hvad giør Dig nidkiær?

Gudrun.

Kiartan er en deilig Mand!
Og troer Du ei, de norske Møer vil elske ham,
Vil vinde ham, ifald de kan? Og han er svag;
Ei ellers — men i Elskov; han er altfor øm.
Cornelia! den Ømhed aldrig hued mig,
Thi den er Svagheds Sødskindbarn. En Drømmer, fød,
Beherske mig? Nei, aldrig! Derfor stred jeg tidt
Hoimodigt med mig selv; jeg frygted Kiartans Blik,
Jeg mærkte: mod min Villie det betvang min Hu.
Og derfor mored det mig mest at drille ham,
At giøre ham fortvivlet og ulykkelig;
Thi saadan stemt var Helten i en Qvindes Vold.
O aldrig burde Qvinden vælge sig til Mand
Den Svend, hun elsker.

Cornelia (leer).

Gift Dig da med Bodli, Barn!

Gudrun.

Den lunkne Knøs? han er mig fad og væmmelig.
Hans Kiærlighed paa Sokker gaaer, at Kiartan ei
Skal høre den; han følger ham af Troløshed.

Cornelia (seer ud).

Ei følger Bodli Kiartan; er os Kiartan nær,
Saa følger Kiartan Bodli; thi der kommer han!

Bodli kommer.

Vær hilset, Gudrun! Tilgiv et saa brat Besøg!
Til Hest i Gaarden Olaf jeg med Hrefna saae;
Jeg ikke vilde hilse dem i fremmed Huus
For Førstegang; den første Hilsen skyldtes Dig.

Gudrun.

Du vistnok, Bodli, selsomt overrasker mig.
Du kommer uden Kiartan? Er ei Kiartan med?

Bodli.

Nei, Gudrun!

Gudrun.

Du forlod din Ven?

Bodli.

Han mig forlod,
Trolovet med Kong Olafs Søster Ingeborg.

Gudrun.

Cornelia, hvad fattes Dig? Du blegner! Kom!
Du vakler, Gamle? Hold Dig ved mig!

(Gudrun holder sig ved hende.)

Cornelia (forstaaer hende).

Alderen
Giør skrøbelig.

Bodli (sagte).

Jeg troer, det var nok Ungdommen,
Som blegned her.

Gudrun.

Ha, Bodli, Du bedrager mig,
Du lyver for mig! Ikke sandt, Du skiemter kun?

Bodli.

Jeg taler Sandhed: Ingeborg er Kiartans Brud.

Gudrun.

Og hiem med dette skiønne Budskab sendtes Du?

Bodli.

Jeg er ei Kiartans Gangerpilt; min Faders Søn
Paa Island hos de Fleste giælder meer end han.

Gudrun (søger at fatte sig).

De Fleste, Bodli! ei de Bedste. Flest og Bedst
Er to forskiellige Tanker. (Sagte) Jeg begriber ei,
Hvorledes jeg kan tænke selv. Forstillelse,
Kom mig til Hiælp!

(Høit med tilsyneladende Ligegyldighed.)

Saa Kiartan har trolovet sig?
Det tænkte jeg, det vidste jeg snart vilde skee.

Hans ømme Siæl er en fladbundet Taaredam,
Hvori den første, bedste Qvinde speiler sig,
Naar blot hun er nærværende.

Bodli.

Ja, Du har Ret!
Og Ret Du havde, dengang Du gav Kurven ham.

Gudrun.

Jeg ønsker ham til Lykke med den smukke Fugl!
Som ogsaa nok har Fugls Forstand, hvis man kan troe
Hvad Rygtet siger.

Bodli.

Nei, det skal Du ikke troe!
Skiøn Ingeborg har god Forstand.

Gudrun.

Hvor veed Du det?

Bodli.

Jeg ofte talt med hende har.

Gudrun.

Kan være vel;
Men hvad beviser det?

Bodli.

Hun talde klogeligt!

Gudrun.

Hvo har da sagt Dig det?

Bodli.

Jeg mærker, Du er vred:
Og gyldig Grund til Vreden har Du visselig.
Men hvorfor straffer Du den høist Uskyldige?
Som tænkte kun paa Dig, skiøndt Du foragted ham.
Men da jeg saae, at Kiartan ei fortiente Dig,
At for en anden Skiønhed, Gudrun, din blev glemt, —
Da, som en Dødsyg, alt forladt af Lægerne,
Mit Haab sig reiste.

Gudrun (spodsk).

Kom igien paa Benene!

Olaf.

Kom, Søster!

Ingeborg.

Broder, strax!

Kiartan.

Et kostbart Slør, og dobbelt kostbart ved den Haand,
Som rakte det. Skiøn Ingeborg, jeg takker Dig!

Olaf.

Kast Sløret, Kiartan! over disse Hændelser.

Ingeborg.

Farvel!

Kiartan.

Farvel!

Olaf.

Reis heldigt, men kom aldrig meer!

(Han gaaer med Ingeborg.)

Kiartan (ene).

Kom aldrig meer? Han er fortørnet; Ingeborg
Gik bort med vaade Øine. Hvad betyder det?
O, alle Guder! nu jeg hende først forstaaer.
Saa venlig, aabenhiertig, saa veltalende
Bli'er Qvinden først, som elsker. — Utaknemlige!
Med Hiertet fuldt af Den, som ei er hende værd,
Jeg oversaae, forstod ei, skiønte slet kun paa
Den Ømhed, som Uskyldigheden viste mig.
Ha, hvilken Forskiel! Ærlighed — Forstillelse,
Oprigtighed og Underfund. — Dog elsker jeg
Den Underfundigsledske; — den Uskyldige
Forlader jeg, — forlader Kongedatteren,
Og Olafs Søster — Jarledom — hvad Livet har
Bedst mig at byde, — for at gaae til Jøklerne,
Hvor Enken efter tvende Mænd mig Kurven gav. —
Nei, Kiartan! Kurven har hun ikke givet Dig.
Og rig og stor er Gudruns Aand, skiøndt Hiertet ei.
Men Hiertet snart er kiendt, og skiøndt det svæver høit,

Da [illegible] let med [illegible], med [illegible]
Men [illegible] [illegible] og [illegible] og [illegible] [illegible].
Frembringer [illegible], [illegible] hun [illegible] [illegible].
[illegible] hendes [illegible] mer [illegible] [illegible].
Ei seger [illegible] Himmel [illegible] [illegible]
Derai med alle [illegible] [illegible]
Den søde [illegible] [illegible] jeg af de [illegible]
Den Drufne [illegible], hen [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible]
Ei findes Dog [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

([illegible].)

Olaf.

Kom, Søster!

Ingeborg.

Broder, strax!

Kiartan.

Et kostbart Slør, og dobbelt kostbart ved den Haand,
Som rakte det. Skiøn Ingeborg, jeg takker Dig!

Olaf.

Kast Sløret, Kiartan! over disse Hændelser.

Ingeborg.

Farvel!

Kiartan.

Farvel!

Olaf.

Reis heldigt, men kom aldrig meer!

(Han gaaer med Ingeborg.)

Kiartan (ene).

Kom aldrig meer? Han er fortørnet; Ingeborg
Gik bort med vaade Øine. Hvad betyder det?
O, alle Guder! nu jeg hende først forstaaer.
Saa venlig, aabenhiertig, saa veltalende
Bli'er Qvinden først, som elsker. — Utaknemlige!
Med Hiertet fuldt af Den, som ei er hende værd,
Jeg oversaae, forstod ei, skiønte slet kun paa
Den Ømhed, som Uskyldigheden viste mig.
Ha, hvilken Forskiel! Ærlighed — Forstillelse,
Oprigtighed og Underfund. — Dog elsker jeg
Den Underfundigslebske; — den Uskyldige
Forlader jeg, — forlader Kongedatteren,
Og Olafs Søster — Jarledom — hvad Livet har
Bedst mig at byde, — for at gaae til Jøklerne,
Hvor Enken efter tvende Mænd mig Kurven gav. —
Nei, Kiartan! Kurven har hun ikke givet Dig.
Og rig og stor er Gudruns Aand, skiøndt Hiertet ei.
Men Hiertet snart er kiendt, og skiendt det svæver høit,

Det kieder let med Eenfold, med Eensformighed;
Men Gudruns Ild og Vid og Skiemt, Indbildningskraft,
Frembringer Vaar, saasnart hun aabner Læberne.
Skiøndt hendes Øie mere jordisk, sandseligt,
Ei søger Uskylds Himmel, straaler Yndighed
Deraf med alle qvindlige Tillokkelser.
Den søde Gift indbrak jeg af dit Rosenkys!
Den Drukne veed, han er beruft; — men større Lyst
Ei findes dog paa denne Jord, end Elskovs Ruus!

(Gaaer.)

[illegible]

Hamt.

[illegible]

Olaf.

[illegible] heldigt, men kom aldrig meer!

(Han gaaer med Ingeborg.)

Alfhild (ene).

[illegible] Ingeborg

[illegible] det?

[illegible]

Det kieder let med Gemüth, med Eensformighed:
Men Qvindens Liv og Vid og Skiemt, Indbildningskraft,
Frembringer Vaar, saasnart hun aabner Læberne.
Skiøndt hendes Øie mere jordisk, sandseligt,
Ei søger Uskylds Himmel, straaler Yndighed
Deraf med alle qvindlige Tillokkelser.
Den søde Gift inddrak jeg af dit Rosenkys!
Den Drukne veed, han er beruust; — men større Lyst
Ei findes dog paa denne Jord, end Elskovs Ruus!

(Moore.)

Tredie Handling.

Gaarden Lauge i Sælingsdal paa Island hos Gudruns Fader Osvif Helgeson. Smuk Bondestue.

Gudrun. Hrefna.

Hrefna.

Din Faders Sygdom, Gudrun, er betænkelig.
Den ængster mig!

Gudrun.

Mit Barn, lad den ei ængste Dig.
Hvad nytter Angst og Sorgen til? I to Aars Tid
Han skranted af det Saar, han i en Tvekamp fik.
Det er det Værste ved slig Kamp, med Følgerne;
Slog de hinanden strax ihiel, var det forbi;
Man græmmed sig da hatterligt, som billigt var,
Entidlang, — saa har Gudrun giort. — Nu skranter han
Bestandig fort, — vredladen, — utilfreds med Alt.
Det er ei længer Osvif, ei den raske Helt;
En Krøbling ligger der med Osvifs matte Træk.
Den stærke, raske Sorg, med Nornens Vinger paa,
Til usfel Faarekylling har forvandlet sig.

Hrefna.

Han var dog rask dengang vi kom.

Gudrun.

Ja, det gaaer op
Og ned med ham; maaskee Naturen hiælper sig.
Hvad jeg kan giøre, giør jeg, og det har jeg giort.

Hrefna.

Det veed jeg, Gudrun!

Gudrun.

Jert Besøg har glædet mig.
Jeg trængte til Adspredelsen. — I har ei hørt
Fra Kiartan end?

Hrefna.

End ei.

Gudrun.

Du har ham kiær!

Hrefna.

Du med!

Gudrun (leer).

Det muligt er; thi Hiertet kiender ei sig selv,
Og giemmer sine Hemmeligheder tidt saa godt,
At det kan ikke finde dem.

Hrefna.

Nu spøger Du!

Gudrun.

Din Fader er alt færdig med sit Arbeid?

Hrefna.

Ja!
Det var et kløgtigt Indfald, Gudrun, at Du lod
Ham danne Dig en Freia til dit Jomfrubuur;
Thi, naar han kun kan snitte, male, glemmer han
Alt Andet. Saadan, skiøndt vi var en Uge her, —
Uagtet Værtens Sygdom, — uden Giæstebud
Og Drikkelag, sig Olaf mored saare godt.
Og Du, — med din Bestilling har Du vundet ham.
Oprigtig talt, han leed Dig ei; men medens han
Arbeided paa din Freia, gik Du til og fra,
Og spurgte ham, og roste ham, og frammed ret
Din Klogskab og din sieldne Kundskab ud for ham.
Nu haver han Dig ikke meer; nei, tvertimod, —
Hvis Kiartan kom, han nidkiær paa sin Fader blev.

Gudrun.

Nu spøger Du! — Ja vistnok er det stundom godt
I dette Liv at have Lidt at lege med.

Hresna.

Dog — Guder er ei Leeg!

Gudrun.

Men vi en Leeg for dem.

Hresna.

Ja, naar Du saadan mener det, da har Du Ret.

Olaf Paa træder ud af Sideværelset og lader Døren staae aaben efter sig.

Nu er din Freia færdig, Gudrun! hilser Dig.

Gudrun

(slaaer Hænderne sammen).

O, hvilket Billed! Olaf Paa, jeg takker Dig!

Olaf.

Jeg klart erkiender, hvor umuligt Mandens Haand
Det er at danne Guder. Det er blot et Tegn!
Ja, selv at danne Mennesker for Mennesket
Umuligt er; thi Guder ene skabe kan.
Men med de fromme Tegn henrykte mane vi
De høie Valhals Aser ned i Billedet;
Saaledes vorder det, indviet af Goderne,
Dog helligt, som den bedste Helt kan knæle for.

Gudrun.

Min Andagt jeg forbinder nu med Tak til Dig.

Olaf.

Du bidrog ei saa lidet selv til dette Værk:
Demanter klare gav Du mig til Øinene;
Den gule Hør til Haaret yndigt ordned Du,
Og selv den lysblaa Silkekiortel har Du syet.

Gudrun.

Saaledes har vort Arbeid vi forenet her;
Thi Hørren avled Hresna, Hørren selv hun spandt
Med sine Piger, den har hun foræret mig;
De hvide Lin, som Freia fik, kom ligerviis

Fra Hrefnas Vintervævstol, hvor med sine Møer
Hun gamle Viser sang, imens hun væved dem.

Olaf.

Mig glæder, at endnu Du troer paa Guderne.
Din Faders lange Sygdoms allerværste Frugt
Var, at han lod, af Munkene dertil forført,
Sig christne, bygge Kirken paa sin egen Grund.

Gudrun.

Den staaer der, men jeg mørkner aldrig Kirkens Dør.
(Sagte.)
Tilgiv den lille Nødløgn, hellige Jomfru, mig!

Cornelia kommer.

Din Fader kalder, Gudrun!

Gudrun.

Vel! jeg kommer strax.

Olaf.

Alt sadlede til Reisen vore Heste staae.

Gudrun.

Saa tager jeg da kiærligst Afsked med Jer her,
Og takker Jer, forbi saa smukt og nøisomt I
Tiltakke tog i drøvelige Sygehuus.
Maaskee jeg lever end den Dag, at vorde Jer
Værtinde paa en bedre Viis. Jeg beder Dig,
Saasnart Du Tidend har fra Kiartan, Olaf Paa,
Lad mig det vide! Hils ham paa det Venligste!

Olaf.

Det skal jeg — paa det Venligste!

Gudrun.

Jeg takker Dig!
(Gaaer med Cornelia.)

Olaf.

Jeg skammer mig! Jeg feil af denne Qvinde tog.

Hrefna.

Det glæder mig, at Du har hende kiende lært.

Olaf.

Bag Skiæmt og Spøg sig skiuler en alvorlig Siæl.

Hrefna.

Og hendes Alvor er ei af det skumle Slags.

Olaf.

Vel sørged hun ei over sine tvende Mænd —

Hrefna.

Som ei hun elsked, som hun tog af Fadertvang.

Olaf.

Jeg troer, hun elsker Kiartan i sit stille Sind.

Hrefna.

Vel Sindet er ei stille, men hun elsker ham.

Olaf.

Hun hialp mig med Demanterne til Freias Blik;
Med Viddets Demant straaler hendes Øie selv.

Hrefna (smilende).

Vogt, Fader, Dig for Freia, som Du satte der.

Olaf.

Nu billiger jeg Kiartans Valg, bifalder det.

Hrefna (knæler).

Jeg takker, paa min Broders Vegne, Freia, Dig,
At Olaf Du forsonet har med Kiartans Brud!

(De gaae.)

Gudrun kommer tilbage med **Cornelia.**

Gudrun.

Gik de? Gud være lovet! Jeg var kied af dem.

Cornelia.

Det er dog vakkre, snilde Folk, skiøndt Hedninger.

Gudrun.

De snakkes efter Munden skal, det trætter mig.

Cornelia.

Den Hrefna er et vakkert lille Pigebarn!

Gudrun.

Med Hrefna kun man tale kan om Hør og Lin.

Cornelia.

Men Olaf Paa — det er en knøv, en høvisk Mand.

Gudrun.

Ja, han er smuk endnu! Det har Besøget giort
Mig taaleligt; thi hvor jeg finder noget Smukt,
Jeg sætter ogsaa Priis derpaa; dog Aanden først!
Og Olaf er ei uden Aand, — nei, tvertimod!
Men latterlig indskrænket og vildfarende.
Hvad synes Dig om denne Dukke, som jeg selv
Har pyntet ud for ham?

Cornelia.

Jeg finder den for god
Til Hedningdisa; hvis hun fik en Krone paa,
Et Barn paa Skiødet, kunde hun ret gierne gaae
For en Madonna, som hun sees paa Sikilei.

Gudrun.

Ja, Noget er der virkelig paa hende smukt;
Som Ansigtet, — skiøndt det er skiævt, — og Hænderne.

Cornelia.

Ja, Genius har Olaf, som det kaldes paa
Sicilien.

Gudrun.

Du veed, der henrandt ingen Dag
I lang Tid, hvor jeg ønskte mig ei bort med Dig
Tilbage til Sicilien, min Moders Øe;
Saa høist forskiellig fra den Øe, vi leve paa,
Som Himmelen fra Helvede. Thi skiøndt vel Iis
Og Sneen hersker her i Aarets længste Tid,
Saa strækker Diævlen dog Ildtungen vældigt ud
Af Heklas Svælg, og viser her er Helveds Port.
O, drøveligt tilbringes Ungdomslivet her!
Den christne Tro, som hemmeligt Du lærte mig,
Behøver jeg vel ei saa strengt at skiule meer,
Da selv min Fader ikke længer skiuler den.
Men Intet kunde dog mig giøre taaleligt
Mit Fængsel — dersom ei —

Cornelio.

Hvis ei?

Gudrun.

Den holdt mig fast,
Som er her ikke længer.

Cornelia.

Kiartan mener Du.

Gudrun.

Desværre, ja, Cornelia! Jeg frygter for,
Den Svaghed, som jeg spotted, — grusomt hævner sig.

Cornelia.

Hvad, grusomt? Det er sødt at elske.

Gudrun.

Bittersødt!

Cornelia (leer).

Du selv har fyldt med Malurt Dig den gyldne Skaal. -
Hvi lod Du Kiartan reise?

Gudrun.

Hvi er Mennesket
Forrykt af Særhed? — Men det hiælper ingenting
At kæmpe mod sit Lune; hvad Naturen vil,
Det vil den eengang, og kun dum Enfoldighed
Kan troe, med kolde Meninger at ave den. —
Jeg lod ham reise! Skulde han da mærke vel,
At han var mig saa kiær? Nei, nei, Cornelia,
Min Stolthed overveier langt min Kiærlighed;
Og før jeg skulde døe, før noget Menneske
Beherskte mig, — selv Kiartan ei.

Cornelia.

Som giør det dog!
Adskillelsen fra ham forbittrer Livet Dig.

Gudrun.

Adskillelsen? Hvor kunde Du mig troe saa svag?

Cornelia.

Hvori bestaaer det Bittre da?

Gudrun.

I Nidkiærhed!

Cornelia.

Hvad giør Dig nidkiær?

Gudrun.

Kiartan er en deilig Mand!
Og troer Du ei, de norske Møer vil elske ham,
Vil vinde ham, ifald de kan? Og han er svag;
Ei ellers — men i Elskov; han er altfor øm.
Cornelia! den Ømhed aldrig hued mig,
Thi den er Svagheds Sødskindbarn. En Drømmer, fød,
Beherske mig? Nei, aldrig! Derfor stred jeg tidt
Heimodigt med mig selv; jeg frygted Kiartans Blik,
Jeg mærkte: mod min Villie det betvang min Hu.
Og derfor mored det mig mest at drille ham,
At giøre ham fortvivlet og ulykkelig;
Thi saadan stemt var Helten i en Qvindes Vold.
O aldrig burde Qvinden vælge sig til Mand
Den Svend, hun elsker.

Cornelia (leer).

Gift Dig da med Bodli, Barn!

Gudrun.

Den lunkne Knøs? han er mig fad og væmmelig.
Hans Kiærlighed paa Sokker gaaer, at Kiartan ei
Skal høre den; han følger ham af Troløshed.

Cornelia (seer ud).

Ei følger Bodli Kiartan; er os Kiartan nær,
Saa følger Kiartan Bodli; thi der kommer han!

Bodli kommer.

Vær hilset, Gudrun! Tilgiv et saa brat Besøg!
Til Hest i Gaarden Olaf jeg med Hrefna saae;
Jeg ikke vilde hilse dem i fremmed Huus
For Førstegang; den første Hilsen skyldtes Dig.

Gudrun.

Du vistnok, Bodli, selsomt overrasker mig.
Du kommer uden Kiartan? Er ei Kiartan med?

Bodli.

Nei, Gudrun!

Gudrun.

Du forlod din Ven?

Bodli.

Han mig forlod,
Trolovet med Kong Olafs Søster Ingeborg.

Gudrun.

Cornelia, hvad fattes Dig? Du blegner! Kom!
Du vakler, Gamle? Hold Dig ved mig!

(Gudrun holder sig ved hende.)

Cornelia (forstaaer hende).

Alderen
Gjør skrøbelig.

Bodli (sagte).

Jeg troer, det var nok Ungdommen,
Som blegned her.

Gudrun.

Ha, Bodli, Du bedrager mig,
Du lyver for mig! Ikke sandt, Du skiemter kun?

Bodli.

Jeg taler Sandhed: Ingeborg er Kiartans Brud.

Gudrun.

Og hiem med dette skiønne Budskab sendtes Du?

Bodli.

Jeg er ei Kiartans Gangerpilt; min Faders Søn
Paa Island hos de Fleste giælder meer end han.

Gudrun (søger at fatte sig).

De Fleste, Bodli! ei de Bedste. Flest og Bedst
Er to forskiellige Tanker. (Sagte) Jeg begriber ei,
Hvorledes jeg kan tænke selv. Forstillelse,
Kom mig til Hiælp!

(Høit med tilsyneladende Ligegyldighed.)

Saa Kiartan har trolovet sig?
Det tænkte jeg, det vidste jeg snart vilde skee.

Hans ømme Siæl er en flabbundet Taaredam,
Hvori den første, bedste Qvinde speiler sig,
Naar blot hun er nærværende.

Bodli.

Ja, Du har Ret!
Og Ret Du havde, dengang Du gav Kurven ham.

Gudrun.

Jeg ønsker ham til Lykke med den smukke Fugl!
Som ogsaa nok har Fugls Forstand, hvis man kan troe
Hvad Rygtet siger.

Bodli.

Nei, det skal Du ikke troe!
Skiøn Ingeborg har god Forstand.

Gudrun.

Hvor veed Du det?

Bodli.

Jeg ofte talt med hende har.

Gudrun.

Kan være vel;
Men hvad beviser det?

Bodli.

Hun talde klogeligt!

Gudrun.

Hvo har da sagt Dig det?

Bodli.

Jeg mærker, Du er vred:
Og gyldig Grund til Vreden har Du visselig.
Men hvorfor straffer Du den høist Uskyldige?
Som tænkte kun paa Dig, skiøndt Du foragted ham.
Men da jeg saae, at Kiartan ei fortiente Dig,
At for en anden Skiønhed, Gudrun, din blev glemt, —
Da, som en Dødsyg, alt forladt af Lægerne,
Mit Haab sig reiste.

Gudrun (spodsk).

Kom igien paa Benene!

Bolli.

Jeg ilte hiem, saasnart mit Haab paa Fode kom.
Jeg vrager ei din Lignelse!

Gudrun.

At bringe mig
Den kiære Nyhed.

Bolli.

Græmmer Dig hans Troløshed?

Gudrun.

Hans Troløshed? Hvis?

Bolli.

Kiartans!

Gudrun.

Han har ingen Tro
At løse, jeg har aldrig troet ham. Ofte har
Han kiedet mig med et blødagtigt Sværmeri.

Bolli.

Jeg sværmer ei blødagtig, Gudrun, drømmer ei;
Men heller til Dig, da den sidste Sky forsvandt.
See, Gudrun, mens jeg borte var, har Lykken rigt
Tilsmilet mig.

Gudrun.

Ved Frænders Død? Den smilte Dig
Fra Frænders Liig.

Bolli.

Nei, deres Død bedrøved mig.

Gudrun.

Men arvet Rigdom glædte Dig.

Bolli.

Der findes Faa,
Der skumle suurt, naar Lykken byder dem sit Guld.
Guld har jeg nu, som ingen Mand i Landet her;
Det deler jeg med Gudrun, dersom Gudrun vil.
Jeg veed, Du dyrker hviden Christ; — jeg ligerviis.
Jeg er alt døbt.

Cornelia (forundret).
Hvad? Du er Christen?
Gudrun.
Sandelig,
Min Pleiemoder, Du forundrer Dig med Ret.
Bodli en Christen!
Bodli.
Spot Du kun! jeg kiender Dig;
Jeg veed, Du mener egenlig ei Ondt dermed.
Det er kun saa din gamle Viis —
Gudrun.
At drille Folk!
Bodli.
At skrøge, bringe Venner i Forlegenhed.
Gudrun.
Og Fiender med!
Bodli.
Er jeg din Fiende?
Gudrun.
Endnu ei; —
Men snart maaskee, — ifald Du bli'er min Ægtemand.
Bodli.
Jeg veed, Du liber Livet ei paa Island her;
Men, Gudrun, hvis Du skiænker Tro og Love mig,
Jeg gierne reiser bort med Dig, hvorhen Du vil,
Til Syden, Velskland, til det skiønne Sikilei,
Og kiøber os en Eiendom, en Ridderborg; —
Alt hvad Du vil, ifald Du skiænker mig din Haand!
Cornelia.
Han er en Christen, han er rig, han elsker Dig —
Vil lystre Dig — og gaae med Dig til Sikilei!
Gudrun.
Hvad kunde Gudruns Hierte da vel ønske meer?
Og — sandelig — jeg indseer ei, hvorfor jeg da
Mig skulde giøre kostbar længer.
(Rækker ham sin Haand.)

Tag min Haand!

(Heftig.)

Men kys den ei!

Bodli (glad).

Hvordan? Du skiænker mig din Haan
Og jeg maa ikke kysse den? O, Gudrun! hvis
Du kiærligt Dig trolover mig, da hører mig
Selv Munden til.

Gudrun (vred).

Saa slaaer jeg op med Dig igien!
Thi, Bodli, jeg trolover mig vel her med Dig,
Men ikke kiærligt!

Bodli (sagte).

Hvilket selsomt Qvindesind.

Gudrun.

Lad mig alene!

Cornelia (sagte til Bodli).

Hun maa give Hiertet Luft.
Følg mig og vær fornuftig! Pirr ei hende mere!
Du seer, det klarer op for Dig.

Bodli.

Ak, virkelig?
Var det dit Alvor, Gudrun?

Gudrun.

Seer jeg lystig ud?
Forføi Dig bort! Jeg har dog Lov et Øieblik
At være sammen ene med min egen Hu?

(Bodli og Cornelia gaae.)

Gudrun (ene).

Foragtelig er Drukkenskab, — selv for en Mand,
For Qvinden reent afskyelig; — men Elskovs Ruus,
Er den da bedre? Den bebreider Ingen os,
Den varer længer, bringer meer Fordærvelse.
Hvi har jeg drukket mig en Ruus i Kiartans Blik?
Skiønt er hans Øie, Siælen staaer i Vinduet.
Og hvad det er, — hvad egentlig Aarsagen var

Til denne svage, latterlige Kiærlighed,
Det veed jeg ei; det Ingen veed, som var forelsket.
Men at jeg elsker længer ei den Sommerfugl, —
Den Hykler for sig selv, som sukked, græd og løi, —
Det veed jeg. Jeg vil hævne mig med kold Foragt,
Og ægte Den, hvem mindst mit Hierte føler for.
Jeg kan jo bilde selv mig ind: jeg maner op
De Dødes Aander; skiøndt den hellige Jomfru veed,
At Aand var det, som mindst besad de kiære Mænd.
Og denne Tredie, skiøndt han færdigt sladdre kan,
Og flette visne Krands af Andres tabte Blomst, —
Velan da, jeg vil ægte ham! Men Lænken, som
Han kalder Elskovs og en hellig Ægtepagts,
Den vorder mig et Bidsel i den Gangers Mund,
Som paa mit Vink skal bringe mig hvorhen jeg vil. —
I Syden, hvor hver Lidenskab er mere stærk,
Hver blegen Yngling ofte døer af Kiærlighed,
Jeg Kiartan med de røde Kinder glemme vil,
Til Døden visker Rosen af min egen Kind!

(Gaaer.)

I Norge.

Samme Hal som i anden Handling.

Kong Olaf. Thorgerda.

Olaf.

Hvor er min Søster? Skibet venter.

Thorgerda.

Ingeborg
Er færdig alt, hun iled kun i Lunden ud
Endnu engang, at gaae den kiære Morgenvei.

Olaf (sagte).

Som hun med Kiartan vandred! (Høit) Reisen er ei lang,
Er kun til Lyst, Adspredelse; med næste Vaar

I komme jo tilbage. Lov, Thorgerda, mig,
At Du vil troligt vogte paa min Øiesteen!

Thorgerda.

Saa godt, jeg kan!

Olaf.

Er Ingeborg først i Dublin,
Hun finder gode Venner nok og Frænder der.

Thorgerda.

Herr Konge! from Du taaler gammel Dristighed:
Hvad skal den Reisen til?

Olaf.

Du er saa gammel ei,
At vel Du end kan røre Dig. Du spørger: hvad
Skal Reisen til, — saagodt Du kunde spørge: hvad
Skal Livet til? thi Livet er en Reise blot. —
Der kommer Ingeborg!

Thorgerda.

Jeg gaaer og pakker ind.

(Gaaer.)

Ingeborg kommer med en Birkeqvist.

Olaf.

Med Birkeløv i Haand? Jeg vædder, Ingeborg,
Jeg kiender Træet, som Du hented Løvet fra.

Ingeborg.

Ja — det var Birken —

Olaf.

Hvori Kiartan skar dit Navn,
Før han forlod Dig. Ingeborg! hvi hidser Du
Det Saar, Du selv vil læge?

Ingeborg.

Jeg har intet Saar
At læge; Kiartan har ei saaret Hiertet mig;
Han har kun rørt og varmet det; det bløder ei.
At stærkere det føler, det er Kiartans Værk.

Olaf.

Det følte godt tilforn: med Søsterkiærlighed
Du elskte mig.

Ingeborg.

Og er din Broderkiærlighed
Til Ingeborg Dig nok? er det af Ild for mig,
At Du bereder Bryllupsfest for Thyra her?

Olaf.

Hun faared mig, hun vorde vil min Ægteviv;
Men Skiæbnen — Æren — fiernede fra Kiartan Dig.

Ingeborg.

Og jeg vil aldrig see ham meer i dette Liv;
Men — tænke stundom paa ham tør jeg dog endnu.

Olaf.

Du reiser til Dublin just for at glemme ham!

Ingeborg.

Nei! for med Veemod ei at mørkne Glæden her.
I lang Tid, Olaf, kun min Fryd i din bestod;
Tilgiv, der kom et Øieblik i Livets Vaar,
Hvor Ingeborg det glemte, hvor hun blev sig selv.
Men snart Du seer besteden mig hos Dig igien.
Iførstningen ung Ægtemand har Søster ei;
Tilovers faaer han intet af sin Kiærlighed,
For Ægteqvinden, der forlanger Alting selv.

Olaf.

Du er paa Thyra nidkiær alt før hun er her.

Ingeborg.

Og Du paa Kiartan, skiøndt jeg seer ham aldrig meer.

Olaf.

Hvor nænner Du til Afsked at bedrøve mig?
Du veed, jeg frygter Pilen, Spydet, Sværdet ei, —
Uvenligt Ord af Dig mig giorde stedse feig,
Det tog mit Mod!

Ingeborg.

Naar har mit Ord da faaret Dig?
Var Ingeborg ei god imod Dig?

Olaf (kysser hende).

Vistselig!

Du var en Engel, som jeg ofte Dig har sagt.
Jeg løb Naturens Røst, og Elskov bragte mig
I Geiras Favn, i Gydas, — og i Thyras nu; —
Ved Siden stille gik af Elskerinderne
Min Søster; — ei en Morgensol, ei Aftensol, —
En venlig Maane, stedse roligtstraalende,
Naar Morgenrøden, Aftenrøden kom og svandt. —
Nu skiuler Irlands Sky min blide Maane mig!

Ingeborg (venlig).

Det, Broder, er dit eget Ønske!

Olaf.

Ganske vist,

For at adsprede Dig fra din Bedrøvelse.

Ingeborg.

Saa lev da vel!

Olaf.

Jeg følger Dig paa Skibet ud.

End ei Farvel!

(Vil gaae.)

Ingeborg.

Vi, Olaf! Tag den halve Deel
Af disse Løv! Det er den bedste Skat, jeg har.

(Deler Løvene med ham.)

Olaf (omfavner hende).

O, Freia! hvorfor knuser tidt Du Hierterne?

(Gaaer.)

Ingeborg (ene).

Han nævnte Freia, giør sig til en Hedning selv,
Den strenge Christen! Ja — naar Elskov Magten faaer,
Saa er vi alle Hedninger. Sand Kiærlighed
Er christelig, som lever af Opoffrelser;
Men hedensk er den søde, stærke Ruus, hvori
Man glemmer Alt og tænker henrykt kun paa Een.
Den stakkels Freia, skiøndt en Hedningdisa selv,

Var dog sagtmodig, yndig og ulykkelig;
Og Freias Ømhed hører kun Ulykken til.
Jeg glemme Kiartan? Aldrig, Kiartan, glemmes Du.
Selv at Du mig forlod, forlod dit Jarledom,
Var Troskabs Værk. Saa ærligt intet Hierte slog;
Og naar han med sit Øie mig i Øiet saae —
Men det var Blendværk! — Disse Løv tilhøre mig!
Og Navnet i min Birk udvorer ei saasnart.
Men dækker ogsaa Barken hisset Pigens Navn, —
(Lægger sin Haand paa Hiertet.)
Her staaer hans Navn, — det vorer ud med Døden først!
(Gaaer.)

En Egn paa Island i Nærheden af en lille Trækirke.

Kiartan.

Hvor selsomt banker Hiertet, da igien jeg staaer
I Gudruns Nærhed. Altid forekom det mig
Umuligt; — stedse en Anelse tilhviskte mig:
Forgiæves Haab! Du vorder aldrig hendes Mand.
Og allerfiernest forekom hun mig, naar hun
Var ganske nær og talde med mig; skilte blot
Os Tid og Rum, da ængsted ei Skilsmissen stort.
Men nu, da Jarledom og yndig Kongemø
Og Konning Olafs Venskab jeg opofret har,
For hendes Skyld, — og staaer igien ved dette Field,
Som eensomt hæiner sig ved hendes Faders Tag —
Nu tykkes mig — at jeg, hin stakkels Fisker lig,
Nedstyrter mig til Døden i en Havfrus Arm!
(Man hører Sang fra Kirken.)

Kiartan (glad).

Hvad lyder hist? Hvad stander der? En Kirke? Ha,
Tilgiv mig, huldeste Christinde! Gudrun, Du
Alt længst i Hiertet var, hvad seent først Kiartan blev.
En Kirke bygt hun har i min Fraværelse;

Der sidder hun og hører fromme Munkechor,
Med Bøn i Hiertet for sin Vens Tilbagekomst!

En lille Dreng kommer.

Kiartan.

Du liden Gut! sig mig, hvad skeer i Kirken der?

Drengen.

I Kirken? Der er Bryllupsstads og Lystighed.

Kiartan.

En Bryllupsfest? Hvo vies der?

Drengen.

Veed Du det ei?
Det Gudrun er, som Bodli faaer til Ægtemand.
Der komme de med Lurers og med Trommers Klang,
Og gaae til Gaarden pyntede, smukt To og To.
Det maa jeg see! Slig Gammen har jeg aldrig havt.

(Han løber.)

Toget nærmer sig.

Kiartan (fatter sig).

For silde, Kiartan? Nei, ved Gud, ret — ret tilpas!
Hvis Du som Brudgom ved den Falskes Side gik,
Du kunde kalde det for silde, — redningsløs! —

(Spillemænd komme foran, Gudrun Haand i Haand med Bodli; en Række f af deres Frænder.)

Kiartan

(bliver roligt staaende med Armene overkors og spærrer Toget Veien).

Gudrun (forfærdet).

Hvad seer jeg? Hellige Jomfru! Skuffer Øiet mig?

Kiartan (rolig).

Det træffer godt, at Kiartan er den første her,
Som Gudrun efter Vielsen lykønske kan.

Gudrun.

Du kommer —

Kiartan.

At lykønske Dig!

Gudrun.

Fra Ingeborg!

Kiartan.

Som jeg forlod, og greb et luftigt Gjøgletant!

Gudrun.

Trolovet ei med Ingeborg?

Kiartan.

Jeg loved Dig
Min Tro, skiøndt ikke Du med samme Løfte mig
Imødekom. Du har tilbørligt varskoet mig;
Og selv jeg maa tilskrive mig den billige Straf,
(Med et Blik paa Bodli.)
At her jeg overrendes af din Lykkes Hest!

Gudrun
(slaaer Hænderne sammen).

Trolovet ei med Ingeborg!
(Opbragt til Bodli.)
Det sagde Du!

Bodli.

Jeg troede det!

Kiartan.

Og skyndte Dig saa flux afsted
Til Nidingsværket, før Du fik en bedre Tro.

Gudrun.

Forræder! Løgner!

Bodli.

Jeg har ei bedraget Dig.
Det var et almeent Sagn, at Kiartan beiled til
Skiøn Ingeborg, som han sig giorde Møie med
At tækkes efter Evne.

Kiartan.

Jeg foragter Dig
Saa dybt, at jeg nedlader mig til Forsvar ei. —
Ulykkelige Gudrun! Du har selv beredt
Din Skiæbne Dig, spildt Glæden for dit Fremtidsliv.
Gud hiælpe Dig! Min Lykke blev forspildt med din.
(Gaaer.)

Gudrun
(river Brudekrandsen af sit Hoved, sønderriver den, og raaber forbittret til Bodli):
Her sønderriver jeg den Krands, Du satte mig
Om Issen, som din Brud! Sig Slanger vinde skal
Nu i min Lok; som hin Medusas — pynte mig!
Skiælv, Bodli, for den Hustru, Du blev viet til!
Had, Avind, Hævn skal indenfor din Tærskel boe,
Hvor Skiændegiæsten venter Dig med skumle Blik.
Kun Nælde, Tidsel, Torn dit Huus omflette skal!
Ei trives dine Marker meer, de tørres ud
Som Ørkensand; og Melk i Qvægets Yver vil
Du aldrig finde! Thi som Trold jeg sidder ved
Dit Arnested og maner alle Glæder bort,
Lyksalig ved din Angst og din Usalighed!

Fierde Handling.

En smuk stor Stue paa Hiardarholt, med Døre i Baggrunden og til begge Sider.

Olaf Paa. Hrefna.

Olaf.

Har jeg dog Dig, min Hrefna? Kiartan misted jeg.

Hrefna.

Hvor kan Du sige, Fader, at Du misted ham?
Han boer hos os, forlader næsten Huset ei.
Han er saa blid!

Olaf.

Ak, altfor blid! Hans Blidhed gaaer
Til Sygdom og til Affind.

Hrefna.

Kald det ikke saa!
Han blev en Christen, han er døbt; deri maa Du
Nu finde Dig; den nye Tro udbreder sig:
Hveranden Christen og Hveranden Hedning er.
Jeg, kiære Fader, dyrker Guderne med Dig;
Lad Kiartan, hvis han troer det bedre, bede til
Den hvide Christ!

Olaf.

For vidt gaaer din Taalmodighed.

Hrefna.

Og gik den ei saa vidt, hvad hialp min Utaalmod?

Olaf.

Der ligger Sandhed, Datter, i dit Eenfoldsord.

Hrefna.

Det giorde mig for Gudrun altid ondt, naar hun
Med altfor stor Spidsfindighed bedrog sig selv.

Olaf.

Men hvad for Qvinden alt er nok, det, Hrefna, kan
Ei Manden nøies med; thi Qvindens Guder er
Dog egenlig Forældre, Husbond; deres Hu
Bestemmer hendes Leveviis og Livets Tarv;
Men Manden røres i en større Virkekreds,
Hvor Tidens, Mængdens Retning og dens Tankesæt
Er Vinger eller Tømmer for hans Livsbedrift.
Blød Christendom har stækket Kiartan Vingerne;
Og Gudruns Trædskhed, lunefulde Vægelsind —

Hrefna.

Det er ei Trædskhed, hun har selv bedraget sig.

Olaf.

Med Gudrun holder Du endnu, har hende kiær.

Hrefna.

Den eengang Kiære Hrefna slipper ei saa let.

Olaf.

Jeg selv betvang min Stolthed, min Ømfindtlighed;
Og, som hin snilde Nial, i Uheldsdagene,
Der slutted Fred, forsoned ofte Frænderne,
Forlig tilveiebragt jeg fik; nu leves der
I Ro paa begge Sider. Men ung Kiartans Ro
Er Gravens lig; i Skrifter han begraver sig.
Han faster som en Munk, har lært Latin, og snart
Han bygger vel et Kloster, før vi veed deraf.

Hrefna.

Jeg frygter selv!

Olaf.

Og derfor tog jeg gierne mod
Forkyndelsen: at Gudrun med sin Ægtemand
Os giæste vil, som gode Venner, der har glemt
En Mislyd, der forstyrred gammel Enighed.

Hrefna.

Ja, det var velgiort!

Olaf.

Voveligt det vistnok var;
Men Munk maa Kiartan ikke vorde. Ei hans Siæl
Skal hærde sig endnu mod qvindlig Yndighed;
Nei, heller maa for Gudrun Gnist af gammel Ild
Af Asken vækkes, end hans Hierte ligne skal
En sodbrændt Steen paa et forstyrret Arnested.

Hrefna.

Der kommer han.

Olaf.

Lad mig alene lidt med ham!

Hrefna.

Jeg vente vil paa Giæsterne, modtage dem.

(Gaaer ud af en Sidedør.)

Kiartan kommer ind ad Døren i Baggrunden, læsende i en Bog.

Olaf.

Min Søn! Du læser altid som en Klostermunk.

Kiartan.

Hvad giør vi bedre vel, end læse, skrive nu?
Et Kloster er kun Island!

Olaf.

Nei, end dyrkes Thor!

Kiartan.

Desværre! Det er Afsind. Hedenskt Kloster? Reen
Modsigelse. Steenkysten har os sammentrængt
Til Broderskab, — Betragtninger, Erindringer
Om hvad vi var, om hvad de stærke Fædre var,
Vi aldrig vorde. Vil vi slaaes i Cellerne,
I Sandhed, da vi ligne de' Forrykte blot
I Daarehuset.

Olaf.

Ganske vist! Jeg hader selv
De smaae Skiærmydsler, som sig give Miner af

Forfædres Krige: disse Herrers Overfald
Af Tolfter Mand mod andre Tolfter; ofte fleer
Mod faa, kan ikke kaldes Krig.

Kiartan.

Jeg kalder dem
Mordoverfald.

Olaf.

Ja, deri har Du ganske Ret!

Kiartan.

Men Uret i?

Olaf.

O, megen Uret har Du vist.
Du spørger mig, Du, som forlod din Fædretro,
Om Du har Uret?

Kiartan.

Tiden har sit Fremskridt giort,
Det maae vi følge, Fader!

Olaf.

Øieblikkets Krav!

Kiartan.

Nei, tvertimod.

Olaf.

Der atter komme vil en Tid,
Hvor din Tid vrages; har da denne Fremtid Ret?

Kiartan.

Ei Aandens Rige følger gamle Fordoms Lov.

Olaf.

Og var der Aand i Oldtid ei?

Kiartan.

Jo, sandelig!
Men Barnet først maa ret udvikle Legemet,
Før moden Yngling føle kan, han har en Siæl;
Før moden Manddom fatter, at den har en Aand.

Olaf.

Heel megen Viisdom læres Fader nu af Søn.

Kiartan.

Hvad jeg min Fader skylder, lærte jeg først ret,
Da jeg blev Christen.

Olaf.

Vidste Du det ikke før?

Kiartan.

Som Hedning ei; en god Natur har sagt mig det.

Olaf.

Saa følg Naturen og bliv unaturlig ei!

Kiartan.

Hvori bestaaer min Unatur?

Olaf.

I Sværmeri.
Hvi trækker Du, en Ungersvend i bedste Kraft,
Tilbage Dig fra Livet og fra Glæderne?

Kiartan.

Fordi mig Livets Glæder først har Ryggen vendt.
Dog ofte vorer Giften nær den Sundhedsrod,
Som læger. Jeg paa Skibet sluttet Venskab med
Den fromme Broder Martin; han omvendte mig;
Han lærte mig den sande Tro, det hellige Sprog,
Hvori snart hele Jorden skal sig selv forstaae.
Thi Tvedragt er blot Tidsel af Uvidenhed;
Men snart vil Romersproget og den christne Tro
Forene Jordens Børn i høi Sambrægtighed.

Olaf.

O, hvilken Udsigt! naar først Alt er lige fladt,
Hvert Bierg er sløifet og hver Kløft opfyldt med Gruus;
Og Menneskene ligne sig fra Nord til Syd,
Som Myrer, Fluer, Gedehamse, Køer og Faar!
Men Thor skee Tak! som hærded min Eensidighed.
Ei Bølge vil jeg sluges op af Bølgerne;
Som Klippe fast jeg stander, møder bløden Skum.
Ei Verden atter vorde skal Ginnungagap,
Hvori kun Afgrund findes, ikke mindste Straa:
Vor Nutids Ungdom løber løbsk, den steiler frem; —

Men ældre Rytter holder kraftigt Tømmen stram;
Saa sagtnes Gangren nok og gaaer i Trav igien!

Kiartan.

Tænk ei, at ægte Christendom er nidingsfeig!
Den seirer over Hedenskabet i hvert Land,
Ei med Formaning, Lærdom blot; med Sværd og Mod,
Til Rædsel for Forstokkelsen. Og, sandelig,
Den Ungdomskraft, jeg føler i mit Hierte slaae,
Skal ikke mattes i et kiælent Munkeliv.
Til Hedningerne gaaer jeg; dvæler ikke her,
Hvor Alle snart for Magten Nakken bøie vil,
Og tvungne Knæe for Korset; nei, til Venderne
Jeg drager, til et mere vildt, blodtørstigt Folk,
Og præker, som Ansgarius for Sveerne,
Som Bonifaz for Friserne; lykfalig, hvis
For Jesu Skyld jeg finder salig Martyrdød.

(Gaaer.)

Olaf (alene).

Saaledes har, paa Lidet nær, jeg Alting tabt!
Han var mit Haab, min Stolthed. Denne Siælesot
Udbreder sig som Pest, bort svinde Guderne
I Taager, knap Indbildningskraften holder dem.
Mig tykkes, jeg er selv ei saa besiælet meer,
Thi Soten smitter; dog skal Valhals Aser steds
I Olafs Haller finde værdigt Tilflugtssted.

En Huuskarl kommer.

Et Skib, som kom fra Miklagard, hiembringer Dig,
Hvad Du har langtid ønsket, Husbond!

Olaf.

Hvad, min Søn?

Huuskarlen.

Et Odinsbilled!

Olaf.

Værket af den græske Kunst?

Huuskarlen.

Jeg troer det, Herre!

(Raaber ud af Døren.)

Bringer Skamlen med herind,

Som det kan staae paa.

(Andre Trælle indbringe en tilhyllet Buste, med en høi Skammel, hvorpaa de sætte Busten og gaae.)

Huuskarlen.

Husbond! her er Billedet.

Skal jeg borttage Linene?

Olaf.

Nei, Leif! bi lidt!

Gak ogsaa Du! Jeg skal nok selv afskløre det.

(Trællen gaaer.)

Olaf (forventningsfuld).

Et Billed af den græske Kunst! Han loved mig
Det, Asmund, da han reiste bid; — af Jupiter!
Saaledes kaldes Odin der. Mig Hiertet slaaer
Af sær Forventning; — thi man siger, Grækers Kunst
Skal overgaae, hvad Nogen forestiller sig
Om Skiønhed og Fuldkommenhed. — Jeg længes stærkt,
Vil dømme selv, om ikke Rygtet overdrev.

(Han tager Indhyllingen af, man seer det bekiendte skiønne Jupitershoved.)

Olaf

(staaer længe taus henrykt og betragter det).

Til Sligt man aldrig Mage saae. Det Billedværk?
Ha, hvilket Ansigt! Det er Asaodin selv,
Som høit fra Hlidskialf skuer paa Bedrifterne.
Hvor muntert kongeligt han bøier Panden ned!
Med Ynglingslokker, med en Oldings tykke Skiæg,
Med Dine — styrkte beggeto i Mimers Brønd,
Til Viisdom og til Elskov. Naar Gunløde seer
Dig, Odin, maa hun elske Dig!

(Beføler Billedet.)

Dog Marmelsteen!

(Stirrer længe derpaa og ryster paa Hovedet.)

Sig Asaodin hævner paa min Indbildskhed:

Som jeg ydmyged Kiartan, han ydmyger mig.
Ei prøver jeg forgiæves Værk fra denne Stund!
Forsvinde Fædreguderne nu fra vor Øe —
Min svage Haand kan ei tilbage drage dem.
(Han grunder nogle Dieblik, derpaa siger han:)
Hvor gierne griber Haabet Sæbeboblen dog!
Hvor villigt tvivler Hiertet om Sorgvarslerne;
Men Lykkens Glimt — dem stole vi som Stierner paa. —
Den skiæggede Bragi for mig med sin Harpe stod,
Da jeg paa Bænken fandt min vante Middagsro.
Først sang han mørke Sørgeqvad om Kiartans Død,
Saa trøsted han mig i en festlig Glædessang:
At vist en Ætling af min Rod i Fremtidsaar
Den Kunst skal øve mesterligt, som svigter mig! —
Jeg kan ei troe paa Kiartans Død; en Feighed det
Mig tykkes, angst at skiælve for den tomme Drøm;
Men Bragis Løfter — Ætlingen i Fremtidsaar, —
Dertil har jeg langt større Lyst at fæste Lid!
(Betænker sig.)
Thorleif? — Mig tykkes, det var ikke ganske saa;
Skiøndt meget nær, — i Drømmens Navn var ogsaa **Thor**.
(Glad idet han pludselig husker det igien.)
Thorvald! Ja, Bragi! det var ham, Du nævnte mig!
(Han gaaer. Trællene komme ind og borttage Billedet.)

Kiartan aabner Døren.

Gik han? Man pleier ellers efter Middag mig
At unde denne svale Hal til Læsested.
(Gaaer ud igien.)

Gudrun og **Hrefna** snige sig ind ad den modsatte Dør, hvor **Kiartan** gik ud.

Hrefna.

Der var han! kommer vist igien tilbage strax
Og læser i den store Bog af Faareskind.

Gudrun.

Indliste maa jeg mig til ham paa sagte Fod;
Thi seer han mig, da skynder han sig bort igien.

Hrefna.

Ja, tal nu venligt med ham og forsvar Dig godt!
Saa kommer jeg og viser Dig Foræringen.

Kiartan aabner Døren; de smutte bort igien; han kommer med en Foliant, tager et lille Bord frem og sætter sig i Forgrunden af Skuepladsen.

Kiartan.

Mig huer den Legende fast af alle mest,
Om Kogleriet, som i Fieldets Hule traf
Den hellige Antonius. At ei han sig
Om Slanger brød, om Basilisker, Flaggermuus, —
Sligt Giøgleri foragtes kan; men dengang sig
Den Onde viste som en ung og deilig Viv,
Da først begyndte Fristelsen.

Gudrun kommer og lister sig hen bag ved hans Stol.

Kiartan

(læser, men standser snart igien).

Hun staaer for mig,
Forstyrrer mig i hvad jeg giør. Og selve paa
Hvert gustent Blad af dette gamle Pergament
Jeg seer et Aftryk af den skiønne, hvide Haand.

(**Gudrun** strækker sin Arm ud over hans Skulder og lægger sin Haand paa Bogbladet.

Kiartan

(springer forfærdet op og raaber):

Apage, Satanas!

Gudrun (leer).

Du maner Diævlen bort?
Du læse kan Latin? Det har jeg ogsaa lært;
Og er der i Legenden noget Vanskeligt,
Saa skal jeg gierne hiælpe Dig.

Kiartan

(som har fattet sig).

Du kiender den?

Gudrun.

Troer Du, jeg kiender ikke min Antonius?

Kiartan.

Du os besøger, Gudrun?

Gudrun.

Det gaaer mig, som Dig,
Jeg stræber ærligt; men jeg kan ei glemme Dig.

Kiartan.

Du sniger Dig med List i min Fortrolighed?
Du lytter efter, hvad jeg taler med mig selv?

Gudrun.

Det er den bedste Viis at høre Sandhed paa.
Nu veed jeg vist, Du lyver ei.

Kiartan.

Jeg lyver dog!
Min Sandselighed taled, ei mit bedre Jeg.
Min Daarlighed er Diævlen, som jeg kæmper med.
Og jeg skal overvinde den. Forlad mig blot!

Gudrun.

Jeg Dig forlade? Ja! naar jeg endnu engang
Har talt fornuftigt med Dig, og det kommen er
Til en Forklaring mellem os. Thi skilles ad
Som dumme Folk, i Hidsighed og Lidenskab,
Ei huer mig; og det behager Himlen ei.

Kiartan.

Dum kalder Du min Vrede?

Gudrun.

Nei; thi hvad der end
Kan siges om os, ingen af os beggeto
Vil selv Bagvaskelsen og Løgn vel kalde dum.
Du havde Grund til Vreden; jeg indbildte mig
At have større Grund, og stormed meer end Du.

Kiartan.

Ja, Gudrun! jeg har smagt din Handlings bittre Frugt.

Gudrun.

Jeg nød af denne giftige Frugt vel meer end Du.
Det var af Hævn; jeg troede mig forladt af Dig,
Og styrted blindt og vildt mig i Fordærvelsen. -
Nu kiender jeg din Uskyld, derfor kommer jeg,
Udsætter mig for din Foragt og finder mig

Med Taalmod i, at Døren Du har viist din Giæst.
Men jeg har syndet mod Dig og fornærmet Dig,
Dig, Kiartan! med den rene Siæl, som elskte mig; —
Og derfor staaer jeg, som bodsærdig Pilegrim;
Giør Valfart til min døde Lykkes hellige Grav,
Nedbøiet, kyssende den Haand, som mig forstiød.

(Hun kysser hans Haand.)

Kiartan (omfavner hende).

Ak, Gudrun!

Gudrun.

Jeg Lyksalige! Kiartan elsker mig.

Kiartan (river sig løs).

Nei, Ulyksalige! selv Du sprængte Haabets Bro.

Gudrun.

Jeg bygger een igien! I en fornuftig Hær
Maae Tømmermænd med Øxer følge Kæmperne;
Hvad Fienden sprængte, sammenføies let igien.

Kiartan.

Umuligt, Gudrun! Du har skilt os evigt ad.

Gudrun.

Fra Bodli vil jeg skilles, fra den falske Mand.

Kiartan.

Ei ganske falsk! Sandsynligheden —

Gudrun.

Vel forsvart!
Ei ganske falsk, — der har Du Ret; thi, Kiartan, naar
Var Bodli noget ganske? Gid med Liv og Siæl
Han var en Niding, — at jeg kunde hade ham;
Men denne Halvhed giør ham reent utaalelig
For Den, som lever med ham. — Ikke ganske dum?
O nei! han laaner Tanker af den Tænkende.
Ei ganske slyg — med taalelige Hverdagstræk;
Ei ganske feig, — han stundom Øxen bruge kan;
Ei ganske lumsk; — han fulgte Dig som Speiderven;
Ei ganske kold; — han elsker mig til Ækkelhed.
Og slig en Mand skal Gudrun ganske være tro?

Kiartan.

Hvad vil Du?

Gudrun.

Skilles fra ham, jeg vil ægte Dig!

Kiartan.

Nei aldrig, Gudrun! Husk, Du er Christinde selv,
En Christen jeg. Som Hedninger — det tilladt var;
Men selv for Hedning var en slig Skilsmisse Skam;
For Christne —

Gudrun.

Nu, hvad er den da?

Kiartan.

En blodig Synd!

Gudrun.

Man mærker, Du er nybagt Christen, Kiartan! Du
Har altfor øm Samvittighed.

Kiartan.

Jeg frygter for,
Du har slet ingen.

Gudrun.

Kiartan! hvad jeg skyldte Dig,
Det følte min Samvittighed; Erkiendelsen
Af denne Giæld har giort min haarde Stolthed blød.

Kiartan.

Hvad vil Du, Gudrun?

Gudrun.

Kort og godt: os Bodli har
Fornærmet, — Dig og mig — med listig Underfund;
Du skylder ham ei Pligt; og Troen, tænker jeg,
Har endnu ei med altfor spag Qvindagtighed
Et Manddrab giort saa hedenskvederstyggeligt,
At Ingen længer vover det. — Paa Øen her
Vel drives megen Daarskab; een og anden Skik,
Skiøndt taabelig i Grunden, kommer dog tilpas.
Paa Fastland strider Hær mod Hær; da spørger man
Om Tallet ei; den Stærke slaaer den Svagere;

Her, hvor det Store med det Smaa man eftergiør,
Her fører ogsaa Gaardmand kiæk mod Gaardmand Krig;
De mødes ofte ti mod een; — og naar kun først
De undsagt har hinanden, hver er varet først,
Saa maa den Dræbte tage, hvad der følger paa,
Og Seierherren klarer sig med Pengebod.

Kiartan.

Og saadan skal jeg fælde Bodli?

Gudrun.

Kiartan, ja!
Til Tvekamp med ham altfor god og altfor stærk.
Han svigted dog Udfordringen; han fik den alt,
Da Du i Frænders Paahør dybt foragted ham.

Kiartan.

Er Du en Christen?

Gudrun.

Offre kan i Kirken vi
Til Helg'ne siden, til den hellige Jomfru selv.

Kiartan.

Du ligner Skyen, Gudrun! Skiøn i Frastand, Guld
Og rosenfarvet; men neddalet favner Du
Den Vandrende med graaligkolde Taagedunst.

Gudrun.

Var det din Elskovs Afskedsord?

Kiartan.

Tag dens Farvel!
Det var den første Dom af klar Besindighed.

Gudrun.

Den lærte Du vel af den fromme Helgen der!
For ham Du sværmer nu; han løste Gudrun af.

Kiartan.

Spot kun! Jeg veed, Spot er dit Hiertes sande Sprog.

Gudrun.

O Du, som veed saameget, veed Du ogsaa vel,
At ingen bedre Gjødning nærer Habets Frugt,
End en begravet og forraadnet Kiærlighed?

Hrefna kommer med Sløret.

Forsonede? — Nu, kiære Børn! det glæder mig.
Her, Gudrun, bringer Hrefna Dig det skiønne Slør,
Som Kiartan fik af Ingeborg. Han gav mig det,
Din Bryllupsdag, da han fortørnet var paa Dig;
Men nu, da gammelt Venskab faaer sin gamle Ret; —
Nu Søsteren, med Broderens Tilladelse,
Til Den forærer Sløret, hvem det var bestemt.
„Giv Gudrun Sløret!" saa var Kongedatterens Ord;
Det lydes bør; — der har Du Sløret!

Kiartan

(holder hende tilbage).

Hrefna, nei,
Saa var ei Ordet, saa var ikke Meningen:
„Giv Bruden Sløret!" saa var Kongedatterens Ord.
End ei forsvandt al Mulighed om Fremtidsheld;
Og komme vil maaskee endnu den Glædesdag,
Da Kiartan, med sin Søster hist i Norges Land,
Kan bringe Bruden Sløret.

Gudrun.

Men dit Giældsbeviis
Til første Kiærest, Kiartan! maa dog klares først.

(Hun snapper Sløret fra Hrefna, sønderriver det og kaster det for Kiartans Fødder.)

See saa! „Til Tak betalt!" betyder Riften der.

Kiartan.

Din Ondskab rangler, Slange! den bortjager os.
Kom, Hrefna, Søster! hun foragter ogsaa Dig.
Lad hende hade! Kiartan sukker ikke meer
For Aanden uden Siæl; — thi Du har ingen Siæl,
Du høitbegavede Qvinde! — Hiertet mangler Dig;
Og derfor som en prægtig Giftblomst, Bolmesnog,
Uagtet al din Skiønhed maa Dig Livet flye.

(Han griber Hrefnas Haand og drager hende bort med sig.)

Bodli stikker Hovedet ind ad den anden Dør.

Hvad? Tvedragt alt igien?

(Kommer ind.)

Gudrun
(med tilsyneladende Rolighed).

Paa Kiartans gamle Viis.
Med Hov'det skiørt, han bruser ved hver Leilighed,
Som Skum paa Vand i Blæsten.

Bodli.

Hvorfor støier han?

Gudrun.

Det spørger Du? Du gav ham just Anledning ei
Til rolig Gammen.

Bodli.

Er der ikke stiftet Fred?

Gudrun.

Af Faderen og Hrefna.

Bodli.

Budt vi blev til Giæst!

Gudrun.

Af Faderen og Hrefna.

Bodli.

Glemt for evig reent
Al Tvedragt skulde være.

Gudrun.

Ja, saa blev der sagt
Af Faderen og Hrefna.

Bodli.

Kiartan?

Gudrun (leer).

Som en Munk
Mig maned ned til Diævlen!

Bodli.

Vel han meente mig?

Gudrun.

Du bilder Dig for meget ind! Ret oversat:
Jeg Diævlen var, som han til Helved sendte ned.

Bodli.

Du spøger!

Gudrun.

Katten leger lidt med Musen først.

Bodli.

Dit Øie har igien det fæle, stumle Blik,
Som mig forfærder.

Gudrun.

Du forfærdes altfor let!
Hvis jeg herefterdags som Mand skal agte Dig,
Maa Du Dig vænne til at døie Qvindeblik.

Bodli.

Hvad vil Du? Hvorfor skuler Du?

Gudrun.

Kiartan maa døe!

Bodli.

Døe? Hvorfor døe? Med Guld vil vi forsone ham.

Gudrun.

Nei, Guld paa ham ei bider, vi maae bruge Staal.

Bodli.

Hvi maa han døe?

Gudrun.

Han blodigt har fornærmet mig.

Bodli.

Hvad har han sagt?

Gudrun.

Dig ogsaa!

Bodli.

Jeg tilgiver ham!

Gudrun.

Saa vorder Du min Hu saa heist forhadt som han,
Og pøndse maa jeg paa din egen Undergang.

Bodli.

Afsindig giør Du mig tilsidst! Jeg holder det
Ei længer ud; og havde jeg det forud vidst —

Gudrun.

Hvad saa?

Bodli.

Du veed, jeg sidder i dit Fangenæt
Saa dybt indviklet, at der ei er Mulighed
Til Flugt og Redning; — selv kun kan Du redde mig.
Foragt Du siden Bryllupsdagen viste mig:
Og skiøndt Dig nær — din Mand — jeg lever skilt fra Dig,
Som før jeg beiled.

Gudrun.

Kun det kommer an paa Dig,
Saa er jeg din.

Bodli.

Hvad?

Gudrun.

Dræb min gamle Kiærlighed!

Bodli
(efter en kort Betænkning).

Jeg giør det ikke gierne; men — hvis Du det vil —
Jeg skylder Kiartan Intet!

Gudrun.

Intet? Tvertimod,
Du skylder ham en Blodhævn for en dyb Foragt!
For Niding han udskieldte Dig i Frænders Kreds.
Med Ord, med Bøder — har han giort det godt igien?

Bodli.

Velan, jeg vil undsige ham!

Gudrun.

Behøves ei!
Mig tykkes Hævnen kraftigt nok er udtalt her.
Til Hest strax, uden Afsked!

Bodli.

Kiartan, jeg Dig flyer,
For, paa en Omvei, snart igien at møde Dig.

(Gaaer.)

Gudrun (ene).

Ja — Hunden løbe kan i mange Svingninger,
Mens Manden gaaer sit jevne Skridt. — Det, Kiartan, er

Din egen Skyld! Min Hund jeg pudse maa paa Dig!

(Tager Sløret op.)

Det sønderrevne Slør er mig et Seierstegn;
Mit Mod det styrke, ægge mig min Hævn til Iil!

(I en blødere Tone.)

Men — er han død — begraves Sløret skal med ham;
Skiøndt ikke selv i Kisten jeg det lægge vil;
Thi smile kunde muligt da det blege Liig,
Og gammel Ømhed, som en Skindød, vaagne der,
Før vi fik Graven lukket — og med Blomster strøet!

(Hun gaaer.)

Femte Handling.

Stue paa Bodlis Gaard.

Bodli, bevæbnet med Hielm, Sværd, Spyd og Skiold. **Gudrun** sidder og spinder.

Bodli.

Nu er jeg færdig.

Gudrun (ganske rolig).

Færdig alt? — Ja, sandelig!
Heel drabelig seer Bodli ud, med Hielm og Spyd.
Jeg aldrig havde troet, Du tog saa godt Dig ud
I Vaabenklæder. Olaf Paa bør skiære Dig
I Træ, og male Dig med Sønnens eget Blod,
Naar Du har myrdet Kiartan.

Bodli.

Hvad jeg giør, giør jeg
For din Skyld, Gudrun!

Gudrun (spinder rolig fort).

Lad det heller være da!

Bodli.

Nei! nu det kommen er saa vidt, nu maa det skee.
Han uden Orlov træder paa min Eiendom.
Med otte Trælle møder jeg vor Helt idag.

Gudrun.

Lad ind dem komme! Jeg, som deres Madmo'er, maa
Dog ogsaa til Bedriften først formane dem.

(Bodli henter de otte bevæbnede Trælle.)

Gudrun
(staaer op og nikker til dem).

Hvad Bodli, Børn, har sagt Jer, var naturligviis
Hans Spøg; han vilde prøve Trællelydighed.
En Træl maa lystre; Herren tænke maa for ham.
I indsee selv — er Eders Skarpsind end ei stor, —
At slig en Daad uværdig var en Dannemand.
Ung Kiartan drager i Besøg, vor Gaard forbi,
Fulgt af en Munk; hvis Bodli nu, selv Niende,
Ham overfaldt og vog, — det blev en evig Skam!

Den ældste Træl.

Som Fiender de forlod hinanden sidstegang;
Kiartan fornærmet Huusbond har med Uqvemsord,
Og Boder ei betalt derfor; han vover sig
Paa Bodlis Grund, og uden Leide! Ny Foragt,
Som Bodli hævner, med en udsøgt Karlestok.

Gudrun.

Ja, saadan tænke mange Folk paa Øen her,
Det har vi ogsaa tænkt, men os betænkt igien.
Nedlægger Eders Vaaben, henter Eders Leer!
Det sømmer Trælle sig, at meie Korn paa Mark;
Men ei at myrde Folk, der gaae vor Gaard forbi,
Og stiele paa vor Giæstfrihed.

(Trællene see paa Bodli, han giver dem et Vink, de gaae.)

Bodli.

Dit Væsen er
Og vorder stedse en uforklarlig Gaade mig.
Du vil beherske Mænd, og mærker ei, at Du
Beherskes selv af latterligste Vægelsind?

Gudrun.

Der er en Ondskab stundom i mit Sind, som dog
Ei fæster Rod; den avles af et hidsigt Blod.
Er Vreden kiølt, min Ondskab kiøles ligerviis,
Som giftig Orm, der døer, hvor Solen brænder ei.
Da Kiartan nylig havde stygt fornærmet mig,
Mig tyktes: Kiartan maatte døe; men alt som Dag

Og Nat gaae mellem Forsæt og Fuldbyrdelse,
Nu tykkes mig — og, Bodli, altid meer og meer:
Kiartan maa leve!

Bodli (sagte).

Vist nok! thi Du elsker ham;
Forbittrelsen var en formummet Kiærlighed;
Men det skal ende!

Gudrun.

Lad da dette Forsæt flye, —
Viis Dig din Stamme værdig! Komme vil den Dag,
Da Gudrun faaer Dig kiær; men hav Taalmodighed,
Til Tiden overlad, hvad kun er Tidens Værk.
Min Godhed for Dig, Bodli, langsomt modnes vil,
Som Frugten i et Sommerliv; men riv den glubsk
For tidligt ei af Qvisten! Det blev bitter Frugt.
Fra Kiartan skiller Skiæbne mig og Sindelag.

(Rækker ham Haanden.)

Lov mig, Du vil ei myrde ham!

Bodli (tager den).

Jeg lover det!

Gudrun (venlig).

Vind først mit Sind, saa vinder Du mit Hierte med!

(Gaaer.)

Bodli (ene).

Selsomt at vinde, hvad der alt er lovlig Mit.
Dit Sind? Saa vil jeg ogsaa gribe Skum paa Vand.
Dog nei, desværre, Sindet er ei længer Skum,
Naar Talen giælder Kiartan. — Overfalde ham
Og dræbe ham — jeg ikke vil; det var ei mit,
Men hendes eget Anslag; — hun forførte mig.
Men kæmpe med Dig, stolte Fiende! som en Mand,
Det vil jeg; jeg vil æske Dig til Enekamp
Paa Liv og Død; thi mens Du lever, veed jeg vist
At Gudruns Hierte slaaer for Dig; hun slukker ei
Med hele Læs af Hadets Aske Freias Gnist!

(Han gaaer.)

Gudrun kommer ind ad en anden Dør med en Pige.

Gudrun.

Du veed da vist, Cornelia sig skyndte did,
Hvor Kiartan ventes?

Pigen.

Ganske vist hun træffer ham.

Gudrun (sagte).

Og varer ham! — Jeg haaber, det behøves ei;
Men sikkert er dog bedre.

Pigen.

Gudrun, har Du hørt
Den store Nyhed?

Gudrun.

Hvilken?

Pigen.

At et prægtigt Skib
Fra Norge kommet, som til Irland agter sig,
Af Stormen drevet til vor Øe, — er løbet fast,
Saa lykkeligt imellem tvende blinde Skiær,
At udentvivl, naar Ebben er forbi, det giør
Sig flot og seiler bort igien.

Gudrun.

Fra Norge?

Pigen.

Ja!
Fra Nidaros. Og dersom man kan Rygtet troe,
Er der en saare fornem Qvinde med ombord.

Gudrun.

Og hun er strandet paa vor Øe? Hvor langt herfra?

Pigen.

Vel knap en halv Miils Vei herfra, ved Thorleifs Gaard.

Gudrun.

Særdeles heldigt, Gunvar! Vi vil ogsaa did.
Vi stakkels Øefolk see jo næsten ingenting!
Et saadant Syn er Morskab for det halve Liv.

Pigen.

Vil Du ei have Bodli med?

Gudrun.

Behøves ei!

Paa Marken hester han, han har Forretninger.
Han er ei Ven af Thorleif; — jeg vil mægle Fred.
Det er en deilig Dag; det bli'er ei mørkt inat.

(Tager en Bue med Pilekogger af Væggen.)

Min Bue blot jeg tager med; og Koggeret
Mig hænger let om Skuldren. Hent mig Sløret der
I Sovekamret.

(Pigen bringer hende Ingeborgs Slør, hun tager det paa.)

Det er atter sammensyet.
Mod Blæsten det mig Ansigtet forvare skal.

(Slaaer det tilside.)

See saa! Nu er vi væbnede til Fuglejagt.

Pigen.

Til Fuglejagt?

Gudrun.

Ja! møder os en næsviis Fugl,
Hvi skulde vi ei skyde den?

Pigen.

Du træffer godt!

Gudrun.

Ei altid! Haanden ryster i den sidste Tid.

Pigen (leer).

Det er dog ei af Alderdom.

Gudrun.

Nei, Gunvar! men
Naar Blodet bruser, ryster Ungdom ofte meer.

(De gaae.)

Et snevert Sted imellem Fieldene.

Kiartan. Broder Martin, i Reiseklæder.

Kiartan.

Her er saa stenet. Trællen leder Hestene
Hinsides Dyssen. Lad os dog paa denne Blok
Lidt hvile først. Mit Hierte føler Trang til Dig
At takke, fromme Mand, Du Læge for min Siæl!
For al den Godhed, Du har viist og viser mig.

Martin.

Jeg giør kun, Kiartan, hvad der er mit Hierte kiært.
Troer Du, det for en stakkels Munk ei var et Held,
At træffe Dig, en høitbegavet Ungersvend,
Fiernt, i et vildt, barbarisk Land?

Kiartan.

Barbarisk ei!
Du kiender Landet ei. Den Aandens Modenhed,
Som Hedenskabet mægter, Du beundrer dog
Hos Græker og hos Romer? Jeg forsikkrer Dig,
Den mangler ikke Nordens bedste Hedninger.
Du Skialde finde vil og Sagaskrivere,
Som høit Du agter, kiender Du først Sproget ret.

Martin.

Jeg kiender det ret godt; thi jeg er født en Dansk,
I fremmed Kloster man opdrog mig paa Latin;
Det Hiemlige mig fremmed blev; jeg lærer det
Vel snart igien!

Kiartan.

Og kan saameget lettere
Da virke paa den Aand, Du er beslægtet med.
Du er ei Munk, som mange; hvis jeg havde vendt
Til andre Munke mig, betroet mit Forsæt dem,
At ville gaae som Martyr ud blandt Hedninger
I vilden Ørk; — de havde signet, styrket mig
Til dette Forsæt. Martin! Du beviste mig,
At denne Fromhed af en ureen Kilde sprang:

Det var fortørnet Elskov! Du beviste mig,
At Heftigheden mod min Fader ikke var
En hellig Iver, men blot Ungdoms Hidsighed.
Du mindte mig om Herrens Bud: Din Fader ær!
At det kan gaae Dig vel paa Jorden. — Stakkels Mand! —
Tilgiv mig, raske Fader! at jeg stakler Dig;
Men Sleg paa Slag dit Hierte traf; din Hrefna kun
Blev tro, hun fulgte med Dig til en Giæsteven;
Dit eget Huus Du flyede fra din vrede Søn.
Men Kiartan kommer, — ei som den forlorne Søn! —

Cornelia kommer.

Guds Fred, I Fremmede! Jeg en Christen er, som I.

Kiartan.

Jeg kiender denne Qvinde!

Cornelia.

Hid fra Gudrun sendt,
At vare Dig!

Kiartan.

At vare mig? Hvorfor?

Cornelia.

Du slaaer
Dig her til Ro, og veed ei, at det Field, hvorpaa
Du staaer, hører Bodli til?

Kiartan.

Jeg veed det nok;
Jeg voved denne Gienvei; Veien rundtomkring
Var mig for lang.

Cornelia.

Men Veien til din Undergang
Her, kunde vorde let for kort.

Kiartan.

Du truer mig?

Cornelia.

Vogt Dig for Bodli, Kiartan! thi han hævner sig

Maaskee, før Du formoder det. Dig følger blot
En Træl, — en Munk!

Kiartan.

Ærbødig tal om christne Præst!

Cornelia.

I Kirken og for Altret høit jeg agter ham;
Men overfaldet ei af Ni bevæbnede.

Kiartan.

Er Bodli slig en Niding?

Cornelia.

Muligt har han sig
Betænkt igien; men muligt driver Hævnen ham.
„Skynd Dig afsted!" det bød mig Gudrun sige Dig.

Kiartan.

Jeg takker hende; seer at gammelt Venskab dog
Ei ganske ruster.

Cornelia.

Kald det heller Kiærlighed!
Der er ei meget løiet i.

Kiartan.

En Andens Viv —

Cornelia.

Kan Vielsen ei reent forandre Hiertet paa.
(Forskrækket.)
Der kommer Bodli! Ak, for silde vartes Du!
Red Dig med Flugten, Kiartan! Fly til Kløfterne!
(Iler bort.)

Kiartan.

For Bodli flygte? Heller lide bratte Død.
Træd Du tilbage, fromme Mand!

Martin (drager sit Sværd).

Jeg har et Sværd,
Som Du, og Leif har eet som jeg.

Kiartan.

Tre kun mod Ni.

Bodli kommer bevæbnet.

Frygt ei! Jeg kommer Een mod Een.

Kiartan.

Hvem giælder det?

Bodli.

Til Tvekamp ud jeg æsker Dig, Du stolte Svend!
Som alt fra Barnsbeen var en Torn i Øiet mig.

Kiartan.

Ein Torn berøvet, seer ei Øiet skarpere.

Bodli.

Som med dit falske Glimmer overstraalte mig.

Kiartan.

Slet Glimmer straaler; aldrig jeg bestraalte Dig!

Bodli.

Som mødte mine Tanker med Modsigelser,
Min Følelse med kold Foragt.

Kiartan.

Ei nær saa kold
Som Følelsen, og skiæve stedse var Tankerne.

Bodli.

Som røved mig min bedste Skat, min Elsktes Hu!
Kun Gudrun blev af Kiærlighed til Dig min Viv.

Kiartan.

Maaskee af Had til Dig hun vorder min igien.

Bodli.

Men ei som Jette gaaer jeg meer i Gefions Aag.

Kiartan.

For Plougen? Bodli, det var dog dit rette Sted.

Bodli.

Du haaner den, som æsker Dig til ærlig Kamp?

Kiartan.

Jeg blander kun dit Pralerskum med Spottens Vand.

Bodli (drager sit Sværd).

Nu strax til Tvekamp!

Kiartan.

Gierne! men dog ikke her.

Din egen Skyld! Min Hund jeg pudse maa paa Dig!

(Tager Sløret op.)

Det sønderrevne Slør er mig et Seierstegn;
Mit Mod det styrke, ægge mig min Hævn til Iil!

(I en blødere Tone.)

Men — er han død — begraves Sløret skal med ham;
Skiøndt ikke selv i Kisten jeg det lægge vil;
Thi smile kunde muligt da det blege Liig,
Og gammel Ømhed, som en Skindød, vaagne der,
Før vi fik Graven lukket — og med Blomster strøet!

(Hun gaaer.)

Femte Handling.

Stue paa Bodlis Gaard.

Bodli, bevæbnet med Hielm, Sværd, Spyd og Skiold.
Gudrun sidder og spinder.

Bodli.

Nu er jeg færdig.

Gudrun (ganske rolig).

Færdig alt? — Ja, sandelig!
Heel drabelig seer Bodli ud, med Hielm og Spyd.
Jeg aldrig havde troet, Du tog saa godt Dig ud
I Vaabenklæder. Olaf Paa bør skiære Dig
I Træ, og male Dig med Sønnens eget Blod,
Naar Du har myrdet Kiartan.

Bodli.

Hvad jeg giør, giør jeg
For din Skyld, Gudrun!

Gudrun (spinder rolig fort).

Lad det heller være da!

Bodli.

Nei! nu det kommen er saa vidt, nu maa det skee.
Han uden Orlov træder paa min Eiendom.
Med otte Trælle møder jeg vor Helt idag.

Gudrun.

Lad ind dem komme! Jeg, som deres Madmo'er, maa
Dog ogsaa til Bedriften først formane dem.

(Bodli henter de otte bevæbnede Trælle.)

Gudrun
(staaer op og nikker til dem).

Hvad Bodli, Børn, har sagt Jer, var naturligviis
Hans Spøg; han vilde prøve Trællelydighed.
En Træl maa lystre; Herren tænke maa for ham.
I indsee selv — er Eders Skarpsind end ei stor, —
At slig en Daad uværdig var en Dannemand.
Ung Kiartan drager i Besøg, vor Gaard forbi,
Fulgt af en Munk; hvis Bodli nu, selv Niende,
Ham overfaldt og vog, — det blev en evig Skam!

Den ældste Træl.

Som Fiender de forlod hinanden sidstegang;
Kiartan fornærmet Huusbond har med Uqvemsord,
Og Boder ei betalt derfor; han vover sig
Paa Bodlis Grund, og uden Leide! Ny Foragt,
Som Bodli hævner, med en udsøgt Karleflok.

Gudrun.

Ja, saadan tænke mange Folk paa Øen her,
Det har vi ogsaa tænkt, men os betænkt igien.
Nedlægger Eders Vaaben, henter Eders Leer!
Det sømmer Trælle sig, at meie Korn paa Mark;
Men ei at myrde Folk, der gaae vor Gaard forbi,
Og stole paa vor Giæstfrihed.

(Trællene see paa Bodli, han giver dem et Vink, de gaae.)

Bodli.

Dit Væsen er.
Og vorder steds en uforklarlig Gaade mig.
Du vil beherske Mænd, og mærker ei, at Du
Beherskes selv af latterligste Vægelsind?

Gudrun.

Der er en Ondskab stundom i mit Sind, som dog
Ei fæster Rod; den avles af et hidsigt Blod.
Er Vreden kiølt, min Ondskab kiøles ligerviis,
Som giftig Orm, der døer, hvor Solen brænder ei.
Da Kiartan nylig havde stygt fornærmet mig,
Mig tyktes: Kiartan maatte døe; men alt som Dag

Og Nat gaae mellem Forsæt og Fuldbyrdelse,
Nu tykkes mig — og, Bodli, altid meer og meer:
Kiartan maa leve!

Bodli (sagte).

Vist nok! thi Du elsker ham;
Forbittrelsen var en formummet Kiærlighed;
Men det skal ende!

Gudrun.

Lad da dette Forsæt flye, —
Viis Dig din Stamme værdig! Komme vil den Dag,
Da Gudrun faaer Dig kiær; men hav Taalmodighed,
Til Tiden overlad, hvad kun er Tidens Værk.
Min Godhed for Dig, Bodli, langsomt modnes vil,
Som Frugten i et Sommerliv; men riv den glubsk
For tidligt ei af Qvisten! Det blev bitter Frugt.
Fra Kiartan skiller Skiæbne mig og Sindelag.

(Rækker ham Haanden.)

Lov mig, Du vil ei myrde ham!

Bodli (tager den).

Jeg lover det!

Gudrun (venlig).

Vind først mit Sind, saa vinder Du mit Hierte med!

(Gaaer.)

Bodli (ene).

Selsomt at vinde, hvad der alt er lovlig Mit.
Dit Sind? Saa vil jeg ogsaa gribe Skum paa Vand.
Dog nei, desværre, Sindet er ei længer Skum,
Naar Talen giælder Kiartan. — Overfalde ham
Og dræbe ham — jeg ikke vil; det var ei mit,
Men hendes eget Anslag; — hun forførte mig.
Men kæmpe med Dig, stolte Fiende! som en Mand,
Det vil jeg; jeg vil æske Dig til Enekamp
Paa Liv og Død; thi mens Du lever, veed jeg vist
At Gudruns Hierte slaaer for Dig; hun slukker ei
Med hele Læs af Habets Aske Freias Gnist!

(Gaan gaaer.)

Gudrun kommer ind ad en anden Dør med en Pige.

Gudrun.

Du veed da vist, Cornelia sig skyndte did,
Hvor Kiartan ventes?

Pigen.

Ganske vist hun træffer ham.

Gudrun (sagte).

Og varer ham! — Jeg haaber, det behøves ei;
Men sikkert er dog bedre.

Pigen.

Gudrun, har Du hørt
Den store Nyhed?

Gudrun.

Hvilken?

Pigen.

At et prægtigt Skib
Fra Norge kommet, som til Irland agter sig,
Af Stormen drevet til vor Øe, — er løbet fast,
Saa lykkeligt imellem tvende blinde Skiær,
At uden tvivl, naar Ebben er forbi, det giør
Sig flot og seiler bort igien.

Gudrun.

Fra Norge?

Pigen.

Ja!
Fra Nidaros. Og dersom man kan Rygtet troe,
Er der en saare fornem Qvinde med ombord.

Gudrun.

Og hun er strandet paa vor Øe? Hvor langt herfra?

Pigen.

Vel knap en halv Miils Vei herfra, ved Thorleifs Gaard.

Gudrun.

Særdeles heldigt, Gunvar! Vi vil ogsaa did.
Vi stakkels Øefolk see jo næsten ingenting!
Et saadant Syn er Morskab for det halve Liv.

Pigen.

Vil Du ei have Bodli med?

Gudrun.

Behøves ei!
Paa Marken høster han, han har Forretninger.
Han er ei Ven af Thorleif; — jeg vil mægle Fred.
Det er en deilig Dag; det bli'er ei mørkt inat.

(Tager en Bue med Pilekogger af Væggen.)

Min Bue blot jeg tager med; og Koggeret
Mig hænger let om Skuldren. Hent mig Sløret der
I Sovekamret.

(Pigen bringer hende Ingeborgs Slør, hun tager det paa.)

Det er atter sammensyet.
Mod Blæsten det mig Ansigtet forsvare skal.

(Slaaer det tilside.)

See saa! Nu er vi væbnede til Fuglejagt.

Pigen.

Til Fuglejagt?

Gudrun.

Ja! møder os en næsviis Fugl,
Hvi skulde vi ei skyde den?

Pigen.

Du træffer godt!

Gudrun.

Ei altid! Haanden ryster i den sidste Tid.

Pigen (leer).

Det er dog ei af Alderdom.

Gudrun.

Nei, Gunvar! men
Naar Blodet bruser, ryster Ungdom ofte meer.

(De gaae.)

Et snevert Sted imellem Fieldene.

Kiartan. Broder Martin, i Reiseklæder.

Kiartan.

Her er saa stenet. Trællen leder Hestene
Hinsides Dyssen. Lad os dog paa denne Blok
Lidt hvile først. Mit Hierte føler Trang til Dig
At takke, fromme Mand, Du Læge for min Siæl!
For al den Godhed, Du har viist og viser mig.

Martin.

Jeg giør kun, Kiartan, hvad der er mit Hierte kiært.
Troer Du, det for en stakkels Munk ei var et Held,
At træffe Dig, en høitbegavet Ungersvend,
Fiernt, i et vildt, barbarisk Land?

Kiartan.

Barbarisk ei!
Du kiender Landet ei. Den Aandens Modenhed,
Som Hedenskabet mægter, Du beundrer dog
Hos Græker og hos Romer? Jeg forsikkrer Dig,
Den mangler ikke Nordens bedste Hedninger.
Du Skialde finde vil og Sagaskrivere,
Som høit Du agter, kiender Du først Sproget ret.

Martin.

Jeg kiender det ret godt; thi jeg er født en Dansk,
I fremmed Kloster man opdrog mig paa Latin;
Det Hiemlige mig fremmed blev; jeg lærer det
Vel snart igien!

Kiartan.

Og kan saameget lettere
Da virke paa den Aand, Du er beslægtet med.
Du er ei Munk, som mange; hvis jeg havde vendt
Til andre Munke mig, betroet mit Forsæt dem,
At ville gaae som Martyr ud blandt Hedninger
I vilden Ørk; — de havde signet, styrket mig
Til dette Forsæt. Martin! Du beviste mig,
At denne Fromhed af en ureen Kilde sprang:

Det var fortørnet Elskov! Du beviste mig,
At Heftigheden mod min Fader ikke var
En hellig Iver, men blot Ungdoms Hidsighed.
Du mindte mig om Herrens Bud: Din Fader ær!
At det kan gaae Dig vel paa Jorden. — Stakkels Mand! —
Tilgiv mig, raske Fader! at jeg skakler Dig;
Men Slag paa Slag dit Hierte traf; din Hrefna kun
Blev tro, hun fulgte med Dig til en Giæsteven;
Dit eget Huus Du flyede fra din vrede Søn.
Men Kiartan kommer, — ei som den forlorne Søn! —

Cornelia kommer.

Guds Fred, I Fremmede! Jeg en Christen er, som I.

Kiartan.

Jeg kiender denne Qvinde!

Cornelia.

Hid fra Gudrun sendt,
At vare Dig!

Kiartan.

At vare mig? Hvorfor?

Cornelia.

Du slaaer
Dig her til Ro, og veed ei, at det Field, hvorpaa
Du staaer, hører Bodli til?

Kiartan.

Jeg veed det nok;
Jeg voved denne Gienvei; Veien rundtomkring
Var mig for lang.

Cornelia.

Men Veien til din Undergang
Her, kunde vorde let for kort.

Kiartan.

Du truer mig?

Cornelia.

Vogt Dig for Bodli, Kiartan! thi han hævner sig

Maaskee, før Du formoder det. Dig følger blot
En Træl, — en Munk!

Kiartan.

Ærbødig tal om christne Præst!

Cornelia.

I Kirken og for Altret høit jeg agter ham;
Men overfaldet ei af Ni bevæbnede.

Kiartan.

Er Bodli slig en Niding?

Cornelia.

Muligt har han sig
Betænkt igien; men muligt driver Hævnen ham.
„Skynd Dig afsted!“ det bød mig Gudrun sige Dig.

Kiartan.

Jeg takker hende; seer at gammelt Venskab dog
Ei ganske ruster.

Cornelia.

Kald det heller Kiærlighed!
Der er ei meget løiet i.

Kiartan.

En Andens Viv —

Cornelia.

Kan Vielsen ei reent forandre Hiertet paa.

(Forskrækket.)

Der kommer Bodli! Ak, for silde vartes Du!
Red Dig med Flugten, Kiartan! Fly til Kløfterne!

(Iler bort.)

Kiartan.

For Bodli flygte? Heller lide bratte Død.
Træd Du tilbage, fromme Mand!

Martin (drager sit Sværd).

Jeg har et Sværd,
Som Du, og Leif har eet som jeg.

Kiartan.

Tre kun mod Ni.

Bodli kommer bevæbnet.

Frygt ei! Jeg kommer Een mod Een.

Kiartan.

Hvem giælder det?

Bodli.

Til Tvekamp ud jeg æsker Dig, Du stolte Svend!
Som alt fra Barnsbeen var en Torn i Øiet mig.

Kiartan.

Sin Torn berøvet, seer ei Øiet skarpere.

Bodli.

Som med dit falske Glimmer overstraalte mig.

Kiartan.

Slet Glimmer straaler; aldrig jeg bestraalte Dig!

Bodli.

Som mødte mine Tanker med Modsigelser,
Min Følelse med kold Foragt.

Kiartan.

Ei nær saa kold
Som Følelsen, og skiæve steds var Tankerne.

Bodli.

Som røved mig min bedste Skat, min Elsktes Hu!
Kun Gudrun blev af Kiærlighed til Dig min Viv.

Kiartan.

Maaskee af Had til Dig hun vorder min igien.

Bodli.

Men ei som Jette gaaer jeg meer i Gefions Aag.

Kiartan.

For Plougen? Bodli, det var dog dit rette Sted.

Bodli.

Du haaner den, som æsker Dig til ærlig Kamp?

Kiartan.

Jeg blander kun dit Pralerskum med Spottens Vand.

Bodli (drager sit Sværd).

Nu strax til Tvekamp!

Kiartan.

Gierne! men dog ikke her.

Du er jo Christen, agt da denne fromme Mand,
Og følg mig hen i Klippens Krog! Hans Øie skal
Besmittes ei af Fiendernes udgydte Blod.
Men falder een af os, som høist sandsynligt er,
Han bede vil til Himlen for den Faldnes Siæl.

(Kiartan og Bolli gaae.)

Leif kommer bevæbnet og siger til Broder Martin:

Lad os nu overfalde Bolli! Kom, Herr Munk!
Stor Ret vi har dertil.

Martin (holder ham tilbage.)

Nei, Leif! Du bliver her.

Leif.

Vist Kiartan seirer; dog — det er ei ganske vist.

Martin.

Hvis det var vist, begik din Husbond her et Mord.

Leif.

Det er just det, han vil; han Kiartan myrde vil.

Martin.

Nei, dræbe!

Leif.

Dræbe, myrde, kommer ud paa Eet.

Martin.

Ei ganske, Leif!

Leif.

Og hvilken Forskiel er der da?

Martin.

Til Sædelære her er ikke Tid og Sted.

Leif.

Slip, siger jeg!

Martin.

Nei, sandelig, jeg slipper ei.

Leif.

Troer Du, at Du kan holde mig?

Martin.

Jeg veed det vist.

Leif.

Saa store Kræfter jeg tiltroede Munken ei!

Martin.

En Munk, som christner Hedninger, maa være stærk.

Leif.

Der er min Husbond.

Kiartan kommer.

Martin! Jeg har fældet ham.
Min Plageaand ei plager meer. — Nu er hun fri! —
Hun elsker mig, det sagde mig Cornelia.
Jeg føler, Haabet, Glæden vender efter kort
Fraværelse tilbage til min unge Barm.
Først til min Fader, til min Faders Giæsteven!
Lad hende finde her sin Mand, — begrave ham,
Og græde for ham, hvis hun vil, en stakket Tid!
Snart er hun trøstet; Siælemesser synge da
For Bodlis Ro skal Præsterne; men Kiartan selv
Skal gribe Lykkens Sæbeboble, fastne den
Til Kugle, hvorpaa Lykken staaer og snubler ei.

(De gaae.)

En Hal paa Thorleifs Gaard.

Hrefna. En Tærne.

Hrefna.

Har Kongedatteren klædt sig om?

Tærnen.

Ja, Jomfru! hun
Er færdig alt.

Hrefna.

Og bragte Du den varme Drik?

Tærnen.

Den har hun nydt.

Hrefna.

Befinder hun sig vel?

Tærnen.

Heel vel!

Hrefna.

[illegible]

Tærnen.

[illegible] i Thorleifs Gaard.

Hrefna.

I Thorleifs Gaard! der fattes hun ei noget til.
[illegible] Viv;
[illegible] drage for
[illegible] her og her.
[illegible] igien?

Tærnen.

[illegible]

Hrefna.

Og [illegible] Huus,
Og Hrefna [illegible] —

(Sagte.)

Men det er Himlens Styrelse,
Som sammenbringer Ingeborg og Kiartan her.

Tærnen.

Der kommer hun!

(Gaaer.)

Ingeborg venlig.

Jeg takker for din Giæstfrihed!

Hrefna.

Mig skyldes ingen Tak, jeg selv er Husets Giæst.

Ingeborg.

Jeg veed det; men dog takker jeg. Veninden tog
Sig venligt her af Huset i Værtindens Sted.

Hrefna.

Du kiender mig?

Ingeborg.

Ja! — jeg formoder hvem Du er.

(Opdager Ringen paa hendes Finger.)

Og nu — nu veed jeg det!

Hrefna.

Du veed det?

Ingeborg

(peger paa Ringen).

Denne Ring

I Norge tidt jeg saae, men paa en anden Haand.

Hrefna.

Ja — Kiartan gav mig den ved sin Tilbagekomst.

Ingeborg

(tager begge hendes Hænder og betragter hende venligt).

Det glæder mig at see dit Ansigt — det er godt!
Jeg tilstaaer, jeg var bange for at træffe Dig;
Og, meer end Stormen, som paa Grund vor Snekke slog,
Den Tidende mig trued: jeg paa Island var,
Og at i første Huus, som jeg betraadte der,
Mig Olaf Paa — med sine Børn — imøde kom.

Hrefna.

Dog, Kongedatter, Du maaskee bedrager Dig.
Du troer i mig at finde Gudrun?

Ingeborg.

Kiartans Viv!

Hrefna.

Nei, jeg er Hrefna, Kiartans Søster; — Kiartan er
Ei gift.

Ingeborg.

Ei gift med Gudrun?

Hrefna.

Hun er Bodlis Viv.

Ingeborg.

Forladt af Kiartan?

Hrefna.

Kiartan har hun selv forladt,
I overilet Hidsighed, forført af Løgn.
Gid det var hendes værste Synd! Hun yndig er,
Og fuld af Vid og Snille; hun indtager ei
Blot Mænd, men Qvinder; og det varer lang Tid, før

Man kiender hende ret. Mit Venskab længe har
Jeg hende skiænkt; men Gudrun stormer altfor mørk, —
Og Guderne maae vide, hvad hun ruger ud
I stumle Hierte; thi jeg frygter, hun er lumsk,
Og at en kulsort, uhelds vanger Tordensky
Vil træffe Kiartan, naar han det formoder mindst.

Ingeborg.

Saa lad os, Hrefna, da itide redde ham!
Og følger begge — Broder, Søster, — Ingeborg
Til Irland! Jert Besøg vil glæde Frænderne.

Hrefna.

Til Redning kom os Ingeborg! Jeg følger med!
Men send mig til min gode Fader strax igien,
Naar jeg har Dig og Kiartan fulgt til Alteret.

Ingeborg.

Troer Du, han mindes mig endnu med Venlighed?

Hrefna.

Ja, Kiartan har Dig saare kiær; det veed jeg vist.
Han taler tidt om Dig med Suk, Bedrøvelse.
Og hvis ei Gudruns Skiønhed havde fængslet ham,
Og hendes Væsen daaret ham —

(Standser og siger undseelig:)

Men tilgiv den
Fortrolighed, som jeg Dig viser førstegang,
Jeg taler med Dig.

Ingeborg

(trykker hendes Haand).

Viis den kun! jeg takker Dig!
Har Kiartan ofte talt om mig?

Hrefna.

Hvor tidt! hvor tidt!

Ingeborg (forskrækket).

Der er han!

Kiartan kommer henrykt.

Ingeborg! Ha, Du Huldsalige!
Seer jeg Dig atter?

Ingeborg.

Stormen flog mig til din Kyst!

Kiartan.

Cherubens Vinger!

Hrefna.

Kiartan! hvilken Lykke, tænk!
En Engel er hun, det er baade vist og sandt.
Og vi er alt Fortrolige. Du gier Dig ei
En Forestilling om, hvor hun er sød og god.
Hun troede, jeg var Gudrun, troede Gudrun var
Din Hustru, og dog tog hun vennesaligt mig
I begge Hænder, skued mig i Oiet, som
Om søsterligt hun vilde kysse Siæl med Siæl.

Kiartan.

Det undrer mig slet ikke! Hrefna, Du har Ret:
Hun er en Engel, kiender ei til Nidkiærhed.
Nu, da jeg seer det kongelige Himmelblik,
Nu føler jeg først ret igien: det Hierte var
For stort for mig. — Jeg sværmer i det Lavere;
En jordisk Alf har mig fortryllet, fængslet mig.
Jeg slipper ei af hendes Garn; jeg sprætted, som
En Fugl, — var vred, med gyldig Grund; — men Alfen har
Formildet mig! En Slethed jeg tiltroede den,
Hvori den dog uskyldig var; og Gudrun har
Nys reddet mig mit Liv.

Ingeborg.

Dit Liv?

Kiartan.

Til Snigmord alt
Sig Bodli væbned, for at overfalde mig.
Hun vared mig. Da mødte han til Enekamp.
Han faldt! — Gudrun er Enke nu! —

Ingeborg.

Og Kiartans Brud!

Skipperen aabner Døren og raaber til Fyrstinden:

Vort Skib er flot og reisefærdigt. Vinden god!

Ingeborg.

Godt, Halvor, godt!

(Han gaaer.)

Ingeborg (til Kiartan).

Jeg kom til Dig endnu engang,
I dette Liv, at see Dig og — lykønske Dig;
Men det er vel, at Skibet reisefærdigt er; —
Thi Gudrun vil jeg ikke see.

Kiartan.

Du kiender min
Uskyldighed! Til Afskeed visst ei nænner Du
At saare Den, der har Dig som en Broder kiær.
Ak, Elskov høist forskiellig er fra Kiærlighed:
Hin hører Jorden, denne hører Himlen til.

Ingeborg.

Til Afskeed da som Søster jeg omfavner Dig.

Gudrun træder ind med sin Bue; da hun seer Kiartan i Ingeborgs **Arme**, lægger hun hurtig en Piil paa Strængen, skyder — og træffer **Kiartan**, som styrter til Jorden.

Gudrun

(iler fortvivlet hen til ham).

Dig traf jeg, Kiartan?

(Med et dybt Suk.)

Jeg tog feil!

(Peger forbittret paa Ingeborg.)

Til hende var
Min Piil bestemt.

Kiartan (med mat Stemme).

Gudrun! Du tager altid feil!
Men Gud skee Tak, at dengang atter feil Du tog.

(Han døer.)

Ingeborg.

O, Himmel! traf ham dødeligt det grumme Skud?

Hrefna
(knæler fortvivlet og lægger sin Broders Hoved i sit Skiød. Til Gudrun:)
Usalige! med Hiertet fuldt af Kiærlighed
Til Dig, som er ham ikke værd, Du dræbte ham.
Det ædle Hierte bløder kun, det slaaer ei meer.

Ingeborg.
O, Kiartan! Den, som elskte Dig, har voldt din Død.
Hvi saae han mig? Hvi kom jeg til hans Undergang?
Hvi traf ei Pilen Den, som den bestemtes til?

Hrefna (heftig).
For at han skulde vorde denne Svartalfs Mand?
Nei, Odin, Tak! Med Geirsodd har Du mærket ham,
Befriet ham fra et ulykfaligt Tvedragtsliv.

Gudrun
(drømmende, til Ingeborg).
Vel talt! Den, som ham elskte, bragte Døden ham.
Mit Blik indhylled Nidkiærhedens Taageslør.
(Løser Sløret af sit Hoved og rækker det til Ingeborg.)
Jeg bruger det ei længer; tag dit Slør igien!

Ingeborg.
Det dække skal hans Ansigt som en Svededug.
(Hun knæler, kysser hans Haand, breder Sløret ud over ham, reiser sig og siger til Hrefna:)
Vil Du vel skiænke mig den Ring, din Broder bar?
Reliquier af Kiartan har Du mange fleer;
Jeg kun en Birk i Skoven hist. Giv mig den Ring!

Hrefna.
Jeg skiænker Dig den.
(Tager den af og giver hende den.)

Ingeborg
(kysser den og sætter den paa sin Finger).
Tak for det Klenodie! —
Endnu engang! —
(Blotter hans Ansigt.)
Ak! kort er Synet her paa Jord
Af alt det Kiære!
(Hun lader Sløret falde over ham og gaaer.)

Gudrun (med vild Kulde).
Græd hun, den Blødagtige?

Taarer betyde lidt! Her grædes Hierteblod! —
Hvi smiler hun hans Ansigt mig?
(River Sløret af Saar.)
Det haster ei!
Det skeer tidsnok, naar Kistelaaget skrues til,
Naar Jorden ruller over ham, — hans Bautasteen
Paa Graven kneiser.
(Lægger Haanden paa Hiertet.)
Ha, — der sprang den sidste Stræng
I Gudruns Harpe! — Harpen klinger ikke meer; —
Og jeg kan ikke tænke meer, — ei føle meer.
Men føle, sagde Kiartan, har jeg aldrig giort,
Thi jeg har ingen Siæl! — Det er min store Trøst!
Jeg kommer ei til Helved; thi der straffes kun
Fordømte Siæl; — jeg kommer ei til Himmerig,
Thi Siæl kun nyder Salighed. — Som Jordens Alf
Jeg spøge vil! — som Gienfærd — men ei græsseligt —
Jeg hyller mig i Blomsterduft og sagte Vind —
I Bølgeskum — mit Skum skal skvulpe mod hans Grav —
Som Urt jeg staaer derpaa, — som Drossel synger jeg
Om Elskovs korte Fryd og lange Hiertesorg!
(River en Blomst fra sit Bryst.)
Men denne vilde Rose, som paa Veien jeg
Af Gierdet rev, jeg kaster paa dit blege Liig,
Til Afsked, Kiartan! Gudrun selv var slig en Blomst:
Vild Rose — ganske vakker — uden søde Duft,
Der stak Dig med sin Torn, til Du forblødte Dig!
(Hun kaster Rosen paa hans Liig; Tæppet falder.)

Væringerne i Miklagard.

Tragødie i 5 Handlinger.

(1826).

Du er jo Christen, agt da denne fromme Mand,
Og følg mig hen i Klippens Krog! Hans Øie skal
Besmittes ei af Fiendernes udgydte Blod.
Men falder een af os, som høist sandsynligt er,
Han bede vil til Himlen for den Faldnes Siæl.

(Kiartan og Bodli gaae.)

Leif kommer bevæbnet og siger til Broder Martin:

Lad os nu overfalde Bodli! Kom, Herr Munk!
Stor Ret vi har dertil.

Martin (holder ham tilbage.)

Nei, Leif! Du bliver her.

Leif.

Vist Kiartan seirer; dog — det er ei ganske vist.

Martin.

Hvis det var vist, begik din Husbond her et Mord.

Leif.

Det er just det, han vil; han Kiartan myrde vil.

Martin.

Nei, dræbe!

Leif.

Dræbe, myrde, kommer ud paa Eet.

Martin.

Ei ganske, Leif!

Leif.

Og hvilken Forskiel er der da?

Martin.

Til Sædelære her er ikke Tid og Sted.

Leif.

Slip, siger jeg!

Martin.

Nei, sandelig, jeg slipper ei.

Leif.

Troer Du, at Du kan holde mig?

Martin.

Jeg veed det vist.

Leif.

Saa store Kræfter jeg tiltroede Munken ei!

Martin.

En Munk, som christner Hedninger, maa være stærk.

Leif.

Det er min Husbond.

Kiartan kommer.

Martin! Jeg har fældet ham.
Min Plageaand ei plager meer. — Nu er hun fri! —
Hun elsker mig, det sagde mig Cornelia.
Jeg føler, Haabet, Glæden vender efter kort
Fraværelse tilbage til min unge Barm.
Først til min Fader, til min Faders Giæsteven!
Lad hende finde her sin Mand, — begrave ham,
Og græde for ham, hvis hun vil, en stakket Tid!
Snart er hun trøstet; Siælemesser synge da
For Boblis Ro skal Præsterne; men Kiartan selv
Skal gribe Lykkens Sæbeboble, fastne den
Til Kugle, hvorpaa Lykken staaer og snubler ei.

(De gaae.)

En Hal paa Thorleifs Gaard.

Hrefna. En Tærne.

Hrefna.

Har Kongedatteren klædt sig om?

Tærnen.

Ja, Jomfru! hun
Er færdig alt.

Hrefna.

Og bragte Du den varme Drik?

Tærnen.

Den har hun nydt.

Hrefna.

Befinder hun sig vel?

Tærnen.

Heel vel!

Hrefna.

Og veed hun, hvor hun er?

Tærnen.

Ja vist! i Thorleifs Gaard.

Hrefna.

I Thorleifs Gaard? den kiender hun ei noget til.
Hun troer i mig at see Værtinden, Husets Viv;
Jeg — selv en Giæst, der ei kan Omsorg drage for
Den Fremmede, saa godt som det sig bør og bør.
Mon Thorleif og min Fader komme snart igien?

Tærnen.

De reed langt ud til Markerne, til Sæterne.

Hrefna.

Og tomt imens staaer Enkemandens store Huus,
Og Hrefna skal, —

(Sagte.)

Men det er Himlens Styrelse,
Som sammenbringer Ingeborg og Kiartan her.

Tærnen.

Der kommer hun!

(Gaaer.)

Ingeborg venlig.

Jeg takker for din Giæstfrihed!

Hrefna.

Mig skyldes ingen Tak, jeg selv er Husets Giæst.

Ingeborg.

Jeg veed det; men dog takker jeg. Veninden tog
Sig venligt her af Huset i Værtindens Sted.

Hrefna.

Du kiender mig?

Ingeborg.

Ja! — jeg formoder hvem Du er.

(Opdager Ringen paa hendes Finger.)

Og nu — nu veed jeg det!

Hrefna.

Du veed det?

Ingeborg
(peger paa Ringen).

Denne Ring
I Norge tidt jeg saae, men paa en anden Haand.

Hrefna.

Ja — Kiartan gav mig den ved sin Tilbagekomst.

Ingeborg
(tager begge hendes Hænder og betragter hende venligt).

Det glæder mig at see dit Ansigt — det er godt!
Jeg tilstaaer, jeg var bange for at træffe Dig;
Og, meer end Stormen, som paa Grund vor Snekke slog,
Den Tidende mig trued: jeg paa Island var,
Og at i første Huus, som jeg betraadte der,
Mig Olaf Paa — med sine Børn — imøde kom.

Hrefna.

Dog, Kongedatter, Du maaskee bedrager Dig.
Du troer i mig at finde Gudrun?

Ingeborg.

Kiartans Viv!

Hrefna.

Nei, jeg er Hrefna, Kiartans Søster; — Kiartan er
Ei gift.

Ingeborg.

Ei gift med Gudrun?

Hrefna.

Hun er Bodlis Viv.

Ingeborg.

Forladt af Kiartan?

Hrefna.

Kiartan har hun selv forladt,
I overilet Hidsighed, forført af Løgn.
Gid det var hendes værste Synd! Hun yndig er,
Og fuld af Vid og Snille; hun indtager ei
Blot Mænd, men Qvinder; og det varer lang Tid, før

Man kiender hende ret. Mit Venskab længe har
Jeg hende skiænkt; men Gudrun stormer altfor mørk, —
Og Guderne maae vide, hvad hun ruger ud
I stumle Hierte; thi jeg frygter, hun er lumsk,
Og at en kulsort, uheldsvanger Tordensky
Vil træffe Kiartan, naar han det formoder mindst.

Ingeborg.

Saa lad os, Hrefna, da itide redde ham!
Og følger begge — Broder, Søster, — Ingeborg
Til Irland! Jert Besøg vil glæde Frænderne.

Hrefna.

Til Redning kom os Ingeborg! Jeg følger med!
Men send mig til min gode Fader strax igien,
Naar jeg har Dig og Kiartan fulgt til Alteret.

Ingeborg.

Troer Du, han mindes mig endnu med Venlighed?

Hrefna.

Ja, Kiartan har Dig saare kiær; det veed jeg vist.
Han taler tidt om Dig med Suk, Bedrøvelse.
Og hvis ei Gudruns Skiønhed havde fængslet ham,
Og hendes Væsen daaret ham —

(Standser og siger undseelig:)

Men tilgiv den
Fortrolighed, som jeg Dig viser førstegang,
Jeg taler med Dig.

Ingeborg

(trykker hendes Haand).

Viis den kun! jeg takker Dig!
Har Kiartan ofte talt om mig?

Hrefna.

Hvor tidt! hvor tidt!

Ingeborg (forskrækket).

Der er han!

Kiartan kommer henrykt.

Ingeborg! Ha, Du Huldsalige!
Seer jeg Dig atter?

Ingeborg.

Stormen slog mig til din Kyst!

Kiartan.

Cherubens Vinger!

Hrefna.

Kiartan! hvilken Lykke, tænk!
En Engel er hun, det er baade vist og sandt.
Og vi er alt Fortrolige. Du giør Dig ei
En Forestilling om, hvor hun er sød og god.
Hun troede, jeg var Gudrun, troede Gudrun var
Din Hustru, og dog tog hun vennesaligt mig
I begge Hænder, stued mig i Øiet, som
Om søsterligt hun vilde kysse Siæl med Siæl.

Kiartan.

Det undrer mig slet ikke! Hrefna, Du har Ret:
Hun er en Engel, kiender ei til Nidkiærhed.
Nu, da jeg seer det kongelige Himmelblik,
Nu føler jeg først ret igien: det Hierte var
For stort for mig. — Jeg sværmer i det Lavere;
En jordisk Alf har mig fortryllet, fængslet mig.
Jeg slipper ei af hendes Garn; jeg sprætted, som
En Fugl, — var vred, med gyldig Grund; — men Alfen har
Formildet mig! En Slethed jeg tiltroede den,
Hvori den dog uskyldig var; og Gudrun har
Nys reddet mig mit Liv.

Ingeborg.

Dit Liv?

Kiartan.

Til Snigmord alt
Sig Bodli væbned, for at overfalde mig.
Hun vared mig. Da mødte han til Enekamp.
Han faldt! — Gudrun er Enke nu! —

Ingeborg.

Og Kiartans Brud!

Skipperen aabner Døren og raaber til Fyrstinden:

Vort Skib er flot og reisefærdigt. Vinden god!

Ingeborg.

Godt, Halvor, godt!

(Han gaaer.)

Ingeborg (til Kiartan).

Jeg kom til Dig endnu engang,
I dette Liv, at see Dig og — lykønske Dig;
Men det er vel, at Skibet reisefærdigt er; —
Thi Gudrun vil jeg ikke see.

Kiartan.

Du kiender min
Uskyldighed! Til Afsked vist ei nænner Du
At saare Den, der har Dig som en Broder kiær.
Ak, Elskov høist forskiellig er fra Kiærlighed:
Hin hører Jorden, denne hører Himlen til.

Ingeborg.

Til Afsked da som Søster jeg omfavner Dig.

Gudrun træder ind med sin Bue; da hun seer Kiartan i Ingeborgs Arme, lægger hun hurtig en Piil paa Strængen, skyder — og træffer Kiartan, som styrter til Jorden.

Gudrun

(iler fortvivlet hen til ham).

Dig traf jeg, Kiartan?

(Med et dybt Suk.)

Jeg tog feil!

(Peger forbittret paa Ingeborg.)

Til hende var
Min Piil bestemt.

Kiartan (med mat Stemme).

Gudrun! Du tager altid feil!
Men Gud skee Tak, at dengang atter feil Du tog.

(Han døer.)

Ingeborg.

O, Himmel! traf ham dødeligt det grumme Skud?

Hrefna
(knæler fortvivlet og lægger sin Broders Hoved i sit Skiød. Til Gudrun:)

Usalige! med Hiertet fuldt af Kiærlighed
Til Dig, som er ham ikke værd, Du dræbte ham.
Det ædle Hierte bløder kun, det slaaer ei meer.

Ingeborg.

O, Kiartan! Den, som elskte Dig, har voldt din Død.
Hvi saae han mig? Hvi kom jeg til hans Undergang?
Hvi traf ei Pilen Den, som den bestemtes til?

Hrefna (heftig).

For at han skulde vorde denne Svartalfs Mand?
Nei, Odin, Tak! Med Geirsodd har Du mærket ham,
Befriet ham fra et ulyksaligt Tvedragtsliv.

Gudrun
(drømmende, til Ingeborg).

Vel talt! Den, som ham elskte, bragte Døden ham.
Mit Blik indhylled Nidkiærhedens Taageslør.
(Løser Sløret af sit Hoved og rækker det til Ingeborg.)
Jeg bruger det ei længer; tag dit Slør igien!

Ingeborg.

Det dække skal hans Ansigt som en Svededug.
(Hun knæler, kysser hans Haand, breder Sløret ud over ham, reiser sig og siger til Hrefna:)
Vil Du vel skiænke mig den Ring, din Broder bar?
Reliquier af Kiartan har Du mange fleer;
Jeg kun en Birk i Skoven hist. Giv mig den Ring!

Hrefna.

Jeg skiænker Dig den.
(Tager den af og giver hende den.)

Ingeborg
(kysser den og sætter den paa sin Finger).

Tak for det Klenodie! —
Endnu engang! —
(Blotter hans Ansigt.)
Ak! kort er Synet her paa Jord
Af alt det Kiære!
(Hun lader Sløret falde over ham og gaaer.)

Gudrun (med vild Kulde).

Græd hun, den Blødagtige?

Taarer betyde lidt! Her grædes Hierteblod! —
Hvi skiuler hun hans Ansigt mig?
(River Sløret af Liget.)
Det haster ei!
Det skeer tidsnok, naar Kistelaaget skrues til,
Naar Jorden ruller over ham, — hans Bautasteen
Paa Graven kneiser.
(Lægger Haanden paa Hiertet.)
Ha, — der sprang den sidste Stræng
I Gudruns Harpe! — Harpen klinger ikke meer; —
Og jeg kan ikke tænke meer, — ei føle meer.
Men føle, sagde Kiartan, har jeg aldrig giort,
Thi jeg har ingen Siæl! — Det er min store Trøst!
Jeg kommer ei til Helved; thi der straffes kun
Fordømte Siæl; — jeg kommer ei til Himmerig,
Thi Siæl kun nyder Salighed. — Som Jordens Alf
Jeg spøge vil! — som Gienfærd — men ei græsseligt —
Jeg hyller mig i Blomsterduft og sagte Vind —
I Bølgeskum — mit Skum skal skvulpe mod hans Grav —
Som Urt jeg staaer derpaa, — som Drossel synger jeg
Om Elskovs korte Fryd og lange Hierteſorg!
(River en Blomst fra sit Bryst.)
Men denne vilde Rose, som paa Veien jeg
Af Gierdet rev, jeg kaster paa dit blege Liig,
Til Afskeed, Kiartan! Gudrun selv var slig en Blomst:
Vild Rose — ganske vakker — uden søde Duft,
Der stak Dig med sin Torn, til Du forblødte Dig!
(Hun kaster Rosen paa hans Liig; Tæppet falder.)

Væringerne i Miklagard.

Tragødie i 5 Handlinger.

(1826).

Personerne.

Romanos Argyros, Keiser i Grækland.
Zoe, Keiserinde.
Maria, hendes Frænke.
Georgios Maniakes, Overæteriarch for den græske Hær.
Simeon, Protovestiære, eller Marskal.
Harald Haarderaade, Drot fra Norge, Væringernes Høvding

Ulf Ospakson, Haldor Snorrosøn, Tiodolf, Erik, Edmund, Kolskæg og Flere	Væringer.

Elisif, Fyrstinde af Garderike.
Ragnvald hendes Følgesvend.
En gammel Eremit fra Syrien.
Dione, Zoes Fortrolige.
Doris, Marias Kammerpige.
En Fisker.

Leander, Hiero, Menalkas, Kleophas, Diogenes,	græske Borgere.

Et Drømmebilled.
Chor af unge Piger og af Væringer.

Handlingen foregaaer i Konstantinopel, omtrent Aar 1037.

Første Handling.

Hal i Keiserborgen.

Laokoons Gruppe i Baggrunden; langs med Væggene flere Billedstøtter, hvoriblandt Apollons i Forgrunden.

Zoe. Georgios.

Zoe.

Velkommen Ven Georgios, min Frænde!
Jeg seer Dig, efter heldigt Seierstog,
Tilbagevende med den tappre Harald,
Paa stolte Snekker, til Konstantinopel.
Alt Famas Tunger Eders Roes forkyndte,
Før I kom hid. Har Middelhavets Røver,
Har Saracenen ei i Afrika
Og paa Sicilien smagt Eders Sværd?
Dog dæmrer Skyen dunkel paa din Pande;
Du ligner ei den Helt, som Seier vandt.
Hvad har forstemt Dig? Tal oprigtigt Ven!
Est Du fortrædelig, fordi en Modvind
Dig giorde vanskelig Indseilingen
Til Bosporos? Der krydser Strømmen stridig;
Men Overflødighedens gyldne Horn
Gav ingen Kiøl, fra Afrika til Thule,
Meer sikker og meer yndig Ankerplads.

Georgios.

Min Keiserinde! ingen Modvind har
Forstemt mig.

Zoe.

Dog, forelskte Helt! Tilstaa
Oprigtig, gierne havde Du i Morges,
Den første Mai, da Pigerne, — din Skiælm,
Du vidste det, Maria førte dem; —
Da de forsamled sig i Morgenrøden,
Ved Solens Opgang, efter gammel Skik,
At plukke Primler smaae, i Morgendug; —
Tilstaa: Du vilde overraske hende,
Med gyldne Snekkers pludselige Bram;
Hun skulde række Dig, som Seiervinder,
Den første, friske, dugbesprængte Krands.
Men Euros, Notos var misundelige,
De stækked Vingerne paa dine Seil;
Og først i Mørkningen, i Eensomheden,
Fandt Ankeret sin Grund.

Georgios.

Nei, min Fyrstinde!
Endskiøndt jeg længtes efter Dig, Maria, —
Det var ei denne Sinken, som forstemte,
Det var ei Primlers Krands, jeg vilde vinde;
Det var ei Primlers Krands, jeg vilde vinde;
Men reent ud talt: den Fiende hader jeg,
Som vil berøve mig min Laurbærkrands.

Zoe.

Hvo vover det? Og er I ikke To,
Som eie den og kan forsvare den?
Georgios Maniakes, Grækers Helt,
Og Harald Haarderaade, Nordens Kæmpe.
Mon selv Misundelsen med giftig Braad
Tør nærme sig et saadant Heltepar?

Georgios.

Og dog —

Zoe (opbragt).

Siig frem! Hvo er den Niding her,
Som vover strax, ved første Blomsterhøst
Af vunden Roes, at kaste Tvedragtsfrø

I mine Urtebed? Ved alle Helgene,
Lang — lang Tid nok vi maatte taale Skam.
Vel, at som Christne vi ei hylde meer
De gamle Guder; — de foragted os!
Og naar paa Hyppodrom jeg stundom kiørte
Den store Kobber-Herkules forbi,
Det tyktes mig, som om han med Foragt
Saae ned fra Støtten paa min Purpurkaabe. —
Hvo er den Niding? Blænder Eders Roes
Hans Øine? Ha! saa kan han miste dem,
Og Livet med, ifald han tirrer mig.

Georgios.

Indvortes Giæring er den værste Fiende,
Som virker vist til Død — Forraadnelse.
Ja, — var vi To! Men vi staae Een mod Een;
Og det er Harald Haarderaade selv,
Fyrstinde, denne stolte Eventyrer,
Som vover at beklippe mig min Krands.

Zoe (forundret).

Hvad? Harald! Harald? Ham forklager Du?
Det græsse Kæmpelegems høire Haand
Er Dig imod?

Georgios.

Fordi han kalder mig
Den Venstre.

Zoe (leer).

Væringerne, veed Du vel,
Er vittige og muntre; deres Spøg
Man aldrig tage maa for Alvor.

Georgios.

Alvor
De tage selv for Spøg.

Zoe.

Fordi et Indfald
Og en Bedrift er dem fast lige let.
Misundelsen, min Ven, her kommer altsaa

Formodentlig fra Dig. Siig Haralds Brøde!
Hvormed har han fornærmet Dig? Hvad har
Han sagt Dig?

Georgios.

Intet! Det er just det Værste.
Han spotter mig, fordi jeg kun er liden
Af Vært; men var vel Alexander stor,
Som Verden overvandt? Fiirskaarenheden
Udholder mindre tidt, end smidig Lethed.
Han taler aldrig med mig, den Forvovne;
Giør hvad han vil, og naar jeg Noget vil,
Som ikke huer ham, leer han mig ud;
Han drager fort med sine Væringer,
Og jeg er nødt til, flux at følge med,
Hvis Hæren ei skal stilles ad.

Zoe.

Udfaldet
Har viist, han ledte Hæren aldrig vild.

Georgios.

Kom han et nyt Sted hen, saa ilte han
At slaae sin Leir, hvor der var sundt og tørt;
Og Grækerne da maatte nøies med
At boe i Mosen.

Zoe (munter).

Den, som kommer først
Til Bækken, faaer først vandet. Hvorfor kom
I ikke først?

Georgios.

Ja, hvo kan løbe vel
Omkaps med disse norske, danske Ulve?
Det er forunderligt! I deres Land
Der voxer intet, uden Iis og Riim
Paa Grenene: og dog de løbe kan
I Middagsheden her i tunge Brynier,
Som Intet var i Veien.

Zoe.

De er stærke

Og hærdede, som Romerne, dengang
De seired under Romulus.

Georgios.

Ved List

Har han jo næsten dog udrettet Alt.

Zoe.

Hvad siger ei Virgil? „List, Tapperhed,
Hvo spørger derom, naar det giælder Fienden?"
Dog slaaer man ikke stærke Saracener
Med blotte List; og firsindstyve Stæder
Har Harald sløifet, hører jeg.

Georgios.

Et Taarn

Med Muur omkring, og nogle usle Hytter
Man kalder strax en Stad.

Zoe.

Og har I ei

I Afrika forstyrret Fiendens Magt,
Og giort stor Fremgang paa Sicilien?

Georgios.

Jo; men den Ære deelte Græker med ham.

Zoe.

Og nægter han da det?

Georgios.

Han nægter Intet,

Han smiler kun. Fordømte Smil!

Zoe.

Og hvis

Din skumle Pande jeg nu selv fordømte
Mig meer utaalelig end Haralds Smil?

Georgios.

Hvorledes vandt han mangen Stad? Etsteds
Han grov sig under Jorden som en Muldvarp,
Med sine Væringer, og kom just op

I Giæstesalen, hvor man sad og svired.
Da var det let at klappe dem som Fluer!
Een Stad afbrændte han ved Fuglefangst:
Bandt Svamp og Spaan ved unge Fugles Vinger.
Da nu de smutted ind bag Tagene
I deres Reder, brændte Byen af;
Da blev ham Seiren let. Dog allerværst
Var sidste Eventyr.

Zoe.

Hvorledes det?

Georgios.

Det hedder sagtens: Væringen er Christen;
Men vogt Dig, Keiserinde, tro ham ei!
Jeg frygter, det er skiulte Hedninger,
Der vel fortiente, man udrebbed dem,
Som forbums Tid Paulicianerne.

Zoe.

Hvad syndeb Harald imod Christendommen?

Georgios.

Da han ei Byen overvinde kunde
Paa ærlig Viis, anstilled han sig syg,
Og endelig da døde han, til stor
Bedrøvelse for alle Væringer.
Nu bad man om Tilladelse, at jorde
Hans Liig i Kirken. Han er saare riig,
Og Præster og Prælater, stakkels Folk,
Af Kiærlighed til deres gode Kloster,
I Haab om muligt dog at arve ham,
Tillod hans Jordefærd. Man bar ham ind
I Procession, med Hymner og med Lys,
Ad Stadens Port; hans Kæmper fulgte Liget.
Men neppe stod i Kirken Haralds Skrin,
Før han sprang ud af Kisten med sin Glavind
Og giorde rødbeligt omkring sig brat.
Hiælp alle Helgne! hvilket Slagteri
I Kirken, for Guds Altar. Var det Ret?

Jeg spørger, min Fyrstinde, var det Ret?
Bør man bedrage Gud for verdslig Roes?

Zoe.

Og Munkene for Guld, som de har ventet
Med Gridskhed efter? Det var blodig Synd!
Hvor vover Sinon atter vel at nærme
Sig Fienden i et eventyrligt Skiul?

Georgios.

Det er en anden Sag! Sinon var Hedning,
Men Harald er en Christen. Der er Forskiel
Paa Hest og paa Liigkiste; dog tilstaaer jeg:
Til begge hører der en Hestelykke.

Zoe.

Min Ven, jeg mærker hvor Kothurnen trykker.
Betving din Vrede, din Misundelse!
Misundelsen kun kommer her fra Dig.
Ei Harald styrter Du; hold Dig ved ham!
Og undergrav ei Klippen, som i Faldet
Tog Dig i Dybet med. Est Du ei Sol,
Find Dig beskedent i at være Maane!
Du fik dit Lys fra ham, og lyser selv,
Naar han er ei tilstede; ganske borte
Fra ham, Du blev en mørk Planet. Skiøn paa
Din Lykke! Jeg har lovet Dig til Brud
Min Frænke her, den deilige Maria.
Bind hendes Hierte; deel saa broderlig
Med Harald Haarderaade din Triumf;
Og giør mig ei i denne Keiserborg,
Hvor jeg har Sorger nok, Ulykker fleer!

(Georgios bliser dybt og gaaer.)

Dione, som har holdt sig tilbage og er gaaet ind i Sidegalleriet, kommer nu igien, naar Georgios er borte.

Zoe.

Du Svage! Er det Takken, Harald nyder,
Fordi han deelte Æren med Dig? Est

Du een af de nedsaaete Dragetænder,
Der troer at vore til en Mand i Harnisk,
At fælde Jason? Nei, ved Grækenlands
Ældgamle Guder, ved det hellige Kors!
Jason skal faae det gyldne Skind. Medea —
Medea er der end, hun elsker ham;
Og Nordens Helt vil ikke lønne hende
Med Utaknemlighed, som Oldtids Hedning.

Dione.

Ifald kun ei det Rygte, høie Zoe!
Om Garderiksfyrstindens falske Død,
Modsiges af et andet, mere sandt.
Man siger, at en ny Flok Væringer
Er end i Vente, kommer alt idag.

Zoe.

Du giør mit Blod til Iis med din Formodning.
Dog — det har ingen Nød. — Og var det saa —
Ei Harald veed, hvo der udbredte Rygtet.
I tre Aar saae han ei sin Fæstemø.
Han elsked aldrig liden Elisif;
Ham tyktes vel om dette halve Barn,
I Garderike, hvor han kieded sig
Blandt Snee og Graner hos Kong Jarisleif.
Den Tid han havde intet seet endnu,
Som kunde vække hans Beundring; derfor
Behaged ham den lille norske Pige,
(Thi Ruriks Afkom er jo halve Normænd)
Med foldetsorte Skiørt, med Sølverkrands
Om Flætningen i røde Silkelidser.
Nu har i tre Aars Tid han levet i
Fortrolig Omgang med det Herligste,
Som Jorden eier. Sine Bieltehuse,
Med tættet Mos, har Marmorhallen faaet
Ham til at glemme, med sit Mosaik,
Fuldendte kostelige Billedstøtter;
Nu har han Skiønhed seet, og lært at fatte

Hvad Sieldent er. Et Aar alt har hans Brud
Jo været død for ham. Det falske Rygte
Jeg for en Sommer siden bragte ham.
Han græd ei ved det.

Dione.

Harald kan ei græde;
Men hvo har sagt Dig, at han ei kan sørge?

Zoe.

En Siæl, som Haralds, kan ei længe sørge.

Dione.

Maaskee han ei kan elske.

Zoe.

Han er Mand!
Ved Harald Haarderaad er intet halvt;
Den Mand er halvt kun Mand, som ei kan elske.

Dione.

Jeg hører Keiseren.

Zoe.

Saa lad os flye!
Medusahovedet, som Perseus bar
I Sølverskiold, forstened Ingen meer,
End det utaalelige Aasyn mig.

Dione.

Den gamle Herre næsten gaaer i Barndom;
Hvor kan det Latterlige, min Fyrstinde,
Forstene Dig?

Zoe.

Jo, naar den grumme Skiæbne
Dertil mig binder med en evig Lænke,
Nedværdiger mit Væsen, til at lide
En daglig Tvang i den Forhadtes Nærhed.
Men ved det hellige Kors som Helena
Fra Jorsal bragte til Konstantinopel:
Snart skal jeg sprænge Lænken eller døe!

(Gaaer med Dione.)

Romanos Argyros kommer med **Simeon** og med en gammel graahaaret **Eremit.**

Romanos.

Her, fromme Herrens Mand! er Keiserborgen.
Besee den, om Du vil, i alle Kroge,
Foragt den, om Du kan! Jeg veed det nok,
I Ørkens Eremiter, som har tilbragt
En tyve, tred've Aar, med at nedknæle
For Korset, i en mørk og fugtig Hule,
I ændse Sølv og Guld og Ædelstene,
Marmor og Elfenbeen, kun saare ringe.
Dig, fromme Fader! gaaer det, — Hedenskabet
Fraregnet, — som Diogenes; og mig,
Romanos, ligerviis som Alexander:
Hvis ikke jeg var Grækenlands Despot,
Jeg vilde være Syriens Eremit.
Jeg haaber, at Du bliver hos os her
En føie Tid, og Guds Velsignelse
Vil skiænkes os derved. Og naar Du gaaer,
Saa rækker jeg Dig glad en Tærepenge
Paa Veien med.

(Sagte til Simeon.)

Det byder Politik!
Deslige hellige Gubber maa man smigre.

Eremiten.

Jeg takker Dig! Vel har for lang Tid siden
Forfængelige Sværm jeg Ryggen vendt;
Dog morer det mig end, for sidstegang,
At giennemvandre disse gyldne Sale;
At see de døde Afgudsbilleder
Staae der, forstenet blegt i deres Vanmagt,
Fra den Tid Christi Lære Seier vandt.

Romanos.

Saa see Dig om! Og ikke sandt? Du spiser
I Aften ved mit Taffel?

Eremiten.

Mig kun nærer
Brød, Vand og Urter, i min Eensomhed.

Romanos.

Men, fromme Mand, imorgen følger Du
Mig dog i Kirken, til Trisagion?

Eremiten.

Ja, derfor kom jeg. Christendommens Fest
Ved Hedningernes Fald, var fra min Barndom
Min største Fryd. Min gamle Stemme skal
Indblande sig i Menighedens Røst,
Til Lovsang for den himmelske Sophia.

(Gaaer.)

Romanos.

Jeg haaber, Simeon, Du misforstaaer
Mig ei: det er ei dumt Bigotteri.
Din Keiser hylder ikke Mængdens Fordom;
Men man maa smigre Pøbelen. De Gubber
Tilbedes fast som halve Guder. Husker
Du end hin Støttehelgen, Daniel?
Saakaldt, fordi hans Bolig virkelig
En Støtte var, hvorfra i mange Aar
Han ei kom ned, men laae paa Knæe og bad;
Og hvor han nær engang var død af Kuld,
Hvis ikke hans Disciple havde tøet
Ham op med varme Svampe. Lod han sig
Ei dristig bære til Konstantinopel,
Da han af Stivhed meer ei kunde gaae;
Affatte Basiliskos i et Oprør,
Og gav ham hen til skiændig Hungersdød?

Simeon.

Vel sandt! men det er nu saa længe siden.

Romanos.

Vi er ei blevne klogere, min Ven!
I denne Mellemtid. Hvo sørger vel
I slig en Hurlumhei af Vaabengny

For Kunster og for Videnskaber? Jeg
Giør hvad jeg kan.

Simeon.

Og det vil sige meget.

Romanos.

Der kommer Væringen med Keiserinden.
Nu er jeg ikke oplagt til at tale
Med ham, og mindst naar hun er der tilstede.
Han skal udbede sig en Audients,
Og ikke træffe mig tilfældigviis.

(Gaaer med Simeon.)

Zoe kommer med Harald.

Harald.

Den gamle Keiser har særdeles travlt.
Det giør mig ondt, at han har ikke Tid
At hilse mig; min Tid er ogsaa knap,
Og jeg har ikke længe Tid at dvæle.

Zoe.

Nu Harald! Længe nok, mig synes, har
Du tumlet om paa dristigt Eventyr;
Tid vel at hvile lidt paa dine Laurbær.

Harald.

Det er just det jeg meget længes efter,
Min Keiserinde!

Zoe.

Ja, det glæder mig.

Harald.

Idag en vigtig Tidende mig bragtes,
Hiemkalder mig jo før jo heller.

Zoe (afsides).

Himmel
Og alle Helgne! Har han hørt maaskee,
At Elisif i Rusland lever end?

Harald.

Jeg ønsker at faae Hiemlov. Bleg, som Bast,

Din Fiende flygted for os, hvor vi kom;
Fodsaalen bar ham hastigt, og de Slagne
Paa Stranden laae, som store Dynger Tang.
Et stormfuldt Hav omtumler deres Been
Og Hoveder paa hviden Strand. Men nu,
Nu længes Hiertet efter Fædrelandet!
Mig tykkes, hist de fierne Bierge vinke.
Jeg spørger de smaa Fugle hver en Morgen,
Som flyve did: „Vil I vel hilse Dovre
Fra Harald Haarderaade?“ — Grækeren
Har mangen Sygdom, som den sunde Nordbo
Ei kiender til; der er kun een, som han
Ei pines af, og som anfälder os,
Og det er Hiemvee, høie Keiserinde!

Zoe.

Du kunde længes midt i Glædens Favn?
Hvorefter? Vinker Dig en Vinterørk
Fra Paradis?

Harald.

Kun der er Paradis,
Hvor Mennesket de første Dage nød
Uskyldighedens Stand; og det vil sige,
Hvor han nød Livet som et lille Barn.
Ærgierrighedens Engel driver os
Med Sværdet ud; da selv vi gribe Sværdet.
Til stærken Ungdom vie vi Bedrift;
Men kommer Mandsdom med sin brune Høst,
Da vil vi nyde Frugten, hvor vi plukked
De første Blomster, og da vinker mægtigt
Det gamle Fædreland.

Zoe.

Før vinkte Æren.
Beherskes Harald nu af Sværmerdrømme?

Harald.

Nei, Keiserinde! Æren er endnu

Min Følgie som før, men den forenes
Med mine Hiertensønsker.

Zoe (urolig).

Tydeligt
Maa Harald tale, hvis jeg skal forstaae ham.

(Sagte.)

Hvad vil han sige med sit Hiertes Ønsker?
Han spænder mig paa Pinebænk.

Harald.

Fyrstinde!
Jeg er en Søn af Sigurd Syr; min Broder
Paa Mødrene, den hellige Olaf faldt
Paa Stiklestad, da jeg var femten Aar.
Jeg stred alt med ham. Lykkelig undgik
Jeg Throndelagens Bønders Raseri;
Blev over Kiølen bragt til Garderike,
Til Konning Jarisleif —

Zoe (afsides).

Nu kommer det!
Belav Dig paa det Værste, bange Hierte!

Harald.

Blev Landeværnets Høvding hos ham, beiled
Til liden Elisif, som nu er død;
Christ være hende naadig i sin Himmel!

Zoe
(med et lettende Suk).

Det ønsker jeg af Hiertet med!

Harald.

Det Suk
Kom ærligt, høie Zoe! men beklemt.
Mistvivler Du om hendes Salighed?

Zoe.

Nei, nei! Nicephoros Phokos Datter Anna,
Som ægted Valdemar, indførte der
Den christne Tro; fra den Tid nyder ogsaa
Ruslands Barbar den evige Salighed.

Harald.

Hvis Nogen nyder den, da er det Hende;
Hun var alt her en god uskyldig Engel.

Zoe.

Et Barn endnu jo næsten! Men hvad meer,
Om dine egne Kaar?

Harald.

Det hørte med
Til mine Kaar, i Sandhed, at jeg misted
Min stakkels Fæstemø.

Zoe.

Men siden hun
Er død, hvad drager Dig til Norden nu?

Harald (smilende).

En anden Brud.

Zoe.

Hvordan?

Harald.

Som aldrig døer,
Som overlever alle sine Mænd;
Som trykker dem i kiærlig Favn, og dog
Er lige sund og ung og fager for
De Følgende: den gyldne Kongekrone.

Zoe.

En Kongekrone! Mon ei Keiserkronen
Formaaer at overstraale den?

Harald
(uden at lægge Mærke til hendes Ord).

Et Budskab
Er bragt idag af megen Vigtighed:
Europas og vor Nutids største Mand
Og største Helt er død.

Zoe.

Hvem mener Du?
Jeg kiender kun een stor Mand, og han lever.

Harald.

Hvem?

Zoe.

Du!

Harald.

Jeg? Imod ham var jeg at regne
Som liden Taarnfalk mod en Kongeørn.

Zoe.

Siig da den store, ubekiendte Mand!

Harald.

Knud, Danmarks, Engellands og Norges Konge.

Zoe.

Man har fortalt mig om ham; han har giort
En Reise, hvis jeg feiler ei, til Rom.
Var han saa stor?

Harald.

Han var et Menneske!
Ei uden Synd. — Misundelsen forgiæves
Hans Rygte vilde plette, mens han levede;
Den skal ei gnave paa den Dødes Been.
Troer Du, der hører ingen Storhed til,
At vorde Danmarks, Bretlands, Norges Konge?
Knud var ei tapper blot, men viis og from;
Det lærte man, dengang, blandt Smigrerne,
Paa Skremt han Havet tvang til Lydighed.
Med Vitherlagets Ret han bygte Landet;
Hans Thinglit var en Samling Ædelstene
Af Kæmper, som i Rolfs og Odins Tid.
Alt blomstred under ham! Ei Angelsaxen,
Ei Gudbrandsdalens Sønner følte sig
Ydmyged' ved at lyde ham. Og villig,
Og uforbittret, overlod jeg ham,
Som Den, Natur bestemte til at herske,
Det Rige, hvortil dog min Fødsel gav
Mig større Ret. Men see, nu er han død!
Den store, stærke Sol er sunket ned,

Hvis Straaler dæmpede de mindre Lys;
Nu blinke Stierner atter frem i Mørket;
Hver griber kiæk til Sit, og jeg til Mit.
Min Brodersøn, den unge Magnus tænker
At fange Riget, efter Hardeknud —
Ham vil jeg ikke vige. Vi vil nappes
Om dette Bytte; lad saa Lykken raade!

Zoe (i Tanker).

Naar agter Du da vel at reise bort?

Harald.

Strax, høie Keiserinde! Mine Landsmænd
Indtræffe her i Aften. De kan ventes
Hvert Dieblik. Saa lad imorgen tidlig
Mig drage bort! Derved undgaaes endeel
Besværlighed for denne gode Keiser,
For hans Senat, og for Georgios.
Man synger strax jo her Trisagion
I prægtige Sophiakirke, for
En vunden Seir. Nu troer jeg nok, din Husbond,
Og hvad der hører til hans nære Kreds,
Har intet mod at Seieren blev vundet;
Men — at en Fremmed vandt den, — ærgrer dem.
Misundelsen alt giærer hemmelig
I Mørke; jeg maa see, hvor jeg skal slaaes.
Saa lad mig reise bort, og glem mig ikke!

Zoe (rørt).

Jeg glemme Dig? Nei aldrig Harald! Men
Ved Gud, jeg vil ei heller miste Dig.
Oprigtigheden lærte jeg af Dig,
Hør mig! Jeg blues ikke ved at tilstaae,
Hvad mangen Viv vel skiuler i sit Hierte;
Men Den, som Harald Haarderaad skal agte,
Maa være noget værd, og eie Mod.

(Med Heftighed.)

Jeg elsker Dig! Jeg vil besidde Dig.
Du reise bort med dine stærke Kæmper,

Og lade mig i denne Sværm af Halvmænd
Tilbage, i en overflødig Vrimmel
Af Pragt, som skiuler føleligste Savn?
Nei aldrig! Heller døe! Jeg rækker Dig
Min Haand; jeg hæver Dig paa Konstantins
Ældgamle Throne. Glem de norske Fielde!
Den Verdensdronning, mægtige Byzants,
Der selv behersker tvende Verdenshave
Med tvende Verdensdele, skal Du styre,
Idet Du raader over Zoes Hierte.

Harald (forbauset).

Men — Gud og Mænd! — din Husbond lever jo!
Du est ei Enke.

Zoe (smertelig).

Enke! Den ei Enke,
Hvis Ungdomsvaar blev strax formælet med
En Nattefrost, der næsten dræbte mig
Hver Knup paa Haabets Blomst? Veed Du det ei?
Vil Du, jeg røbe skal min Faders Skam?
Den grumme Keisergubbe gik i Barndom,
Og paa sin Sotteseng tvang han Romanos,
Med Trudsel om sit Øiesyns Forliis,
At ægte mig. Romanos lod sig skille
Ræd ved Eudocia, sin første Viv,
Og rakte tvungen mig sin kolde Haand.
I Alting er vi saa forskiellige,
Som Dag og Nat, som Venus og Saturn.
Jeg — Ætling af den macedonske Stamme,
Han — blot Patricier. Jeg — frisk som Rosen,
Han — skiælvende, som Høstens visne Blad;
Sindssvag, forfængelig, raadvild og feig.
Men ved det hellige Kors paa Hyppodrom!
End er ei Skuespillet reent til Ende.
Min unge stærke Sol staaer i sit Solhverf,
Og der er endnu langt til Høstens Jevndøgn.

Mit Liv, jeg nyde vil din Sommerglæde!
Ei blot med Ædelsteen vil jeg bedækkes,
Som Offerdyr med Blomster, før det slagtes.
Og hvad er bedste Glæde for en Qvinde,
Ja, for et Menneske? Kun Kiærlighed!
Og er det Nyt vel, at en ung Fyrstinde
Sig skilte ved en vranten Huustyran?
Semiramis! Kleopatra! Og Du,
Theophano — Forgiængerinde! styrk mig,
Og giv mig Kraft til dette raske Værk.

Harald.

Du myrde vil din Husbond?

Zoe.

Hvorfor myrde?
Lad Klosteret begrave! Har han Syn?
Hvor er det Syn, som jeg berøver ham?
Han gaaer igien, et luftigt Spøgelse;
Ved Graven vakler han og kan ei synke,
Kun Andre kan han hindre Nydelsen;
Hvad var min Synd, hvis jeg forkorted ham —
Ei nogen Dag engang, men høiest regnet
En Aftenstund, der er ham selv for lang?

Harald (fatter sig).

Det kommer mig uventet; — men din Kiækhed
Og din Hengivenhed for mig, Du Skiønne!
Jeg skatter — efter sin Fortieneste.

Zoe.

Du bliver altsaa her?

Harald.

Ja, ja! Jeg bliver.

Zoe.

Forraader ikke din Veninde, Harald?

Harald.

Nei, nei! Vel veed jeg, hvad jeg skylder Tillid.

Zoe.

Jeg har talt meget, muligt altfor meget —
Stærkt blusse mine Kinder. Jeg er Qvinde!
Og skiøndt det Helteblod, som rinder kiækt
I mine Aarer, gav et Dieblik
Mig Mandens Mod, mig overrasker nu
Undseeligheden dog og giør mig svag.
Du skal ei svare mig! — Ei strax — ei nu!
Nei, raske Harald! Du skal ikke svare.
Maaskee imorgen, eller overmorgen —
Naar selv Du vil — naar vel Du har betænkt Dig.
Kun reise maa Du ei. — Og vær taknemlig!

(Gaaer.)

Harald
(seer med Foragt efter hende).

Forbryderske! — Det bliver Enden da
Paa Legen? Derfor har vi stridt som Løver,
For at en Qvinde efter eget Tykke —
Det er den Agtelse, som vises os,
Os Væringer, den græske Keisers Livvagt,
Os norske, danske Mænd, om hvem tilforn
Sydboen havde slige gode Tanker,
Hvad Troskab angaaer, at det Ord en Væring
Og Troskab, havde næsten een Betydning.
Maria, hulde Pige! havde Du
Beseiret ei mit Hierte, — aldrig var
Jeg vendt tilbage meer til Miklagard,
Til Sodom og Gomorra. — Men nu vil
Jeg frelse Dig fra den forhadte Brudgom,
Til hvem den kronbedækte Synderinde
Vil koble Dig. Fnys kun, Georgios!
Det er det sidste Puds, jeg spiller Dig.
Fnys, Zoe! vend din Hævn fra Keiseren
Til mig! — Saa reddes han; og vugget af
Min gyldne Drage, paa det sorte Hav,
Med vundet Guld, med elskelige Brud,

Jeg iler giennem Garderik og Sverrig,
Til Norges mosbegroete Kongesteen,
Og leer ad dine Rænker og din Hævn.

(Han gaaer; ved Udgangen af Hallen møder han Maria og nogle græske Piger med Lyrer, de bringe Primelkrandse; Harald følger tilbage med dem.)

Chor.

Evig Naturen skiænker sine Gaver;
Iis ødelægger ei de græske Haver;
Vaaren, med Sangfugl, Zefir og Aurora,
Kommer med Flora.

Laurbærret grønnes deiligt end tilvisse;
Ak, men det pryder meer ei Heltens Isse;
Fiernt nu fra Thule, fra det kolde Belte
Drage kun Helte.

Jorden er venlig alle Skabtes Moder;
Skiønhed er Søster, Tapperhed er Broder;
Ei da forsmaa, Du Helt fra fierne Kyster,
Tak af din Søster!

Fienden, som fræk sig Grændsen havde nærmet,
Veeg for din Glavind! Du har os beskiærmet.
Modtag da Krandsen! Haabet den har bundet,
Du har den vundet!

(De række ham Krandsen.)

Harald (rørt).

[...]melte mig! hvor kan man smelte Harald?
[...]s studser selv fast over disse Taarer,
[...]om Eders hulde Sang aflokte mig.
[...]an siger: Kun den Svage fælder Taarer;
[...]ed hellig Olaf, det er ikke sandt,
[...]en Stærke, mærker jeg, kan ogsaa græde.

Maria.

[...]u skiænker Svaghed din Medlidenhed.

Harald.

[...]aria, tal ei saa! Heel vel Du kiender

Din Almagt; under et beskedent Slør
Du trodser med den.

Maria.

Tilgiv dette Skridt,
Hvortil Beundring og Taknemlighed
Drev vore Hierter. Lidt, med mine Søstre,
Har jeg kun levet i den mørke Nutid.
I Palmeskyggen, Cedertræets Ly,
Skilt fra en daarlig Vrimmel, skued vi
Endnu det ynderige Grækenland.
For os Athenen ikke var forsvundet.
Dets Helte leved os, dets Digtere;
Og daglig fulgte vi Achil, Patroklos,
Paa lette Stridsvogn, giennem Slagets Tummel.
Da lærte vi at skatte Heltemod!
Og Døgnets Pragt vi at foragte lærte,
Naar med Nausikaa vi skylled Liin,
Og spilled Bolt paa kiøle Morgengrønning.
Forundret fandt vi i det Virkelige
Slet intet af det Store, Herlige,
Hvorefter vore unge Hierter længtes.
Fordærvelsen, det lumske Nidingsværk
Behængte sig med rige Purpurlapper;
Ei meer høimodig dog, end Tiggeren,
Der vilde prøve Kræfter med Odysseus.
Da, Harald! drog Du frem med dine Helte,
Og atter stod Achilleus for vor Siæl,
Kun mere from. Du bøier stolten Knæ
For Christi Kors; og aldrig kunde Du
Uædelmodig haane faldne Fiende,
Og slæbe Hektors Liig bag dine Hiul.

Harald.

Maria! kiære Pige, hør min Bøn,
Lad dine Legesøstre gaae tilside!

(Hun giver dem et Vink, de gaae.)

Harald.

Jeg pleier ei at undres over Modet,
Dog veed jeg selv i dette Dieblik
Ei hvor jeg faaer det fra. Du skiænker mig
Din Yndest, og det glæder mig af Hiertet,
Maria! thi mit Hierte elsker Dig.
Til Omsvøb er her ikkun liden Tid,
Og jeg forstaaer mig ei paa kunstig Tale.
Jeg er en Bonde fra det norske Field,
En halv Barbar mod Dig; jeg ved det, Pige!
Men ærlig, biærv og trofast. Kan Du nøies,
Maria! med en Mand, — ei meer, ei mindre, —
Der er min Haand! O, tag den! Den blev fri,
Da Døden tog min liden Elisif.
Kan Du forsage denne stolte Pragt,
Og drage, med en Skare Væringer,
Til fremmed Himmelegn og fremmed Sprog?

Maria (kiærlig).

Ja, Harald! Jeg vil svare Dig, min Helt!
Med lignende Oprigtighed — jeg kan.

Harald.

Og vil Du gierne?

Maria.

Ja, jeg vil det gierne.

Harald.

Saa er jeg lykkelig. Din Primelkrands,
Tag selv den, som en yndig Brudekrands.

(Han sætter den paa hendes Hoved.)

Men reise maae vi fra den fæle Zoe.

Maria.

Og fra den nedrige Georgios.
Jeg drager med Dig, hvor Du vil.

Harald.

Og hvis
Jeg alt imorgen vil? Imorgen Nat?

Maria.

Jeg eier Intet, er en fattig Slægtning
Af Keiserinden, har indpakket snart.
Alt hvad jeg havde, var et kiærligt Hierte;
Det er ei længer mit, det hører Dig til,
Du tog det dog jo med Dig, naar Du reiste.

Harald.

Saa est Du da min Brud. Giv mig et Kys!

(Hun vil kysse ham.)

Den gamle Eremit træder ind igien og raaber:

Kys hende ei, hvis Du har hende kiær!
Brænd ei et Saar i hendes unge Hierte,
Som Du kan ikke læge.

Harald.

Hvo est Du?

Maria.

Den fromme Eremit fra Syriens Ørk?
Ak, hellige Fader!

Eremiten.

Gak herfra, Maria!

Maria.

Farvel, min Harald! Jeg maa lyde her;
Men aldrig skal jeg glemme Dig! Saalænge
Mit Hierte banker, skal det elske Dig;
Og hvor Du drager hen, jeg følger efter!

(Gaaer.)

Eremiten.

Nei, ved den hellige Ansgarius,
Det giør Du ikke. Dæmp din Lidenskab,
Hvis ei, fortvivl, og vaand Dig i din Synd!

Harald.

Du røver mig min Brud?

Eremiten.

Nei tvertimod,
Jeg værner fredelig om hendes Ret.

Harald.

Jeg kan ei tyde dit Orakelsprog,
Maaskee din Vanvid. Thi jeg kiender nok
Jer gamle Sværmere! I Eensomheden
I tabe fast ved Grubleri Forstanden,
Og komme saa forrykt fra Ebers Ørk,
For at beherske Konger, Keisere,
Med dunkle Magtsprog.

Eremiten (venlig).

Ven! jeg vil Dig vel.
Siig, hvilken Dyd Du agter høist i Verden,
Næst from Tilbedelse for Christi Kors?
Siig mig det Valgsprog, Væringerne skreve
Paa Korsets Fane?

Harald.

Troskab!

Eremiten.

Godt, min Ven!
Jeg redder Dig dit helligste Klenodie.

(Gaaer.)

Harald (forbittret).

Du redde mig? Du lære Troskab mig?
Troer Du, den kiække Fisker taber bleg
Sin fundne Perle strax igien af Skræk,
Fordi en Havmand truer? — Sieldne Perle!
Jeg fatter Dig i Kronens ægte Guld,
Og Du skal straale som dens bedste Smykke!

(Gaaer.)

Anden Handling.

Hallen som før.

Romanos Argyros. Simeon.

Romanos
(pedantisk fornem).

I overmorgen holder jeg et Møde.
Lad Himmeltegnene, — det lærde Selskab, —
Forsamle sig! Lad Videnskabens Sol —
Jeg mener Præsident med Protocol —
Tilstede være! Lad af Dyrekredsens
Tolv Fakulteter ei det mindste mangle.
Alt maa gaae ordentligt. Philosophien
Har Krebsens Tegn, Jurisprudentsen Tyrens,
Theologien Skorpionens, Digtkunst
Vandmandens — og saa videre! Jeg agter
At læse selv en Undersøgelse:
„Om Brug i Krigen af den græske Ild.“
Jeg haaber, det vil giøre Virkning.

Simeon.

Sikkert!
Hvor er den Keiser, der i sig forener
Saamegen Iver for det Vigtigste
Og for det Ringeste, som vor Romanos?

Romanos.

I Videnskaben, Ven! er intet ringe,
Naar man, som jeg, har drukket af Kastale,

Af Hyppokrene. See, Justinian
Berømmes for sin Corpus Juris, for
Pandecter, og for Institutioner,
Som han ei selv, men som Tribonian
Og andre lærde Mænd har skrevet for ham!
Jeg skriver selv; og dog maaskee berømmer
Mig Efterslægten mindre. Lad saa være!
En Philosoph bør handle, virke blot
Af Kiærlighed til Tingen. — Lad Homer
Paa Slangehuden rulles ud imorgen!
Man siger, Væringerne komme snart;
De pleie da, blandt andre Herligheder,
At see Bibliotheket. Læse kan de
Vel ikke; men det imponerer dem.
Jeg holder meget af at imponere,
Især Barbarer uden Aandskultur.

Simeon.

Ja, naar de see de sex og tredve tusind
Femhundred Bind —

Romanos.

Og naar de see Homer
Paa Slangehuden — hundredtyve Fod lang —

Simeon.

Det vækker Ærefrygt. De undersøge
Vel Huden ei saa nøie, mærke vel
Ei Sammenlimingen. I deres Viser
Lindormen spiller tidt en vigtig Rolle;
Vi kan indbilde dem: Homer er skreven
Paa Hammen af en Lindorm.

Romanos.

Simeon!
Jeg lider ikke denne Spøgetone,
Og heller ei den Tvivl. Det er en Skat,
Saa stor som sielden. Det er virkelig
En Slangehud. Der gives slige Slanger;
Og paa mit Tog til Syrien —

Simeon
(sagte, spodsk i Keiserens alvorlige Tone).

Hvorfra
Jeg kom med uforrettet Sag —

Romanos.

Jeg hørte
Om slige Kæmpeslanger. — Men for ei
At blande her det Ene med det Andet:
Nu er da Harald kommen! — Han har seiret.

Simeon.

Saa hedder det; men spørg Georgios!
Det Tog, som skulde vorde Grækers Ære,
Blev meer til Grækers Skade, Grækers Spot.
Den halve Deel af vore Folk er dræbt;
Af Væringerne mangle saare faa.

Romanos.

De har en bedre Helbred, taale bedre
Forandring af Klimat, Strabads og Føden.
Det er en hæslig Feil af mine Landsmænd,
De er saa lækkermundede, saa kiælne.
Hvi gik Orest det i Sicilien
Saa slet, dengang min Formand Konstantin
Didsendte ham? Og hvorfor gik det siden
Andronikus ei bedre? Var det Feighed?
Nei, ved det hellige Kors! Men de forspiste
Sig i Meloner, Druer, Appelsiner, —
Og deraf døde de som Fluer. Have
Vi selv ei Frugter nok? Men det var hedt,
De vilde vederqvæges og forfriskes.
Nu kiøles deres Been forfriskede
Bag sorten Muld.

Simeon.

Hvad har vel Harald virket?
Sicilien er ikke vundet end,
Om end han brændte nogle Byer af
Og dræbte nogle Hedninger.

Romanos.

Nei, nei!
Det vil desværre mere til; og vi —
Vi Græker har slet ikke Lykken med os.
Det fæle Varsel er ei heller glemt,
Den Lyd, som kom fra Bierget, fra Kusinos:
„Ulykke!" skreg det høit, som af en Qvinde;
Men kom man did, da hulkede kun Vandet
Af Biergets Indvold. Saadan blev det ved,
I flere Maaneder.

Simeon.

Et Qvindesagn!

Romanos.

Nei, jeg forsikkrer Dig, jeg hørte det
Af lutter Mænd, da jeg paa mine Tog
I Syrien —

Simeon (sagte).

Hvorfra jeg kom tilbage
Med uforrettet Sag —

Romanos.

Men — for at blande
For meget ei det Ene med det Andet —
Hvad giør jeg Harald til? Han maa dog lønnes.
Lad see: Sebastokrator, Cæsar! — Nei,
Det er for meget. Nei! Jeg tænkte paa —
Hvad synes Dig om Panhypersebastos?
Om Protosebastos?

Simeon.

Alt for godt for ham!

Romanos.

Nei, Keiseren maa lønne keiserligt.
Og skiøndt den Roes er overdreven, naar
Mit Folk mig kalder en Forening af
Augustus, Mark Anton og Antonin,
Maa jeg dog vise Høimod efter Evne.
Nei — Panhypersebastos, derved bli'er det.

Simeon.

Min Keiser! Du tillod din Ungdoms-Ven
For mangt et driftigt Ord.

Romanos.

Tal, Simeon!
Jeg mindes, da jeg var Patricier
Saagodt som Du. Jeg veed, Du mener mi.
Det altid ærligt. Tal, hvad vil Du mig?

Simeon.

Kun bede Dig: ei altfor ydmygt nu
At møde denne stolte Normands Hovmod.

Romanos.

Vær Du kun ikke bange! Vel jeg veed,
Hvad jeg mig skylder selv. Før gik jeg bort,
Fordi han her sig nærmed uanmeldt;
Før Du, min Protovestiære var
Tilstede, med dit Embeds Sølverstok.
Thi Formen, Formen er det Vigtigste. —
Godt — Panhypersebastos! Ved min Krone,
En herlig Titel! Men han skal dog føle,
At jeg er Keiser.

Simeon.

Denne gamle Skik,
At Væringen er fri for hvad vi kalde
Tilbedelsen, for Fodefaldet, huer
Mig ikke meget.

Romanos.

Heller ikke mig!
De kunde gierne knæle for en Keiser;
Dog, — det er gammel Rettighed.

Harald kommer munter.

Hil Dig og Sæl, min gamle fromme Herre!
Her har Du Væringer i Miklagard
Igien. Tilgiv, vi dvælte noget længe.
Men stærke Normand kan ei altid gaae

Med Øren blot paa Skuldren for sin Keiser,
I Kirken, Borgen og paa Hyppodrom;
Ei blot forsvare Dig ved dine Sale;
Den ydre Kreds maa stundum fredes for.
Nu har vi luftet om Dig. Frække Hedning
Vil ei saasnart igien forstyrre Dig.
Snart nu afløser os en anden Flok,
Som hænger Breiden trofast paa sin Skulder,
Og staaer som ærlig Skioldvagt ved din Borg.

Romanos
(vigtig nedladende).

Den Drot, som stammer fra Cæsar August
Og fra den store Konstantin, min Søn!
Vil altid vise sig erkjendtlig mod
Den Undersaat, som vil ham vel. — Du har
Udmærket Dig ved lykkelig Bedrift,
I Afrika og paa Sicilien.
Gud raader Lykken! Da jeg drog med Hæren
I Syrien —

Simeon (sagte).

Med uforrettet Sag —

Romanos.

Var jeg ei lykkelig. Men desto bedre,
Nu Bladet vendte sig. Din Tapperhed
Jeg lønner med en Hæderstitel, som
End aldrig nævntes før ved Bosporos,
De syv lyksalige byzantinske Bierge.
Knæl ned, min Søn! Tag min Velsignelse!
Jeg kaarer Dig til — Panhypersebastos!
En Rang, som endnu ingen Cæsar bar.

Harald.

Jeg takker Dig for Titlen, Herre Keiser!
Med lad mig heller staae. Velsignelsen
Er lige kraftig.

Romanos.

Vil Du ei, min Søn,

Nedknæle for din Fader, naar den Gamle
Velsigner Dig?

Harald.

Min ældste Fader, Keiser!
Er Gud i Himlen; Ham jeg knæler for.
Dig takker jeg af Hiertet for din Godhed,
Og sønligt vil jeg kysse Dig din Haand;
Men staaende. Det er en gammel Ret,
Forfædrene fra Nord mig gav i Arv,
Og ubeskaaret Arven jeg maa giemme
Til mine Eftermænd.

Romanos (fortrædelig).

Saa staa, Du Stolte!
Men tro dog ei, fordi Du nu kan kalde
Dig Panhypersebastos, at Du har
Den samme Rettighed, som selv Despoten.
Vel staaer den Titel Panhypersebastos
Strax efter en Augusts, en Cæsars Rang;
(Nærmer sig ham med Vigtighed og siger med Vægt:)
Men — Purpurstøvlerne tør Du ei bære!
Læg Mærke dertil, Harald Haarderaade!
Du maa beskedent nøies med de grønne.
Og Diademet, eller Tiara smykke
Kun tør Despotens Isse. — Nu Farvel!
Jeg iler til Forretninger. Ei Sværdet
Alene kræver min Opmærksomhed;
Mig kalder Videnskaber, Industrie.
Imorgen sees vi ved Trisagion.
(Gaaer med Simeon.)

Harald (alene).

Jeg tilstaaer — han er ynkelig! Men derfor
Skal man dog ei forraade ham; om end
Man blev af Skiæbnen tvungen til at leve
Sin Tid med ham. En ulykfalig Tilstand!
Jeg kan ei nægte det. Men Alderdom

Og Skrantenhed vil snart befrie Fyrstinden,
Og hun skal ei forgribe sig paa Gubben.

(Smilende.)

Din Panhypersebastos, store Keiser!
Skal redde Dig dit Liv, endskjøndt han ei
Maa gaae med røde Støvler og med Tiara;
Endskjøndt han selv ei bliver her tilstede,
Din Livvagt skal forsvare Dig. —

(Efter et Øieblikś Taushed.)

Med Vold!
Men hvad forsvarer ham mod lumske Gift?
Der er ei andet for, — jeg maa forklage
Den grumme Zoe, naar med min Maria
Jeg er i Sikkerhed for hendes Rænker.
Thi hun er listig, som en smidig Orm,
Og jeg har ogsaa hende mistænkt for
Den gamle Eremit. Sandsynligviis
Et Værktøi kun i hendes lumske Haand. —
Hvor kan Forræderi dog føre Troskab
I Munden? — Ha, men ingen hellig Kaabe,
I denne Tid, er Nidingsfærd for god,
Og ingen Vei til Maalet den for slet.

(Gaaer.)

Haralds Pallads, med en Buegang, som vender til Gaden.

Leander. Hiero. Menalkas. Kleophas. Diogenes.

Leander.

Menalkas! Ja, Du har den største Ret!
Imens de Store kiede sig i Ladhed,
Opfinderiske kun til nye Laster
Og nye Forbrydelser, mens de sig føle
I Vellyst af en asiatisk Pragt,
Er det os Smaafolk kun, os Borgere,

Som holde Staten opreist. Thi hvorfra
Fik Keiseren vel daglig nu sin Skat,
De tyvetusind Stykker myntet Guld,
Om ei af os?

Hiero.

Han bruger ogsaa meget,
Og eet Sted, veed jeg, maa han faae dem fra.

Leander.

Du taler Hoffets Sag, fordi Du er
Hof-Purpurfarver og befriet fra Skat.

Hiero.

Mit Haandværk giør Konstantinopel Ære;
Thi aldrig før, i Tyrus eller Sidon,
Forstod man at berede Skarlagsskind
Saa høirødt, og at give Silkens Væv
Saa friskt det lysegrønne Farveskiær.

Leander.

Men var der ingen Uld og ingen Væver;
Besad vi, fremfor andre Nationer,
Ei hemmeligt den kostelige Kunst,
Som veed at nære snildt hin liden Orm
Paa Morbærtræet, og at nytte Larven,
Hvad hialp Dig da din hele Muslingbanke?

Diogenes (i Tanker).

Heel selsomt, at en Orm paa Morbærtræet
Skal være mere værd, end tusind Græker
Ved Laurbærtræet! At en Østers i
Sin brustne Skal, med sit udgydte Blod,
Skal giøre Fædrelandet større Hæder,
End mangen Helt, der hiemkom blødende
Med brustent Skiold!

Hiero.

Tal ei saa frit, min Ven!

Kleophas.

Han hedder ei Diogenes for intet;
Der mangler ham ei andet, end en Tønde

Og gamle Grækers Nøisomhed, saa var han
Fuldstændig Philosoph; thi Løgten har han.
Skiøndt der er intet Lys i, — ligemeget!
Og Mennesker? Ja, hellige Maria!
Hvis ei man fandt dem i Perikles Tid,
Selv i Athen, hvor findes de da nu?

Hiero.

Menalkas! Hvorfor staaer Du der i Tanker;

Kleophas.

Forstyr ham ei, vor Architekt. Han maaler
Med Øiet Buegangen, er fordybet
I alle disse mange Ordener
Paa Kapitælerne, som vist tilsidst
Ham blandes i Uorden.

Menalkas.

Kiære Venner!
En herlig Buegang om Haralds Pallads;
En værdig Samlingsplads for Væringer.

Kleophas.

Mig synes dog, at dette Tralværk ei
Er tæt nok gittret, mod de norske Biørne.

Leander.

Menalkas, er det sandt, at Du skal bygge
En Pavillon, som den Kalifen eied
I Bagdad, til vort Guld-Triklinion?

Menalkas.

Hvad Keiseren befaler, maa jeg bygge
Saa godt, jeg kan.

Kleophas.

Ja, bedre giør en Skielm.

Menalkas.

Man blander Alting sammen nu tildags;
Den gode Smag fortrænges. Jeg maa handle
Til mod min Overtydning.

Kleophas.

Det er fornemt,

Og heiest Mode ier Konstantinopel.

Leander.

Men stille! Hist alt komme Væringer.

Saa maae vi gaae; thi de kan ikke lide,

Man vandrer her i deres Buegang,

Naar de vil tale sammen.

Hiero.

Hvorfor vise

Vi disse lodne Vildmænd dog saamegen

Ærbødighed? De tale slet om os;

De sige: vi er ikke mere skikket

Til Krig, end Høns; at man en Græker kiender

Paa kolden Haand og sladderagtig Tunge.

Kleophas.

Det kommer af, de har slet ingen Smag.

Jeg kiender da de fleste, jeg, som Kronens

Hofklædningmager. Jeg giør Dragter til dem;

At sige mine Svende, hvoraf jeg

Har otte Kamre, ferten Borde fulde.

De komme her som Ulve, Bierne, Ræve,

I lodne Skind; først naar de været har

I mine Hænder, faae de rette Snit.

Jeg giør dem to Slags Dragter: først den røde,

Hvidstribede, med Keiserbilledet;

Og saa den himmelblaa, med hviden Løve

Paa Brystet. Denne sidste vælge de

Nu alle, jeg begriber ei hvorfor.

Diogenes.

Det burde dog saa klog en Skræder vide.

Vi skifte Keiser her i Grækenland

Hvert Øieblik; men Løven svigter ei.

De Danske, Norske kaare Løven helst,

Og bære gierne den i deres Skiold;

Thi den betyder deres egen Styrke,
Som skal forsvare dem.

Kleophas.

Og denne Harald
Hin Haarderaade, som de kalde ham;
Troer I, jeg faaer engang ham overtalt til,
At kiøbe sig en Kaabe, smukt brodeert
Med Paafuglfiær, med ægte store Perler?
Naar ei han er i Væringdragt, saa gaaer
Han i en brun, med hvide Silkefor.
Nei disse Mennesker har ei Forstand;
Men Marv i Knoklerne, det kan ei nægtes.
I Krigen kan man ei undvære dem.
De trodse Døden, og det er et eget
Slags Elefanter, som gaae fremst i Flokken,
Og træder alting ned med plumpe Poter.
Og Elefanten er et ædelt Dyr,
Og grumme klog, af sligt et Fæ at være:
Kan med sin Tryne trække Proppen af
En Flaske, drikke Vinen —

Diogenes.

Tag Dig vare!
En Elefant kan ogsaa hævne sig.
Du har dog ikke glemt hin Anekdot,
Om Elefanten og om Skræderen?
Vogt Dig! Du est ei langt fra Rendestenen.

(De gaae.)

Ulf i den blaa Væringedragt. **Kolskæg, Thiodolf, Erik, Edmund** i lodne Kofter, med Bylte paa Nakken, Øxer paa Skuldrene.

Erik.

Her er da Haralds Huus?

Edmund.

En herlig Borg!

Ulf.

Ja, Venner! Og i denne Buegang

Forsamle Væringer sig tidt i Qveld,
Og tale sammen om hvad Vigtigt er.

Kolskæg.

Men her er dog ei Gildeshallen?

Ulf.

Nei,
Den staaer tre Gader herfra.

Thiodolf.

Her er fagert
I Miklagard, det kan ei nægtes. Stærkt
Jeg længes efter Hypprodomen, for
At see Stærkodders Billed støbt i Malm.

Ulf.

Det Sagn er falsk, min Ven! Thi ogsaa Grikland
Har eiet slig en Helt i gamle Dage,
Som hed Herakles, eller Herkules;
Hans Billed staaer der; og det kan ei nægtes,
Han ligner Stærkodd.

Kolskæg.

Om et Øieblik
Er Høvdingsflokken her; Nysigenheden
Drev os lidt forud.

Ulf.

Nu velkomne da!
En bøvant Broder favner Eder glad.
Snart kommer Harald med Georgios,
At hilse paa Jer med en Velkomst-Tale.
Hvad hedder Du?

Kolskæg.

Jeg hedder Kolskæg, kommer
Fra Island.

Ulf.

Du?

Thiodolf.

Jeg? Thiodolf; er en Normand.

Ulf.

Du?

Erik.

Erik, Svenske.

Edmund.

Og jeg hedder Edmund,
En Angelsaxe.

Ulf.

Godt! Jeg hedder Ulf,
En Dansk fra Roeskild. Mærker I nu ei
Et Jertegn, mine nysankomne Venner?
Forskielligheden platud er forsvunden;
Islænder, Norsk, Svensk, Dansk og Angelsax
Er alle Brødre, hver af samme Kuld,
Af Asa-Odins Æt. Den ringe Forskiel,
Som skilt os har i Norden ad, ophører,
Naar med de lysblaae Øine vi betragte
De nøddebrune Græker og Latiner.

Erik.

Ved Upsals gamle Blodsteen, Du har Ret!

Edmund.

Jeg føler det!

Thiodolf.

Jeg med!

Kolskæg.

Jeg ligerviis.

Ulf.

Er det ei herligt, mine tappre Venner?
Og, troer I mig: det er den største Vinding
Og bedste Nytte, Reisen gav.

Kolskæg.

Det ville
Vi ikke haabe! Guld er ogsaa værd
At vinde.

Ulf.

Det vil ikke mangle.

Thiodolf.

Væren
I Kamp er heller aldrig at foragte.

Ulf.

Det ene med det andet! Døde Knud
I England, nu saa lever Haarderaad
I Miklagard.

Edmund.

Han kaldes Haarderaade!
Det Navn mig huer ikke just.

Ulf.

Fordi Du
Ei ret forstaaer vort Sprog, min Angelsaxe!
Han kaldes Haarderaade, for sin Manddom,
Men ei Ildraade, som betyder Ondt.
Lær først at kiende ham! Han elskes høit
Af alle Væringer.

Thiodolf.

Vi kiende ham
Alt godt, vi Normænd. Som et Barn han sad
Paa hellig Olafs Knæ, og napped ham
Tidt uforfærdet i det gule Skiæg,
Naar Kongen, med de store, stive Øine,
Ham vilde ængste, faae ham til at blinke.
Som liden Gut han giorde sig en Flaade
Af Fyrrespaaner, mens hans Brødre ønsked
Sig Mark og Qvæg, som ræbde Bønder. Harald
Var med som Ungersvend paa Stiklestad.

Edmund
(ryster paa Hovedet).

Min store Knud jeg faaer dog ei igien.
Vel muligt, Harald er saa giæv som han;
Men eier han hans Fromhed?

Erik.

Var Kong Knud
Da virkelig saa from?

Edmund.

Jeg glemmer aldrig,
Da sidstegang jeg foer med ham i Snekken
Til Ely, paa Mariæ Renselsdag.
Skiøndt Kirken laa høit paa den steile Klippe,
Og som vi flød paa Vandet, hørte vi
En Morgensang af Munkene deroppe.
Da Kongen selver qvad en Vise for os.

Ulf.

Ak, kan Du ikke den?

Edmund.

Jo, Ord til Andet.

„Lifligt Munkene sang ved Ely,
Da Kong Knud foer der forbi.
Roer, mine Mænd! os nu nærmere Land!
At vi kan høre Munkenes Sang.“

Ulf.

Kong Knud var Skiald, og Skiald er Haarderaade.

Erik.

Hvo kommer hisset?

Ulf.

Haldor Snorrosøn.

Thiodolf.

Ei, Haldor! — Du, min Ulf, og Haldor, veed vi,
Er Kongens første Kæmper.

Ulf.

Luren samler
Til Kampen os forenede; men Freden,
Med Harper og med Giger, skiller os.
Thi meer forskiellige kan ingen findes.

Erik.

Er han ei bold i Fred?

Ulf.

Heel bold og blid;
Men kold, som Fieldet, for hver Følelse.

Der bider Intet paa ham; og hans Aand
Opløfter aldrig sig til henrykt Glæde,
Saalidt som Nøden bøier ham til Sorg.
Han kunde næsten, som sit tause Sværd,
Undvære Talens Brug. Men skal der handles,
Da er han Manden.

Erik.

See, der kommer han!

Haldor Snorroson kommer og siger ligegyldig, men venlig:

Velkommen her i Grikland, gode Venner!
Hør Ulf! nu skal der synges, og Du veed,
Jeg skriger som en Ravn; jeg snakker lidet,
Men synger slettere. Desuden gider
Jeg ikke hørt de alenlange Taler,
Sær naar de holdes af Georgios.
Nu gaaer jeg hiem og hiælper Kokken med
At lave Maden til i Aften. Han
Forstaaer sig ei paa danske, norske Retter.
Jeg tilberede vil vort gode Flesk,
Og see om Øl og Miød er stærkt nok brygget.

(Gaaer.)

Thiodolf.

Der kommer Skaren samlet, mine Brødre!
Nu hilser Haarderaade med et Drapa!

Musik. **Væringerne** komme i lodne Skindkiortler, med barbariske Stridshuer af Jern, med Øxer, Sværd, Skiold og Spyd. De stille sig i Række og synge, idet Harald kommer, fulgt af Georgios.

Stærke vi stande,
Stridende gange,
Gierne den gnistrende
Glavind svinge.
Brødre fra Beltet,
Bretlands Hirdmænd;
Drenge fra Dofres
Dale borne!

Svithiods Sønner,
Fra Skaanes Marker,
Helte fra Heklas
Hal og Jøkler,
Hylde vi Harald
Haarderaade:
Rædsel for rædde
Riser alle.

Sværdet Du svang paa
Sikiløen,
Kæmped med Kraft, for
Christ hin hvide.
Liig da i Lynget
Laae for Høgen.
Blødhiertet Barm sit
Banner svigter.

Før os i Faren,
Fagre Konge!
Det er som Viin, med
Ven at drikke.
Det er som Qvinders
Kys at smage.
Leende lader
Helten Livet.

Georgios
(med paataget Værdighed).

tappre Skandinavier og Briter
lkomne!. Jeg, Georgios Maniakes,
en græske Keisers første Høvedsmand,
l hvem al Grækerhæren er betroet,
f Hiertet raaber, i min Keisers Navn:
lkommen i Konstantinopel! Himlen,
ens Engleskarer og dens Helgene
har kaaret Eder til et sieldent Hverv.
Med Tapperhed og Kraft mod Elementet,

Har I, som før Israeliterne,
Jer giennem Ørknen stridt til Kanaan.
Som ædelt Malm, der laa i Mulmets Skiød
Bag Biergene, blev I for Dagen bragt,
At præges med Humanitetens Stempel;
Hvad kun kan skee hos os, i denne Stad,
Som samler Østens Rigdom, Sydens Skiønhed,
Vestens og Nordens Kræfter i sit Skiød.
Saa qvæger Jer i Cedertræets Skygger,
Og nyder vore himmelsøde Frugter!
Saa seer Jer mætte da paa vore Skatte,
Paa Hyppodromens gamle Billeder,
Hvor Hestevæddeløb og Vaabendands
I Overmorgen gives, Jer til Lyst;
Naar i den hellige Sophias Kirke
Med Keis'ren I har hørt Triasgion.
Betragter saa Triklinion, det Gyldne!
Og ængstes ei ved, med Jer Fod at træde
Paa Guld; I, som med Hænder kun tilforn,
I Norden, Jern og Kobber har berørt.
Da vorde Gaderne bestrøet med Blomster;
Med Silketæpper af en skiøn Baldyring
Behænge vi Palladserne; da qviddre
I Keiserhallen, i et Træ af Guld,
De kunstige Sølvfugle, som i Skoven
Smaa Nattergale; — men to gyldne Løver —
(Lad, kiære Venner, det Jer ei forskrække!)
Med Øine som Rubiner og Smaragd,
Vil brøle græsseligt ved Eders Komme.

(Væringerne smile og see paa hinanden.)

Dog — vender Blikket til alvorlig Daad!
Her lærer I den sande Krigens Kunst;
Thi ei blot en barbarisk Tapperhed
Kan hiælpe stort mod Katapult, Ballist,
Stormbuk, og fremfor alt — den græske Ild,
Som gyseligt igiennem Luften blusser,

Og strax fortærer, hvad den hefter ved. —
Alt hvad vi fordre for saamegen Godhed,
For Aandsoptugtelsen, for Guld hin røde,
Som I kan bringe med til Fædrelandet,
Er Lydighed mod Eders Foresatte,
Troskab mod Keiseren, og, fremfor alt,
Betvingelsen af dette stolte Væsen,
Hvormed Barbaren i sin Raahed skiller
Sig fra en Romer. — Romere, (Forstaaer!)
Os kalde vi, skiøndt Græker, da vor Keiser
Og Keiserdømmet stammer ned fra Rom.
Og dermed Gud befalet! Jeg har talet.

(Træder tilside.)

Harald (smilende).

Jeg maa dog ogsaa sige vel et Ord,
Som Væringernes Drot i Miklagard.

(Kraftig og ligefrem.)

Velkommen, tappre Svende, fra vort Land!
Jeg veed, det falder ei Nordboen let
At rive sig fra Hiemmet; hvor i Danmark
Det sølvblaa Hav, den grønne Bøgeskov,
I Norge ranken Gran paa steile Kyst
Ham holde fast. Thi hvor i Syden finder
Man Søen mere blaa, meer grøn en Mark,
Meer malerisk et Field med hviden Fos?
Hvor findes Aand og Hierte mere vakt,
End der, hvor Odin bragte Aserne,
Fra brunlige forbrændte Taterheder?
Dog Mandbomsmodet, Lyst at hærde sig,
Behersker Helten, han vil kiende Verden;
Og da i Nordens Krog ei Verden kommer
Til os, saa maae vi komme ned til den.
Tidt giorde vore Formænd sligt Besøg,
Og kom ei nær som saa beskedne Giæster.
Da Giæssene paa Capitol forsvared
Den sidste Romeræret, lagde Brennus

Sit Sværd i Vægten; Langobarden siden
Har giort et langt Besøg, bortjaget Værten,
Og blev fra Giæst selv Vært. Saa Gotherne,
Og mangt et Folkeslag i Slægt med os.
Ei Væringerne komme saa til Grikland!
En Eed, som høit ved hellig Olaf vi
Paa Biblen svore, strengt forpligter os
Til Billighed og Troskab. Ei vi drage
Til Bosporos som Fiender, men som Venner.
Vor Breide stærk forsvarer Keiseren,
Mod Overfald af Hedninger — og Landsmænd!
Thi lader Eder ei forblinde, Venner!
Af disse kalkede bemalte Grave,
Hvorunder, efter Skriftens Ord, Uhumskhed
Og halvforfulte Knokler skiule sig.
I staaer ei under nogen Mand i Landet,
Kun under Den, som selv I vælge til
Jer Formand, — og det er for Tiden jeg!

(Georgios gaaer fortørnet bort.)

Harald

(seer smilende efter ham og vedbliver rolig).

I ere Keiserens fornemste Vagt,
Hans Livvagt. Naar han døer engang, belønnes
Jer Troskab med Polota-Svarf! vil sige:
I gaaer omkring i Keiserborgens Haller
Og stifter al hans Efterladenskab
I lige Arv. — I føre tvende Faner,

(Han giver et Vink; nogle prægtigklædte Væringer komme med Fanerne.)

Mariafanen — og Korsfanen. Brødre!
Betragter disse gamle Bannere
Med Ærefrygt! De flagred ofte, hvor
Det gik alvorligt til, og giorde Norrig
Og Danmark Ære.

(Der blæses en høitidelig Melodie; alle Væringer blotte deres Hoveder, knæle fo Fanerne og giøre en stille Bøn.)

Saa har I nu da hilset disse Mærker,
Hvorom vor Skytspatron, den hellige Olaf,

Usynlig svæver. Undertiden rider
Han synlig for os, paa sin hvide Hest,
Naar Faren voxer og naar Modet synker.
Og nu Guds Fred! Fordeler Eder rundt
I Staden, efter Eders Herreskiold,
Og blander Eder med de ældre Brødre.
Afføker Eder disse lodne Skind,
Der er for varme her; iføret Eder
De lysblaae Kiortler og de blanke Hielme,
Hvoraf der findes nok i Vaabenhuset.
I Gildeshuset møde Høvdinger;
Der samles vi til Vaabenthing; der see
I Eders Gildesskraa, samt Eders Lade,
Som giemmer vore Privilegier.
Der findes Borde, Bænke, Lysekrone,
Samt Skytspatronens Billed. Der vi træffes
Net snart igien. Nu trænger jeg til Hvile
En liden Stund; og det giør I, som jeg.

(Han hilser dem og gaaer.)

Væringerne (synge).

Falske Diser
Ei Daner baare;
Nattens Norner ei
Normænd blinde.
Christne for Korset
Knæle vi lydigt.
Olafs Øre
Øv Du os Modet!

(De gaae.)

Haralds Hal.

En Leibænk i Baggrunden. En ung Væring, i Vaabenbragt, gaaer som Vagt frem og tilbage, med Øxen paa Skulderen og med en liden Harpe hængende ved Siden.

Harald kommer.

Est Du min Vagt i Aften?

Harald.

Du est heel ung endnu.

Væringen.

Kun sytten Aar.

Harald.

Og alt i Miklagard?

Væringen.

Kong Harald var
Paa Stiklestad, da han var femten.

Harald.

Vel svart!
Mig tykkes, jeg har her ei seet Dig før.

Væringen.

Jeg kom med disse sidste Væringer.

Harald.

Og klædt alt i den lysblaa Vaabenkiortel?

Væringen.

Jeg længtes efter Vagt hos Dig.

Harald.

Men est
Du selv ei træt?

Væringen.

Nei, jeg sov Middagssøvn
Paa Skibet, Herre!

Harald.

Og hvor est Du fra?

Væringen.

Fra Rusland, Herre!

Harald.

Ak, saa kommer Du
Jo fra min Elisifs mosgroete Grav!

Væringen.

Nei, Konge! Graven har jeg ikke seet.

Harald.

En liden Harpe hænger ved din Skulder.
Du est vel Skiald?

Væringen.

Min Drot, jeg fusker lidt
Paa dette Haandværk.

Harald
(lægger sig paa Leibænken).

Syng mig kun en Vise!

Væringen.

Hvorved Du falde kan i Søvn? Det vil
Ei vorde vanskeligt.

Harald (sagte).

Den spæde Stemme
Mig tykkes, — kiender jeg.

Væringen
(sætter sig og synger ved Harpen).

Vil Du vel bære denne Dragt,
Som Thora Hiortur eied?
At vælge den til Høitidspragt
Hun i sin Ungdom pleied.
Om disse Sømme tidt hun foer
Med sine hvide Hænder.
Nu hviler hun i sorten Jord —
En anden Elskov brænder.

Harald
(reiser sig forfærdet halvoverende).

O, alle Helgene! Hvad hører jeg?

Væringen (synger).

Jeg tør ei bære dette Skrud,
Det vil mig ikke smykke.
End lever hun, din unge Brud,
Du raader hendes Lykke.

Hun har paa Dig det første Krav;
Men kan Du Dig beklage —
Send atter hende til sin Grav!
Hun kommer ei tilbage.

Harald (springer op).

Min Elisif! Du lever! — Hellig Olaf! —
Kom i min Arm og overtyd mig! Est
Du intet Gienfærd?

Elisif.

Skrækker jeg Dig, Harald,
Som Gienfærd? — o, saa kan Du med et Ord
Bortmane mig.

Harald (omfavner hende).

Du lever? Kiære Pige

Elisif.

Min elskte Harald! Er din Elisif
Dig da i Sandhed kiær?

Harald.

Hvor kan Du tvivle?

Elisif.

O, jeg har hørt saa mange fæle Rygter.

Harald.

Man bør ei Rygter troe, de tidt bedrage.
Et almeent Rygte har udbredt sig om
Din Død, min Fæstemø!

Elisif.

Det hørte jeg
I Garderike; neppe var det hørt,
Før jeg beslutted selv at overtyde
Dig om mit Liv.

Harald.

Og Du forklædte Dig
Som Ungersvend, og drog den lange Vei,
Og deelte Reisens Farer og Besvær —

Elisif.

Hvor gierne! For at see min Harald atter.

Harald

(trykker hendes Haand).

Du kom til rette Tid, min vakkre Giente!
Jeg reiser bort i Overmorgen; var
Du kommen senere — Gud være lovet!
Nu følges flux vi ad til Garderike —
Der skal vort Bryllup staae. — Din gamle Fader
Dog lever vel? — Ha, Du est bleven større, —
Og fagrere.

Elisif.

Min Harald, tykkes Dig?
Mig synes og, Du har forandret Dig.

Harald.

I Krigen hærdes man. Maaskee jeg alt
Har tabt endeel af Ungersvendens Væsen;
Desbedre passer jeg til Ægtemand. —
Fra Garderike følges vi til Norge,
Der giør jeg Elisif til Landets Dronning.

Elisif.

O, hvilken Glæde paa det lange Savn!
Nu er al Sorg og al Bekymring endt.
Jeg vidste nok, min Harald var mig tro.

Harald.

Ja, — Troskab stander i vort hellige Banner.
Nu, sølvgraa Gubbe! nu forstaaer jeg Dig.

Elisif.

Hvad mener Du?

Harald.

En ærlig Eremit
Gav mig et Vink, for noget siden, som
Jeg misforstod, og det fortryder mig.

Elisif.

Min Harald er dog ikke rigtig glad.

Du skiuler mig en Sorg. Est Du bedrøvet,
Fordi jeg kommer?

Harald.

Nei, ved alle Helgne,
Jeg takker Gud. Og var Du ikke kommen,
Og havde jeg for silde, kiære Mø!
Din falske Død opdaget — aldrig var
Jeg vorden Helt og Norges Kæmpe meer.
Men viid, mit Barn! her gaae vi mod en Afgrund,
Let brister Skorpen under os. — Du skal
Faae det at vide. Gak i næste Rum!
Jeg først maa give Bud til mine Svende.
Forsigtigheden er en Alf, som her
Tildeels selv giæve Kæmper smigre maa,
For at faae Bugt med Ondskabs lede Trold.

Elisif.

Ak, kom da snart!

Harald.

Ja, ja! Ret snart, ret snart!

(Elisif gaaer.)

Ragnvald, en gammel Kæmpe, kommer.

Nu, Konge! har min unge Væring siunget
Dig godt i Søvn?

Harald.

Du est deelagtig, altsaa,
I Hemligheden?

Ragnvald.

Jeg har hende fulgt
Den hele lange Vei, tillands, tilsøes,
Og værnet om din spæde Kæmpes Fred.

Harald.

Saa giør Du til din Skyldner mig for Livstid.
Følg hende nu i Hallen gamle Ragnvald!

(Ragnvald gaaer.)

Harald

(laster sig paa Løibænken, skiuler sit Ansigt i sine Hænder og tier længe stille. Derpaa springer han op og gaaer tankefuld frem i Hallen).

Da Herkules paa Marken stod,
Hvor tvende Veie sammenstødte,
Da fristed intet Heltens Mod;
Thi Vellyst ham og Dyden mødte.
Hvad hørte der Betænkning til?
Sin Kraft han kunde Pligten vie.
Men jeg — en Bold for Lykkens Spil! —
Min Elisif — og min Marie!

Min Elisif i sorten Grav
Ei meer, i fagrest Ungdom, sover;
Hun seiled over sorten Hav,
Hun bragtes paa de sorte Vover.
Jeg troede hende længe død;
Og — kan jeg Sandhed det fortie?
Jeg glædte mig, da Lykken bød
Til Vederlag — en sød Marie.

Mod hende, min Elisabeth!
Est Du, skiøndt yndig i din Sommer,
En lille blaa Migeiforgiet,
Mod Dronningen for alle Blommer.
Uskyldigt end dit Hierte slaaer,
Som da din Moder gav Dig Die;
Men Himlen aaben for mig staaer,
Naar jeg dit Øie seer, Marie!

Som Ruslands Kuld, med Gran og Iis,
Med smukke Nordlys og med Stierner,
Mod græske Blomsterparadis,
Hvor end Natur om Skiønhed værner;
Som liden Kirke, slet og ret,
Mod Græklands himmelske Sophie,
Forholder sig Elisabeth
Til Dig, min elskede Marie!

Og dog — jeg flygter af din Arm!
Mit første Løvte mig forbinder.
Nei, Elisif! Ei Sorg og Harm
Skal blege dine røde Kinder.
Du har et helligt Krav paa mig?
Velan! saa skal os Præsten vie.
Jeg følger — og jeg ægter Dig —
Men aldrig glemmer jeg Marie!

(Saaer.)

Tredie Handling.

Keiserhallen.

Georgios (alene).

Hvor underligt dog tidt Bedrifterne
Gientage sig i denne Verden atter!
Er dette Keiserpar et Billed ei
Af gamle Svaghed, da Justinian
Indbildsk paa Thronen vaklede? Kan jeg
Ei sammenlignes med en Belisar,
En miskiendt Verdenshelt? Og kappes ei,
Som hin Eunuch, hin Usling Narses, Harald
Med en Georgios om Æren? — Men
Konstantinopel skal som Mailand ei
Nedtrampes af Barbarer. Belisar!
I een Ting ligne vi hinanden ei:
Du var en altfor god troskyldig Giæk!
Jeg veed at sætte Vaaben imod Vaaben,
Og List skal fælde List. — Det er en skiøn
Indretning, hist og her i Salene,
Med disse hule Søiler. Keiserparret
Ei blot, men jeg og Protovestiæren
Har ogsaa Nøglen. — Ha, fordømte Biørn! —
Vel Harald, Du har flængt i Laser mig
Mit Æresbanner, traadt det under Fødder;
Ei nok med Laurbærkrandsen, — Myrtens Krands,
Min Fæstemø vil Du berøve mig,
Vil flygte med Maria? Men mit Skaktavl
Staaer stillet viseligt; og kun to Træk —
Saa vaander Du Dig mat i Smertens Favn.

Jeg hører Keiserinden. Falske Zoe,
Forblindede! Du Alt erfare skal,
Men drille vil jeg Dig dog langsomt først.
Jeg veed, hun lider mig i Grunden ei,
Kun fælleds Nød og Hævn forbinder os.

Zoe kommer.

Hvad vil Du mig igien, Georgios?
Du kieder mig med tidtgientagne Klager.
Har jeg Dig bedet ei, fordrive Tiden
Hos din Maria?

Georgios.

Tilgiv, Keiserinde!
Jeg kommer for at skrifte redeligt:
At jeg har miskiendt Harald Haarderaade.

Zoe.

Det er mig kiært, Du kom engang til Sandheds
Erkiendelse. Kun undrer det mig, Ven!
At Keiserstadens Gader og dens Borg
Har viist Dig, hvad Du kunde bedre seet
I Dalen og paa Sletten.

Georgios.

Keiserinde!
Du kaldte mig en Maane! Maanen, veed Du,
Seer Solen kun om Natten, og hvor Maanen
Skal skinne, maa der være mørkt.

Zoe.

Saa har
Din Maane nu tilsidst dog speidet ind —

Georgios.

I Haralds Eensomhed.

Zoe.

En herlig Elsker!
Hvi lod Du den igiennem Vindvesranken
Ei skinne heller i Marias Buur?

Georgios.

Om Natten skinner Maanen allevegne,

I Amors Myrthelund paa Roserne,
Paa skumle Rettersted ved øden Kyst.

Zoe.

Fy, hvilke fæle Billeder! Jeg haver
En Phantasi, der jager efter Rædsler.

Georgios.

Og en Forstand, der kan opdage Sandhed?

Zoe.

Hvad har din kraftige Forstand opdaget?

Georgios (smilende).

At jeg har miskiendt Harald.

Zoe (heftig).

Frygt min Vrede!
Ifald Du tirrer mig.

Georgios (iiskold).

Jeg troede, han
Var herskesyg, ærgierrig, stolt, — men aaben
Og ærlig. Høie Keiserinde, jeg
Har giort ham Uret; — Harald er en Niding!

Zoe.

Nu svæver Døden over Dig!

Georgios.

Og over
Dig med, ifald taalmodig Du ei hører
Din Redningsmand.

Zoe (med stolt Foragt).

Du redde mig?

Georgios (bestandig rolig).

Fra Harald,
Som vil forraade Dig til Keiseren.

Zoe (urolig).

Forraade mig? Og hvad vil han forraade?

Georgios.

Et ubetænksomt Indfald, der vist aldrig
Kom Dig fra Hiertet; der var strax fortrudt,
Som det fra Læben foer, og aldrig meent.

Jeg kiender Zoe! — Men i Lidenskaben
Forløber man sig let. Din Phantasi,
Indtaget, efterjog Kong Haralds — Rædsler,
Og en barbarisk Vildskab rørte Dig.
At han ei skiønte paa din høie Naade,
At han misbruger din Fortrolighed,
Det er i Haralds Aand og Væsen.

Zoe (angst).

Tal,
Georgios! For Himlens Skyld, min Ven!
Giør ingen Omsvøb!

Georgios.

Visse Ting, Fyrstinde!
Udtaler man anstændigt kun med Omsvøb;
Thi om jeg sagde Dig nu plumpt og kort:
„Du vil afsætte Keiseren og hæve
Paa Thronen Harald, som Du elsker høit;
Men Harald, som foragter Dig, med samt
Din Kiærlighed, vil flygte med min Brud
Maria, som han elsker, og forraade
Dig, den Forsmaaete, til din Ægteherre" —
Hvorledes klang vel Det for fine Øren?

Zoe.

O, alle Helgene!

(Hun er nær ved at synke i Afmagt, han griber hende i sine Arme.)

Georgios.

Fat Dig, Fyrstinde,
Og hør mig!

(Halvsagte.)

Ha, det er en deilig Qvinde,
Jeg trykker i min Arm. Fordømte Vildmand!
Som vover at forsmaae en saadan Perle.

Zoe

(fatter sig, reiser sig med Kraft og siger):

Har han forsmaaet, vil han forraade mig?
Saa maa han miste Livet.

Georgios.

Vel, det lad ham!

Men hvordan, høie Keiserinde! agter
Du at indlede Hævnen?

Zoe.

Ingen Omsvøb!

Han er en lumsk Forræder, han maa falde.

Georgios.

Retgodt! Men kan Du fælde ham? Du har
Ei Magten over Liv og Død, Fyrstinde!
Det har Despoten kun, Sebastokrator.
Og dræbe ham ved Snigmord? — Fy, det kan
Hver Trællegvinde giøre ved sin Boler;
Det er ei Hævn for Zoe.

Zoe.

Raad mig da!

Viis mig den Urt ved Lethes stumle Bred,
Som giemmer Giften smertelig og sikker.

Georgios.

Harald maa falde som en Landsforræder;
Det er han! Som en Majestætsforbryder;
Og Keiseren maa selv afsige Dommen.

Zoe.

Du Rasende! Troer Du vel, Keiseren
Vil dræbe Den, som redder Livet ham?

Georgios.

Jeg bringer med to velbetalte Vidner,
Som begge hørte: Harald vilde myrde
Romanos, for at sætte sig paa Thronen.

Zoe.

Fortræfligt!

Georgios.

Triumpheer for tidligt ei!

Zoe.

Jeg kiender min Romanos Argyros;
Saa ræd er Ingen for sin Død, som han;

Og hører han af tvende Vidners Mund
Et Anslag med sit Liv, saa er det nok,
Saa føres Harald lænkebunden strax
Til Dødens Taarn.

Georgios.

Ja, hvis man faaer ham fat.
Men hvor er Harald nu? Midt i sin Hær,
Som ligger vidt fordeelt i Hovedstaden.
Hvor vil man hente ham? I Gildehuset,
Hos Væringer? Det turde holde haardt.

Zoe.

Han lokkes maa herhen.

Georgios.

Det er alt skeet.
Tilgiv min Dristighed, Fyrstinde! Kun
Jeg handled til dit Bedste. Jeg har ladet,
I dit Navn, Harald bede, komme strax
Endnu i Aften her paa Borgen.

Zoe.

Herligt!

Georgios.

Du jubler alt?

Zoe.

Her skal han gribes, bindes,
Og føres til sit Retterstæd.

Georgios.

Let sagt!
Og heller ei det just er vanskeligt,
At hugge Hov'det meer af ham, at støde
Sin Dolk i Brystet ham, end mangen Anden.
Men, Keiserinde, tænk paa Følgerne!
Thi høre Væringerne: deres Trot
Er fængslet her og givet hen til Døden, —
Da gjør man Oprør, brænder Byer af,
Og dræber os tilsammen, alle Græker,
Med Ørerne, som Slagteqvæg.

Zoe.

Du viser

tter Spindevæv, som mindste Vindpust

nderrive.

Georgios (smilende).

Mener Du, Fyrstinde!

skjønne Zoe! Jeg har Strikken snoet

)ets og af Hævnens seige Bast;

ıøser vel til Haralds Hals, og Diævlen

:lv ei løse denne stramme Knude.

Zoe.

ıgst mig ei, og før ei meer min Frygt

m alle Tvivlens Labyrinther.

ig en Udsigt til hans Retterssted!

r er Maalet for min Ro.

Georgios.

Ei, ei!

ır det ikke dog saa ganske galt,

anen skinte hen paa Retterstedet?

er Du — det er ingen ringe Fordeel,

:au Moral end sladdrer derimod,

itiken, der ophøiet hæver

er Husligheden Borgerdyd,

: sig iblandt af — falske Vidner; —

lig Titel for en nyttig Ting;

er bedre stundom end de sande.

Zoe.

il Du sige dermed? Du har skaffet —

Georgios.

)ende Vidner.

Zoe.

Du er vel bekiendt

yens Udskud.

Georgios.

Ak, for den Sags Skyld

r man just ei at søge langt;

Fra Guldtriklinion til Tiggerskuret,
I alle Stænder findes slige Folk,
Til høist forskiellig Priis; og mine fik jeg
For Røverkiøb. To stakkels Fiskere,
Hvem Bosporos, skiøndt den (som Hellespont
Alt hos Homer) kan kaldes fiskerig,
Ei altid dog forsyner efter Nødtørft; —
Hvad synde de vel, ved at gaae i Hallen,
Til Væringer, og sige dem: „Kong Harald
Er plumpet ud i Vandet, da han vilde
Besøge Skibet?" Det er vores Held,
At den Forvovne gaaer saa tidt alene
Paa Gaden, uden Følge. Ogsaa haaber
Jeg vist, han kommer ene her i Aften;
Hvis ei, maae vi opsætte Hævnen til
Imorgen.

Zoe.

Altsaa — naar han er her?

Georgios.

Og
Naar Keiseren har fældet Dommen først,
Saa lade vi ham gribe, knevle, lægge
Ned i et Skrin og føre flux til Taarnet.
En Græker, der har nogen Lighed med ham,
Jeg udklædt har omtrent som han; han gaaer
Med langt nedfaldne Haar, med Haralds Hielm
Og Haralds Kaabe, Væringernes Vagt
Forbi; saa seer Enhver at deres Drot
Er gaaet hiem herfra. Han pleier sielden
At tale til dem, naar han gaaer forbi;
Og uspurgt taler Ingen til ham først.
Saa sender jeg til Havnen Haralds Skygge,
Hvor den forsvinder, nær ved Strandens Bolværk.
Paa Vandet flyder Heltens brune Kaabe;
Saa er der ingen Tvivl om, han er druknet.
Vi har erobret ham fra denne Verden!

Han er vor Træl, vor lænkebundne Fange;
Og vi kan, uden Fare, sende ham
Med i den anden Verden, naar vi lyste.

Zoe.

Du er en vakker Diævel! Men hvad staaer
Mig inde for, Du som saa godt kan lyve,
At ikke her Du kun bedrager — mig?

Georgios.

Saa skaf Dig Vished! Vi, og lad din Normand
Forraade Dig til Keiseren; saa faaer Du
Beviis i Hænde. Søilen der er huul,
Der kan i Skiul Du høre hvad Du ønsker.
Men vil Du meer Beviis? Her er et Vers,
Som han har tabt paa Trappen; ikke just
Til mig, men til min hulde Fæstemø.
Tilgiv, jeg bringer Dig det, ikke hende.
Det er paa Græsk, men skrevet dog med Runer.
Læs det! Du kiender Haralds Kragetæer.

Zoe (læser).

„Trofast Harald tænker
Tidt paa sin Maria.
Helved skal ei Helten
Fra sin Himmel skille."

(Hun skiuler sit Ansigt i sin Haand, gaaer forbittret og beklemt hen til Vindues-aabningen, for at faae Luft igien, og stirrer paa Maanen.)

(Med tvungen Kulde.)

Du skinner saa fornøiet, Artemis?
Du kolde Jomfru! smiler Du saa rolig,
Med blege Diadem om hviden Pande?
Og dog er Skiæbnens Rædsel i dit Blik.
Jeg kiender Dig vel ved dit ældste Navn:

(Med vild Lidenskab, der ikke længer lader sig tvinge.)

Titanens Datter, Hekate! Dig er det,
Hvis hemmelige Troldom strækker sig,
Saa langt som Natten med sin sorte Vinge.
Ja — Du est min Gudinde! Thi nu vender

Mit Øie sig fra Gud og Helgene,
Fra Stiernehimmelen, og finder blot
I Mørkets Afgrund sin Forfriskelse. —
Besjæl mig Atreus og Thyestes Aander!
Hvem Overtroens Dumhed kalder Diævle.
Udslukker i min Barm hver Gnist af Medynk!
Forvandler mig til Furie! Opfylder
Mit Blod med Ild! — Endnu — jeg føler det
End flyder der af Aphrodites Melk
Formeget her i disse Aarer. Taaren
Vanhelliger mit Blik, den svage Qvinde
Begræder feig sin Spot. Men, Cypria!
Nu giorde Svaghed Dig det sidste Offer.

(Til Georgios.)

Du faaer din Hævn! Jeg gaaer til Keiseren.
Her holder Du med Taler Harald op,
Til jeg udvirket har hans Dødsdom. Da,
Naar det er skeet, skal Sølverklokken ringe,
Som hænger Hallen nær, i Galleriet.
Lad ham saa gribe, som Du har besluttet.

(Seer paa Pergamentet.)

Den lille Pergamentstump er et Pas,
Som neppe Charon seer, før med sin Stang
Han skyder den beegsorte Baad fra Land,
Og skiænker ham fri Overfart paa Lethe.

(Gaaer.)

Georgios.

Hvor hedenskt! Skikker det sig for en Christen?
Du vil ei tale med ham? Og mig synes
Det er den bedste Spøg. Tidt har jeg moret
Mig over Katten, naar saa venlig først
Den legede med Musen, før den beed.
Dog — hun er Qvinde! Kiærligheden er
Ei ganske dunstet bort, og Isen kunde
Let smelte, hvis den kom i Haralds Solskin.
Maaskee hun lurer der i Pillen først,

Og spilder Tiden mig. Men ligemeget!
Alt mine Vidner er hos Keiseren.
Hun finde vil det halve Arbeid giort,
Og hun behøver blot at krone Værket. —
Jeg maa indrette Talen saa, at Harald
Staaer i sin hele, stolte Nøgenhed.
Og det vil ikke falde vanskeligt.
Den Uforskammede foragter mig,
Os alle her, og han forstaaer kun slet,
At sætte Kurven paa sin Biørnemund.

Harald kommer.

Er Keiserinden ikke her? Hun har
Indbudet mig i Qvelden.

Georgios.

Akolyth!
Hun kommer strax.

Harald.

Vel, gunstige Herr Over-
Steriark! Saa vil jeg vente hende
Derude ved min Vagt.

Georgios.

Ei! Sømmer det sig
En Akolyth, som har Befaling over
Varangerhæren, at staae Skildvagt ude
Paa Gangen mellem Dørene?

Harald.

Det træffer
Derude, mener Du? Jeg kan forkiøles?
Jeg takker Dig, fordi saa øm forsigtig
Du sørger for min Sundhed.

Georgios.

Sundhed er
Et kosteligt Klenodie. Jeg veed,
Du vælger gierne, hvor Du kan, et Sted
At være paa, hvor der er tørt og sundt.

Harald.

Og derfor skal jeg blive her hos Dig?
Saa mener Du, der er bestandig sundt,
Hvor der er tørt?

Georgios.

I Normænd ere saa
Barnagtige, forfængelige, som
Vi Græker selv. Nu est Du vred, fordi
Man kalder mig Over-Hetæriark,
Og Dig kun Akolyth! Nu est Du stødt,
Fordi jeg nævner ei din nye Titel,
Din Panhypersebastos. Men det maa
Først Keiseren, og offentligt erklære;
Før er det ei authentisk.

Harald.

Gierne skiænker
Jeg Dig Kredit paa Titelen saa længe.

Georgios.

Min høie Keiserinde ønsker, Harald!
Vi skal forsones; — hun befaler det,
Og jeg adlyder hende. Jeg giør gierne
Det første Skridt, ifald Du giør det andet.

Harald.

Hvor vil Du, vi skal skride hen? Til Holmgang,
Til Tvekamp? Dertil giør jeg ogsaa gierne
Det første Skridt.

Georgios.

Det kalder Du Forsoning?
Det maa jeg sige! Tvekamp er Forsoning
Da i Varangersproget.

Harald.

Gives der
En bedre? Da faaer Vreden Luft, man hugger
Forbittrelsen af Sindet. Harmen koger,
Og ligger ikke suur og giærer raa
Dig under Hiertekulen, indtil Du

Tilsidst faaer Qvalmer og Beklemmelser.
Man bliver aldrig bedre Venner, tro mig,
Aeteriark! end efter dygtig Tvekamp.
Det renser Luften, som en Sommertorden,
Og let man aander siden i det Kiøle.

Georgios.

Men Keiserinden har befalet os —

Harald.

Jeg lyder intet Qvindebud.

Georgios.

Du kommer
Dog her paa hendes Bud.

Harald.

Paa hendes Bøn!
Men først jeg tale vil med Keiseren.

Georgios (flotter til Søilen).

Med Keiseren? Han tidlig gaaer tilsengs;
I Aften kan Du ikke tale med ham.

Harald.

Det maa jeg, om jeg skulde mane ham
Af Gravens Muld.

Georgios.

Ei, ei! Er det saa vigtigt?

Harald.

Heel vigtigt. Hold mig op ei meer!

Georgios.

Det maa jeg
En liden Stund; Du maa dog meldes først,
Og Protovestiæren er ei kommen.

(Man hører en sagte Raslen i den hule Søile, som af Een, der gaaer bort. Georgios flotter smilende derhen; Harald mærker Intet.)

Harald.

De dræbe ham tilsidst, den gamle Mand,
Med lutter taabelig Ceremoni.

Georgios (sagte).

Det trætter Biørnen, at gaae længe reist
Paa Bagbeen, han vil ned paa alle Fire.

(Høit.)

Da dog vi altsaa nu har Tid at vente,
Saa siig oprigtig — hvi Du hader mig?

Harald.

Siig — uoprigtig — hvi Du hader mig?

Georgios.

Mig mangler dog ei Tapperhed.

Harald.

O, nei!
Men det er kommen vidt, naar Grækeren
Skal selv sig bryste med sin Tapperhed,
Som noget Overordentligt. Blandt os
Er Feighed Skiændsel, Tapperhed saa vis
At træffe hos en Mand, som Arm og Haand.

Georgios.

Mig fattes ikke Klogskab.

Harald.

Ræven er
Et listigt Dyr, skiøndt den besidder ei
Et Menneskes Forstand.

Georgios.

Fornærmer Du
Saa dybt mig, Harald, at Du nægter mig
Et Menneskes Forstand?

Harald.

Vær Menneske!
Hvis Du bevise vil, Du har Forstand.

Georgios.

Og hvad Umenneskeligt har jeg øvet?

Harald.

Er jeg en Munk, at jeg skal skrifte Dig?

Georgios.

Siig mig oprigtig alle mine Feil!

Jeg sværger ved St. Helenas Mirakler,
Jeg vil forbedre mig, ifald det lykkes
Dig klarligt først at overtyde mig.

Harald.

Nu vel, saa vil jeg ærligt sige Dig:
Først est Du grusom mod en falden Fiende,
Og det er ingen bold og christen Helt.
Tidt har Du ærgret mig, naar efter Seiren
Du altfor vildt lod dine Bødler hærge.

Georgios.

Det er ei let at tvinge Trodset, efter
Et Slag, til Lydighed.

Harald.

Saa est Du gierrig.

Georgios.

Det samme siger man om Dig, Kong Harald!

Harald.

Jeg liber Guld, Guld er et vakkert Malm,
Og det er Nøglen til al Verdens Kræfter;
Men alt med Maade.

Georgios.

Nu, hvad er jeg meer?

Harald.

Misundelig.

Georgios.

Ærgierrigheden driver
Stundom en ædel Siæl.

Harald.

Saa tilfredsstil
Den med Bedrift; men bliv ei syg og bleg,
Naar mere Vældige fordunkle Dig!

Georgios
(med indædt Forbittrelse).

Hvad er jeg mere?

Harald.

Lumsk og falsk, Georgios!

Troer Du, jeg veed ei, at Du foretter mig
For Keiser og for Keiserinde, skiøndt
Du nu vil lade sindig og beskeden?

Georgios.

Hvad er jeg meer?

Harald.

Uædelmodig, Græker!
Du tvinge vil et stakkels Pigebarn,
Som aldrig elsker Dig, til Kiærlighed.

Georgios.

Maaskee hun elsker Dig?

Harald.

Hun elsker Dyden,
Og hendes Tro vil skiænke hende Trøst.

(Klokken ringer.)

Georgios.

Nu takker jeg Dig for mit Skriftemaal!
Nu ringer Klokken — og din Time kalder.
Nu kan Du gaae til Keiser, Keiserinde,
Som selv Dig lyster. Jeg er Dig forbunden
For din Oprigtighed.

Harald.

Den ønskte Du.
Det er det sidste Ord, jeg taler med Dig.
Det skulde glæde mig, var Du istand
Til at forbedre Dig. Som Christen bør
Jeg troe det; skiøndt jeg veed, det holder haardt,
At smedde Malmet om, naar det er koldt.

(Gaaer.)

Georgios.

Spring nu fra Fieldets Tinde, raske Steenbuk!
Ned i din Afgrund og bræk Benene.
Paa Klippen er der ingen Udvei meer,
Hvor Jægeren, med sine rappe Hunde,
Forfølger Dig. — Det er en evig Trøst
For os Koldsindige, Foragtede,

Vi dog, som Padder, altid komme sikkert
Til Maalet, mens de opblæstdumme Harer
Forsove sig. — At aldrig dog de Daarer
Kan lære den Historie, der er
Meer gammel end Methusalem; der alt
Tildrog i Himlen sig med Lucifer;
Den korte Lære: Hovmod gaaer for Fald!

(Lytter.)

Nu gribe de ham. Man har knevlet ham!
Han kan ei raabe, men han vrider sig
I Heltemodets sidste Krampetræk.
Jeg gider ikke være selv tilstede
Derinde, ved det Optrin; det er under
Hierarkens Værdighed. — Nu, Harald!
Det er denandengang, at man begraver
Dig levende! Jeg haaber sidstegang.

(Stirrer paa en Statue.)

Hvad vil Du mig, Du blege Spøgelse?
Apollons Billed! hvide Marmorstøtte!
Staaer han og truer ei, som Haralds Aand,
Med munter Trods, med smilende Foragt?
Og Stolthed svæver over Pandens Bryn.
Hovmoder Du Dig end i Døden, Harald?
Brudt er din Bue, som Apollons der!
Snart est Du kold og bleg, som denne Steen,
Og da først aander mig mit Hierte let.

(Gaaer.)

Marias Værelse.

Maria

(alene; hun staaer op fra et lille Skriverbord, og læser af et Stykke Pergament, hvorpaa hun har skrevet).

Altsaa skal jeg da nu forlade det blomstrende Grækland,
Følge den nordiske Helt kiæk til sin stormende Kyst?

Palmen jeg siger et evigt Farvel og den dunkle Cypresse,
Laurbærbladet i Dug glindser med Taaren: Farvel.
Hvælvede Hal, med Støtter fra Phidias Tid, fra Perikles
Old! Praxiteles Kunst qvæger ei længer mit Blik.
Heller ei, Theokrit, din sødidylliske Fløite
Fra Viinrankernes Ly lokker til Bækken mig meer.
Giennem utallige Graners Ørk gaaer Veien til Trondhjem;
Der, ved det skummende Hav, staaer paa Klippen mit Maal.
Der skal jeg boe, hvor i Vadmel klædt de trodsige Bønder
Møde paa Thinget med Gny, træffes i Dalen til Strid.
Ulven sniger sig lumsk forbi den eenlige Sæter,
Biørnen i kulsort Pels boltres i hvideste Snee.
Dagen skifter ei lige med Nat, sin rolige Søster,
Varm af hellenisk Sol, kiølt af propontisk Flod;
Lyset om Sommeren Skyggen betvinger, om Vinteren Mørket,
Nordblusflammende koldt, dræber den qvægende Dag.
Ak, men hvad siger det alt, om jeg forlader Olympen?
Cypria følger mig dog did, jeg ledsager Achil.
Let er da Savnet mit Hierte, skiøndt alle de sydlige Glæder
Vende mig Ryggen, naar Du følger mig kun, og din Søn,
Aphrodite, Gudinde! Og Du, Herakles, og Ares!
Tapperhed, vegen fra Syd, har kun i Norden sit Hiem.
Ogsaa den hellige Christ, som her vanhelliges, følger;
Fremt mig til Nidaros kalder den sølverne Glad,
Klokken, som Olaf støbte, den ringer de Christne til Messe;
Himmelske Fader! dit Ord smelter Barbarernes Bryst.
Nu da, velan, i den Helliges Navn, jeg kommer, min Harald!
Paradiset har Een hiemme, hvor Kiærligheden boer.
Gierne tilbringer jeg Fremtids Liv i Hallen af Bielker,
Markkvinden skal mild sidde ved larmende Fos;
Lære de nordiske Piger at virke Baren i Silke,
Synge dem mangt et Qvad, vise dem Indiens Kunst;
Mildne saa Haralds krigerske Siæl med venlige Kiærtegn,
Hellige Fader Homer! atter erlever din Old.

Den gamle Eremit træder ind.

Eremiten.

Mit vakkre Barn! tilgiv, at jeg saa huusvant
Indtræder i dit Kammer og saa silde;
Jeg kunde dog ei gaae til Hvile, før
Jeg var forsonet med Dig. Mine Ord,
Hvormed jeg bød Dig skilles fra Kong Harald
I Aften, vare strenge. Jeg vil nødig
Du skulde troe, jeg var en vranten Gubbe,
Som intet Hierte har i Barmen, for
En ung og dydig Qvindes Yndighed.
Jeg selv har Qvinder kiendt, har været ung,
Har elsket og var elsket. Men, Maria!
Jeg er din Ven og Haralds Ven; tilgiv!
Jeg handled her som Ven.

Maria.

Min fromme Fader!
Du, som i Livet alt tilbedes fast
Af Folket som en Helgen, Du har Magten
At skade mig; men misbrug ei din Magt!
Dit gamle Hierte nærer kun sin sidste
Halvslukte Gløb ved Salighedens Flamme;
Men Gud forlanger ei, at Støvet blot
Skal elske ham og Himlen; han har sat
Paa Jorden os og tændt i vore Hierter,
Ved Siden af en himmelsk Ild, en jordisk
Uskyldig Kiærlighed.

Eremiten.

Du est uskyldig,
Uskyldig er din Kiærlighed, Maria!
Men — stakkels Mø — Du maa bekæmpe den.

Maria.

Jeg Harald gav min Tro, mit Hiertes Ømhed,
Og ei al Verdens List og Underfund
Og ingen Fordom af en skummel Tid
Adskiller os.

Palmen jeg siger et evigt Farvel og den dunkle Cypresse,
Laurbærbladet i Dug glindser med Taaren: Farvel.
Hvælvede Hal, med Støtter fra Phidias Tid, fra Perikles
Old! Praxiteles Kunst qvæger ei længer mit Blik.
Heller ei, Theokrit, din sødidylliske Fløite
Fra Viinrankernes Ly lokker til Bækken mig meer.
Giennem utallige Graners Ørk gaaer Veien til Trondhiem;
Der, ved det skummende Hav, stander paa Klippen mit Maal.
Der skal jeg boe, hvor i Vadmel klædt de trodsige Bønder
Møde paa Thinget med Gny, træffes i Dalen til Strid.
Ulven sniger sig lumsk forbi den eenlige Sæter,
Biørnen i kulsort Pels boltres i hvideste Snee.
Dagen skifter ei lige med Nat, sin rolige Søster,
Varm af helleniske Sol, kiølt af propontiske Flod;
Lyset om Sommeren Skyggen betvinger, om Vinteren Mørket,
Nordblusflammende koldt, dræber den qvægende Dag.
Ak, men hvad siger det alt, om jeg forlader Olympen?
Cypria følger mig dog did, jeg ledsager Achil.
Let er da Savnet mit Hierte, skiøndt alle de sydlige Glæder
Vende mig Ryggen, naar Du følger mig kun, og din Søn,
Aphrodite, Gudinde! Og Du, Herakles, og Ares!
Tapperhed, vegen fra Syd, har kun i Norden sit Hiem.
Ogsaa den hellige Christ, som her vanhelliges, følger;
Fromt mig til Nidaros kalder den sølverne Glad,
Klokken, som Olaf støbte, den ringer de Christne til Messe;
Himmelske Fader! dit Ord smelter Barbarernes Bryst.
Nu da, velan, i den Helliges Navn, jeg kommer, min Harald!
Paradiset har kun hiemme, hvor Kiærligheden boer.
Gierne tilbringer jeg Fremtids Liv i Hallen af Bielker,
Grækerinden skal mild sidde ved larmende Fos;
Lære de nordiske Piger at virke Væven i Silke,
Synge dem mangt et Qvad, vise dem Indiens Kunst;
Mildne sin Haralds krigerske Siæl med venlige Kiærtegn,
Herlige Fader Homer! atter oplever din Old.

Den gamle Eremit træder ind.

Eremiten.

Mit vakkre Barn! tilgiv, at jeg saa huusvant
Indtræder i dit Kammer og saa silde;
Jeg kunde dog ei gaae til Hvile, før
Jeg var forsonet med Dig. Mine Ord,
Hvormed jeg bød Dig skilles fra Kong Harald
I Aften, vare strenge. Jeg vil nødig
Du skulde troe, jeg var en vranten Gubbe,
Som intet Hierte har i Barmen, for
En ung og dydig Qvindes Yndighed.
Jeg selv har Qvinder kiendt, har været ung,
Har elsket og var elsket. Men, Maria!
Jeg er din Ven og Haralds Ven; tilgiv!
Jeg handled her som Ven.

Maria.

Min fromme Fader!
Du, som i Livet alt tilbedes fast
Af Folket som en Helgen, Du har Magten
At skade mig; men misbrug ei din Magt!
Dit gamle Hierte nærer kun sin sidste
Halvslukte Gløb ved Salighedens Flamme;
Men Gud forlanger ei, at Støvet blot
Skal elske ham og Himlen; han har sat
Paa Jorden os og tændt i vore Hierter,
Ved Siden af en himmelsk Ild, en jordisk
Uskyldig Kiærlighed.

Eremiten.

Du est uskyldig,
Uskyldig er din Kiærlighed, Maria!
Men — stakkels Mø — Du maa bekæmpe den.

Maria.

Jeg Harald gav min Tro, mit Hiertes Ømhed,
Og ei al Verdens List og Underfund
Og ingen Fordom af en stummel Tid
Adskiller os.

Eremiten.

[illegible]

Maria.

[illegible]!

Eremiten.

[illegible],
[illegible]?

Maria.

[illegible]?

Eremiten.

[illegible] — [illegible] — [illegible] Dig.

Maria.

[illegible]!

Eremiten.

[illegible]
[illegible]

Maria.

[illegible] Du bringer
[illegible]
[illegible]

Eremiten.

[illegible] Dig,
[illegible]

Maria.

[illegible]

Eremiten.

Nei, [illegible]

Maria [illegible].

Er hun ei død?

Eremiten.

Et falsk, ugrundet Rygte
Har løiet hende [illegible]. Hun er her,
Hun som med disse sidste Væringer;
Og -- som hans Først-Trolovede, hun følger
Til Norge ham som Viv.

Maria.

Elisabeth

ırderike —

Eremiten.

Er i Haralds Borg,

ɔgter aarle, inden Dagen gryer,

ƙongen, for at undgaae Synderindens,

rumme Zoes Efterstræbelser.

Maria

(vrider fortvivlet sine Hænder).

ȷ — o Gud — hvor flygter da Maria —

arald — Verden — Glæden — og sig selv?

(Hun kaster sig for hans Fødder og omfavner hans Knæ.)

Eremiten

(løfter hende faderligt op).

ȷe Skabning! i din Frelsers Favn.

Maria.

, ærværdige Fader! Klosteret

ille mig, med sine høie Mure,

læden og fra Haabet.

(Smerteligt.)

Men hvor bygges

ıur saa høi, at ei Erindringen

ɔerstige den?

Eremiten

(med høi forunderlig Begeistring).

O, lad den stige

ıe Englevinger! Ogsaa jeg,

som en sølverhaaret Gubbe,

angt Besøg af den i Aftenstunden;

saa jeg har i min raske Ungdom

Verdens Fryd Godnat, da Lykken svigted,

ıdet Trøst i Eensomhedens Kirke,

or Naturens Altar, hos min Gud.

vil Du følge mig i Ørken,

re mig en Datter? Vil Du trykke

Mit matte Øie til engang, og arve
Min Bibel og min Hytte?

Maria (kysser hans Haand).

Ja — jeg vil!

Eremiten.

Saa kom mit Barn, og følg din gamle Fader!
Og lad os flye fra denne falske Verden,
Hvor tusind mørke Sørgeskyer fordunkle
Den lille Glædestraale, naar den dæmrer.
Hos Gud er Trøst!

Maria
(strækker sine Hænder mod Himlen).

O, kom da, kiære Død!
Og bring mig fra min Harald til min Gud.

Fierde Handling.

Et Fangetaarn.

Harald

(gaaer i Lænker grublende frem og tilbage, pludselig standser han og siger):

Min Fader Sigurd Syr af Hringerike
Nedstammer fra Kong Harald Haarfager
I lige Linie. Kong Haralds Moder
Var Ragnhild; hendes Fader Sigurd Hiort;
Hans Moder Aslaug; hendes Fader kaldte
Man Sigurd Orm i Øie; han var Søn
'f Regnar Lodbrok. — Altsaa stammer jeg
a ned fra Dig, ulykkelige Regnar!
g deler snart din smertefulde Død.
)i Ella kasted Dig i Ormetaarnet;
ig-styrted disse græsse Nidinger
rædselsfulde Kielderhvælving, skilt
a hver en Hiælp og fra hver trofast Ven.
om Du — som Du, kan jeg nu raabe, Regnar:
)a, vidste Grisene, hvad Galten leed,
e vilde grynte græsseligt, og snart
rløse ham af Pinen." — Biørn, din Søn,
aa fast omklemte Spydet, da han hørte
in Død, at Fingermærket sad i Stagen.
vitserk saa vældigt fatted Skaktavlbrikken,
lt Blodet sprang ham af hans Neglerødder.
)a Sigurd Orm i Øie, som just skrabed
Sig Neglen med en Kniv, fik Budskab om

Dit Fald, da trykked, uden Følelse,
Saa dybt han Kniven giennem Negl og Kiød,
At den stod fast i Benet. — Ivar taug,
Og skifted Farve, rød og hvid og blaa,
Men blev den gyseligste Hævner. — Saadan —
Jeg veed det vist — I tappre Gutter alle,
Som fulgte Harald kiækt paa sine Tog,
I vilde fnyse; — Haldor Snorrosøn,
Hvem Intet rører, vilde tie kun
Og hævne græsseligst.
Men hævne kan
Mig intet Menneske; slet ingen veed,
At jeg er her. — Farvel da, stakkels Liv!
Med dine praleriske Tiggerpialter,
Dit rustne Glimmer, dine Sæbebobler.
Glem Kronen, Harald! af hin røden Guld,
Og tænk paa Tornekronen!
(Knæler og beder.)
Gode Christ!
Mig vederqvæg i Døden! Styrk en Helt,
Som kæmped Dig til Ære. — Jeg besøgte
Jorsal, din Stad, hvor Du har lært og lidt;
Jeg baded mig i Jordan, hvor Du døbtes;
Dit Tempel reiser sig igien paa Zion,
Og Harald var den første christne Drot,
Som Muren bød at reises af sit Gruus.
— Send mig en Engel, gode Christ! til Trøst.
Og vil Du styrke dette Heltehierte,
Der førstegang i Livet føler sig
Modløs og mat, — saa lad din Trøstesengel
Nu ligne min Maria!
(Staaer op.)
Jeg er træt
Af Dagens Værk, af Nattens Rædselsfærd,
Og maa, som andet Støv, betale Søvnen
Min Giæld. — Skee da Guds Villie! Siælen lægger

Sig roligt, i den mørke Farens Stund,
Til Hvilen under Korset, som et Noer
Ved Moderbrystet. Han, deroppe, ragder
Vor Skiæbne; Aanden er udødelig,
Og hvor kan en Udødelig fortvivle?
(Han gaaer hen til sit Leie.)

Marias Værelse.

Maria (synger ved Harpen).

En Rose stander i Himlens Lund,
Den blomstrer Aften og Morgen;
De Lilier paa Nattens mørke Grund,
Af Hiertet fierne de Sorgen;
De siunge: Trøst Dig, o svage Mø!
For født at leve, Du kun skal døe.
Da Smertens Torn vil ei saare.

Saa kom kun, Olding! og før mig bort,
Jeg Ungdommens Kredse forlader;
En Beiler eied mit Hierte kort,
Lad længe mig kalde Dig Fader!
Og naar jeg trykker dit Øie til,
Min hellige Navne mig vogte vil,
Og mig til sin Datter udkaare.

Farvel, min Harald, min elskte Helt!
Her seer Du ei atter din Pige;
Men Sorgens Timer forsvinde snelt,
Og evigt er Glædernes Rige.
Som Engel hisset Du hos din Gud
Omfavner Maria, med samt din Brud.
Der lønnes Kiærligheds Taare!
(Staaer op og sætter Harpen hen.)

Jeg i Naturens Skiød vil dyrke Gud
Og tænke paa min Harald. Evige Fader!

Du regner ei Maria det til Synd,
Om tidt hun mindes end sin kiære Helt,
Om mangt et Suk, som offres Dig i Veemod,
Ei stiger til det Himmelblaa; men tager
En nordlig Retning, ad det sorte Hav. —
Men at han ikke bragte mig sit sidste
Farvel, det var ei smukt. Du frygted Harald,
For at bedrøve mig, og aned ei,
At denne Smerte havde været Glæde. —
Jeg tager Intet med mig i min Ørk;
Kun denne Primelkrands, som Harald gav
Tilbage. For dit Fremtidsliv, Maria!
Nu blomstrer ingen Vaar og Rose meer.
Nei, ingensinde plukker meer jeg Blomster;
Og stod de selv i tusindtal og vinkte
Mig ved min Fod, jeg plukte dem ei meer.
De visned jo dog snart om føie Tid,
Som disse Primler; men min Haralds Haand
Har ei berørt og rakt mig dem tilbage.
— Der kommer Gubben, for at hente mig.
Fat Mod, min Siæl!

Eremiten træder ind.

Min Datter, est Du færdig?

Maria.

Ja, Fader! jeg staaer rede til at følge.

Eremiten.

Tomhændet?

Maria.

Nei — jeg har min Primelkrands.

Eremiten.

Den, vene Sværmerske! vil ei beskytte
Dit Legem imod Nattekulden.

Maria.

Lad
Da Nattekulden dræbe mig.

Eremiten.

Nei, nei,
Du med maa tage de fornødne Klæder.

Maria.

Min Pige følger mig, hun sørger for mig.

Eremiten.

Gjør det Dig ondt at skilles fra din Pragt?

Maria.

Jeg skilles nødig fra min kiære Harpe.

Eremiten.

Skiøndt den er stor, vil jeg dog bære den.
Jeg læsser siden den paa min Kameel.
Jeg spiller ogsaa Harpe; men min gamle —
Den brast, den er forbærvet. Lad os tage
Din med, min Datter!

Maria.

Du est altfor god
Mod en Ulykkelig.

Doris styrter forfærdet ind.

Maria.

Hvad er der, Doris?
Du skiælver og Du er saa blēg som Døden.

Doris.

Jeg bringer Dig en rædsom Tidende.
Ved Harald — Norges Drot — Varanger-Fyrsten!

Maria.

For Himlens Skyld, tal Doris!

Doris.

Damon er
Min Fæstemand, det veed Du, min Fyrstinde!
Han er mig tro — og Dig, — han elsker Harald;
Det vidste Nidingen Georgios
Kun slet. Den hellige Jomfru vilde redde
Vor Helt, og har betient sig af min Brudgom
Som gavnligt Redskab. Thi Georgios,

Palmen jeg siger et evigt Farvel og den dunkle Cypresse,
Laurbærbladet i Dug glindser med Taaren: Farvel.
Hvælvede Hal, med Støtter fra Phidias Tid, fra Perikles
Old! Praxiteles Kunst qvæger ei længer mit Blik.
Heller ei, Theokrit, din sødidylliske Fløite
Fra Viinrankernes Ly lokker til Bækken mig meer.
Giennem utallige Graners Ørk gaaer Veien til Trondhiem;
Der, ved det skummende Hav, stander paa Klippen mit Maal.
Der skal jeg boe, hvor i Vadmel klædt de trodsige Bønder
Møde paa Thinget med Gny, træffes i Dalen til Strid.
Ulven sniger sig lumsk forbi den eenlige Sæter,
Biørnen i kulsort Pels boltres i hvideste Snee.
Dagen skifter ei lige med Nat, sin rolige Søster,
Varm af hellenisk Sol, kiølt af propontiske Flod;
Lyset om Sommeren Skyggen betvinger, om Vinteren Mørket,
Nordblusflammende koldt, dræber den qvægende Dag.
Ak, men hvad siger det alt, om jeg forlader Olympen?
Cypria følger mig dog did, jeg ledsager Achil.
Let er da Savnet mit Hierte, skiøndt alle de sydlige Glæder
Vende mig Ryggen, naar Du følger mig kun, og din Søn,
Aphrodite, Gudinde! Og Du, Herakles, og Ares!
Tapperhed, vegen fra Syd, har kun i Norden sit Hiem.
Ogsaa den hellige Christ, som her vanhelliges, følger;
Fromt mig til Nidaros kalder den sølverne Glab,
Klokken, som Olaf støbte, den ringer de Christne til Messe;
Himmelske Fader! dit Ord smelter Barbarernes Bryst.
Nu da, velan, i den Helliges Navn, jeg kommer, min Harald!
Paradiset har kun hiemme, hvor Kiærligheden boer.
Gierne tilbringer jeg Fremtids Liv i Hallen af Bielker,
Grækerinden skal mild sidde ved larmende Fos;
Lære de nordiske Piger at virke Væven i Silke,
Synge dem mangt et Qvad, vise dem Indiens Kunst;
Mildne sin Haralds krigerske Siæl med venlige Kiærtegn,
Herlige Fader Homer! atter oplever din Old.

Den gamle Eremit træder ind.

Eremiten.

Mit vakkre Barn! tilgiv, at jeg saa huusvant
Indtræder i dit Kammer og saa silde;
Jeg kunde dog ei gaae til Hvile, før
Jeg var forsonet med Dig. Mine Ord,
Hvormed jeg bød Dig skilles fra Kong Harald
I Aften, vare strenge. Jeg vil nødig
Du skulde troe, jeg var en vranten Gubbe,
Som intet Hierte har i Barmen, for
En ung og dydig Qvindes Yndighed.
Jeg selv har Qvinder kiendt, har været ung,
Har elsket og var elsket. Men, Maria!
Jeg er din Ven og Haralds Ven; tilgiv!
Jeg handled her som Ven.

Maria.

Min fromme Fader!
Du, som i Livet alt tilbedes fast
Af Folket som en Helgen, Du har Magten
At skade mig; men misbrug ei din Magt!
Dit gamle Hierte nærer kun sin sidste
Halvslukte Gløb ved Salighedens Flamme;
Men Gud forlanger ei, at Støvet blot
Skal elske ham og Himlen; han har sat
Paa Jorden os og tændt i vore Hierter,
Ved Siden af en himmelsk Ild, en jordisk
Uskyldig Kiærlighed.

Eremiten.

Du est uskyldig,
Uskyldig er din Kiærlighed, Maria!
Men — stakkels Mø — Du maa bekæmpe den.

Maria.

Jeg Harald gav min Tro, mit Hiertes Ømhed,
Og ei al Verdens List og Underfund
Og ingen Fordom af en skummel Tid
Adskiller os.

Eremiten.

Det skyldes, mener Du,
Din Troskab.

Maria.

Ja, det skylder jeg min Troskab!

Eremiten.

Men hvis nu Troskab kæmped imod Troskab,
Og hvis et ældre Løvte bandt din Beiler?

Maria.

Hvo tør beskylde Haralds Ærlighed?

Eremiten.

Den — arme Pige — skiller ham fra Dig.

Maria.

O, piin ei meer mit angstbespændte Bryst!

Eremiten.

Hvor gierne vilde jeg berede først
En Balsom for det Saar, Dig Skiæbnen sender.

Maria.

Dræb mig med Skiæbnens Dolk, ifald Du bringer
Mig Døden vis; men lad mig ikke tømme
Det vamle Giftens Bæger draabeviis.

Eremiten.

Du veed, at Harald, før han kiendte Dig,
Trolovet var med liden Elisif.

Maria.

Men hende dækker Gravens sorte Nat.

Eremiten.

Nei, Solen skinner end paa hendes Rose.

Maria (forfærdet).

Er hun ei død?

Eremiten.

Et falskt, ugrundet Rygte
Har løiet hende skindød. Hun er her,
Hun kom med disse sidste Væringer;
Og — som hans Først-Trolovede, hun følger
Til Norge ham som Viv.

Maria.

Elisabeth

)arderike —

Eremiten.

Er i Haralds Borg,

'ygter aarle, inden Dagen gryer,

Kongen, for at undgaae Synderindens,

)rumme Zoes Efterstræbelser.

Maria

(vrider fortvivlet sine Hænder).

) — o Gud — hvor flygter da Maria —

arald — Verden — Glæden — og sig selv?

(Hun kaster sig for hans Fødder og omfavner hans Knæ.)

Eremiten

(løfter hende faderligt op).

)e Skabning! i din Frelsers Favn.

Maria.

, ærværdige Fader! Klosteret

tille mig, med sine høie Mure,

læden og fra Haabet.

(Smertelig.)

Men hvor bygges

uur saa høi, at ei Erindringen

verstige den?

Eremiten

(med høi forunderlig Begeistring).

O, lad den stige

ne Englevinger! Ogsaa jeg,

! som en sølverhaaret Gubbe,

angt Besøg af den i Aftenstunden;

)saa jeg har i min raske Ungdom

Verdens Fryd Godnat, da Lykken svigted,

ndet Trøst i Eensomhedens Kirke,

for Naturens Altar, hos min Gud.

! vil Du følge mig i Ørken,

re mig en Datter? Vil Du trykke

Mit matte Øie til engang, og arve
Min Bibel og min Hytte?

Maria (kysser hans Haand).

Ja — jeg vil!

Eremiten.

Saa kom mit Barn, og følg din gamle Fader!
Og lad os flye fra denne falske Verden,
Hvor tusind mørke Sørgeskyer fordunkle
Den lille Glædestraale, naar den dæmrer.
Hos Gud er Trøst!

Maria
(strækker sine Hænder mod Himlen).

O, kom da, kiære Død!
Og bring mig fra min Harald til min Gud.

Fierde Handling.

Et Fangetaarn.

Harald

(gaaer i Lænker grublende frem og tilbage, pludselig standser han og siger):

Min Fader Sigurd Syr af Hringerike
edstammer fra Kong Harald Haarfager
lige Linie. Kong Haralds Moder
ar Ragnhild; hendes Fader Sigurd Hiort;
ns Moder Aslaug; hendes Fader kaldte
an Sigurd Orm i Øie; han var Søn
Regnar Lodbrok. — Altsaa stammer jeg
ned fra Dig, ulykkelige Regnar!
deler snart din smertefulde Død.
i Ella kasted Dig i Ormetaarnet;
g styrted disse græsse Nidinger
ædselsfulde Kielderhvælving, stilt
hver en Hiælp og fra hver trofast Ven.
m Du — som Du, kan jeg nu raabe, Regnar:
a, vidste Grisene, hvad Galten leed,
vilde grynte græsseligt, og snart
løse ham af Pinen." — Biørn, din Søn,
a fast omklemte Spydet, da han hørte
n Død, at Fingermærket sad i Stagen.
itserk saa vældigt fatted Skaktavlbrikken,
Blodet sprang ham af hans Neglerødder.
a Sigurd Orm i Øie, som just skraded
ig Neglen med en Kniv, fik Budskab om

Dit Fald, da trykked, uden Følelse,
Saa dybt han Kniven giennem Negl og Kiød,
At den stod fast i Benet. — Ivar taug,
Og skifted Farve, rød og hvid og blaa,
Men blev den gyseligste Hævner. — Saadan —
Jeg veed det vist — I tappre Gutter alle,
Som fulgte Harald kiækt paa sine Tog,
I vilde fnyse; — Haldor Snorrosøn,
Hvem Intet rører, vilde tie kun
Og hævne græsseligst.
Men hævne kan
Mig intet Menneske; slet ingen veed,
At jeg er her. — Farvel da, staffels Liv!
Med dine praleriske Tiggerpialter,
Dit rustne Glimmer, dine Sæbebobler.
Glem Kronen, Harald! af hin røden Guld,
Og tænk paa Tornekronen!

(Knæler og beder.)

Gode Christ!
Mig vederqvæg i Døden! Styrk en Helt,
Som kæmped Dig til Ære. — Jeg besøgte
Jorsal, din Stad, hvor Du har lært og lidt;
Jeg badede mig i Jordan, hvor Du døbtes;
Dit Tempel reiser sig igien paa Zion,
Og Harald var den første christne Drot,
Som Muren bød at reises af sit Gruus.
— Send mig en Engel, gode Christ! til Trøst.
Og vil Du styrke dette Heltehierte,
Der førstegang i Livet føler sig
Modløs og mat, — saa lad din Trøstesengel
Nu ligne min Maria!

(Staaer op.)

Jeg er træt
Af Dagens Værk, af Nattens Rædselsfærd,
Og maa, som andet Støv, betale Søvnen
Min Giæld. — Skee da Guds Villie! Siælen lægger

Sig roligt, i den mørke Farens Stund,
Til Hvilen under Korset, som et Noer
Ved Moderbrystet. Han, deroppe, ragder
Vor Skiæbne; Aanden er udødelig,
Og hvor kan en Udødelig fortvivle?
(Han gaaer hen til sit Leie.)

Marias Værelse.

Maria (synger ved Harpen).

En Rose stander i Himlens Lund,
Den blomstrer Aften og Morgen;
De Lilier paa Nattens mørke Grund,
Af Hiertet fierne de Sorgen;
De siunge: Trøst Dig, o svage Mø!
For født at leve, Du kun skal døe.
Da Smertens Torn vil ei saare.

Saa kom kun, Olding! og før mig bort,
Jeg Ungdommens Kredse forlader;
En Beiler eied mit Hierte kort,
Lad længe mig kalde Dig Fader!
Og naar jeg trykker dit Øie til,
Min hellige Navne mig vogte vil,
Og mig til sin Datter udkaare.

Farvel, min Harald, min elskte Helt!
Her seer Du ei atter din Pige;
Men Sorgens Timer forsvinde snelt,
Og evigt er Glædernes Rige.
Som Engel hisset Du hos din Gud
Omfavner Maria, med samt din Brud.
Der lønnes Kiærligheds Taare!

(Staaer op og sætter Harpen hen.)

Jeg i Naturens Skiød vil dyrke Gud
Og tænke paa min Harald. Evige Fader!

Du regner ei Maria det til Synd,
Om tidt hun mindes end sin kiære Helt,
Om mangt et Suk, som offres Dig i Veemod,
Ei stiger til det Himmelblaa; men tager
En nordlig Retning, ad det sorte Hav. —
Men at han ikke bragte mig sit sidste
Farvel, det var ei smukt. Du frygted Harald,
For at bedrøve mig, og aned ei,
At denne Smerte havde været Glæde. —
Jeg tager Intet med mig i min Ørk;
Kun denne Primelkrands, som Harald gav
Tilbage. For dit Fremtidsliv, Maria!
Nu blomstrer ingen Vaar og Rose meer.
Nei, ingensinde plukker meer jeg Blomster;
Og stod de selv i tusindtal og vinkte
Mig ved min Fod, jeg plukte dem ei meer.
De visned jo dog snart om føie Tid,
Som disse Primler; men min Haralds Haand
Har ei berørt og rakt mig dem tilbage.
— Der kommer Gubben, for at hente mig.
Fat Mod, min Siæl!

Eremiten træder ind.

Min Datter, est Du færdig?

Maria.

Ja, Fader! jeg staaer rede til at følge.

Eremiten.

Tomhændet?

Maria.

Nei — jeg har min Primelkrands.

Eremiten.

Den, vene Sværmerske! vil ei beskytte
Dit Legem imod Nattekulden.

Maria.

Lad
Da Nattekulden dræbe mig.

Eremiten.

Nei, nei,
Du med maa tage de fornødne Klæder.

Maria.

Min Pige følger mig, hun sørger for mig.

Eremiten.

Giør det Dig ondt at skilles fra din Pragt?

Maria.

Jeg skilles nødig fra min kiære Harpe.

Eremiten.

Skiøndt den er stor, vil jeg dog bære den.
Jeg læsser siden den paa min Kameel.
Jeg spiller ogsaa Harpe; men min gamle —
Den brast, den er fordærvet. Lad os tage
Din med, min Datter!

Maria.

Du est altfor god
Mod en Ulykkelig.

Doris styrter forfærdet ind.

Maria.

Hvad er der, Doris?
Du skiælver og Du er saa bleg som Døden.

Doris.

Jeg bringer Dig en rædsom Tidende.
Ned Harald — Norges Drot — Varanger-Fyrsten!

Maria.

For Himlens Skyld, tal Doris!

Doris.

Damon er
Min Fæstemand, det veed Du, min Fyrstinde!
Han er mig tro — og Dig, — han elsker Harald;
Det vidste Nidingen Georgios
Kun slet. Den hellige Jomfru vilde redde
Vor Helt, og har betient sig af min Brudgom
Som gavnligt Redskab. Thi Georgios,

I Haab om Damons Hiælp — han ligner Harald —
Paa denne Lighed byggte Nidingen —
Han har hidlokket Drotten, sluttet ham
I Skrin, og bragt ham til et rædsomt Taarn.
Men Damon maatte klæde sig som Harald,
For at bedrage Vagterne paa Slottet.
Nu lyve de ham død og druknet.

Maria (forfærdet).

Himmel!
Kan Ondskab gaae saavidt?

Doris.

Og lade ham
Hentæres i det græsseligste Fængsel!

Eremiten
(pludseligt med et vildt Udbrud af krigersk Hidsighed).

Ved St. Ansgar! nei, det skal aldrig skee.
End har jeg Marv i mine gamle Knokler,
Og Ilden i mit Blod er ikke slukt.
Hvordan? Haarfagers Æt vil man behandle
Som Stimænd? Og jeg skulde rolig staae
Og see min Slægt — Ja, yndige Maria!
Han er min Æt — langt ude, det forstaaer sig;
Thi ogsaa jeg engang har boet i Nord.
Nei, raske Harald! Du skal ei forsmægte.
Jeg kiender Ansigtstrækket: Athelsteins
Og Olafs Hoved bær han paa sin Skulder.
I firti Aar fast lod jeg Sværdet hvile,
Men skiøndt det rusted, rusted ei mit Mod.
Som Biørnen, der om Vinteren i Snee
Paa Labben suger, bliver rask og rørig
Til Eventyr, naar kolden Iistap smelter,
Saa vaagner al min Kraft ved dette Budskab.
Jeg svinger Spiudet i min runkne Haand —
— See! den er stor og seig og stærk endnu!
Vi skal bestorme det fordømte Taarn,
Og frelse Harald Haarderaade.

Maria (forundret).

Gubbe!

Du skrækker mig med denne Heftighed.
Mig tykkes pludselig jeg seer en Palme,
Der strakte sine Grene fromt mod Himlen,
Forvandles til en Løve, som vil bryde
Det stærke Jern. Dit Øie gnistrer rødt,
Og som en Manke ryster Du dit Sølvskiæg.
Nei, Fader! tving din Harm, og lad os tænke
Paa Haralds Redning ad en rolig Vei.
Ei sandt? Du est bekiendt i Hovedstaden,
Som en mærkværdig hellig Herrens Mand
Fra Syrien, for hvem selv Keiseren
Ydmyger sig?

Eremiten.

Det er jeg.

Maria.

Nu, saa gak
Til Haralds Buur! Siig Fangevogteren,
At Himmelen har aabenbaret Dig
Kong Haralds Fængsling, og at Du est kommen
Som Munk, at forberede ham til Døden.
En Chordreng kan Du gierne tage med,
Som bærer Bogen, svinger Røgekarret.
O, Fader! lad mig være denne Dreng,
Indhyllet i en Kappe med en Hætte.
Naar jeg da staaer i Taarnet, drager Harald
Min Kappe paa, gaaer snelt med Dig derfra.
Saa kan I bringe Væringer, og hente
Maria.

Eremiten.

Hvad Maria? Skulde Du —

Maria.

O, nægt mig ikke denne sidste Glæde!
Jeg tager Affked med den kiære Harald;
Er ei en saadan Fare mere værd,

End Sikkerhed i mange Længselsaar?
O Gud, min Elskte! jeg kan redde Dig?
Den svage Sværmerske, der alt nedsank
Som vissen Blomst mod Jorden, folder ud,
For Dødens Stemme kalder, Modets Vinge;
Hun flyver som en Ørn, og redder Harald.
Hvad taber Verden, om den taber mig?
Snart Sorg og Kummer svække vil min Sundhed,
Og visse Rosenfarven af min Kind.
Et stort, et herligt Rige venter ham,
En Old giør Regning paa hans Heltedaad.
Saa lad Maria være da den Alf,
Som redder hendes Ven, før hun forsvinder.

Eremiten.

O, skiønne Siæl! Du havde vel fortient
At vorde lykkelig.

Maria.

Er Lykken da
Det Bedste vel i Livet for en Siæl?
Gud skabte denne Aand til Kiærlighed;
Saa lad den elske saligt og forsvinde!

Eremiten.

Velan, saa kom, Du skiønne Sværmerske!
Vær kiæk, og vær din Haralds Redningsengel!

(De gaae.)

Haralds Fængsel.

Han ligger sovende paa Leibænken.

Georgios
(sniger sig ind og hen til ham).

Han sover. Er det mueligt? Sove roligt
I slig en Tilstand? I det Øieblik
Et Lyn har truffet ham, som ødelægger
Hans Liv med rædselfulde Tordenbrag?

Mens Døden hænger i et Haar ham over
Hans Isse? Ha, men det er Svaghed — Lamhed! —
Henstyrtet ligger han i slappe Dødsblund,
Som Offerdyret, før det har forblødt sig.
Op, Harald! — Han maa vækkes! — Jeg vil nyde
Min bedste Hævn i hans Ydmygelse.
For førstegang jeg føler Overmagten,
I det jeg staaer for ham. Nu skal den Stolte
Betale mig den Haan, han viste mig.
Nu skal Du betle Livet af min Haand.
Vaagn, Harald! Harald! Straffen venter Dig.

(Harald vaagner, springer op og seer sig om. Da han opdager Georgios, sætter han sig rolig paa en Bænk i Forgrunden, med Armene overkors, og venter med et stolt Blik paa hvad han vil sige ham.)

Georgios.

Nu er din Time kommen, Haarderaade!
Udspillet er din stolte Rolle. Tæppet
Er faldet mellem Dig og Verdens Lyst.
Kun Døden venter Dig.

(Harald tier.)

Georgios.

Du haaber vel,
At dine Væringer skal frelse Dig?
Det er der sørget for; thi Ingen veed,
At Du est her. De troe Dig død og druknet
I Bosporos.

(Harald tier.)

Georgios.

Dit stolte, frække Væsen,
Der trued, som en skumfuld Flod fra Bierget,
At overskylle Grækenland, er tæmt.
Nu er der sat et Bolværk for din Trods.
Despoten, som erfaret har din Ondskab,
Din Stoltheds Overmod, din Troløshed,
At hidse dine Landsmænd til et Oprør,
Mens jeg formaned dem til Lydighed
Mod Keiseren, har endelig bekæmpet

End Sikkerhed i mange Længselsaar?
O Gud, min Elskte! jeg kan redde Dig?
Den svage Sværmerske, der alt nedsank
Som vissen Blomst mod Jorden, folder ud,
Før Dødens Stemme kalder, Modets Vinge;
Hun flyver som en Ørn, og redder Harald.
Hvad taber Verden, om den taber mig?
Snart Sorg og Kummer svække vil min Sundhed,
Og visse Rosenfarven af min Kind.
Et stort, et herligt Rige venter ham,
En Old giør Regning paa hans Heltedaad.
Saa lad Maria være da den Alf,
Som redder hendes Ven, før hun forsvinder.

Eremiten.

O, skiønne Siæl! Du havde vel fortient
At vorde lykkelig.

Maria.

Er Lykken da
Det Bedste vel i Livet for en Siæl?
Gud skabte denne Aand til Kiærlighed;
Saa lad den elske saligt og forsvinde!

Eremiten.

Velan, saa kom, Du skiønne Sværmerske!
Vær kiæk, og vær din Haralds Redningsengel!

(De gaae.)

Haralds Fængsel.

Han ligger sovende paa Løibænken.

Georgios
(sniger sig ind og hen til ham).

Han sover. Er det muligt? Sove roligt
I slig en Tilstand? I det Øieblik
Et Lyn har truffet ham, som ødelægger
Hans Liv med rædselfulde Tordenbrag?

Mens Døden hænger i et Haar ham over
Hans Isse? Ha, men det er Svaghed — Lamhed! —
Henstyrtet ligger han i slappe Dødsblund,
Som Offerdyret, før det har forblødt sig.
Op, Harald! — Han maa vækkes! — Jeg vil nyde
Min bedste Hævn i hans Ydmygelse.
For førstegang jeg føler Overmagten,
I det jeg staaer for ham. Nu skal den Stolte
Betale mig den Haan, han viste mig.
Nu skal Du betle Livet af min Haand.
Vaagn, Harald! Harald! Straffen venter Dig.

(Harald vaagner, springer op og seer sig om. Da han opdager Georgios, sætter han sig rolig paa en Bænk i Forgrunden, med Armene overkors, og venter med et stolt Blik paa hvad han vil sige ham.)

Georgios.

Nu er din Time kommen, Haarderaade!
Udspillet er din stolte Rolle. Tæppet
Er faldet mellem Dig og Verdens Lyst.
Kun Døden venter Dig.

(Harald tier.)

Georgios.

Du haaber vel,
At dine Væringer skal frelse Dig?
Det er der sørget for; thi Ingen veed,
At Du est her. De troe Dig død og druknet
I Bosporos.

(Harald tier.)

Georgios.

Dit stolte, frække Væsen,
Der trued, som en skumfuld Flod fra Bierget,
At overskylle Grækenland, er tæmt.
Nu er der sat et Bolværk for din Trods.
Despoten, som erfaret har din Ondskab,
Din Stoltheds Overmod, din Troløshed,
At hidse dine Landsmænd til et Oprør,
Mens jeg formaned dem til Lydighed
Mod Keiseren, har endelig bekæmpet

En faderlig Langmodighed. Han finder
Nødvendigt — skiøndt det græmmer ham — at straffe
En glimrende, men frygtelig Forbryder,
Og sender mig — at melde Dig din Død.

(Harald tier.)

Georgios.

Jeg mærker, Skrækken lammet har din Tunge.
Du gyser, Harald! for din Overmand;
Kan ikke staae for Angst, og bliver derfor
Mat siddende paa Bænken; skiøndt det sømte
Sig bedre Dig, at styrte ned paa Knæ
Med Tryglen om Barmhiertighed.

(Harald tier.)

Georgios.

Du mener,
Den er umulig? Tro just ikke det!
Endskiøndt din frække Tunge sidstegang
Beskyldte mig for alle Feil og Laster,
Er jeg dog ei saa grum, som Du formoder.
Fald ned paa Knæ! Beed mig om Naade, Harald!
Og i Betragtning af Staldbroderskabet
I Lykkens Dage, jeg det saadan mager
At Livet skiænkes Dig, og at Du slipper
Med Øinenes Forliis og evigt Fængsel,
Hvori forresten Intet mangler Dig.

(Harald tier.)

Georgios (opbragt).

Tal til mig! Eller, ved min Mandboms Ære,
Jeg render Dig min Daggert selv i Brystet.

(Harald tier.)

Georgios.

Elendige! Du kan ei tale! Skrækken,
Feigheden bundet har din lamme Tunge.

(Med Haan.)

Tal dog et lidet Ord! som viser mig,
At Du endnu est ikke dræbt af Rædsel.

Harald (med rolig Foragt).

Skurk!

Georgios.

Ha, Fordømte!

(Han trænger ind paa ham med Dolken. Harald springer op, vrister ham den af Haanden og truer ham med at anfalde ham.)

Vi, Elendige!
Jeg spare vil min Hævn; dit Liv er kostbart,
Det skal ei ødes af et Dieblifs
Forbittrelse. Nei, **Pinsler** vente Dig.
Beklag Dig saa, med hæse Jammerskrig,
At Du i Galenskab forspildte Naaden!

(Gaaer.)

Harald (seer smilende efter ham).

Saaledes havde jeg dog end den Trøst,
At ængste Nidingen for sidstegang,
Og at forskaffe mig en herlig Daggert,
Hvis staalblaa Blink mig siger muntert: Harald,
Fat Mod! jeg bringer ved et dristigt Stød
Dig over alle Dødens Pinebænke,
Til Paradisets Port. — Nu kan jeg sove
En Timestid aldeles uforstyrret.
Han gaaer at hente sine blege Bødler?
Det lad ham! — Kiære Drøm! Ulykkens Ven!
Som ryster Blomster af dit Fyldehorn
I mørkest Krog, i koldest Vinternat;
Som bringer Betleren paa Kongethronen,
Usalig Elskov i sin Glædes Favn:
Kryb ogsaa mig engang endnu, før Døden
Din Broder og din Ven afløser Dig.
Viis mig det Kiære, som jeg maa forlade,
Det Salige, hvortil mit Hierte stunder!

(En skion sagte Musik udtrykker den sig nærmende Slummer, Haralds Følelser og hans Drøm. Et Blindvindue i Fængselsmuren aabner sig over hans Leibænk, og i en lys Baggrund, omkrandset af Roser og Lilier, staaer en Helteskikkelse, med Hielm, guult Haar, Skiæg, og Øren paa sin Skulder. Synet bøier sig over ham. Han strækker i Søvne sine Arme op derimod igien, og siger med dæmpet Røst:)

Jeg kiender Dig! thi Du est hellig Olaf.

Drømmebilledet.

Du siger den, jeg er.

Harald.

Du kommer for

At trøste mig i Døden?

Drømmebilledet.

Nei, min Broder!

Harald.

Saa skal din Broder myrdes, uden Trøst?

Drømmebilledet.

Nei, han skal frelses! leve sundt og længe,
Til Lyst for sig, til Held for gamle Norge.

Harald.

Og hvad skal redde Harald?

Drømmebilledet.

Kiærlighed.

Harald (sukker).

Olaf!

Drømmebilledet.

Ja, Broder! Kiærlighed og Olaf.

(Forsvinder.)

(Harald sover igien. Musiken, som har ledsaget Samtalen, tier.)

Eremiten og **Maria** træde ind. Hun er hyllet i en Kappe, og en Bønnebog og et Rogelsekar.

Eremiten.

Her ligger han og slumrer paa sit Leie.
Uroligt!

Maria (seer sig om).

Himmel, hvilken Rædselsvraa!
De plumptudhugne Søiler staae som Jetter
Med tykke Hoveder, med lumske Miner,
Som Bødler, følesløse ved hans Qval.
De rustne Lænker hænge rundt omkring
I Murens Væg; og een er sluttet til
Den Kiækkes Fod. Som lænkebundet Dyr
Har man ham fanget i den mørke Hule.

Eremiten.

Jeg løser Lænken.

(Han lukker Laasen op med en Nøgle.)

Maria.

Havde jeg da Ret ei?
Den bistre Fangefoged seer i Dig
En Helgen, fromme Fader! Hvad Du vil,
Det finder han sig i.

Eremiten.

Jo, gode Datter!
Fuldkommen Ret! Naturen har foreent
Din Deilighed med Blidhed og Forstand.

Harald (i Søvne).

Olaf!

Eremiten.

Han kalder!

Harald.

Konning Olaf!

Eremiten (forundret).

Harald!

Harald.

St. Olaf!

Eremiten (roligere).

Tys! Han kalder hellig Olaf!

Harald (springer op).

Olaf, hvor est Du? Redder Du din Slægt,
Som Du har lovet?

Eremiten
(tager ham ved Haanden).

Olaf redder Dig.

Harald (vaagen).

Ha — hvo est Du?

Eremiten.

Din Ven, forladte Helt!

Harald.

Nu kender jeg Dig — Fader Eremit!

Eremiten.

Spild Tiden ei, den er os alle kostbar.
Jeg sneg i Taarnet mig som Skriftefader,
Min Chordreng fulgte mig, den vakkre Gut.
Kom, svøb Dig i hans Kappe! Følg mig, Harald!
Han bliver her tilbage. Midlertid
Du henter Væringer og frelser Drengen.

Harald.

Du, gode Barn! Tør Du vel vove Livet,
For Harald Haarderaade?

Maria.

Ædle Drot!
Jeg vover kun en Ting af ringe Værd.
Men vil Du gierne tage mod min Hiælp?

Harald.

Jeg var ei Kiød, ei skabt af Jord og Støv,
Hvis Lysten til at leve, til at frelses
Fra skiændig Pinselsdød, ei var i mig.
Jeg tager mod dit Tilbud; henter Mænd
Og bringer Dig med Magt igien af Taarnet.

Maria.

Lov mig, at Du vil aldrig glemme mig!

Harald.

Nei, aldrig glemmer jeg min Redningsmand.

Maria.

Og lov endnu engang mig, uden Vægring:
Du gaaer herfra, og lader mig tilbage.

Harald.

Jeg lover det.

Maria.

Sværg det, ved hellig Olaf!

Harald.

Jeg sværger ved St. Olaf!

Maria (afkaster Kappen).

Nu, velan!
Saa kom, min elskte Harald! Du est fri.

Harald.

O, alle Helgne! — Modige Maria!

Eremiten (affides).

Jeg vogter Døren. Denne sidste Stund
Tilhører ulykfalig Kiærlighed.

(Gaaer.)

Harald.

Du kommer for at redde mig, Maria?

Maria.

Og for at sige Dig Farvel, min Harald!

Harald.

Hvad har Du vovet?

Maria.

Intet! Den ei vover,
Som tilfredsstiller kun sit Hiertes Attraa.
Du vilde reise fra mig uden Affked —

Harald.

Trofaste, dyrebareste Veninde,
Var Skylden min? Og var jeg ikke fængslet?

Maria.

Nu — derfor kommer jeg at løse Dig.
Iil til din unge Brud, drag til dit Hiem!
Vær Drot — lykfalig Husbond — heldig Kriger!
Glem Grækenland og alle Sydens Drømme!

(Mørt.)

Men een Ting maa Du love mig!

Harald.

Og hvad?

Maria.

Din første Datter hedde maa Maria!

Harald.

Er der endnu en saadan Engel til
Paa denne taagefulde Jord? — Ja, ja!
Stort, herligt er det, naar Krigsluren kalder,
At see en Flok forvovne Ungersvende
Med skiønne Aasyn, rynketædle Bryn,

Thors Kraft i hvert et Lebemod, og Odins
Begierlighed, at mærke Panden med
Den hellige Geiersodd. Da vender Valhal
Med sine vilde Glæder stolt tilbage;
Og selv hver Christen, naar han er en Helt,
I det stormende Fostbrødrelag
Sig føler atter Hedning. — Men Maria,
Men i dit Ansigt smiler Frelseren,
Med alle sine stille, store Dyder.
Den Salighed, som ingen Skiald kan tolke,
Udtrykker mig dit Blik; og i dit Smil
Er Jordens Lyst, og Trøsten i din Taare.
O, følg mig kiæk til Norge! Vær mig der
En huld Veninde!

Maria.

Nei, min Harald, nei!
Vel er min Kiærlighed ulykkelig,
Men dog for god, for hellig, til at kiøles
Til blotte Venskab. Stor vil Smerten vorde,
Naar jeg berøves Dig, naar Tid og Rum
Adskiller os; men Tid og Rum adskiller
Ei nær saa smerteligt, som kolde Pligt,
Som daglig Tvang med sine lunkne Vaner.
Nei, bolde Harald! Maanen skinner dog
Ned fra sin Himmel mangen herlig Aften
Til Trondhiem og til Syrien. Hvo veed,
Om ei den lille Nattergal, som synger
For mig i Laurbærtræet denne Vaar,
Slaaer næste Sommer i dit Birketræ?
Uskyldig Kiærlighed har Englevinger,
I bittre Malurt mange søde Draaber;
Dem vil vi nyde. Jeg vil elske Dig,
Ei tvinge mig til Kuld i Haralds Nærhed;
Ei see din Elskte med sine Kiærtegn;
Det vilde vække qvalfuld Nidkiærhed
I Begges Bryst. Far evig vel, min Ven!

Harald.

Maria, nei! Jeg lader Dig ei her!

Maria.

Det har Du svoret mig ved hellig Olaf.

Harald.

Du har forlokket mig ved kiærlig Svig.

Maria.

O, kiære Helt, forsmaa ei denne Hiælp!
Maaskee Du troer, jeg og den gamle Mand
Først kunde gaae til Væringernes Hal;
De kunde ile hid og frelse Dig?
Men nei! Jeg kiender dem, det er umuligt.
De kan ei liste sig umærkeligt;
De kom med harmfuldt Gny, som flokkeviis;
Og alt var røbet og min Harald myrdet.

Harald.

O, min Maria! — Nei!

Maria.

Afslaaer Du mig
Min sidste Bøn? Ja saa er Alting tabt.

Harald.

Kan Kiærlighed forlede hellig Eenfold
Til slig Spidsfindighed og svagt Beviis?
Nei, ingen Dødelig, selv ei Maria
Fik Harald overtalt til at forlade
Sin Elskte feig. — Men en Udødelig
Har aabenbaret sig og lovet Redning;
Og knap var Drømmen endt, før Hiælpen kom.
Saa skee Guds Villie! Olaf vil bevare
Den Engel, som han sendte mig.

Maria.

Det vil han!

Harald.

Jeg iler som en Storm med mine Kæmper
Til Taarnet atter, for at frelse Dig.

Maria.

Farvel! — For sidstegang i dette Liv
Vi mødes ene sammen.

Harald.

O, Maria!
Du græder — søde Mø — min Haand Du trykker —
Giv mig det Kys, som Eremiten streng
Forbød os før.

Maria.

Ja — det tilhører Dig!
Den lille Synd vil Gud tilgive mig.

Femte Handling.

Væringernes Gildeshal.

Hellig Olafs Billed hænger i Baggrunden, i Legemsstørrelse, saaledes som han viste sig for Harald i Drømme. Lysekrone under Loftet, Bænke langs ad Væggene. Mariafanen og Korsfanen staae opstillede paa begge Sider af Helgenbilledet. Under en Sørgemusik komme Væringshøvdingerne, alle rigt klædte, i lyseblaae Vaabenkiortler, med Sølvløver paa Brystet, med blanke Staalhielme og med Guldkiæder om Halsen. De sætte sig bedrøvede paa Bænkene med nedsænkede Hoveder og foldede Hænder. Naar Alt er stille, taler

Ulf.

Hvi tie Luur og Krumhorn for mit Ord?
De blæse stærkt, med sørgelige Toner,
Langt bedre Sorgen, kraftigere Talsmænd
For vor Bedrøvelse, vor Nød, end Talen.
Vi mødte med vor Harald tusind Farer,
I Afrikaners Ørk, paa vilden Sø,
Sicilien; hvor Saraceners Øine
aft sprudled Ild, som Ætna, mod vort Pandser;
Og Modet trodsed, Styrken Seier vandt.
Nu har blot Hændelsen, et usselt Vanheld
Freden, midt i Miklagard — et Feiltrin
Paa Bielken ud til Snekken, — der kan hændes
Hver Høker, hver feig Tigger, hver en Qvinde,
Berøvet os vor Helt, vor kiære Drot.
holde Landsmænd! nysankomne, lang Tid
Haabet glade til et Aftengilde,

Der skulde bringe fra Propontos Kyst
Tilbage, snelt i Aanden, Jer til Sundet,
Til Isefiord, til Miøsen, Thems, Mælaren;
Hvor Fader, Moder, Søster, Brud, i Hytten
Med trofast Længsel mindes os, forladte; —
Ak, selv forladte nu vi, som en Hiord,
Der mistet har sin Hyrde, samles ængsteligt
Ved Aaen, hvor den stærke Leders Røst
Ei kalder Flokken meer. — Jeg kan ei tale;
Thi jeg har elsket ham, og skammer mig
Ei ved min Venskabstaare. Den er salt
Og bitter, men ei kold, som Havets Vove,
Der overskyller nu hans Kæmpeliig.

(Han træder tilbage, overvældet af sine Følelser.)

Haldor Snorrosøn kommer rolig.

Hør Ulf, har Du nu læst for Brødrene
Vor Gildeskraa? Har Du alt taget dem
I Eed, Forpligtelse?

Ulf.

Hvo kan i Aften
Vel foretage Sligt?

Haldor.

Hvorfor ei det?
Jeg haaber dog, at Ingen vil forsmaae
En Nadver, som jeg selv har været med
At tilberede paa det lækkreste?

Ulf.

Spiis Du, hvis Du har Lyst! Vi kan ei spise.

Haldor.

Hvorfor? Det er dog rette Spisetid.

Ulf.

Est Du da virkelig saa hierteløs,
At Haralds Død ei smerter Dig og røver
Dig Nydelysten?

Haldor.

Røver? — Haldor lader
røve. Hvorfor skulde Harald,
som Spøgelse, vel drille mig?
Livet altfor gode Venner
an skulde skade mig min Sundhed
eri, og svække mig min Madlyst.
rtære Nadveren, og drikke
mi med et roligt Sind! Nu er han
:al ogsaa hen. Det haster ei!

Ulf.

taler Du? Hans Ven?

Haldor.

Det var jeg;
ieg kunde frelse ham — Men siig, —
endnu jo ret ei Sammenhængen; —
ikke Tid — Den dumme Kok
:ede Sod og Lækkerheder;
Skinke kan han ikke koge.
:e Jer den Tidende? — I Vandet?
er han plumpet? Druknet? Harald?
mer som en Aal!

Ulf.

See der! der hænger
ide, vaad endnu, som Fiskerne
jen fandt.

Haldor (til en Væring).

Bring mig den ene Fisker!

(Man henter ham.)

Haldor.

i? Du saae Kongen styrte ned
e, Fisker?

Fiskeren.

Ja, min ædle Herre!
: redde sig og løste Kaaben,
ilen veed, hvorban det gik, — han fik

Ved Krampetræk i Vandet, — og vi saae ham
Ei meer. Han blev vel skyllet bort af Strømmen.
Den lette Kaabe mere langsomt flød
Paa Bølgerne, og den opfisked vi.

Halder
(tager ham i Brystet, kaster ham paa Gulvet, drager sin Daggert, sætter Fode[n paa]
ham og siger roligt:)

Du lyver, Fisker! Læs dit Fadervor!
Saa kan Du himle, gaae til Helvede;
Mig ligemeget.

Fiskeren.

Naade, Herre! Naade!

Halder.

Du lyver. Harald lever!

Fiskeren.

Ja — han lever.
Alt skal jeg tilstaae Dig: men skiænk mig Livet!

Halder (slipper ham).

Hvad bryder jeg mig om dit usle Liv? —
Seer I? Han lever! Sagde jeg det ikke?
Nu kan vi uden Kummer gaae tilbords,
Og spise Skinken, før den bliver kold.
Dog — det er sandt! — først maae vi redde ham,
Ifald han er i Fare.

Alle.

Harald lever!
Held os og Glæde! Harald — Harald lever!

Halder.

Vist lever han. Er det at skraale for?
Før sad de stille hver som døde Fluer,
Nu snaddre de som Ænder, der faae Havre.

Alle.

Han lever! Harald lever! Held og Lykke!

Den gamle Eremit træder ind, og hilser med Korsets Tegn.

I veed det Væringer? Nu saa behøver

Jeg ei at melde Jer, hvorfor jeg kommer.
Han lever! lovet være hviden Christ!
Og han er uden Fare.

Ulf.

Hvorfor bragtes
Os denne falske Tidende?

Eremiten.

Naar Harald
Tilbagevender om en liden Stund,
Han siger Eder selv, hvad I skal vide.
Nu gik han med en Flok af sine Landsmænd,
Som han paa Veien mødte, til et Taarn,
For at befrie en ung uskyldig Mø
Fra fiendtligt Fængsel.

Haldor.

Vel, at Elisif
Indskibet er igien. Er han blandt Landsmænd,
Og gaaer han alt paa Qvindejagt, saa haaber
Jeg dog, Bedrøvelsen er her forbi;
Og at vi hyggeligt kan nyde Qvælden
I Gammensfryd, paa gammel nordisk Viis.

(Alle Væringerne sætte sig rolige ned, undtagen Ulf og et Par Andre, der blive staaende for Eremiten.)

Eremiten
(med et opmærksomt, fornøieligt Blik paa den hele Forsamling).

Guds Fred! I stærke Kæmper, høit fra Nord.
Hvis I tillade, vil jeg glæde mig
En liden Stund ved Eders Lystighed.
Jeg elsker Normænd, tappre danske Mænd,
Og ofte fandt hos mig i Syrien
Og i mit Kloster, Norske, Danske, Svenske,
Forfriskelse, der drog den Vei til Jorsal.

Ulf.

Du hædrer os med din Nærværelse.
Sid ned, og tag til takke med vort Gilde!

Eremiten.

Nei, spise vil jeg ei; jeg vil kun høre
Jer Tale, Jer Fortælling.

(Sætter sig med de Øvrige.)

Siig mig dog:
Hvorledes lever Einar Tambeskiælver?
Han er dog ikke død? Jeg kiendte ham
Som vakker Gut paa atten Aar.

Thiodolf.

Nei, nei!
End lever han, en riig og mægtig Mand
I Throndelagen; eier mange Gaarde,
Heel meget Guld; har bygget selv et Skib,
Vidunder kaldet, hvor der staaer forgyldt
Et Spøgelse paa Stavnen.

Eremiten.

Bygger I
End store stærke Skibe som tilforn?

Thiodolf.

Ja, skiønne Skibe, min ærværdige Fader!
Men intet Skib er dog berømt, som Ormen
Hin lange, hvorpaa Konning Olaf faldt.

Eremiten

(staaer op og seer hen paa Billedet).

Hvem? Hellig Olaf?

Ulf.

Nei, I farer vild,
Han mener Konning Olaf Tryggvason.

Eremiten.

Hvo var den Olaf Tryggvason? Han hersked
Da før hin hellige Olaf?

Ulf.

Længe før.

Eremiten.

Var han berømt, og taler man endnu
Om ham i Norge?

Thiodolf.

Om Kong Olaf, Gubbe?

Flere Væringer (leende).

Om Olaf Tryggvason? Det var et Spørgsmaal.

Thiodolf.

Han var jo Folkets Afgud.

Eremiten.

Det var slemt!
Thi, eftersom hvad jeg formoder, straffed
Han hardt Afguderiet, mens han leved.
Hvi holder man endnu saa meget af ham?

Thiodolf.

Kong Olaf Tryggvason i alle Stykker
Var herligst Idrætsmand, og mere stærk
Og rask og snar end Nogen. Kiæk besteg
Han Smalserhorn, før holdt ustigeligt,
Og fæsted høit sit Skiold paa Klippens Top.
Een, som forvilded sig deroppe, tog han
Og bar ham under Armen ned igien.
Han kunde gaae paa Aarer uden Bord,
Og med tre Saxe legte han paa eengang,
Skiød med to Spiud, og hug paa baade Hænder.
I Bueskydning Ingen overgik ham.
Han svømmed under Vandet som en Fisk.
Han spøgte gierne, han var glad og skiæmtsom;
Grum mod sin Fiende, trofast mod sin Ven.
Og derfor bar man ham paa Hænderne!

Eremiten (seer paa Billedet).

Men, som jeg seer, har dog hin hellig Olaf
Fordunklet ham.

Ulf.

Just ei fordunklet ham;
Men han har vandret kraftigt i hans Spor.

Eremiten.

Var hellig Olaf, eller Tryggvason

Den Første, der indførte Christendommen
I Norge?

Flere.

Tryggvason!

Eremiten.

Hvi har da Paven
Ei først kanoniseret ham?

Ulf.

Der skete
Heel mange Jertegn med St. Olafs Liig,
Og efter Døden.

Eremiten.

Nu forstaaer jeg Eder!
Den hellige Olaf har udmærket sig
Fromt efter Døden, Tryggvason i Livet.

En Normand.

En saadan Tale høre vi ei gierne!

Thiodolf.

Den, som i Gildeshallen med Foragt
Omtaler Væringernes Helgen, — var han
En Yngling, slog vi ham ihiel. En Olding
Kan liste sig herfra.

Eremiten.

I raske Helte!
I vise mig — en sølvgraa Gubbe — Døren?

Haldor (rolig).

Vist ikke Munk! Bliv Du kun! Jeg vil see
Paa Den, der krummer Dig det mindste Haar.

Eremiten (heftig).

Jeg siger Eder, Olaf Tryggvason
Fortiener vel den samme Ærefrygt,
Som Olaf Haraldsføn, der kaldes hellig.
Og begge staae de dog tilbage for
En bedre Christen, end de begge vare,
Skiøndt kun en Hedning.

Thiodolf.

Løs os dine Gaader!

'or hvem?

Eremiten.

Den ædle Hakon Athelstein,
'er lagde ned det første christne Frø
'aa Norges Steengrund. Han var stærk og tapper,
Som begge Olafer; men meer huldsalig,
Meer skaansom over Menneskenes Liv,
Meer Christen i sit Hierte. Derfor taalte
Taalmodig han Forsmædelsen, som Jesus,
Og fremmed Christendom med Fred og Lærdom,
Men ei med Pinsler og med grumme Drab.
Og i sin rene Siæls Uskyldighed
Han troede, barnlig dog at døe som Hedning.

(Med høi Røst.)

Den som fornedrer sig han skal ophøies!

(Peger paa Helgenbilledet.)

Mal Hakon der! Tag Olafs Billed ned!

Væringerne

(springe op og gribe deres Øxer).

Forræderi! Han vover at nedrive
Vor Helgens Billed? Dø, Du galne Graaskiæg!

Eremiten

(heftig og stolt bevæget).

'a lad mig døe kun! Løfter Eders Øxer!
)et er ei første Gang mit Hierte mødes
(f Landsmænds Hug. For syv og treti Aar,
Ved Svolder, mødte Normænd mig og Fiender,
)g farved Søen med mit Helteblod.
)engang fik de dog ikke Livet af mig,
Skiøndt alle Skibe slog med Aarerne
Fornøiet, da jeg sank til Havsens Bund.
Jeg svømmed under Bølgen, under Skioldet,
Drog paa min lille Baad til Venden; derfra
Til Grikland og til Syrien. Der jeg,

Som fattig Pilegrim i fierne Vraa,
Vandt Verdens Agt; ei som vredagtig Drot,
Men som en ydmyg Broder i Guds Kirke.
Nu vilde jeg besøge Miklagard,
At hilse, første — sidste Gang i Verden,
Mit elskte gamle Norges unge Sønner;
Men mine Sønner atter Øren svinge
Mod deres Faders Isse. — Hugger til da!

(Slaaer sig med Haanden for Brystet.)

Her staaer for Eder Olaf Tryggvason!

Thiodolf.

Kong Olaf Tryggvason? Umuligt!

Ulf.

Nei,
Høist virkeligt. Fortalte Gauter ei,
At han har seet Kong Olaf, da han reiste
Til Jorsal, i et Kloster?

Haldor (rolig).

Kiender I
Ei Ansigtstrækkene, som gaae i Arv?

Ulf.

Fortæller Edvard, Olafs Ven i England,
Ei en Legende Paaskedag om ham,
Og om hans Redning? Og just Paaskedag,
Fordi han siger, at, som Paaskefesten
I Hellighed hver anden overgaaer,
Høit overgik Kong Olaf alle Konger.

Alle Væringerne (styrte paa Knæ).

Vor Konge! — Olaf Tryggvason! Vor Helt!
Tilgivelse! Hil være Dig! Vor Skytsaand!

Olaf (dybt bevæget).

Saa er ei Kiærlighedens Funke slukt?
Den ei af Kummer døde med min Hustru,
Den ædle Thyra? Troskab overleved
Min Vig, den stakkels Hund, der sulted sig

Skiel, fordi dens Herre var forsvunden?
O, saa blev al min Længsel rigt belønnet:
Naar i min Eensomhed, bag Sydens Palmer
I gule Sand, jeg daglig tænkte paa
De grønne Graner i den hvide Snee!
Naar Higen efter dog engang iblandt
At flue norske Drotters Element,
Den grønne Bølge, drev, i Støv og Hede,
Mig ned til Kysten af det røde Hav,
Hvorfra jeg, over Vandet, sendte Suk
Til Gud, for Eders Lykke. — Mine Børn!
Jeg staaer igien i Eders kiære Kreds,
Jeg har Beviis paa Eders Kiærlighed,
Og gaaer med Fryd tilbage til min Ørk.
Modtager min Velsignelse!

(Han breder sine Arme ud og velsigner dem; de bøie alle Hovederne mod Jorden, dybt bevægede, med Armene i Kors over Brystet. En kort Taushed hersker.)

Harald styrter fortvivlet ind, men standser studsende, ved at see alle Væringerne knæle.

Du skiænker
...m kraftigt din Velsignelse, min Fader?
...n ikke mig? O, Du har Ret! Thi Harald
...'er ei velsignet. Sorgen ruger over
...ns Hoved, som en Tordensky, hvorfra
...n vild Bedrift nedsender sine Lyn.

Væringerne (staae op).

...r Harald reddet! lever!

Harald.

Ja, her staaer han,
Gravens Gienfærd, som hin gamle Konge.

(Vild.)

...lan! saa lad os i det mindste giøgle
...om frygtelige Spøgelser i Mørke!
...u er din Time kommen, Miklagard!
...u synker Du, som Sodom, i din Pøl.

En mægtig Steenhob skal betegne blot
Hvor Babel stod; og vildt, som Nastronds Aander,
Skal Nordens Sønner trampe paa dit Gruus.

Olaf.

Min Søn, hvad fattes Dig? Hvor er Maria?
Ak, — er Maria død?

Harald.

Jeg veed det ei!
Og denne søde Tvivl, med samt sin Pine,
Jeg bortgav ei for alle Jordens Skatte.
Maaskee det store Hierte slaaer endnu,
Hvis Lige findes aldrig, naar det brister.
Hør — mine Brødre! — Jeg kan ikke tale,
— Ei sammenhængende. — Forræderi! —
Den usle Argyros — den lumske Zoe —
Min Avindsmand Georgios — Jeg bragtes
Til Fangetaarnet! — Men Maria frelste
Sin Ven fra Døden, blev i Fængslet for mig —

(Vrider sine Hænder.)

Og da jeg kom igien, — var hun forsvundet!

Væringerne.

Op! Lad os tugte de Forrædere!

Harald.

Nei! ikke før vi først har reddet hende.
Der skal ei krummes dem et Hovedhaar,
Hvis de frigive hende. Jeg vil vikle
En Blomsterkrands om Miklagard af Roser,
Og giøre hver en Tigger riig paa Guld,
Ifald man skaante hende. —
Vi binde Filt os under Saalerne,
Ei at forstyrre nogen Borgers Søvn,
Ifald hun gives uskadt os tilbage.
Op, til Triklinion, til Keiserborgen!

Olaf.

Ja, min Maria! Vi skal hente Dig.

for Intet stiger ei to norske Konger
Af Graven fra formeente Død. Vogt Dig,
Konstantinopel, hvis Du har forgrebet
Dig paa din Skytsaand; — hvis paa blodige Vinger
Hun foer til Himlen; — hvis ei, som en Due
Ved Noahs Ark, hun svæver over Borgen
Med Fredens Olieblad.

Harald.

Op, alle Kæmper!

(De ile ud.)

Hallen i Keiserborgen.

Zoe. Simeon.

Zoe.

r Grækerhæren samlet?

Simeon.

Alle Græker,
som findes vaabendygtige til Strid,
ar vor Georgios i store Skarer
orsamlet; nogle ved Sophiakirken,
ndeel paa Hyppodrom, endeel ved Sigma,
ugustion; den største Skare byder
an selv paa Pladsen ved Triklinion.

Zoe.

aa lad det briste, hvis det ei kan bære!
altfor lang Tid var vi, med vor Pragt,
un Trælle stedds af fremmede Barbarer.
Væringernes Flok vil sige stort,
ar alle Græker i Konstantinopel
or fælleds Sag. Hvor gaaer det Keiseren?

Simeon.

n sniger sig, som en urolig Aand,
r ei har Fred i Graven, sagte, bleg
iennem Hallerne. Han drikker Viin

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

([illegible] gaaer.)

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]?

([illegible])

[illegible]

([illegible])

[illegible],
[illegible]
[illegible],
[illegible]?
[illegible]
[illegible]
[illegible]?

([illegible])

[illegible]
[illegible] Kjærlighed.

[illegible]

[illegible] — [illegible] forbinder Dig

Med mine Fiender! Taabelig jeg klækked ud
En giftig Øgle ved et kiærligt Moderbryst.

Maria.

Min Siæl er ingen nedrig Brøde sig bevidst.

Zoe.

Og har Du ei til Fangetaarnet sneget Dig,
At redde lumsk min Avindsmand?

Maria.

En ædel Helt
Jeg frelste der fra ufortiente Martyrdød.

Zoe.

Og Hvo befoel Dig Daare vel at redde ham?

Maria.

Den Gud, som lagde Dydens Kraft i dette Bryst.

Zoe.

Og burde Du ei elsket Zoe meer end Hin?

Maria.

En Barm, som selv udruger kun vild Lidenskab,
Kan ikke røre Hierterne til Kiærlighed.

Zoe.

Hvem skylder Du din Troskab?

Maria.

Kun den Ærlige.

Zoe.

Og naar nu Fædrelandets Vel Dig Hadet bød?

Maria.

Saa svarer jeg Dig kiæk, som hin Antigone,
Hvem Dødens Straf ei afholdt fra, med spæden Haand
At dække Broderliget tyndt med Gravens Muld:
„Medfiende var jeg aldrig, kun Medelskende!"

Zoe.

Ja, syndig Elskovsbrynde til ham bragte Dig.

Maria.

Fra Harald skiller englereen Uskyldighed.

Og stærke Nakbtadraaber, for sin Afmagt.
Snart vil han ned i Katakomberne,
Og skiule sig bag Gravens stumle Muur;
Snart klæder han sig i sin Keiserpragt,
Og sætter sig med Scepteret paa Thronen;
Men saa igien afkaster han det Alt,
Strøer Aske paa sit Hoved og indhyller
Det arme Legem i en uësel Haarduq.

Zoe.

Ha, store Konstantin! Det er din Throne.
Saa dybt sank Scepteret i Tidens Haand,
Der syntes smeddet for en Evighed!
Men er nu Mænd forvandlede til Qvinder,
Saa skal en Qvinde vorde Mand igien.
Jeg falde vil som Dido paa Karthago,
Men hævnes først. Man bringe mig Maria!

(Simeon gaaer.)

Hor hvilke dumpe Gny! De nærme sig
I bælmørk Nat, de frygtelige Jordskiælv.
De ruste sig til Strid, de grimme Normænd.
Harald! Saa lønner Du min Kiærlighed?

(Simeon bringer Maria, og gaaer paa Keiserindens Vink.)

Zoe

(betragter hende med Vrede og Foragt).

Forræderske! Hvo drog Dig af din Eensomhed,
Forældreløs og fattig, til Triklinion?
Hvo skiænkte Mestre Dig til din Opdragelse,
Som lærte Dig at kiende Hellas gamle Kunst?
Hvo hylled Dig i Purpur, kostelige Liin,
Og sørged for, at daglig til Forlystelse
Du fandt Alt, hvad en Dødelig kan ønske sig?

Maria (med ædel Fatning).

Dig skylder jeg min Ungdomspleie; gierne gav
Mit Hierte Dig til Giengiæld sin Taknemlighed.

Zoe.

Og nu — fort, utaknemlig — Du forbinder Dig

Med mine Fiender! Taabelig jeg klækked ud
En giftig Øgle ved et kiærligt Moderbryst.

Maria.

Min Siæl er ingen nedrig Brøde sig bevidst.

Zoe.

Og har Du ei til Fangetaarnet sneget Dig,
At redde lumsk min Avindsmand?

Maria.

En ædel Helt
Jeg frelste der fra ufortiente Martyrdød.

Zoe.

Og Hvo befoel Dig Daare vel at redde ham?

Maria.

Den Gud, som lagde Dydens Kraft i dette Bryst.

Zoe.

Og burde Du ei elsket Zoe meer end Hin?

Maria.

En Barm, som selv udruger kun vild Lidenskab,
Kan ikke røre Hierterne til Kiærlighed.

Zoe.

Hvem skylder Du din Troskab?

Maria.

Kun den Ærlige.

Zoe.

Og naar nu Fædrelandets Vel Dig Hadet bød?

Maria.

Saa svarer jeg Dig kiæk, som hin Antigone,
Hvem Dødens Straf ei afholdt fra, med spæden Haand
At dække Broderliget tyndt med Gravens Muld:
„Medfiende var jeg aldrig, kun Medelskende!"

Zoe.

Ja, syndig Elskovsbrynde til ham bragte Dig.

Maria.

Fra Harald skiller englereen Uskyldighed.

Zoe.

Og elsker Du ham ei, Du Fromme?

Maria.

Stierners Hær,
Og Sol og Maane, Gud og Engle, Mennesker
Maa høre det: mit Hierte trofast elsker ham.

Zoe.

Og elsker han ei Dig igien?

Maria.

Han elsker mig;
Men fiernt til Norge følger han dog tro sin Brud.

(Larm af Lurer, Trommer og Kæmpernes Raab udenfor Slottet.)

Simeon kommer hurtig.

Fly, Keiserinde! giennem lønligskiulte Gang.
Georgios er slagen med den hele Flok.
Nu styrter Harald op med sine Væringer.

Zoe.

Dig skal han ikke redde!

(Hun støder Maria en Dolk i Brystet, og flygter med Simeon.)

Maria.

O, jeg takker Dig!
Den sidste Godhed skiænkte mig din Morderdolk.
Gud, tag min Siæl! men skaan mit Liv et Dieblik,
Til Haralds Afsked — Frelse for mit Fædreland!

(Hun raver hen og holder sig opreist ved Apollons Billedstøtte i Forgrund

Harald kommer, fulgt af Væringer, han aftørrer sit Sværd i sit Ar

Dit Nidingsblod, elendige Georgios!
Skal ikke klæbe længer sig til Heltens Staal.

(Han opdager Maria.)

Der staaer hun — min Maria! Gud i Himlen — Dræ
Med Dolken i det skiønne Bryst, og klamrer sig
Til Billedstøtten, selv som Marmor hvid og kold.

Maria (mat).

Min Harald! see, den hellige Jomfru skiænkte mig

Endnu engang, før Døden lukker Øiets Laag,
At varme mig og qvæges i din Mandboms Sol.

Harald
(tager hende i sine Arme og bringer hende frem paa Skueplatsen).

Maria! Hvo har myrdet Dig, min Elskede?
Den grumme Zoe? — Normænd! svinger Faklens Blus!
Og tænder Byen; raser vildt med Øxerne!
Nedstyrter alle Grækere! Blodet strømme rødt,
Som Bækken, hen ad Gaderne! Forvandler brat
Den babylonske Skiøge, gamle Miklagard,
Til Askehob, og blander den med Knokler af
De Myrdede!

Maria (forfærdet).

Barbar! Skal i min sidste Stund
Til Afsky da forvandle sig min Kiærlighed?

Harald (forfærdet).

Maria! Du forbander mig i Dødens Stund?

Maria.

Ja! hvis Du raser grusomt mod mit Fædreland.

Harald.

Hvad vil Du, Engel?

Maria.

Skaansel og Høimodighed.
Plant disse Blomster paa din stakkels Piges Grav!

Harald.

Du ønsker Skaansel over disse Nidinger?

Maria.

Nei, over Landsmænd, som Du myrded ufortient.

Harald.

Velan, for din Skyld, Engel! skal jeg skaane dem.
Jeg skaaner og foragter dem! Og Verden skal
Foragte denne Øgleæt med Ret, som jeg.

Maria
(reiser sig i hans Arme, med Begeistringens sidste Kraft).

Nei — atter skal Hellas
Reise sig stærk, ædel og skiøn!

Og af Laurbærrets Blad skal Krandse paany
Flettes om Heltens og Skialdens Lok.
Ei Sproget forgaaer; ei det yndige Land,
Med sine Kilder og Bierge blaae;
Ikke den Aand i fordærvede Slægt,
Som Europa skiænked sin Viisdom og Smag.
Jeg skuer det klart — giennem Dødens Nat —
Mit Fædreland vinder atter sin Agt!
Og som Epaminondas river jeg kiæk
Dolken af mit blødende Bryst.

(Hun river den ud.)

Farvel, min elskede Harald!

(Hun synker død i hans Arme.)

Oehlenschlägers Tragødier.

Siette Bind.

Oehlenschlägers

Tragødier.

Siette Bind.

Kiøbenhavn.

Paa Universitetsboghandler Andr. Fred. Høsts Forlag.
Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.
1849.

Indhold.

Axel og Valborg.

Tragødie i 5 Handlinger.

(1808.)

Personerne.

Hakon Herdebred, Norges Konge.
Sigurd af Reine, hans Staller.
Axel Thordsøn, hans Frænde.
Valborg, Axels Brud.
Vilhelm, hans Ven.
Erland, Erkebiskop.
Knud, Sortebroder.
Biørn, Gamle.
Endrid, hin Unge.
Kolbein og flere Kæmper.
En fiendtlig Kæmpe med Følge.
Gotfred, Vilhelms Svend.
Dronning Thora, med sine Fruer og Jomfruer.
Birkebeiner. Munke.

Tiden er 1162.

Handlingen foregaaer i Christ-Kirken i Nidaros. Til begge Sider Begravelser i Murene; midt paa Gulvet Harald Gilles Liigsteen. I Forgrunden tvende mægtige Kirkepiller, som understøtte Hvælvingen; den venstre betegnet med tre Kors; den høire viser Tegnet W omkrandset af Kiærminder. Dybt i Baggrunden Høialteret. Over Altertavlen et gyldent Skrin, der oplyses af de brogede Ruder i Choret, hvorigiennem Solen skinner. I Midten af Gangen en Lysekrone.

Første Handling.

Axel. Vilhelm.

Vilhelm.

Her er da den berømte Trondhiems Kirke,
Hvis Ry har bredet sig til selve Rom. —

Axel.

Har Rygtet pralet?

Vilhelm.

Nei.

Axel.

O, hvilket Tempel!

Vilhelm.

Et høit udhulet hvælvet Dovrefield.

Axel.

Ærværdig Rolighed har her sin Bolig,
Og gyder Fromhed i det stille Sind.

Vilhelm.

Et prægtigt Syn, naar man staaer midt i Gangen
Og seer op til Altret.

Axel.

Messen holdes
I Choret. Hør, hvor Morgensangen klinger
Igiennem Kirkens trinde Hvælvinger.
De gule Vorlys brede svage Straaler

Fra Messingkronen hen i Kirkens Gange;
Saa glimter Haabet i et sorgfuldt Hierte.
O, hvilket Syn! Den unge Morgen gløder
Igiennem Farverne paa Vinduesruden.
Hil Dig Du skiønne, nysoprundne Sol!
Du vækker alle mine Barndomsminder!

Vilhelm.

Og hvad betyder vel den gyldne Kiste,
Hist over Alteret?

Axel.

Sanct Olafs Skrin.

Vilhelm.

Ha, det er Olafs Skrin!

Axel.

Der giemmes fromt
De hellige Levninger af Nordens Helgen.

Vilhelm.

Og klippes end hans Skiæg og Negle stundom
Af Kongerne?

Axel.

Nei; Harald Haarderaade
Fandt det uværdigt, at forstyrre Liget
I sin høitidelige Ro; han kasted'
I Havet Skrinets Nøgler, og nu hviler
Den ædle Helgens Støv i stille Fred.

Vilhelm (betragter Pillen).

Ha, ved St. Innocents, grundfaste Støtter!
De har en stærkere Rygrad, bred're Skulder,
End Du og jeg; og de vil kneise fort,
Naar vore trætte Been er længst i Muld.
Men hvad betyde disse trende Kors?

Axel.

Kom, Vilhelm! Lad os see den næste Søile.

Vilhelm.

Siig mig kun først, hvad disse Kors betyde?

Axel.

De trende Kors betyde Haarderaades,
Kong Olaf Kyrres og Kong Magni Hoider.
Men lad os eftersee den næste Søile.

Vilhelm.

Hvad vil Du see?

Axel.

Et mindre Mærke, Vilhelm!
Ei nær saa høit, ei nogen Kæmpehøide,
Saa høit kun som en femtenaarig Mø;
Ei hugget ud i Stenen, ridset ind
Med svage Træk i Træomfatningen.

Vilhelm.

Din Valborgs Maal?

Axel.

Bi, bi en liden Stund!
Lad mig forhøie Nydelsen ved Dvælen.

Vilhelm.

Naar skar Du det?

Axel.

For fem Aar siden, da
Jeg treen i Kirken, for til Gud at bede,
For Affked med min Kiærlighed og med
Mit Fædreland at tage. — Valborgs Moder
Var nylig død, og Valborg sat i Kloster
At lære Sømmen sye og læse lære.
Hun var kun femten Aar; men, o min Broder!
Den modne Siæl alt smilte som en Engel
Igiennem Øiets Himmelblaa. — Jeg kom,
Det var en aarle Morgenstund; Kong Eisten
Var fanget Dagen før og skiændigt myrdet.
En Rædsel drev mig bort fra Norges Land.
Grumt raste Landets Sønner mod hverandre;
Stærkt kæmped Kiærligheden i mit Bryst.
Jeg bad til Gud, at ud han vilde slukke
Den stærke Flamme, der, endskiøndt uskyldig,

Dog skyldig brændte til min skiønne Frænke.
Jeg bad, og som jeg bad, oplukkedes
Hist Klosterdøren, hvorigiennem ellers
De fromme Nonner hid til Messen komme.
Det undred mig, de kom, thi det var aarle.
Men ak! Det var kun Een, en Uindviet,
Hvis Skiønhed endnu Sløret grusomt ei
Bedækte. Tæt det sorte Klædebond
Sig vandt om hendes smekkre Midie; blegt
Som Silke faldt det silkebløde Haar
I Fletninger om Skuldrene. Hun saae
Mig ei, hun knælte her for Graven, Wilhelm!
Ak, for sin Moders Grav; hun hæved fromt
De trinde Arme, lilliehvide Hænder;
Hun bad som jeg: „O Himmel sluk min Elskov!
O Moder! Styrk din Datter i sin Dyd!"
Da glemte jeg St. Olaf, alle Helgne,
Ja Himlen selv; thi Himlen aabenbared
Sig for mig i min Valborg. — Aldrig var
Tilstaaelsen end kommen mig paa Læben.
Fra Barnsbeen kaldtes vi vel Ægtefolk;
Det var i Spog, forbi den søde Mø
Som Glut alt var mit Hierte dyrebar.
Jeg nærmed mig, igiennemgløbet af
Det stærkeste, det elskovsfulde Mod.
Nu syntes alle Farer mig forsvundne.
Min Skiæbne laa som Lindorm for min Fod;
Jeg stod paa den, kiæk som Sanct Michael,
Og stødte Spydet i Uhyrets Ryg,
Mens mine Følelser med stærke Vinger
Sig løfted imod Himlen. Saadan treen jeg
For Valborg; med min venstre Haand omslyngte
Jeg hendes skiønne Midie, med den høire
Drog jeg mit Sværd, og svor ved alle Helgne:
Skiøn Valborg vorder Axel Thordsøns Brud
Paa Jorden, eller hist i Himlen.

Vilhelm.

Amen,

Min bolde Broder!

Axel.

Ak, da skiælved Valborg:
„Hvad sværger Du, min Axel? Er vor Elskov
Mod Religionen ei? mod Sæderne?
Er vi ei Slægtninge? Forbyder Kirken
Ei sligt et Ægteskab? Bad vore Mødre
Paa Sottesengen os indstændigt ei,
At twinge denne Flamme? Spaaede man
Os idel Kummer ei og Undergang,
Isald vi handled imod deres Raad?
See vore Mødre paa Ligstenene!
De bøie deres Hoveder, de græde
Med inderlig Medlidenhed, for os,
For deres Børns grusomme Skiæbne!“ Vilhelm!
Da skar jeg vore Træk i Søilen der,
Og svor igien: „Jeg kommer hiem med Orlov
Fra Paven, eller aldrig, — aldrig meer.“

Vilhelm.

Hvor lykkeligt at stande ved sit Maal,
Begavet nu med Alt, hvad forhen mangled.
Kom, lad os eftersee dit Navnetræk!

Axel.

Ja! Det skal være mig mit første Varsel.

(Han gaaer hen mod Søilen og opdager Blomsterkrandsen.)

O, Vilhelm! Vilhelm! Valborg er mig tro;
Himlen er ei saa blaa, som disse Blomster.

(Han omfavner sin Ven.)

Vilhelm.

Lyksalige, som elsker og som elskes!

Axel.

Staalbroder, hav Taalmodighed med Axel!
Lad ei hans Blødhed trætte Dig. Snart er
Han lykkelig, da skal han nyde Livet

Med Valborg og sin ædle Broder Vilhelm.
Du fulgte mig til Norge, for at kiende
Den nordiske Natur; Alt skal Du skue,
Men Kiærligheden, Ven, er ogsaa nordisk;
Høiagtelsen for Qvinden, Vilhelm! lærte
Dog Sydens Ridder først af Nordens Kæmpe.
Hvis Du vil kiende Nordens Aand og Sæder,
Maa Du begynde med vor Kiærlighed.

Vilhelm.

Elsk Du, min Ven, sværm og vær lykkelig!
Du kaared Dig en ærlig Tydsker til
Din Ven, og Du skal stedse finde sand
Deeltagelse ved dette Bryst.

Axel.

Det veed jeg!
Da Odins Skarer skiltes ad, blev Roden
Af Sproget og vort Sindelags Natur
Udeelt; og derfor bør det sig bestandig
At Gothen og Germanen vorde Venner.

Vilhelm.

Du viste Dig i Henrik Løves Tog
Saa diærv en Ridder, som en trofast Beiler
Ved disse vakte Minder af din Elskov.
Jeg lader ene Dig med Kiærligheden,
Og iler ud paa Skibet, for at bringe
Vort Folk Besked og Bud.

Axel.

Jeg skulde selv —

Vilhelm.

Ei, Du est undskyldt! Lad Du mig kun raade.
Tak, for Du viste mig den skiønne Kirke.
I Stolestadet ligger Vandringstaven,
Og Pilegrimskaaben med, i hvilken
Du førstegang igien vil see din Valborg.
Jeg overlader Dig til denne Glæde;
Paa Skibet kan Du atter træffe mig.

Axel.

Jeg bringer Dig i Kongens Hal, saasnart —

Vilhelm.

Først ønsked jeg at hilse Bispen; — dog
Det haster ei, men Kiærligheden haster.
(Han gaaer.)

Axel.

Du tappre Vilhelm! Redelige Tydsker! —
Udkaarne Ven! Trofaste Vaabenbroder!
Hvor lifligt straaler Solen Munterhed
ind i mit Hierte, som i Kirkens Hvælving. —
Men hvilken Skygge kommer at formørke
)en lyse Fryd? Ha, Sortebroder Knud!
eg kiender ham, det samme lumske Træk
'ed Øiet og det samme slebske Smil
'aa Læben, som for fem Aar siden. — Kunde
eg undgaae ham! Men han har seet mig alt.
'vis her han dvæler til min Valborg kommer!
lykkesfugl, skal Du den første være,
som her mig møder? Et usaligt Varsel! —

Knud kommer.

:i hellige Guds Kors! Hvad? Seer jeg ret?
)vad? Axel Thordsøn? Axel her i Landet?
Bedrage mine Øine mig?

Axel.

Jert Øie
Seer klart og sundt, min fromme Fader! Axel
Er her. Guds Fred! Hvor gaaer det, Broder Knud?

Knud.

Gud takke Dig for denne gode Hilsen!
Hvorban det gaaer? Det Gamle! Præstegang!
Fra Klosteret til Kirken, og fra Kirken
Til Klosteret, og endelig fra Klostret
Et Skridt til Graven; det er Munkelivet.
Men, kiære Søn! hvorledes gaaer det Dig?

Ei, ei! Hvor Du est bleven føer og stærk!
Hvor har Du færdedes? Hvad har Du øvet?
En tapper Svend oplever meer eet Aar,
End alle Munke deres Levedage.
Hvordan forstaaer jeg her Tilbagekomsten?
(Han betragter Axel opmærksom.)

Axel.

Det undrer Eder, at en Normand atter
Tilbagevender til sit Fædreland?

Knud.

Jeg veed, hvorfor Du drog af Landet ud;
Ak! Alle Kirkens Brødre maatte rose
Saa fromt et Forsæt hos en Ungersvend.
Du vilde ved Fraværelsen betvinge
Din syndefulde Brynde til skiøn Valborg;
Nu, det var smukt giort; det var godt giort, vel giort!
Men nu Tilbagereisen, kiære Søn?
Dog fem Aars Tid er gaaet, det er sandt!
I fem Aars Tid kan glemmes meget, veed jeg;
Og hist i Romerland er skiønne Qvinder,
Som Lilier trinde, blussende som Roser,
Som Duer blide, fyrige som Ild;
Da glemmes Nordens blege Skiønhed snart.
Ei sandt, min Søn?

Axel.

Det kan vel hændes, Fader!

Knud.

Ja, ja! Saa hændte det sig, kan jeg troe,
Som vel var; thi det var en blodig Synd,
Dit unge Hierte dengang stod i Fare
For at begaae.

Axel.

Hvorledes lever Valborg?

Knud.

Nu, som det gaaer de unge Møer; hun
Er bleven from, god, smuk —

Axel.

Det var hun alt,

)rog bort.

Knud.

Ja, ja! Hun tegned godt,

ıed godt!

Axel.

Saa er hun mere deilig?

Knud.

:e Søn! kan ikke jeg bedømme.

f forstaaer sig ei paa jordisk Skiønhed,

kun paa den Himmelske.

Axel.

Er Valborg

Klostret?

Knud.

Undertiden, ja!

:e hos Thora, Kongens Moder,

gens Gaard. Snart bli'er hun der vel stedse!

Axel.

det?

Knud.

Hun kaldes Axels Brud

for Spøg af Byens Piger; men

)el, at Konning Hakon snart

Norges Krone med skiøn Valborg.

Axel.

Hakon?

Knud.

Nu, han elsker Jomfru Valborg

t Hiertes Heftighed.

Axel.

Og Valborg?

Knud.

ham igien.

Axel.

Der løgst Du, Broder Knud!

Knud.

Ei, ei! min unge Ven! Jeg troede sikkert,
Du havde fromt bekæmpet dine Synder.

Axel.

Hun elsker Hakon ei, hun hader ham.

Knud.

Christ frie os! Hade Kongen?

Axel.

Har han beilet
Til hendes Haand?

Knud.

Alt længst; og Valborgs Frænder
Gav Kongen alle Ja.

Axel.

Men Valborg, Munk!
Men Valborg gav ham Nei.

Knud.

Hun er optugtet
I Ærbarhed og Christendom; hun veed,
At Lydighed er Qvindens Hovedsmykke.

Axel.

Nei, Munk! ved alle Himlens Stierner! Valborg
Ægter ei Hakon, hun er Axels Brud.

Knud.

Du troer at giennemdrive denne store
Forargelse?

Axel.

Med Rette skal hun vorde
Min Brud, for Gud, som for mit Hierte.

Knud.

Axel!
Hvorledes? —

Axel.

Derom taler jeg med Kongen,
Og skylder Eder intet Regnskab. Valborg
Er min, trods alle Diævle, — alle Munke.

(Han gaaer.)

Knud.

En vigtig Nyhed! Ønskelig for mig!
Det bli'er en Kirkesag. Vor Erkebisp
Vil neppe blande sig i denne Handel;
Han har engang jo været selv forelsket,
Den gamle Taabe. Altsaa — Broder Knud! —
Ei Axel afstaaer Valborg med det Gode;
Elskovsheden har han atter glemt — —
eg skynder mig at aabenbare Kongen
Den hele Sag. Syg Erland er og gammel,
Snart maa der tænkes paa en anden Biskop.
Et vigtigt Kald, især i disse Tider;
Normannakonning trænger til en Mand
Med Kraft og Klogskab, der ved sin Idræt
Har viist Hengivenhed. — Mod, Broder Knud!
Der byder sig en Leilighed, som kaldet.
Hvormed belønner høit nok Elskeren
Den Ven, som skaffer ham hans Elskerinde?
En vigtig Nyhed! Ønskelig for mig!

(Han gaaer.)

Axel kommer tilbage i en Pilegrimskappe, besæstet med Muslingeskaller; han har en hvid Stav og en bred Hat i Haand.

Alt borte? Vel! Jil kun at bringe Hakon
Det høistvelkomne Bud; jeg kommer selv. —
Han elsker hende! Hakon elsker Valborg! —
Men Valborg elsker mig. Og hvoraf veed —
Og hvoraf veed Du, at hun elsker Dig?
Han er en Konge, Valborg er en Mø,
Og Qvindens Lod er Svaghed. Skam Dig, Axel!
Betvivler Synderen en Engels Dyd?
Men Pigen elsker Glimmer! — Axel! Axel!

Da her for Gud hun knælte, med sin Siæl
Af hellig Elskov fuld, var Jordens Glimmer
Da det, som straalte fra den Renes Blik? —
Ak, Tiden matter Alt! Den sløifer selv
Hist Pyramiderne paa Nilens Sletter,
Hvor meget meer — — O Kiærlighed! Du est
Ei nogen god uskyldig Drift; Du vækker
Mistillid, Had og Frygt i Mandens Hierte! — —
Fem Aar! Jeg har forandret mig i den Tid;
Har ikke tabt derved, er vorden Helt;
Mit Blik er mere roligt, mere skarpt,
Min Hage skiules tæt af dunkle Duun;
Mit Sværd har ikke rustet i sin Balg
Imidlertid; den store Henrik Løve
Udmærkte mig; for hans Skyld bærer jeg
Mangt sammenvoret Ar paa Bryst og Skulder;
Var jeg elskværdig før i Valborgs Øine,
Da maa jeg mere vorde det som Mand;
Hvad elsker Qvinden meer end kraftig Manddom?

(Hans Øie falder paa Krandsen.)

Ak, hulde Blomster! Som den lyse Maidag,
Omhvælvet af det Himmelblaa, I mildne
Mig Sorgen i mit Hierte. — Thora kommer
Fra Ottesangen alt med sine Møer.
Til Sagen! Som en sølverhaaret Gubbe
Jeg speide vil min Skiæbne. Svigter Valborg —
Da bort saa hurtig, som jeg kom; som Lynet,
I Henrik Løves Hær tilbage; der
Jeg finde vil min Død for Vendens Øre.
Og fanges jeg, og offrer Hedningen
Mig til sin Radegast, sin Svantevit,
Sin Provo, eller til den grumme Siva —
Hvad er det meer? Jeg faldt et Offer alt
Her for en christen, mere grum Gudinde.

(Han gaaer afsides. Dronningen gaaer igiennem Kirken med sine Fruer og Jomfruer.)

Valborg kommer i det sidste Par; hun standser i Forgrunden og siger til sin Følgesøster:

Gak Du foran, Svanhvide! Lad mig ene,
At efter daglig Skik jeg bede kan
Først ved min Faders, ved min Moders Grav.
Jeg følger efter.

(Dronningens Følge gaaer. Valborg knæler ved sine Forældres Grav.)

Axel
(som forklædt er kommen tilbage, knæler ligeledes i en Afstand).

Himmel! Det er Valborg!
Jeg kiender hende neppe. Hvilken Vært!
En fyldig Rose, hvad kun før var Knup.
Hvor hun er bleven deilig! Hendes Aasyn
Er kun det samme. Men de røde Roser
Er bleget hen til hvide Veemods Lilier.
Held mig! Jeg vilde gyse, hvis hun blussed
I freidig Munterhed.

Valborg (staaer op og seer sig om).

Jeg er alene;
Hist knæler kun en gammel Pilegrim.

(Hun gaaer hen for Søilen med Ravnetrækket, tager den forrige Krands af, og hænger en frisk istedet.)

Jeg hilser Dig, min Kiærlighed, god Morgen!

Axel.

O Himmel!

Valborg (betragter Axel).

Hvor han beder fromt, den Gamle!

Axel.

Tak, høie Fader, for din Miskundhed!

Valborg.

Hvor salig er hans Fryd, den sølvgraa Gubbe!
Han har tilbagelagt en hellig Reise,
Og lettet Hiertet for en tung Bekymring;
Nu staaer han reen, uskyldig ved sin Grav,
Der aabner sig, som Favnen af en Ven.
O, gode Gud! Hvor sælsomt gaaer det dog
Paa denne Jord! Tidt nyder Alderdommen

En barnlig Ungdomslyst, imens den Unge
Maa tæres hen af glædeløse Sorger.

(Hun gaaer ham imøde, idet han reiser sig.)

Hil Dig og Sæl, min fromme Vandringsmand!

Axel.

Jeg takker Eder, skiønne Jomfru Valborg!

Valborg.

Du kiender mig?

Axel.

Jeg gik til Nidaros,
Deels for at knæle ved St. Olafs Skrin,
Deels for at bringe Jer et Brev og Hilsen
Fra Tydskland, hvorigiennem Veien faldt.
Jeg har alt hilset Helfred, Eders Frænke
Paa Immersborg; hun spaaede mig en god
Modtagelse for dette gode Budskab.

Valborg.

Mig kiender Ingen i den vide Verden;
Kun Helfred er min tro Veninde; men
Du kommer langveis fra; hvad kan Du bringe?

Axel.

Fru Helfred har en Broder.

Valborg (rødmer).

Axel Thordsøn?

Axel (afsides).

O søde Lilier, I forvandler Eder
Til Roser atter! (høit) Rigtig! Axel Thordsøn,
En ærlig Kæmpe, kun lidt kummerfuld.
I Saxen traf jeg ham i Henriks Leir;
Og neppe hørte han, jeg drog til Norrig,
Saa fly'de han mig dette Brev, og bad
Mig bringe det i Eders egne Hænder.

Valborg

(kaster et frygtsomt Sideblik hen i Kirken; da hun finder sig ene med den tager hun Brevet og siger):

Min Gubbe! Du har bragt kiærkomment Budskab.

Axel.

Har jeg? Nu Gud velsigne Jer for det.

Valborg.

u tager Deel i Axel Thordsøns Skiæbne?

Axel.

i Skiøn Valborgs med. Læs Eders Brev!

Valborg (bryder Brevet og læser).

Ung Axel lader Brev udgaae.
Valborg, Du søde Qvinde!
Christ give, det Dig finde maa,
Min Brud, min Elskerinde!

En Ring jeg tager af min Haand,
Du den paa Fingren sætte.
Jeg elsker Dig med trofast Aand,
Og kan Dig ei forgiette.

Kom vel ihu, min unge Brud!
At jeg Dig saa mon fæste,
Skiøndt Axel drog i Verden ud,
For fremmed Folk at giæste.

Han tiener i Herr Henriks Hær,
Med gyldne Ridderspore;
Fra Velskland er hans gode Sværd,
Og ridderlig hans Fore.

Men ak, han sover ei sødelig,
Som sig mon Kæmpen sømme;
Hver Nat han har ei Ro hos sig
Alt for de stærke Drømme.

O vær mig tro, min Fæstemø!
Bøi fra mig ei din Villie!
Jeg sviger ei paa Verdens Ø
Valborg, min hulde Lilie.

Og ofte verler Lykken om;
Det kan sig end vel hænde,
At Axel bringer Bud fra Rom,
Kiært for hans søde Frænde.

Maaskee han for dit Aasyn staaer,
Naar mindst Du troer hans Komme.
Farvel nu Valborg, hulde Maard,
Rose for alle Blomme!

(Valborg stirrer veemodigt paa Brevet og gientager langsomt og forsagt:)

Maaskee han for dit Aasyn staaer,
Naar mindst Du troer hans Komme!

(Hun slaaer Øinene op, og bliver i det samme Axel vaer, som har afkastet Pilegrimskaaben.)

O Himmel!

Axel (i hendes Arme).

Her er han, Valborg! hulde Maard,
Rose for alle Blomme!

Valborg.

Axel!

Axel.

Valborg!

Valborg.

Christ Maria!
Er det Dig selv?

Axel.

Nei, det er Axel ei;
Thi Axel var en taus bedrøvet Svend;
Og, vene Valborg! Du omfavner her
Den lykkeligste Helt i hviden Arm.

Valborg.

Min Axel! er det muligt?

Axel.

Elskte Mø!
Alting er muligt for et trofast Hierte,
Og Alting lykkedes din Pilegrim!

Han staaer ved sit Maal, ei ved sin Grav,
Og takker Himlen for dens Misfundhed.
Jeg svor en Eed, at jeg kom ei tilbage,
Før Kirken havde billiget vor Elskov;
See, her er Orlov fra den hellige Fader!
Nu kan vi elske, Walborg, uden Synd.
Jeg bærer Pergamentet i et Omslag
Af Silke paa mit Bryst. Et Himmelbrev,
Det gule Pergament! Læs: „Hadrianus
Episcopus, servus servorum Dei“ —
Ak, det er sandt, det er i Romersproget;
Men det tillader Dig at elske mig;
Den gode Olding svor mig det. Og nu
Sværg Du, mit Hiertes Allerkiæreste!
Paa denne brede Liigsteen, som bedækker
Vor Stammefaders, Harald Gilles Støv,
At end i Dag Du vil for Altret træde
Med Axel, som din Fæstemand.

Walborg.

Min Axel!
Veed Du, at Kongen —

Axel.

Alting veed jeg, Alt!
Han elsker Dig! — Og Du?

Walborg.

Jeg elsker Axel.

Axel.

O søde, himmelske Veltalenhed!
Endnu engang! Siig det endnu engang,
Du skiønne Lilievand! Ei hørte jeg
Hvad førstegang din Rosenlæbe talde.

Walborg.

Jeg elsker Axel!

Axel.

Har I hørt det, Mure?
I høie Hvælvinger! I Herrens Altre?

Hun elsker Axel! Nu, saa skal da Døden
Kun ogsaa skille Dig fra Axel. Kom!
Kom, lad mig sætte Ringen paa din Finger!
(Han taber den.)
Den faldt.

Valborg.

O Gud!

Axel.

Den trilled i en Revne.

Valborg.

Den trilled ned i Harald Gilles Grav.

Axel.

Jeg lader smedde bedre ti, til hver
Af dine trinde Alabasterfingre.
Med Perler skal Du flette dine Haar;
Silke, med Roser og med Lilier sat,
Skal svulme kring dit Bryst; din spæde Fod
Skal sluttes ind i sølverspændte Sko.
Af dit Skarlagenskind skal Gangerpilten
Strunk bære Slæbet, naar som Axels Hustru
Du vandrer hen til Kirken fra hans Gaard.
Heel mangen Klump af Vendernes Skurdguder
Faldt i din Ridders Lod; Du var hans Skioldmø,
Granvorne Valborg!

Valborg.

Elskelige Svend!
Hvor har Du ogsaa stærkt forandret Dig;
Dit Hierte kun, din Elskov er den samme.
Jeg skuer neppe meer den skielmske Kløft
I Hagen her, for lutter sorte Kruser.
Barbar, som Du est vorden! Valborg elsked
En hvid, glathaget Ungersvend; nu favner
Hun jo en solbrændt, skiæggehaget Vildmand.

Axel.

Og til Beviis derpaa, at Du ei frygter
Den barske Vildmand med det sorte Skiæg,

Saa tryk din glatte, silkebløde Hage
Mod disse dunkle Duun, i det Du trykker
Det første Indsegl af din Kiærlighed
Paa Axels Læber med din Mund.

(Han kysser hende.)

Valborg.

Min Axel!

Axel.

Min Valborg! — Saa! Nu træder jeg for Hakon,
Nu har jeg drukket Dristighed og Mod.
Jeg frygter ei; han skal ei røve mig
Min Brud; han kan det heller ei; han er
En nordisk Drot og vil ei være nedrig;
Det er min Pligt, ei at formode det.
Farvel! Ak Hulde, hvor det koster Axel
At rive sig fra Dig, min Elskerinde!
Men det maa være. Snart forenes vi
Saa huldt og fast som vore Navnetræk.
See, søde Pige, hvad er dette A?
Et omvendt V. Og hvad er dette V?
Et omvendt A! Saa gaaer det vore Hierter.
Vi er een Siæl, i tvende Parter skilt,
Hvis hele Stræben er at enes atter.
Christ signe Dig! Smyk Dig som Brud! Du finder
Din Axel her igien som Brudgom.

(Han gaaer.)

Valborg.

Axel!

Hvor er han vorden mandig tillidsfuld!
Hans Blik udstrømmer Munterhed og Trøst.
Hvi gik Du bort og lod din Valborg ene
Tilbage mellem Gravene, min Axel?
Nu falder atter ængstligt hendes Blik
Paa hendes Moders blege Billed hist.
Hun græder end bedrøvet; ak, som om
Hun vilde sige: „Ulykfalige!

I fryder Eder i et stakket Haab;
En grusom Skiæbne har opreist sin Muur
Af Jern imellem Eders Hierter. Forst
I Graven" — Gud! i Graven faldt hans Ring;
I Haralds Grav! — — Han stander i sin Rustning,
Den døde Konge, barsk og trudselsfuld,
Med Haand paa Sværd, med vredtindtrukne Bryn.
Vor Stammefader, ak, fortørnes ei!
Min Axel bringer Pavens Orlov hiem,
Vort Ægteskab er ingen Brøde længer. —
Men ak! Han truer ubevæget fort;
Og Axels Ring — o alle gode Helgne!
Den trilled i vor Stammefaders Grav.

(Hun gaaer.)

Anden Handling.

Kong Hakon. Sigurd af Reine.

Sigurd.

Hil og lykfalig Dig, min Herre Hakon!
Jeg mærker, man maa gaae til Kirke nu,
Naar man vil være sikker paa at træffe
Normannakonning.

Hakon.

Bringer Du os Budskab?
Har Du indhentet Nys om Erling, Sigurd?

Sigurd.

Et Kiøbmandsskib er løbet ind i Fiorden,
Har sneget sig ved Nattetide bort
Fra Bergens By; det bringer ilde Nyhed:
Ung Magnus faares rundt i søndre Norge
Og Erling stormer slemt i Bergen. Dræbt
Er Arne Brigdeskal, din Sysselmand;
Disligest Ingebiørn, Landshøvdingen.
Hver Kiøbmandsſnekke holdes fast i Bergen,
For ei at bringe Bud til Nidaros
Om Erling Skakkes Rustning. Hændelsen
Kan vi kun takke for den sidste Tidend.

Hakon.

Den Niding ønsker sig den samme Hilsen,
Som Inge fik paa Bekesuden.

Sigurd.

Herre!
Klog Mand foragter ei sin stærke Fiende.

Ei altid hiælper Lykketræf, som sidst,
Da Du paa Isen traf Gregorius Dagsøn.
Ei Erling er en Niding, som Kong Inge,
Den skranten Vissenfod; fra Barnsbeen har
Han lært at taale Jern. I Niørfasund
Formaaede selv Blaamandens Ørehug
Ham ei at fælde; da med Ragnvald Jarl
Han drog til Særkland og paa Veien æntred
Den stolte Dromund. Endnu bærer han
Paa Skraa sit Hoved efter dette Hug —
Og kaldes Erling Skakke.

Hakon.

Prøve vil vi
At hugge til ham fra den anden Side,
Saa tænker jeg det gaaer.

Sigurd.

Det give Gud!
Men, Konge! taal en Gubbes Dristighed.
Hvad giør Du mellem Gravene? Hvi sukker
Du som en skranten Qvinde? Hvorfor bleges
Din brune Kind? Hvi gløder Øiet Dig
Sygt som den Druknes? Hakon! Kan en Mø
Din Sundhed og din Dygtighed betvinge?
See, Landet trænger til en ærlig Drot,
Som kiæk forener Haarderaabes Kraft
Med Magni Viisdom. Du besidder nu
Den norske Throne, Rigets Arvinger
Er faldne; Retten hævder Dig dit Spir,
Som Harald Gilles sidste Sønnesøn.
Nu reiser sig en anden Slægt, for atter
At spilde Landets Blod ved indre Krig;
See, Hakon! Norges Haab staaer kun til Dig!
I Danmark har alt Valdemar beviist,
Hvor snart en Helt kan vende Splid til Orden.

Hakon.

Du giver mig Exempel af min Fiende?

Sigurd.

Lign ham i Æren, viig ham i hans Feil!
Sværm ikke længer her bag disse Mure,
De stolte Tegn paa Augustini Hovmod.
Nu bygger han i Bergen anden Muur
Imod din Magt, til Erling Skakkes Tarv.

Hakon.

Vær rolig, Sigurd! Snart, snart har min Længsel
Sin Gienstand fundet.

Sigurd.

Nu, saa skynd Dig da!
Men giør det kort og godt. Stil dine Længsler;
Lyst Ungersvenden, Elskeren af Æ rmet,
Og mød som Helt og Drot for dine Kæmper.

Hakon.

Som Helte vil vi Erling Skakke møde.

Sigurd.

Det er paa Tiden, at derpaa Du tænker;
Hvad sikkrer Dig for Erlings Overfald?
Saml dine Skibe, lad der blæses Hærblæst
Endnu i Dag! Lad høit Krigspiben fløite!
Kast Brynien over hviden Hals, og viis
Dig vaabendiærv og færdig at undfange
Forræderne.

Hakon.

Vel, vel, imorgen, Sigurd!
Imorgen! Kun i Dag er det umuligt.

Sigurd.

Imorgen er kanskee det meer umuligt,
Hvis Erling overfalder os i Nat.
Glem ei —

Hakon.

Glem heller ei Ærbødigheden!

Sigurd.

Kun af enfoldig Troskab har jeg talt.
Det krænker mig, at Erlings Rygter troes,

Fordi tilfældigt Uheld styrker dem:
Det er et Folkesagn, at Harald Gille
Fik ved Bedrag det norske Kongespir;
Og at til Straf for det, og for den Grumhed,
Han viste Magnus Blinde, Bisskop Reinald,
Det gaaer saa ilde med hans Afkom nu;
At der er intet Held og ingen Trivsel
Med al den gilske Slægt, i hvad den virker.
Saa taler Folket, og det krænker mig.

Hakon.

Sligt Eventyr bør krænke gammel Kiærling,
Ei gammel Helt.

Sigurd.

Ærværdighed og Varsel
Er i et Folkesagn.

Hakon.

Og Overtro. —
Hist kommer Broder Knud.

Sigurd.

I ham er Vantro,
Men ei Ærværdighed. Den lumske Hykler! —
Jeg væmmes over denne sorte Snegl.
Kom, Hakon! Følg mig, og lad Sneglen krybe.

Hakon.

Ærbødigt tal om Kongens Skriftefader!

Sigurd.

Din Skriftefader? — Nu i Herrens Navn!

Hakon.

Jeg har en vigtig Sag ham at betroe.

Sigurd.

Gud naade da din Sag. Farvel! Jeg pleier
Just ellers ei at drives let paa Flugt;
Men for den sorte Diævel er jeg Niding.

(Gaaer.)

Hakon.

:taalelig, med samt sin Ærlighed,
Med samt sin Kraft. En evig Tugtemester.
Hvor kildrer det dog den Forfængelige,
At revse, rette, hvor han seer en Higen
Hos Andre, som han selv ei har. Du finder
Din Fryd i Kampen kun; derfor skal Hakon
Kun finde Fryd i den; din Alderdom
Har slukket Elskovs-Ilden, derfor Hakon
Skal ogsaa dæmpe Flammen i sit Hierte.
Hvor viist! Den frosne Vinter, med sin Snee,
Bebreider Vaaren, at den staaer i Blomster.
Nei, elske vil jeg, elske med mit Hiertes
Ungdommelige Fylde. See saa Du
Dit Kongedom i Nidaros, i Bergen,
I Vigen, hvor Du vil; jeg skuer det
I Valborgs Hierte; det skal ingen Erling
Berøve mig, naar først min Kiærlighed
Har huldt erhvervet mig min skiønne Throne.
(Til Munken, som holder sig i en ærbødig Afstand.)
Kom nærmere! Kom, Broder Knud! Alt Gubben
Er borte.

Knud.

Jeg forbauses ved at see ham
I Kirken her; den allerførste Gang
I tyve Aar!

Hakon.

Tal! Har Du fundet Valborg?
Har ved forstandig Tale Du forsøgt —

Knud.

Forsøgt? Ak, Eders Naade! ellers kan
Forstandig Tale vel udrette meget;
Men her er Talen spildt; saa meget meer —

Hakon.

Hvad nu?

Knud.

I kiender jo de gamle Griller,
Den uforglemmelige Kiærlighed!

Hakon.

Og kan Du ei afmale den saa styg
Med alle Helvedes ildrøde Farver,
At hun forfærdes? Kan Du ei bevise
Desuden, efter al Sandsynlighed,
At slig en Beiler, som saa reent forsvinder,
Maa enten være troløs eller død?

Knud.

Det er en egen Sag at disputere
Med Qvindfolk, Herre! Synderlig, naar heftigt
Der elskes. Ingen Grund antages da,
Der agtes ingen Tid og intet Sted.
Den Elskte bli'er dem altid nær, om selv
Han tiente mellem Væringerne, hos
Kyrialax i Grækland; —

Hakon.

Grumme Skiæbne!

Knud.

Hvormeget meer, naar pludselig han staaer
I Nidaros.

Hakon.

Hvad siger Du?

Knud.

Jeg siger:
Hvormeget meer, naar pludselig han staaer
I Nidaros.

Hakon.

I Nidaros?

Knud.

Saa kaldte
Kong Olaf Trygvason, Jer Stammefader,
Vor gode By.

Hakon.

Ha, Munk!

Knud.

Tilgiv, min Konge!
e vist, man havde sagt Jer alt,
Thordsøn kommen er tilbage.

Hakon.

Knud.

Hvad? I veed det ei? Tilgiv,
kyldig bringer Eder da
erkommet Budskab.

Hakon.

Axel her?

Knud.

er Eder overalt, min Herre!

Hakon.

Magter sig da sammensvoret?
Axel her! Og har han samme Tanker
org?

Knud.

Tanker, Eders Naade? Ha!
ker Elskeren? Som Hekla brænder
t efter hendes Favnetag.

Hakon.

: see, hvo af os To, der vinder
spil!

Knud.

Eders Naade vogte Kongen
en! Med Sindighed og Kulde
let vindes, Dronningen bevares.
; mig her at tale frit?

Hakon.

Knud.

Axel er en Drømmer nu som før.
En Tidlang har han sværmet om i Tydskland
Og vovet eet og andet Lykkespil
Paa Henrik Løves Tog; den tydske Drot
Har med et Ord opmuntret Svendens Mod;
Nu svulmer han af Selvtillid og troer,
At Alt maa lykkes ham. Den gamle Pave,
Den hellige Hadrianus har omskiftet
Det Timelige med det Evige;
Nu strider Victor haardt med Alexander
Om Pavedømmet. Alexander valgtes
Vel af Conciliet, men Fredrik Rødskiæg
Beskytter Victor imod Alexander.
Alt er i Kamp og Oprør; Henrik stormer
Mod Venden, Fredrik til Italien;
I Danemark og Norge raste længe
Mord, Ødelæggelser og Borgerkrige.
De stolte Ridd're nytte denne Tilstand:
Jo meer en Overherres Vælde synker,
Desmere stiger enkelt Ridders Magt.
De mene: Paverne, samt Fyrsterne,
Har nok at giøre nu med egne Sager;
Hver troer at kunne handle som ham lyster —
Og sligt et Øieblik benytter Axel.

Hakon.

Saa sandt jeg er en Konge —

Knud.

Eders Naade
Har huldt tilstedet mig at tale frit;
Jeg beder derfor om et gunstigt Øre,
Til jeg har udtalt. Eders Naade elsker
Skiøn Valborg — hvor naturligt! hun er skiøn.
I hader Axel Thordsøn — hvor naturligt!
Han er den Lykkelige. Eders Naade
Troer dog at vinde Seier, — hvor naturligt!

er den Mægtige. Saavidt er Alt
rnuftigt, i sin Orden, og naturligt. —
: gaae vi videre! Hjem kommer Axel
beiler om skjøn Valborgs Haand; skjøn Valborg
fader-moderløs; som Norges Konge
iaer I skjøn Valborg i en Faders Sted.
s Jer, til hendes Haand maa Svenden beile;
Haand, som I af ovenmeldte gode,
turlige, urokkelige Grund
giver ham. Her er endnu ei Talen
i noget Spil; vor Sag gaaer uanfegtet
i retlige, sin skjæve Gang; en Gang,
: sikkert falder ud til Kongens Tarv.
: Eders Naade har da nødig ei
sætte Drottens Værdighed tilside,
d hidsig Ordstrid eller noget Sligt.
g Axel kommer som en Undersaat;
:mbærer Eder i Ærbødighed
t Ærind. — Udentvivl, da han er draget
l Nidaros, vil han tilbyde Kongen
n Tieneste mod Erling Skakke. Nu,
igt Tilbud er ei noget Afslag værd.
i gaaer han videre og frier til Valborg —
:t er en Kirkesag! I sender ham
l Præsterne. Jeg henter Kirkebogen,
eviser Axels Slægtskab med skjøn Valborg;
en gamle Bisskop nødes efter Pligt
il at forbyde, hvad han sikkerlig
f Sindelag er heel uvillig til;
rolig Høihed har sig Kongen holdt, —
)g dog er Maalet naaet.

Hakon.

Jeg føler dybt
forskielligheden af den barske Sigurds
lmilde Stolthed og dit Venskabsraad,
Min Skriftefader! Ja, saa skal det være.

At gribe Lykken stræber Mennesket,
Og bruger hvert et Middel, som Naturen
Har stemplet med sin Lovlighed. Hans Elskov
Er imod Kirken, imod Sæderne;
Min er uskyldig, derfor Himlen vil
Beskytte den. Gaa, hent mig Kirkebogen!
Bring mig den ufortøvet, Broder Knud!

(Knud gaaer.)

Deri har Sigurd Ret: det sømmer sig
Normannakonning ei at sukke, syg
At tæres hen af Længsler. Hun skal vorde
Min Dronning, tvungen eller villig. Ha,
En Mø er som et Barn; det græder efter
Hvad Viisdom nægter det, men glemmer snart
Sin Kummer, takker snart den kloge Leder,
Der tvang det til sin virkelige Lykke. —
Er Hakon ei en fagervoxen Mand?
Ung, rask og fyrig? Er han Konning ei?
Ei Konning over Throndelagens Bønder?
Et Folk saa stolt, at fast man skulde troe,
Det lod sig styre kun af Gud i Himlen.
Valborg skal vorde min. Men seer jeg ret?
Tving Dig, min Vrede! Svulm ei nu, mit Hierte!

Axel kommer.

Hil og lyksalig Hakon Herdebred!

Hakon.

Velkommen Axel! Man har meldet mig
Din Ankomst alt.

Axel.

Man sagde mig, at her
Jeg vilde træffe Dig; og da —

Hakon.

Velkommen!
Velkommen Frænde! — Hvad kan vi tilskrive
Den Lykke nu, at see Dig atter, Axel?

Vi alle troede, Du var vorden slig
En fornem Ridder hos den tydske Henrik,
At reent Du havde glemt det stakkels Norge.

Axel.

Det er ei Normands eller Danskes Viis
At glemme deres Fædreland. Normannen
Kan streife vidt og bredt i fremmed Land;
Han vender sikkert dog engang tilbage
Til Fædrelandet; eller ogsaa tager
Han Fædrelandet bort med sig, og stifter
t lille Danemark og Norge, snart
England, snart i Frankrig, snart i Welskland;
or det nu saa kan træffe.

Hakon.

Mangen Helt
og ud af Landet paa den Tid, da Freden
m hiemme kiedede; eller og naar Vandflod,
ar Pest og Hunger drev ham fra sin Arne;
d Dig har det en anden Art; Du gik,
dragne Sværd klang blodigt mod hinanden;
der var nok at tage Haand i, for
ærlig Kæmpe. Deraf maa man troe,
foretrak et andet, fremmed Rige
Fædreland.

Axel.

Mit Fædreland! Og hvad
Fædrelandet, hvad et Broderfolk,
ar Raseri og Herskesyge giærer
alle Aarer og omspænder Hiertet?
ad er en Undersaats, en Kæmpes Pligt,
ar alle Pligter, alle Forhold løses?
n er en Niding, som ei ærligt staaer
Modgang som i Medgang Kongen bi
d Liv og Blod; men hvad skal Kæmpen giøre,
ar fire Konger kives om et Land;
I hver med lige Ret, og alle Brødre,

Skiøndt alle Tigre, Bødler mod hinanden?
Min Fader Thord Huusfreia var din Faders
Kong Sigurds ærlige, trofaste Mand;
Han stod og faldt med ham. Da Eisten kom
Fra Skotland, Hakon! tog sig af din Ungdom,
Og arved Throndelagen efter Sigurd, —
Jeg tiente ham, saalænge til han faldt
I Inges Hænder, og paa skiændig Viis
Blev hugget med en Øxe Kors paa Ryggen,
Imens hans blege Læber beed i Græsset.
Nu var kun Inge Konge. Skulde jeg
Dog blevet? Svoret Inge Troskab? Troskab
Din Faders Banemand? Da flygted jeg,
Med Rædsel uden og med Kummer inden.
Nu har sig Skiæbnen mildnet; Eistens Hær
Har kaaret Dig, og Du har fældet Inge.
Nu est Du Drot med Rette for vort Folk;
Og jeg er her igien, og byder Dig
Som Thrønder, Kæmper og din nære Frænde
Min høire Haand mod dine stolte Fiender.

Hakon.

I lang Tid, Axel! har Du været Ven
Af Danmarks Valdemar, min Avindsmand.

Axel.

Det var han ei, den Tid, jeg kiendte ham.
Han var en tapper, en elskværdig Helt;
Det er han end. Jeg laante ham min Arm,
Mens han, trods List og Svig, med Heltemod
Grundfæsted sig udi sit eget Rige.

Hakon.

Sit Rige? Du vil sige Barbarossas.
Har han ei taget Danemark til Lehn
Af Tydsklands Keiser?

Axel.

Et Spilfægteri
Var dette Lehn, det gialdt jo kun for Venden.

:d Rænker fik ham Fredrik lokket til
Jean de Laune; han maatte Haand ham række.
Verden loe af Keiser Fredrik Rødskiægs
rfængelige List. Men Valdemar
Tydskland var saa anseet og saa agtet,
Mødre mødte ham i Stadens Porte
d deres Børn, og bad ham røre dem,
Held de kunde faae til Vært og Tugt.
a Landet bad ham Bonden tage Korn
Haand og kaste det paa Agren ud,
Sæden derved kunde vore bedre.

Hakon.

slig en Keiser tiente Du?

Axel.

Jeg tiente
n store Henrik Løve, Saxens Hertug.

Hakon.

[stor! Jeg nys har hørt et Træk af ham,
m huer mig; som viser, at han er
blot en Helt med Dristighed og Styrke,
n selv en Christen med Samvittighed:
n har sig ladet skille ved sin Hustru
:mentia, fordi de var hinanden
r nær beslægtede.

Axel.

Det var ei Grunden.
:nrik er Kriger, Løve; grunde vil han
n vældig Fyrsteslægt; hans Hustru skiænked
am ingen Sønner; det var Hovedsagen. —
t dette Træk ei huer mig, indseer
u ganske vist, Kong Hakon! da Du veed
:g elsker Valborg, min Beslægtede;
)g haaber ei, at Du vil lægge Hindring
or min og hendes Lykke.

Hakon.

Er det muligt?

Du har end ei forglemt den Daarlighed?

Axel.

Saaledes, at jeg agter end i Dag,
Med Din Forlov at føre Valborg Brud
Til Alteret.

Hakon.

Ei. Du est hurtig, Axel!

Axel.

Den Beiler kan ei kaldes raa, som trolig
Har ventet længe fem Aar paa sin Brud.

Hakon.

Din Brud? Og er det da saa vist og afgjort,
At Valborg elsker Dig?

Axel.

See denne Krands
Om vore Navne! Den har Valborg bundet.
Hver Sommer skienkte Marken daglig Blomster
Til Dig en Krands, der bandtes af min Valborgs
Snehvide Hænder.

Hakon.

Dette Navnetræk!

Axel.

Har Axel skaaret.

Hakon.

Denne Blomsterkrands?

Axel.

Har Valborg bundet.

Hakon.

Ha! —

Axel.

Hør mig, min Herre!
Jeg seer dit Öie gløder, og jeg kiender
Dit Hiertes Tilstand. Lad os ærligt tale,

Som Normænd, om vor Siæls Anliggende.
Mig er Forstillelsen umulig, Hakon!
Jeg elsker Valborg, Valborg elsker mig.
See, Hakon! Du est Konge til et Land,
Et stolt og stort og herligt Kæmpefolk;
Vil Du berøve nu en ærlig Frænde
Det Eneste han har — sin Fæstemø?
Drot! Æren kalder Dig. Din Fødsel vinker
Til Kamp og Daad. End er ei Timen kommen
Til rolig Elskov; det indseer din Norne;
Hun kalder Dig til Hildursleeg. Velan!
Følg hendes Vink; udrust Dig mod din Fiende;
Tilintetgiør den Modstand, der vil rokke
Dig paa din Throne. Mangen tapper Mand
Vil følge Dig; og med det sidste Blod
Af Axels Hierte skal han Dig betale
Din Godhed, hvis Du skiænker ham sin Valborg.

Hakon.

Du røber tydeligt din Tilstand, Frænde!
Dit Hierte hidses i et Øieblik
Af de forskielligste Bevægelser.
Du beiler om en Mø, i det Du melder
Dig som en Stridsmand i din Konges Gaard;
Raad giver Du, Formaning, mig som Olding,
Imens Du som en heftig Ungersvend
Din Tilflugt tager til mit Hiertes Godhed.
Find her Dig i, at Hakon kold og rolig
Med Værdighed Dig møder, og Dig svarer
Med Orden paa din Tales Vilderede.
Forstod jeg ret, saa bød Du mig din Arm
Og Troskab, som en indfødt Thrønder, mig,
Den thrøndske Konning, imod Erling Skakke?

Axel.

Det byder jeg med al Oprigtighed.

Hakon.

Og jeg modtager dette gode Tilbud
Paa samme Maade.

Axel.

Dette Haandtag giør
Mig til din tro, usvigelige Mand.

Hakon.

Jeg takker Dig, og skiønner paa dit Værd. —
Hvad nu den anden Sag vedkommer, om
Den Elskovsild, Du troer at spore hos mig,
Om Grumheden, Du frygter for, med mere;
Da er det Ting, min Høihed maatte tage
For Mangel af Ærbødighed, hvis ei
Din Lidenskab var mig bekiendt. Ung Valborg
Er faderløs og moderløs, forladt;
Min kongelige Magt beskytter hende.
Ifald jeg, ved at dele Norges Krone
Med denne hulde Skabning, lønne vil
En Dyd, en Skiønhed, som er Kronen værd;
Ifald jeg derved vilde see at døve
Den Kiærlighed, som Kirken kalder syndig;
Faae hende til at glemme, ved min Ømhed,
En Beiler, som i fem Aar blev usynlig —
Var det en Brøde?

Axel.

Ædle Hakon! Nu
Forstaaer jeg Dig: Du vilde som en Konge,
En faderlig Velgiører, huldt beskytte
Den skiønne Mø, formilde hende Livet.
Du elsked ei, — og saa er Alting godt!
Den samme Godhed, samme Venlighed,
Der drev Dig til at ægte Valborg, vil
Formaae Dig til at afstaae fra dit Forsæt,
Naar Beileren er her, og Valborgs Lykke
Beroer paa denne hellige Forening.

Hakon.

Bestandig taler Du som den Beruste.
Jeg elsker ei? og hvorfor ei? Hvoraf
Har Du opdaget det? Formaaer kun Du
At skue Valborgs Skiønhed, hendes Ynde?
Og kan en Helt ei føle Kiærlighed,
Fordi han ikke bruser vildt som Du?

Axel.

Du elsker altsaa Valborg?

Hakon.

Som en Mand,
Og som en Konge. Jeg vil hendes Vel;
Jeg vil, at hendes Ægteskab skal grundes
Paa Lovlighed og Uskyld; og forresten
Troer jeg at kunne giøre Valborg Livet
Saa lykkeligt og glædefuldt som Du.

Axel.

Den Elskende seer ene Livets Held
I den udkaarne Gienstand.

Hakon.

Du est altsaa
Den lykkelig Udkaarne?

Axel.

Valborg dele
Den Sag imellem os. Som ædel Helt
Ær Qvindes Villie; som en Konning agt
Din Undergivnes Ret; og som en Christen,
Glem ei det hellige Sagn om Naboths Viingaard!

Hakon.

Selvraadig vil jeg ikke handle her;
Men Valborg kan imellem os ei dele.
En Mø er efter Loven sat en Værge,
Hun kan ei raade, dele selv sin Sag.
Den hellige Kirke dømme mellem os!

Axel.

Dermed er jeg tilfreds.

Hakon.

Tænk ei, at Hakon
Vil handle som Tyran; men tænk ei heller,
At daarlig han forsage vil sin Lykke,
Naar Kirkens Lov har udelukket Dig.

Axel.

Er det din sande Mening og din Agt?

Hakon.

Det hører Olaf, min udkaarne Helgen.

Axel.

For dette Sindelag behøver Retfærd
Ei at forsage, Kiærlighed at sørge.
Din Fordring grunder sig paa christen Pligt,
En Fordring, som sig Axel selv har giort.
Just derfor har hans Valborg ikke seet ham
I mange Længselsaar; og aldrig havde
Hun seet ham, ædle Hakon! hvis den Gud,
Der huldt beskytter trofast Kiærlighed,
Ei havde banet Veien ham til Valborg,
Igiennem Kirkens hellige Hvælvinger.

Hakon.

Hvad siger Du?

Axel.

Her giver jeg en Afskrift
Af Hadriani faderlige Brev
I dine Hænder; det, han selv har skrevet,
Er kommet alt til Erkebispen. Bullen
Ophæver Axels Slægtskab med skiøn Valborg;
Vort Ægteskab er ingen Brøde meer.

Hakon (med udbrydende Heftighed).

O, Argelist! Ha, Helved!

Axel.

Er det muligt?
Kong Hakon Herdebred har Axel sat
Et ærligt Vilkaar, i den Mening blot:
Det blev umuligt ham at giøre Fyldest?

Hakon.

t fra mine Øine!

Axel.

Hakon! Hakon!

Hakon.

er jeg! Hvorlænge vover Du,
rſaat, med plumpforvoven Færd
min Langmodighed paa Prøve?

Axel.

ı Thrønder af den gilſke Rod
ſom Du; jeg var en agtet Kriger
Løves Hær, og nu din Kæmpe,
in Træl; ung Valborg er min Brud.
din Magt til Kirkens Helligdom.
: og bringer hende for Guds Alter.
Betving dit Hiertes Lidenſkab!
te Seier for en ærlig Helt.

Hakon.

;er jeg!

Axel.

Gud dele mellem os!

(Han gaaer.)

Hakon.

ar Enden paa den hele Drøm?
)in Skiæbne, Hakon Herdebred?
ıer for at røve Dig dit Rige,
:n for at røve Dig din Brud.
Du mere, der kan røves? Ha,
ıt Hierte! Vel! Men dette Rov
ſaa let. Det ſvulmer efter Hævn,
r efter Blod, det vrede Hierte.

Broder Knud vaer, ſom er kommen ind under Slutningen af foregaaende
har henlagt Kirkebogen, og læſer med ſtor Opmærkſomhed i Pergamentet,
k har ladet falde.)

Du, Munk?

Knud
(rolig, uden at vende Øiet fra Pergamentet).
Tillader Eders Naade —

Hakon
(stirrer forbittret paa Krandsen og Ravnetrækket, drager sit Sværd, og hugger en stor Spaan fra Søilen).

Vel truffet, Hakons Sværd! Saaledes skal
Du overhugge Baandet, der forbinder
Mit Eet og Alt til denne lumske Riding.
Hvor snedigt han forstod at dreie Sagen,
At lokke mig et Ord fra Læberne.
Men bi, Forræder! Nei, din falske Kløgt
Skal ikke lykkes Dig. Du skal ei trykke
Den Fagre til dit Bryst, saalænge dette
Mit Hoved oven Mulden staaer. Det sværger
Jeg ved min Krone.

Knud
(behændig læsende med tilsyneladende Glæde).
Dersom Eders Naade —

Hakon.
Gak med din Bog, og ti med dine Taler!
Det sømmer Munke sig ved Læbens Kløgt
At bane Lykkens Vei; en Konge bruger
Sin kongelige Magt. Og, ved min Høihed,
Det vil jeg. Hakon skulde som en vakker Yngling
Vel holde Lysjet for Dig her ved Altret?
Vel lyse Dig dermed til Brudesengen?
Din Brudeseng skal vorde smykt med Roser,
Med røde Lagen og med sovlblaae Bolstre.
Alt Løsnet givet er. — Hvad vil Du, Munk?

Knud (som har udlæst).
Tillader Eders Naade med et Ord —

Hakon.
Ti, Du Elendige! — Jeg vil ei længer
Hensmægte mellem Gravene; jeg vil

Ei sladdre Tiden bort imellem Munke;
Ei sværme, Sigurd! Nei, det loves Dig.
Jeg ryster Elskeren af Ærmet; nyder
Min Glæde som en Mand, og møder Dig
Som Helt, min tappre Sigurd! og som Konge.

(Han iler bort.)

Knud.

Vild som en Ulv. Hør dog, Kong Hakon! hør dog!
Den hele Bulle vorder uden Kraft;
Glemt er det Vigtigste! Hør mig, min Herre!

(Han skynder sig efter Kongen.)

Tredie Handling.

Erkebiskop **Erland**. **Knud**, med Kirkebogen.

Knud.

Tilgiv, ærværdige Fader! at jeg kalder
I Eenrum Eder hid fra Chorets Brødre!
Men Pligten byder, I maae forberedes
I Hast; ung Axel skynder paa sit Bryllup,
Og vi kan vente Brudeskaren her
Hvert Øieblik, den drager alt fra Borgen.

Erland.

Mig under Himlen før min Død den Fryd,
At sammenføie tvende ædle Hierter.

Knud.

Det smerter mig, at maatte med et Ord
Forstyrre denne Fryd, ærværdige Fader!
Dog Skiæbnens Styrelse maa jo den Vise
Betragte som et Vink fra Himlen; derfor
Vil I hengive Jer i Herrens Villie,
Naar I erfarer, at ung Axels Bryllup
Har ikke fundet Naadens Bifald; og
At ved en synderlig Omstændighed
Den Orlov, som den hellige Hadrianus
Har givet Axel, vorder uden Kraft.

Erland.

Saavist som Kirkens Arm med Vælde strækker
Ud over Kongernes, saa sikkert skal
Det hele Brev stadfæstes i sin Kraft.

Knud.

Den Bul er uden Kraft, ærværdige Fader!

Erland.

Har Hadrian ei tydeligt og klart
Ophævet Axels Slægtskab med skiøn Valborg?

Knud.

Ret vel, Herr Bisktop! Jeg har ogsaa læst
Den hele Bulle, har end ei forglemt
Saa ganske mit Latin, at jeg jo vel
Forstaaet har hvert Ord. Den hellige Fader
Tilintetgiør det Forhold mellem Axel
Og Valborg, der er mellem dem, som Frænder,
Som Sødskindbørn; —

Erland.

Og er ei Dette nok?

Knud.

Det skulde synes saa. Selv Axel Thordsøn
Har udentvivl formodet, det var nok;
Thi ellers er det ubegribeligt,
Hvordan han kunde forbigaae en Sag
Af samme Vigtighed, som deres Frændskab.
Dog har formodentlig han selv ei vidst det.

Erland (studser).

Knud.

Som Sødskindbarn kan Axel elske Valborg;
Men som Daabsødskinde forbyder Kirken
Endnu dem Ægteskab.

Erland.

Hvad siger Du?

Knud.

Sandhed, som Kirkebogen skal bevidne.
Høiværdige Fader! I er nylig kommen
Til Stedet, efter Augustini Flugt;
Og derfor veed I ei saa god Beskeed
Om Kirkens Ting, som en aarvaagen Tiener,
Hvis Liv randt hen imellem disse Mure.

Skiøndt alle Tigre, Bøbler mod hinanden?
Min Fader Thord Huusfreia var din Faders
Kong Sigurds ærlige, trofaste Mand;
Han stod og faldt med ham. Da Eisten kom
Fra Skotland, Hakon! tog sig af din Ungdom,
Og arved Throndelagen efter Sigurd, —
Jeg tiente ham, saalænge til han faldt
I Inges Hænder, og paa skiændig Viis
Blev hugget med en Øxe Kors paa Ryggen,
Imens hans blege Læber beed i Græsset.
Nu var kun Inge Konge. Skulde jeg
Dog blevet? Svoret Inge Troskab? Troskab
Din Faders Banemand? Da flygted jeg,
Med Rædsel uden og med Kummer inden.
Nu har sig Skiæbnen mildnet; Eistens Hær
Har kaaret Dig, og Du har fældet Inge.
Nu est Du Drot med Rette for vort Folk;
Og jeg er her igien, og byder Dig
Som Thrønder, Kæmper og din nære Frænde
Min høire Haand mod dine stolte Fiender.

Hakon.

I lang Tid, Axel! har Du været Ven
Af Danmarks Valdemar, min Avindsmand.

Axel.

Det var han ei, den Tid, jeg kiendte ham.
Han var en tapper, en elskværdig Helt;
Det er han end. Jeg laante ham min Arm,
Mens han, trods List og Svig, med Heltemod
Grundfæsted sig udi sit eget Rige.

Hakon.

Sit Rige? Du vil sige Barbarossas.
Har han ei taget Danemark til Lehn
Af Tydsklands Keiser?

Axel.

Et Spilfægteri
Var dette Lehn, det gialdt jo kun for Venden.

Rænker fik ham Fredrik lokket til
Jean de Laune; han maatte Haand ham række.
Verden loe af Keiser Fredrik Rødskiægs
ængelige List. Men Valdemar
ydskland var saa anseet og saa agtet,
Mødre mødte ham i Stadens Porte
deres Børn, og bad ham røre dem,
held de kunde faae til Vært og Tugt.
Landet bad ham Bonden tage Korn
aand og kaste det paa Agren ud,
Sæden derved kunde vore bedre.

Hakon.

slig en Keiser-tiente Du?

Axel.

Jeg tiente
store Henrik Løve, Saxens Hertug.

Hakon.

stor! Jeg nys har hørt et Træk af ham,
i huer mig; som viser, at han er
lot en Helt med Dristighed og Styrke,
selv en Christen med Samvittighed:
har sig ladet skille ved sin Hustru
tentia, fordi de var hinanden
nær beslægtede.

Axel.

Det var ei Grunden.
rik er Kriger, Løve; grunde vil han
vældig Fyrsteslægt; hans Hustru skiænked
n ingen Sønner; det var Hovedsagen. —
dette Træk ei huer mig, indseer
ganske vist, Kong Hakon! da Du veed
elsker Valborg, min Beslægtede;
haaber ei, at Du vil lægge Hindring
min og hendes Lykke.

Som Normænd, om vor Siæls Anliggende.
Mig er Forstillelsen umulig, Hakon!
Jeg elsker Valborg, Valborg elsker mig.
See, Hakon! Du est Konge til et Land,
Et stolt og stort og herligt Kæmpefolk;
Vil Du berøve nu en ærlig Frænde
Det Eneste han har — sin Fæstemø?
Drot! Æren kalder Dig. Din Fødsel vinker
Til Kamp og Daad. End er ei Timen kommen
Til rolig Elskov; det indseer din Norne;
Hun kalder Dig til Hildursleeg. Velan!
Følg hendes Vink; udrust Dig mod din Fiende;
Tilintetgiør den Modstand, der vil rokke
Dig paa din Throne. Mangen tapper Mand
Vil følge Dig; og med det sidste Blod
Af Axels Hierte skal han Dig betale
Din Godhed, hvis Du skiænker ham sin Valborg.

Hakon.

Du røber tydeligt din Tilstand, Frænde!
Dit Hierte hidses i et Øieblik
Af de forskielligste Bevægelser.
Du beiler om en Mø, i det Du melder
Dig som en Stridsmand i din Konges Gaard;
Raad giver Du, Formaning, mig som Olding,
Imens Du som en heftig Ungersvend
Din Tilflugt tager til mit Hiertes Godhed.
Find her Dig i, at Hakon kold og rolig
Med Værdighed Dig møder, og Dig svarer
Med Orden paa din Tales Vilderede.
Forstod jeg ret, saa bød Du mig din Arm
Og Troskab, som en indfødt Thrønder, mig,
Den thrøndske Konning, imod Erling Skakke?

Axel.

Det byder jeg med al Oprigtighed.

Hakon.

Er det muligt?

Du har end ei forglemt den Daarlighed?

Axel.

Saalidet, at jeg agter end i Dag,
Med din Forlov, at føre Valborg Brud
Til Alteret.

Hakon.

Ei, Du est hurtig, Axel!

Axel.

Den Beiler kan ei kaldes saa, som trolig
Har ventet lange fem Aar paa sin Brud.

Hakon.

Din Brud? Og er det da saa vist og afgiort,
At Valborg elsker Dig?

Axel.

See denne Krands
Om vore Navne! Den har Valborg bundet.
Fem Somre skiænkte Marken daglig Blomster
Til slig en Krands, der bandtes af min Valborgs
Sneehvide Hænder.

Hakon.

Dette Navnetræk!

Axel.

Har Axel skaaret.

Hakon.

Denne Blomsterkrands?

Axel.

Har Valborg bundet.

Hakon.

Ha! —

Axel.

Hør mig, min Herre!
Jeg seer dit Øie gløder, og jeg kiender
Dit Hiertes Tilstand. Lad os ærligt tale,

Som Normænd, om vor Siæls Anliggende.
Mig er Forstillelsen umulig, Hakon!
Jeg elsker Valborg, Valborg elsker mig.
See, Hakon! Du est Konge til et Land,
Et stolt og stort og herligt Kæmpefolk;
Vil Du berøve nu en ærlig Frænde
Det Eneste han har — sin Fæstemø?
Drot! Æren kalder Dig. Din Fødsel vinker
Til Kamp og Daad. End er ei Timen kommen
Til rolig Elskov; det indseer din Norne;
Hun kalder Dig til Hildursleeg. Velan!
Følg hendes Vink; udrust Dig mod din Fiende;
Tilintetgiør den Modstand, der vil rokke
Dig paa din Throne. Mangen tapper Mand
Vil følge Dig; og med det sidste Blod
Af Axels Hierte skal han Dig betale
Din Godhed, hvis Du skiænker ham sin Valborg.

Hakon.

Du røber tydeligt din Tilstand, Frænde!
Dit Hierte hidses i et Øieblik
Af de forskielligste Bevægelser.
Du beiler om en Mø, i det Du melder
Dig som en Stridsmand i din Konges Gaard;
Raad giver Du, Formaning, mig som Olding,
Imens Du som en heftig Ungersvend
Din Tilflugt tager til mit Hiertes Godhed.
Find her Dig i, at Hakon kold og rolig
Med Værdighed Dig møder, og Dig svarer
Med Orden paa din Tales Vilderede.
Forstod jeg ret, saa bød Du mig din Arm
Og Troskab, som en indfødt Thrønder, mig,
Den thrøndske Konning, imod Erling Skakke?

Axel.

Det byder jeg med al Oprigtighed.

Hakon.

Og jeg modtager dette gode Tilbud
Paa samme Maade.

Axel.

Dette Haandtag giør
Mig til din tro, usvigelige Mand.

Hakon.

Jeg takker Dig, og skiønner paa dit Værd. —
Hvad nu den anden Sag vedkommer, om
Den Elskovsild, Du troer at spore hos mig,
Om Grumheden, Du frygter for, med mere;
Da er det Ting, min Høihed maatte tage
For Mangel af Ærbødighed, hvis ei
Din Lidenskab var mig bekiendt. Ung Valborg
Er faderløs og moderløs, forladt;
Min kongelige Magt beskytter hende.
Ifald jeg, ved at dele Norges Krone
Med denne hulde Skabning, lønne vil
En Dyd, en Skiønhed, som er Kronen værd;
Ifald jeg derved vilde see at døve
Den Kiærlighed, som Kirken kalder syndig;
Faae hende til at glemme, ved min Ømhed,
En Beiler, som i fem Aar blev usynlig —
Var det en Brøde?

Axel.

Ædle Hakon! Nu
Forstaaer jeg Dig: Du vilde som en Konge,
En faderlig Velgiører, huldt beskytte
Den skiønne Mø, formilde hende Livet.
Du elsked ei, — og saa er Alting godt!
Den samme Godhed, samme Venlighed,
Der drev Dig til at ægte Valborg, vil
Formaae Dig til at afstaae fra dit Forsæt,
Naar Beileren er her, og Valborgs Lykke
Beroer paa denne hellige Forening.

Hakon.

ꝛestandig taler Du som den Beruste.
ꝛg elsker ei? og hvorfor ei? Hvoraf
ar Du opdaget det? Formaaer kun Du
t skue Valborgs Skiønhed, hendes Ynde?
g kan en Helt ei føle Kiærlighed,
ꝛrdi han ikke bruser vildt som Du?

Axel.

ı elsker altsaa Valborg?

Hakon.

Som en Mand,
ȷ som en Konge. Jeg vil hendes Vel;
ȷ vil, at hendes Ægteskab skal grundes
ıa Lovlighed og Uskyld; og forresten
ꝛer jeg at kunne giøre Valborg Livet
ıa lykkeligt og glædefuldt som Du.

Axel.

ꝛn Elskende seer ene Livets Held
den udkaarne Gienstand.

Hakon.

Du est altsaa
ꝛen lykkelig Udkaarne?

Axel.

Valborg dele
ꝛen Sag imellem os. Som ædel Helt
ꝛr Qvindes Villie; som en Konning agt
in Undergivnes Ret; og som en Christen,
lem ei det hellige Sagn om Naboths Viingaard!

Hakon.

ꝛelvraadig vil jeg ikke handle her;
ꝛen Valborg kan imellem os ei dele.
n Mø er efter Loven sat en Værge,
un kan ei raade, dele selv sin Sag.
ꝛen hellige Kirke dømme mellem os!

Axel.

ꝛermed er jeg tilfreds.

Hakon.

Tænk ei, at Hakon
Vil handle som Tyran; men tænk ei heller,
At daarlig han forsage vil sin Lykke,
Naar Kirkens Lov har udelukket Dig.

Axel.

Er det din sande Mening og din Agt?

Hakon.

Det hører Olaf, min udkaarne Helgen.

Axel.

For dette Sindelag behøver Retfærd
Ei at forsage, Kiærlighed at sørge.
Din Fordring grunder sig paa christen Pligt,
En Fordring, som sig Axel selv har giort.
Just derfor har hans Valborg ikke seet ham
I mange Længselsaar; og aldrig havde
Hun seet ham, ædle Hakon! hvis den Gud,
Der huldt beskytter trofast Kiærlighed,
Ei havde banet Veien ham til Valborg,
Igiennem Kirkens hellige Hvælvinger.

Hakon.

Hvad siger Du?

Axel.

Her giver jeg en Afskrift
Af Hadriani faderlige Brev
I dine Hænder; det, han selv har skrevet,
Er kommet alt til Erkebispen. Bullen
Ophæver Axels Slægtskab med skiøn Valborg;
Vort Ægteskab er ingen Brøde meer.

Hakon (med udbrydende Heftighed).

O, Argelist! Ha, Helved!

Axel.

Er det muligt?
Kong Hakon Herdebred har Axel sat
Et ærligt Vilkaar, i den Mening blot:
Det blev umuligt ham at giøre Fyldest?

Hakon.

Viig bort fra mine Øine!

Axel.

Hakon! Hakon!

Hakon.

Bort, siger jeg! Hvorlænge vover Du,
En Undersaat, med plumpforvoven Færd
At sætte min Langmodighed paa Prøve?

Axel.

Jeg er en Thrønder af den gilske Rod
Saagodt som Du; jeg var en agtet Kriger
I Henrik Løves Hær, og nu din Kæmpe,
Men ei din Træl; ung Valborg er min Brud.
Ei naaer din Magt til Kirkens Helligdom.
Jeg gaaer og bringer hende for Guds Alter.
Fat Dig! Betving dit Hiertes Lidenskab!
Den største Seier for en ærlig Helt.

Hakon.

Bort, siger jeg!

Axel.

Gud dele mellem os!

(Han gaaer.)

Hakon.

Og det var Enden paa den hele Drøm?
Det var din Skiæbne, Hakon Herdebred?
Hin kommer for at røve Dig dit Rige,
Den Anden for at røve Dig din Brud.
Hvad har Du mere, der kan røves? Ha,
Et opbragt Hierte! Vel! Men dette Rov
Bli'er ei saa let. Det svulmer efter Hævn,
Det tørster efter Blod, det vrede Hierte.

(Han bliver Broder Knud vaer, som er kommen ind under Slutningen af foregaaende Optrin, har henlagt Kirkebogen, og læser med stor Opmærksomhed i Pergamentet, som Hakon har ladet falde.)

Hvad vil Du, Munk?

Knud
(rolig, uden at vende Øiet fra Pergamentet).
Tillader Eders Naade —

Hakon
(stirrer forbittret paa Krandsen og Ravnetrækket, drager sit Sværd, og hugger de en stor Spaan fra Søilen).

Vel truffet, Hakons Sværd! Saaledes skal
Du overhugge Baandet, der forbinder
Mit Eet og Alt til denne lumske Niding.
Hvor snedigt han forstod at dreie Sagen,
At lokke mig et Ord fra Læberne.
Men bi, Forræder! Nei, din falske Kløgt
Skal ikke lykkes Dig. Du skal ei trykke
Den Fagre til dit Bryst, saalænge dette
Mit Hoved oven Mulden staaer. Det sværger
Jeg ved min Krone.

Knud
(bestandig læsende med tilsyneladende Glæde).
Dersom Eders Naade —

Hakon.

Gak med din Bog, og ti med dine Taler!
Det sømmer Munke sig ved Læbens Kløgt
At bane Lykkens Vei; en Konge bruger
Sin kongelige Magt. Og, ved min Høihed,
Det vil jeg. Hakon skulde som en vakker Yngling
Vel holde Lyset for Dig her ved Altret?
Vel lyse Dig dermed til Brudesengen?
Din Brudeseng skal vorde smykt med Roser,
Med røde Lagen og med svovlblaae Bolstre.
Alt Løsnet givet er. — Hvad vil Du, Munk?

Knud (som har udlæst).
Tillader Eders Naade med et Ord —

Hakon.

Ti, Du Elendige! — Jeg vil ei længer
Hensmægte mellem Gravene; jeg vil

Ei sladdre Tiden bort imellem Munke;
Ei sværme, Sigurd! Nei, det loves Dig.
Jeg ryster Elskeren af Ærmet; nyder
Min Glæde som en Mand, og møder Dig
Som Helt, min tappre Sigurd! og som Konge.

(Han iler bort.)

Knud.

Vild som en Ulv. Hør dog, Kong Hakon! hør dog!
Den hele Bulle vorder uden Kraft;
Glemt er det Vigtigste! Hør mig, min Herre!

(Han skynder sig efter Kongen.)

Tredie Handling.

Erkebiskop **Erland.** **Knud,** med Kirkebogen.

Knud.

Tilgiv, ærværdige Fader! at jeg kalder
I Eenrum Eder hid fra Chorets Brødre!
Men Pligten byder, I maae forberedes
I Hast; ung Axel skynder paa sit Bryllup,
Og vi kan vente Brudeskaren her
Hvert Dieblik, den drager alt fra Borgen.

Erland.

Mig under Himlen før min Død den Fryd,
At sammenføie tvende ædle Hierter.

Knud.

Det smerter mig, at maatte med et Ord
Forstyrre denne Fryd, ærværdige Fader!
Dog Skiæbnens Styrelse maa jo den Vise
Betragte som et Vink fra Himlen; derfor
Vil I hengive Jer i Herrens Villie,
Naar I erfarer, at ung Axels Bryllup
Har ikke fundet Naadens Bifald; og
At ved en synderlig Omstændighed
Den Orlov, som den hellige Hadrianus
Har givet Axel, vorder uden Kraft.

Erland.

Saavist som Kirkens Arm med Vælde strækker
Ud over Kongernes, saa sikkert skal
Det hele Brev stadfæstes i sin Kraft.

Knud.

en Bul er uden Kraft, ærværdige Fader!

Erland.

ar Hadrian ei tydeligt og klart
phævet Axels Slægtskab med skiøn Valborg?

Knud.

et vel, Herr Bisskop! Jeg har ogsaa læst
en hele Bulle, har end ei forglemt
aa ganske mit Latin, at jeg jo vel
orstaaet har hvert Ord. Den hellige Fader
ilintetgiør det Forhold mellem Axel
g Valborg, der er mellem dem, som Frænder,
om Sødskindbørn; —

Erland.

Og er ei Dette nok?

Knud.

et skulde synes saa. Selv Axel Thordsøn
ar udentvivl formodet, det var nok;
hi ellers er det ubegribeligt,
vordan han kunde forbigaae en Sag
f samme Vigtighed, som deres Frændskab.
og har formodentlig han selv ei vidst det.

Erland (studser).

Knud.

om Sødskindbarn kan Axel elske Valborg;
en som Daabsødskinde forbyder Kirken
ndnu dem Ægteskab.

Erland.

Hvad siger Du?

Knud.

andhed, som Kirkebogen skal bevidne.
rværdige Fader! I er nylig kommen
il Stedet, efter Augustini Flugt;
g derfor veed I ei saa god Beskeed
m Kirkens Ting, som en aarvaagen Tiener,
vis Liv randt hen imellem disse Mure.

Jert fromme Levnet giorde Jer til Bisp.
Vel har man troet tilforn, at til med Hæder
At styre Bispestaven, hørte meer
End hellig Vandel. Absalon i Danmark
Har viist hvor smukt Staalbrynien klæder over
Det uldenhvide Pallium; at Hielmen
Kan ogsaa spændes om et raget Hoved;
At ei det bør en Bisp blot sig være
Ustraffelig, men vaabendiærv og stærk,
Som en Cherub i straalende Metal,
Med Vredens vældige Slagsværd for sit Eden.
Dog, Augustini Sledskheb lærte Hakon
At søge sig en Bisp, som forestaaer
Sin Post — uskadelig. Jeg ønsker Eder
Al Held og Lykke til det høie Kald.

Erland.

Jeg takker Dig. Lad mig med Fred og Ro
Henvandre det Par Skridt jeg har til Graven!
Jeg vil ei længe være Dig i Veien.
Spild Tiden ei! Beretningen om Axel
Bedrøver mig langt meer. En Yngling skuer
Sit Haab imøde; Oldingen er vant
Til Frost og Storm. Den Uforsigtige
Har kunnet glemme —

Knud.

Udentvivl har han
Saalidt som Valborg vidst det; thi som Sagen
Forholdt sig, har nok deres Mødre søgt
At skiule det. Den stærke Thord Huusfrei
Var Konning Sigurds Mand; saa vild en Kæmpe,
Som Sigurd her fra Reine. Denne Thord
Lod i en fem Aars Tid sin Søn, ung Axel,
Omløbe som en Hedning, uden Daab.
Da Immers Datter Valborg skulde døbes,
Og holdes over Daaben af Fru Helvig,
Bad han sin Frænke tage Gutten med:

„At det dog eengang kunde vorde giort
Fra Haand". Saaledes døbtes de tilsammen,
Skiøndt Axel fem Aar ældre var end Valborg;
Og for at undgaae videre Skandal
Har deres Mødre dulgt det. Men i Bogen
Har Jon optegnet Alt. Jeg var tilstede
Som Famulus; og mange Vidner leve
Med mig, som kan bekræfte denne Sag.
(Han viser ham Stedet i Kirkebogen.)

Erland.

En grusom Skiæbne følger denne Slægt.

Knud.

En grusom Skiæbne følger stedse Synden,
Og straffer Synder i den gilske Slægt,
Som i hver anden. Dersom Thord Huusfrei
Smukt havde ladet døbe strax sin Søn,
Var Axel ei Daabbroder nu til Valborg;
Og elsked Axel ei mod Kirkens Bud
Sin nære Frænke, men en anden Mø,
Da hindred ingen Lov ham i hans Lykke.
Af Gilskeslægten er Kong Hakon vigtigst;
Vel! Hvad der straffer Overtræderen,
Lyksaliggiør hans dyderige Liv.

Erland.

I Ulyksalige!

Knud.

Jeg indseer vel
At slig Begivenhed, ærværdige Herre,
Bedrøver Eders Hierte. I er gammel
Og Eders Helbred er just ikke stærk;
I troer kun slet om Broder Knud; jeg veed det;
Dog har maaskee han meer Hengivenhed
For Eder end I tænker. Gaae I kun
Med Fred til Klosteret! Jeg vil undskylde
For Kongen Eders Bortgang her, og gierne
Forrette Tienesten i Dag for Eder.

Erland.

Forrette gierne Tienesten? Jeg troer det.
Nei Knud! Du skal ei være deres Bøddel.
Det lindrer den Ulykkeliges Nød,
At høre Skiæbnens Dom forkyndes venligt
Med Skaansel af Medlidenhedens Læbe.
Jeg vil forrette selv min haarde Pligt,
Og skulde saa mit gamle Hierte briste.
Jeg vil af alle Kræfter virke for
De Ulykkalige. Jeg selv vil skrive
Til Paven, og udvirke dem en Orlov,
For Dette som for Hint.

Knud.

Derpaa er ei
At tænke, kiære Herre! Hadrianus,
Den gamle Normandsøven, er død og borte;
Victor og Alexander kives ivrigt
Om Pavedømmet, gribe hvert et Middel,
For at indsmigre sig hos Kongerne.
Kong Hakon her har hyldet Alexander,
Og Alexander glemmer vist ei heller
I slig en ringe Sag at være Kongen
Igien til Tieneste.

Erland.

En ringe Sag!
To ædle Menneskers Lyksalighed.

Knud.

Saaledes taler man paa Prækestolen;
I Vatikanet og paa Kongeborgen
Udfordrer sindrig Statsfløgt anden Mening.

Erland.

Ha, hvad de kalde Statsfløgt! Helved eier
Ei værre Monstrum i sin skumle Kule —
Mod den var Hydra skiøn, og Cerberus,
Og Fenris i det hedenske Valhalla.
De viste deres Struber aabenlyst;

Men denne Satan, riig paa hver en Last,
Med bundløs Uforskammenhed tør kalde
Sit Nidingsværk Fornuft, og skiuler Dolken
Bag Værdighedens Flig, mens han forraader
Uskyldighed, som Judas, med et Kys.

Knud.

En prægtig Strøm af Ord, ærværdige Fader!

Erland.

Vee den, hvem Dødens Røst er ikkun Ord.

Knud.

Man nærmer sig; jeg hører Skaren komme.

Erland.

Styrk Dig, mit gamle Bryst og tøm din Skaal!
Det var jo længst en Siælesørgers Pligt,
At følge den Ulykkelige til
Hans Golgatha.

Knud.

Nu maae vi gaae til Choret,
For siden i ærværdig Procession
At møde Skaren her og standse den.

(Under en Choral kommer Brudeskaren i følgende Orden: først Kongens Drabanter med Hellebarder; derpaa en Skare Chordrenge i røde Kiortler og med Hætter af samme Farve paa Hovedet, bærende Brudeblus; Axel Thordsøn og Hakon; flere Riddere Par og Par; en Flok unge Piger med Kurve, hvoraf de strøe Blomster paa Kirkegulvet; Dronning Thora, som fører Valborg, klædt i hvidt Atlask med en Rosenkrands over det lange Haar; Dronningens Fruer og Jomfruer parviis. Toget gaaer rundt om Harald Gilles Liigsteen i Forgunden og om begge Søilerne; derpaa standse de saaledes, at Mændene staae paa høire Side ved Axels, Qvinderne paa venstre Side ved Valborgs Familiebegravelser. De Elskende knæle og giøre en Bøn ved deres Forældres Grave. I Baggrunden stiller Kongens Drabanter sig i en Række, og foran dem staae de unge Piger og Drenge med Fakler og Blomsterkurve. I Midten mellem Pillerne lades en Udsigt giennem Hovedgangen til Høialteret og Choret, hvorfra Munkene komme i Procession; Broder Knud med Kirkebogen, Erkebispen med sin sølverbundne Stav. Imidlertid synger Choret:)

Den Mand, Gud gav en Viv saa huld,
Han eier meer end Perler, Guld;
Et Kiøbmandsskib hun vel er lig,
Hun giør lykfalig ham og rig.

Hun strækker ud sin Haand saa ven,
Til Rokken og den fulde Teen;
Hun virker Tæpper, Liin og Kiol,
Alt paa sin gyldne Væverstol.

Hun gaaer i Silke, hvid som Snee,
Med Purpurbræmmer skiøn at see;
Saa snildt og fromt hun tale veed;
I Hiertet boer Uskyldighed.

Og Sønner skiænker hun sin Mand,
Og Dannemænd sit Fædreland.
Lov, Priis og Ære, Godheds Gud!
Lyksalig Svend! Lyksalig Brud!

Munkene.

Gloria in excelsis Deo!

Choret.

Amen!

(Axel og Valborg reise sig fra Bønnen. Kong Hakon leder Axel til Valborg, Enkedronningen Valborg til Axel. De række hinanden Hænder over Harald Gilles Ligsteen og vende sig derpaa, for at vandre Haand i Haand op imod Alteret. Mellem Kirkesøilerne mødes de af Munkechoret, hvor Biskoppen standser dem med sin Stav.)

Erland.

Ulykkelige! Efter Embedspligt
En Olding nødes til at standse Jer
Paa Haabets blomsterstrøede Vei. Fortvivler
Ei over Eders Skiæbne! Giver Eder
I Herrens Haand; og fatter Nag ei til
En Gubbe, der sin største Glæde fandt
I at forene Jer, hvis Himlens Villie
Tillod ham det.

Axel.

Gud! Christus! Hvad er det?
Ærværdige Herre! fik I Bullen ei?
Har I ei seet, vort Ægteskab er tilladt,
Og at vort nære Slægtskabsbaand er løst?

Erland.

gode Søn, udrust Dig mod din Skiæbne
Heltemod! Du tør ei ægte Valborg.
Slægtskab er vel hævet; men I ere
søbskinde, der bragtes hid til Daaben
een og samme Tid af samme Qvinde.
Helvig var Gudmoder for Jer begge.
dette Forhold ymter Bullen intet,
Kirken hindrer sligt et Ægteskab.

Axel.

Bisp hvad siger Du? O Gud, min Valborg!
ı blegner. Piger! Hiælp!

Valborg
(understøttet af en Mø).

O det er Intet!
svimmel blev jeg kun. Laan mig din Skulder,
ınhvide! Det gaaer over strax igien.

Axel.

ısøbskinde?

Knud
(kommer med Kirkebogen).

Ja, Søbskinde for Gud.

Axel.

aer det der? Lad mig see, Du blege Judas!
lyver haaber jeg. Viis mig det! Axel
ogsaa læse. Viis mig —
(Han stirrer i Bogen, som Knud holder hen for ham.)

Alting løber
ket for mine Øine.
(Han styrter for Valborgs Fødder.)

Valborg! Valborg!
t er forbi.

Valborg.

Nei, nei!

Axel (springer op).

Det er forbi!

Jeg seer det grant, jeg indseer hele Følgen.
Min Stræben i de lange fem Aars Tid:
At nærme mig den gamle Hadrian,
At skaffe mig hans Agtelse, hans Venskab,
At aabenbare ham mit Hiertes Tilstand,
Som endeligen lykkes mig; — det er
Nu spildt og uden Virkning. Hvis han leved,
Hvad var det meer? En kort Opsættelse!
Men han er død, og Alexander lever,
En listig Cardinal: og Hakon lever,
Min Avindsmand. Jeg seer Dig Ulv, Du lurer
Alt paa dit Bytte, smilker under Skind.
Min Stav er brudt! Alt er forbi, min Valborg!
(Han kaster sig atter paa Knæe og skiuler sit Ansigt i hendes Hænder.)

Erland
(med et strengt Blik paa Kongen).

Det var ei fromt, ei velgiort, at man lod
Det komme til saa yderligt et Skridt;
At spænde disse arme Hierter med
Et stakket Haab, for i den sidste Stund
At lade Haabets Sæbeboble briste;
Ei velgiort, at man overrumpled mig,
En Olding, der fortiener Agt, saavel for
Mit Embed som min Alder, med et sligt
Ynkværdigt Optrin.

Hakon.

Hele Skylden falder
Paa Axel Thordsøn selv, hans Heftighed
Har hid ham styrtet til hans bratte Sorg.
Ifald han havde fulgt sin Konges Raad,
Da havde klogt han givet Tid. Jeg kan
Ei spærre mine Kæmper Vei til Kirken;
Og Kirkens Love tale giennem Dig.

Knud
(kommer med et Linklæde).

Da Axel Thordsøn ei kan ægte Valborg,

Saa kræver Kirkens Lov et Mærke paa
Skilsmissens Vigtighed.

Erland (til Hakon).

Jeg tænker, vi
Undlade denne Skik for dennegang.

Hakon.

Min Værdighed befaler mig med Strenghed
At hævde Landets Love. Giør din Pligt!

Erland
(nærmer sig de Elskende).

O mine Børn! Halvfierdsindstyve Vintre
Har knuget dette gamle Hierte; men
Ei brak det før saa beesk en Skaal. Min Axel!
Tilgiv en ærlig, gammel Herrens Tiener
Sin Pligt. Mig er det ei; Dig skiller Skiæbnen
Fra Valborg; men Skilsmissen giælder kun
For dette Liv; hist kan I evig elske.

Axel og Valborg
(knæle for ham, gribe hans Hænder og kysse dem).

O min ærværdige Fader!

Erland.

Kiære Børn!
Stat op, min Axel! Elskelige Valborg!
Stat op! Tag med din Haand i denne Dug,
Min gode Ven! Du stakkels Pige! Tag
I denne Dug.
(Axel og Valborg tage hver i sin Ende af Linklædet. Kongen rækker Bispen sit Sværd, han nærmer sig for at skiære det sønder, men holder inde.)
Nei, nei, jeg kan det ei.
Kom, Broder Knud! Du har tilbudet jo
Din Hiælp i denne Sag. Jeg er for gammel,
Jeg ryster paa min Haand; jeg har forglemt
At bruge Sværd i fyrgetyve Vintre.
Jeg kan det ei.

Knud.

Vel, ræk mig Sværdet, Herre!
(Han nærmer sig Axel og Valborg, træder imellem dem med Sværdet i Haand og siger:)

Som Kongens Sværd, i Geistlighedens Haand,
Her overskiærer denne Dug, saaledes
Adskiller Himlen evig Axel Thordsøn
Fra Valborg Immers Datter.

(Han skiærer Klædet sønder imellem dem.)

Munkene (i Baggrunden).

Amen! Amen!

(Pigerne tage den røde Rosenkrands af Valborgs Hoved, en hvid sættes istedet.)

Hakon.

Forretningen er endt. Man bringe Valborg
Til Klosteret. Tilgiv, min ædle Moder!
Hvis I var Dievidne til et Optrin,
Som krænked Eder.

Dronningen.

Gud tilgive Dig!

Hakon

(rækker sin Moder Haand; idet han vender sig og betragter Axel og Valborg).

Forretningen er endt. Adskiller dem!

Erland (bestemt).

End ei! — Du har med Strenghed drevet paa
Den Lovs Opfyldelse, som maatte gyde
Sin beeske Malurtdrik i disse Hierter;
Velan, jeg bringer i Erindring atter
En anden Lov, der vennehuld tillader
Sligt ulyksaligt Par at tage Afsked
Først med hinanden.

Hakon (dvæler).

Vel, saa giør det kort.
Tag Afsked, Axel, med din Søster Valborg!

Erland.

Saaledes er det ikke meent; det stedes
Dem frit, at tale sammen her i Eenrum.

Hakon.

For atter daarlig Leilighed at give
Til denne syndefulde Flammes Næring?
Urimeligt er dette Bud.

Erland (fast).

Men dog
Et Bud, der kræver Efterlevelse.

Hakon.

Og hvis nu Kongen ei tilsteder det?

Erland (med Værdighed)

Saa overtræder han sin Skyldighed,
Og jeg erklærer ham i Kirkens Band.

Hakon.

Du taler dristigt.

Erland.

Som en Erkebiskop.

Hakon.

Hvo giorde Dig til Erkebiskop?

Erland.

Gud.

Hakon.

Ha, Gubbe!

Erland
(befalende, i det han bærer sin Stav).

Man forføie sig herfra!
Man skiænke den Ulykkelige Ro
Til Hiertets Trøst, til Fatning, til Farvel.

Hakon (tvinger sig).

Ha! — Du har Ret til at befale her.
(Han gaaer med sit Følge. Erkebispen giver Knud og de andre Munke et Vink, hvorpaa de forføie sig bort til Choret.)

Erland.

Intet forstyrrer meer den stille Kummer.
Nu giver Eders spændte Hierter Luft
Og tager Afskeed, mine kiære Børn!
Men Tiden er kun kort, som skiænkes Eder;
Benytter den. Gud styrke Jer, I Arme!
(Han gaaer.)

Axel.

Tak, Gubbe! Tak! Du dækker Smertens Torn med
Medlidenhedens blege Rose.

Valborg
(tager Krandsen af sit Haar og betragter den).
Mærke
Paa hellig Elskov er den blege Rose:
Det jordiske, det røde Blus er slukt, —
Som Englevinger staae de hvide Blade.

Axel.
O Valborg! Valborg!

Valborg.
Trøst Dig, elskte Ven!

Axel.
Jeg trøste mig? Hvor er Du dog istand til
Saa let, saa snart at fatte Dig?

Valborg.
Jeg var
Alt forberedt.

Axel.
Du forberedt? Nei Valborg!
Jeg saae din Glæde, da Du steg i Karmen.
Hvor smilte sødt din Læbe, kiære Pige!
Hvor tindrede dit Øie!

Valborg.
Øiet tindrer
Med stærkest Glands, naar det er fuldt af Taarer.

Axel.
Hvor kunde Valborg tvivle? Tegned' Alt
Ei til vort Held? Er jeg da som en Daare
Hidstormet til min drømte Lykke? Har,
Som Jakob, jeg med ufortrøden Stræben
Ei virket Aar for Aar, for at erhverve
Min elskte Rachel? Og nu træffer mig
Et saadant Stød? Nei, nei! Min Skiæbne var
Uforudseelig, skrækkelig, — den knuser
Mit hele Mod. Du havde Ret, min Valborg!
Da hist Du Pilegrimen knæle saae:
Han stander ved sin Grav, ei ved sit Maal.

)u havde Ret, den aabner sig som Favnen,
5om Favnen af en trofast Ven. Hvad har
eg over Jordens Flade meer at søge?
Nin Sol er sjunken og mit Lys er slukt.
iel, luk Dig op, min Grav! Du est jo luun;
el, luk Dig op, og tryk mig til dit Bryst;
Min Valborg tør ei trykke mig til sit.

Valborg.

o, Axel jo! Forsidstegang til Afsked
ør Dig din Valborg trykke til sit Bryst.

Axel.

Skiæbne! knuus mig nu i hendes Arme!

Valborg.

ei, elskelige Svend! Nei, Du maa leve.

Axel.

vad skal jeg leve for?

Valborg.

For Æren, Axel!
indre Dig dit skiønne Heltenavn:
tor, herlig, riig, betyder Axel i
ort gamle Sprog.

Axel.

Ja, det var Axel vorden,
t var han vorden, hvis ei Skiæbnen havde
røvet ham sit salige Valhalla,
n Valborg, Kampens Løn.

Valborg.

O, gode Svend!

Axel.

gsluren kaldte mig til Kampens Larm,
for at vinde dunkelt Egeløv;
ı sad paa Skyen, som min Norne, Valborg!
ʒ strakte Rosenkrandsen mod din Beiler,
:n røde Rosenkrands.

Valborg.

Nu visned Rosen.

Axel.

Jeg naaede Rom, jeg saae den gamle Pave;
Med Skielven nærmed jeg mig Jordens Herre,
Drak Liv og Redning af hans Fadersmil.
Han rakte mig det kiære Troldomsbrev.
Italienske sneebedækte Bierge!
Hvor hurtigt svandt I da i fierne Synskreds.
Mit Oie, idelig mod Norden vendt,
Alt trœede der at skue blege Nordlys.
De glimted som Erindringer fra Hiemmet.

Valborg.

Det var din Valborgs Følelser, min Axel!

Axel.

Den unge Pilegrim gik ufortrøden,
Snart over Klipper, snart i lave Dal,
Langt fra sin Arne med sin Vandringstav;
Et sikkert Haab om salig Fremtid lindred
Den kiælne Længsel, veemodsfulde Hiemvee;
Naar Lærken vakte ham, da sang den: Valborg!
Og Morgenrøden lued som hans Elskov.
Middagen drev ham i den dunkle Skov;
I mange velske Stammer, tydske Bøge
Staaer Valborgs Navn. O skynd Dig, runkne Bark!
At dække disse kiære Træk. Men Du,
Druide! syng med sagte Rost i Stammen,
Om det ulykkelige Par i Nord,
For Sydens Hyrdepiger, mens Du ryster
I Aftenvinden dine grønne Lokker.

Valborg.

O, Axel! Axel! Du har elsket mig.

Axel.

Nu skal Du atter see mig, vide Verden!
Men uden Vandringstav — min Stav er brudt.
Nu skal jeg vandre mellem Stammer atter
I Skovens Nat; men uden Maal og Stræben.
Den første lille Tue paa min Sti

Kan aabne sig og skiænke mig en Grav;
Der staaer min Arne.

Valborg.

Grumme! Saadan vil Du
Forlade Valborg?

Axel.

Axel skulde blive,
For rolig her at see Dig slæbes hen
Til Altret af din Bøddel?

Valborg.

Før skal han
Henslæbe mig til Retterstedet.

Axel.

Tiger!
Et saadant Hierte knuser Du, og kalder
Det Kiærlighed!

Valborg.

Mit Øie, sløvt af Taarer,
Vil snart ei kunne taale Dagens Lys;
Før Døden lukker det, vil huldt min Moder,
Den hellige Kirke, laane mig et Slør.

Axel.

O Gud! Min Valborg Nonne! Disse Haar,
De lange, gule, silkebløde Lokker
Afskaarne! Disse skiønne Lemmer hylled'
I tykke, stive, sorte Klæder!

Valborg.

Da
Skal ene mangen Nat jeg vandre her,
Og tænke paa min søde Drøm, og paa
Din Gienkomst, Axel! og vor bittre Skiæbne;
Da skal mit Hierte stige fromt til Gud
I Bønnen og den høie Sang; og for
Min Bøns Skyld, skal han lette Dig dit Hierte.

Axel.

O, Valborg!

Valborg.

Stille skal jeg sidde saadan
I lille Celle; virke Guld i Silke;
Henleve blid og sørgelig min Tid,
Som Turtelduen, der med al sin Fromhed
Dog aldrig finder Ro; der aldrig hviler
Paa grønnen Green, om den er nok saa mødig;
Der aldrig drikker af det klare Vand,
Før den har muddret det med sine Fødder.

Axel.

Og Axel?

Valborg.

Du skal drage til din Gaard,
Op til din Søster, til den gode Helfred;
Ei vild forsage reent dit Fædreland,
Ei heller blive paa et Sted, hvor daglig
Din Harme maatte voxe. Tiden læger
I Verden Alt, den læge dine Saar!
Naturen, i sin ædle, stille Storhed,
En kiærlig Søsters Omgang lindre Hiertet
Meer end det muntre Selskab. Derfor skal
Du drage til din Gaard, der kneiser høit
Paa Fieldets Kant, og skuer over Elven
Og over Dalen, over vilden Hav.
Saaledes skal Du skue paa din Skiæbne.
Begynder Hiertet alt for stærkt at banke,
Da grib dit Spyd, din Bue, styrt Dig i
De mørke Granefkove! Ov din Harm
Paa Biørnen og den ondskabsfulde Los,
Som skrække Skovens Fred. Saaledes vil
Du efterhaanden overdøve Smerten.
Om Vinteraftnen skal Du sidde hos
Din gode Helfred tidt, i Vielkestuen,
Og læse hende for af gammelt Sagn,
Om Odin, Thor, og om den gode Baldur.
Ved Helfreds Harpe kan Du ogsaa synge;

Men vogt Dig dog for Signes, Hagbarths Vise,
Syng heller ei om Aag' og Jomfru Else.
(Hun brister i Graad.)

Axel.

O, Valborg! Valborg! Dem kun vil jeg synge.
(Han omfavner hende.)

Erland kommer tilbage.

Nu, mine Børn, det kan ei andet være —
Mig nøder Skiæbnen: I maae skilles ad!

Valborg.

Farvel!

Axel.

Farvel!

Valborg.

Vi sees igien.

Axel.

Hos Gud!

(De rive sig løs af hinandens Arme og gaae hver til sin Side, Valborg med Følge. Man bliver Vilhelm vaer i Baggrunden.)

Erland.

Ulykkelige Ædelinge! Blegt
Som Stierne kaster Eders Flamme Gienskin
Paa min Erindrings Vinter-Himmel. Ja
Det er en ufrisk Mand, som aldrig kiendte
Til Kierlighedens Styrke. Gode Axel!
Din Skiæbne var din Skiæbne saare lig. —
Leonora! — som en Maane straaler
Dit Minde ned paa min Decembersnee.
Blev Du din Erland tro til Døden? Ingen,
Ak ingen Læbe bragte ham et Budskab
Om Dig og om din Død.

Vilhelm (i Baggrunden).

Eleonora
Von Hildesheim blev Erland tro til Døden,

Erland.

Er det en Røst fra Gravene, som taler?
(Han vender sig og bliver Vilhelm vaer.)

Vilhelm.

Selv tvunget af sin Fader Gebhard til
At ægte Rudolf, blev Eleonora
Dog Erland tro i Hiertet. Dig hun elsked
I Tankerne, naar paa den stumle Borg
Hun nødtes til at omgaaes den Forhadte.

Erland.

Hvo er den fremmede, den blege Mand,
Der taler til mig hist i Kirkens Baggrund?
Er det en Aabenbaring? Som en Støtte
Staaer han og læner fast sig til sit Sværd.
(Vilhelm gaaer ham imøde.)

Erland.

Hvo est Du, Fremmede?

Vilhelm.

En Mellemting
Af Lam og Tiger, min ærværdige Fader! —
En Sneeblomst, klækket ud i Kulden, under
Et sælsomt Horoscop, da Venusstiernen
Formørkedes af en ildrød Komet.

Erland.

Du est —

Vilhelm.

En Søn af din Eleonore —
Af din Blodfiende Rudolf.

Erland.

Alle Helgne!
Du! Er det muligt? Ja, jeg dem gienkiender,
De kiære Træk; jeg seer dem blandte med
Den kolde Barskhed. O min Søn, min Søn!
Eleonoras Søn, kom i min Arm,
Kom, lad Dig trykkes til mit gamle Hierte!

Vilhelm.

Jeg mener det saa varmt og godt som Du,
Men Taarer har Naturen nægtet mig.

Erland.

Hvad er dit Navn, Eleonoras Søn?

Vilhelm.

Vilhelm, i Eders danske Sprog Vildhialmur.

Erland.

Og hvilken Engel bragte Dig til mig?

Vilhelm.

Een af de gode, haaber jeg, min Herre!
Selsom er min Natur og halv en Uting;
Af Elementer stridige forenet,
Af Kiærlighed og Had, af Trods og Ydmhed,
Jeg føler i min Barm en evig Giæring,
Der ene skaffes Lise, naar jeg styrter
Mig rask i Krigens Tummel, eller naar
Med stum og kold, men prøvet Trofasthed
Jeg slutter til en ærlig Broder mig.
Saa har jeg sluttet mig til Axel Thordsøn.
Selv kan jeg vel ei elske; men jeg finder
Min Lindring i at hiælpe Den, som elsker.
Jeg fulgte ham; jeg vidste, Du var her.
Min Moder havde paa sin Sotteseng
Paalagt mig helligt, at besøge Dig.
Hun vidste nok, Du havde byttet Pandsret
Med Munkekappen; heftigt bad hun mig
Engang at bringe Dig sit Livs Farvel.
Tilgiv! I Kampens Larm har jeg forglemt det
I halv Snees Aar. Ung Axels Reise mindte
Mig pludseligt derom, og vakte min
Samvittighed. Jeg troer, det mørke Tungsind
Har været mig en Straf, som vil forsvinde,
Nu, jeg har lydt min Moders sidste Villie.
Ærværdige Fader, rør mit vilde Hoved
Med Eders Haand, giv mig Velsignelsen!

(Han knæler.)

Erland.

Gud signe Dig!

Vilhelm.

Tak! Det har lettet alt.

(Staaer op.)

Jeg skuer Himlens Vink i dette Møde.
See, gode Gubbe! Du din Brud har mistet
For mange Vintre siden; dette Bryst
Er lukt for Elskov; men to Hierter her
Man skiller ad, kun skabt for Kiærligheden.
Velan, ærværdige Fader, lad os to,
Den ene Offer for, den anden Frugt
Af et usaligt Ægteskab, forhindre
Gientagelsen, og redde vore Venner.

Erland.

Min Søn! Hvorban?

Vilhelm.

Det kommer an paa Dig,
Saa redder jeg dem.

Erland.

Kiære Søn! Hvorledes?

Vilhelm.

Seilfærdigt ligger end vort Skib i Fiorden,
Og kan forlade Land, naar Ankret lettes.
Til Klostret bragtes Valborg; Klostrets Vei
Gaaer kun igiennem Kirken. For at hindre
Bortførelse, som Hakon holder mulig,
Skal Broder Knud med tyve Riddersvende
Selv holde Vagt inat ved Kirkens Dør,
Og give Nys om mindste Lyd, der høres.

Erland.

Og slig Forsigtighed, som giør al Redning
Umulig, fryder Dig?

Vilhelm.

Forsigtigheden
Giør ene Redning mulig. Luktes Kirken
Med sine jernbeslagne, tykke Døre,
Da var der ingen Redning; alt imorgen

t føre Valborg hiem som Brud;
nem tyve Riddersvende, giennem
e Munk, selv Eenogtyvende,
at giøre Plads.

Erland.

Og vil Skiærmydslen
Larm og vække Borgens Kæmper?

Vilhelm.

e Kirkegulv skal ei besudles
t Blod af tappre Riddersvende,
deres Pligt og Kongens Bud.
et bedre Middel.

Erland.

Hvilket, Søn?

Vilhelm.

Altret, ei den gyldne Kiste
s Skrin? Og troer ei menig Mand,
g, ved given Leilighed,
e Legem reiser op i Graven
enat, som Gienfærd, for at strække
n, til Hiælp og Bistand for
trykte Dyd?

Erland.

Saa troer Enhver.

Vilhelm.

om Erkebiskop ei hans Guldhielm,
beslagne Spyd og Sølvmorskaaben
varing?

Erland.

Jo.

Vilhelm.

Saa reddes Axel!

Erland.

! Du vil —

Vilhelm.

Betænker Du Dig paa,

[illegible]
[illegible]
[illegible]?

Erland.

Nei! — [illegible] — Gud vil tilgive
[illegible] Bedrag.
[illegible]

Wilhelm.

Bedrag? [illegible] er Bedrag?
[illegible] Fader!
[illegible] mig;
Jeg er [illegible]
[illegible]?

Erland.

[illegible]

Wilhelm.

Nei, jeg er St. Clars [illegible]:
[illegible] i min Sjæl,
Jeg kommer [illegible]

Erland.

Min Søn! Du [illegible]

Wilhelm.

Min Lampe [illegible] i Ensomheden.
Og [illegible] Vandrers [illegible]
Sig [illegible] —
Jeg [illegible] jeg [illegible]
[illegible] Sielen brændte
[illegible]
Jeg [illegible] mig til Kirken, for at være
Ved Bielsen tilstede: kom for tidligt.
Den stille Kirke var saa herlig sval:
Jeg, af mit Arbeid træt, da mangegange
Jeg havde vandret Kirken rundt, betragtet
Hvert helligt Alter, stavet mig til Navnet
Paa mangen Ligsteen — satte mig tilsidst
I Choret hen i Krogen, op til Pillen,

vor grøn den gamle Kobberrustning hænger,
g hvor fra Stangen mangen støvet Lap
f Oldtids Æresbanner dingle ned.
Straaes over for St. Olafs gyldne Skrin
eg faldt i Søvn; urolig var min Drøm
Og sørgelig. Thi hvad her foregik
Stod for mig i en giennemsigtig Taage.
Da nu den fule Munk skar Dugen sønder,
Opsprang jeg harmfuld for at ile Axel,
Min Ven, til Hielp. Dog — af Forfærdelse
eg sank igien tilbage. Thi, som Dugen
Udskilte sig, saa skiltes Laaget hist
ra Helgenskrinet; og en opbragt Mand
Opreist i Kisten stod og saae paa Munken.

Erland.

Hvorledes saae han ud?

Vilhelm.

En kraftig Helt
f Middelhøide, med et lysgult Haar,
led Øine blaae; et blodigt Klæde holdt
an i sin Haand og trykte mod sit Saar.

Erland.

a, det var Olafs Aand.

Vilhelm.

Han peged op
od Rustningen, som nedhang over mig,
g raabte: „Du inat skal i mit Pandser
rræderiet straffe; Kiærligheden
rsvare. Herligt brænde skal dens Lys!"
aa talt, han brat forsvandt. Og da jeg vaagned,
g hørte Kongen høit i Kirkedøren
stede til sin Munk Befalingen.

Erland.

Udvalgte Vilhelm, følg mig! Jeg er rede.

Vilhelm.

nd er det Tiden ei. — Naar Dagen synker,

Og Duggen falder kold paa Gravens Steen,
Tvivl paa den Tappres Mod og Ængstlighed
Paa Synderens Samvittighed; naar Kirken
Er fyldt af det høitidelige Mørke,
Og Nattens Lampe kaster mat sit Skin
Igiennem Mulmet hen paa Gravene;
Naar Klokken toner hult sit tolvte Slag;
Naar Uglen tuder og naar Hanen galer —
Da stiger Olaf i sin Kongepragt,
Som Nattens Konning, at forfærde Lasten,
At fælde Nidingen, at tørre Graaben
Af Uskylds Øie med sin Svededug.

Fierde Handling.

Nat. Lysekronen brænder svagt i Dæmringen. **Broder Knud** sidder med **Biørn Gamle, Kolbein** og **flere Kæmper** paa en Bænk ved den høire Kirkepille.

Knud.

Her bedst vi sidde, mine kiære Venner!
Ved denne Pille, ved de hellige Kors
Af tre høisalige Normannakonger.
Her vil i Gudsnavn vi tilbringe Natten.
Har, Endrid! Du et vaagent Øie havt
Med Kæmperne ved Døren?

Endrid kommer.

Ja, de vaage.

Knud.

Nu, vi vil ogsaa vaage. Undersaatten
Bør vaage for sin Konges Sikkerhed.
Just derfor har jeg valgt os denne Plads,
Ved Kongepillen, som den kaldes; hellig
Den hæver sig med sine trende Kors.
Seer Støtten derimod her overfor!
Skamstøtte burde man vel kalde den;
Der havde to forelskte Syndefulde
Udskaaret deres Navne. Daarligt trodsed
De Kongens Magt og Geistlighedens Lov.
Nu kommer Herrens Straf, Retfærdighedens!
I ædel Harm har Kongen med sit Sværd
Nedhugget dette Navnetræk, som voved

At plette Kirkens Træ med Elskovskrandse;
Nu visner Krandsen knust i Støvet der.

Biørn.

Ja, ja! Hvad due Blomster andet til
End til at visne? Lad den ligge der!
Med Kongens Kors har det en anden Art,
Jo meer det høiner sig, desbedre staaer det
Med Landets Tilstand, destomere stiger
I Kraft og Ære Riget. Derfor huer
Mig og det Øverste blandt disse Kors
For alle. De to andre hæve sig
Vel ogsaa noget, men de naae dog ei
Den høie Harald.

Knud.

Tal ei saa, min Gubbe!
Ei Olaf Kyrre, salig ihukommet,
Staaer under Harald Haarderaade; Freden
Har aldrig blomstret meer, end under ham;
Han var en Støttestav for Geistligheden.

Biørn.

Det var Ulykken just! — Forstaae mig ret:
Jeg mener Freden; Geistligheden, Herre!
Den er al Ære værd; det veed jeg nok.
Men Olaf Kyrre, Magnus Barfod lagde
De første Spirer til Forbærvelsen,
Ved at forandre Landets gamle Sæder;
Og derfor, mener jeg, de naae ei til
Den drabelige Harald Haarderaade.

Knud.

Vort Land har Olaf gavnet med sin Daab.

Biørn.

Før Olaf Kyrres Tid drak man af Horn,
Og Ilden brændte midt i Giæstestuen;
Da sad blandt sine Mænd Normannakonning
Smukt paa sin Langbænk; Øllet bragtes ham
Om Ilden; — det var Olaf ei tilpas!

ian skulde have sig Høisædet giort
Paa Gaffelbænken; — Ilden fik ei Lov til
At brænde varm og lystig midt i Stuen;
Den skulde stoppes i et Hul, afsides,
Blot af den Aarsag, at de kiælne Lunger
Ei kunde taale Røg.

Knud.

Nu, Fader Biørn,
en falder og paa Brystet.

Biørn.

Ei hvad Brystet?
n ærlig Karl maa have Mod i Brystet,
g ikke bryde sig om Røg og Damp.
: tale nu om Klædedragten, da
ır Olaf svare Synder, og vor Herre
ırlade ham det i hans Grav. Tilforn
ik Kæmpen i sit Harnisk, eller i
in hvide Vadmelskiortel; nu blev Brogen
ım snørt om Lænderne med Guld og Sølv;
uldringe spændt om Læggen, og i Folder
et bløde Silke lagt om Arm og Skulder;
ıdskiøndt forresten Ærmet var saa trangt,
: med et Værktøi paa det maatte drages.
ed Magnus Barfod var det ligedan,
ın paa lidt anden Maade, han var Helt;
en løb han, efter sit irlandske Tog,
ed stakket Kiortel og med bare Been,
om paa Gaderne, som Betler, skiøndt
ın var Normannakonning? Og kan ei
ın selv sig takke for sit Øgenavn?

Knud.

u, alt forandrer sig med Tiden, Fader!

Biørn (ryster paa Hovedet).

falb de havde kun i Ære holdt mig
'e gamle Drikkehorn, saa fik det være;
'en Øl og Miød af Bægeret at nippe,

Det er en Usfik, som vil bringe Landet
Seent eller tidligt i Fordærvelse.
En hovisk Svend udtømme maa sit Maal,
Ei sætte Skiæggelevninger paa Bordet.

Endrid.

Nu, deri har vel Gubben Ret, Kong Harald
Var en udmærket Helt. I Grækerland
Staaer høit hans Navn endnu i Ære, fra
Den Tid han tiente Dronning Zoe, blandt
De tappre Væringer.

Biørn.

Du kommer lige
Fra Miklagard; hvor gaaer det? Giør I end
Det gamle Norden Ære, som i min Tid?

Endrid.

Alt er ei reent død ud med Dig, min Gubbe!

Biørn.

Saa sover I end paa den blotte Jord,
Med Hielm om Tindingen, med Skiold paa Brystet,
Med Sværdet over Hovedet, med Høiren
Om Hialtet, og med Mod og Blod i Barmen?

Endrid.

Ei anderledes.

Biørn.

Rider end Kong Olaf,
Den hellige Døbning, paa sin hvide Hest
I Eders Spidse, naar I gaae mod Fienden?

Endrid.

Det hændes ofte, Fader Biørn! Har Du
Ei hørt, hvad nylig sig tildraget har
Med Neiter, med hans Sværd?

Biørn.

Nei Søn, fortæl!

Endrid.

I veed at Ingebiørn, en tapper Svenske,
Tog dette Sværd, da Konning Olaf faldt

a Stiklestad. Det gik i Arv fra ham
Søn og Sønnesøn; hans sidste Slægt
eltog med mig i sidste Keiserkrig;
r Leir var slagen, Væringerne hvilte
st som Du siger: hver i Rustning, med
t Sværd i Haanden over Hovedet.
om Svensken vaagner, har han intet Sværd;
et ligger kastet langt paa Marken ud.
a gik det trende Nætter ham i Rad.
i spørger Keiseren hvad det vil sige?
a, svared han, min ædle Kyrialax!"
etyder nemlig Herr Alexius;
i Kyrie paa græsk er Herre, veed I
Psalmebogen) altsaa: „Kyrialax!
t Sværd, jeg eier, kaldes Neiter; det
r Olafs Sværd, som med sit Liv han misted
a Stiklestad."

Biørn.

Velgiort af Konning Olaf,
n vristed Sværdet ud af Svenskens Haand!
ad skulde han med Konning Olafs Sværd?

Endrid.

ja! Det indsaae Keiseren og Alle.
d stor Bekostning lod da Kyrialax
Kirke bygge for St. Olaf, paa
t Sted, hvor Sværdet laa; men over Altret
ev Sværdet hængt, saaledes som hans Kiste
aaer over Alteret i Choret her.

Kolbein.

vor sælsomt skinner det forgyldte Skrin
iennem Mulmet hid til os fra Choret.
det da sandt, ærværdige Fader! gaaer
ng Olaf her igien?

Biørn.

Er det et Spørgsmaal?

Knud.

I Normænd er et uregierligt Folk;
Da bli'er det vel nødvendigt, at selv stundom
De Døde stige frem af Gravene,
For at formane Jer til Frygt og Bedring.

Biørn.

Har Du ei hørt de hundrede Mirakler?

Kolbein.

Vel har jeg det; jeg veed kun ikke ret
Om de staae til at troe.

Knud.

Forsynd Dig ei!
Saa gierne kan Du tvivle, Søn! om Himlen,
Og om din Salighed, som om St. Olaf
Og om hans Jertegn.

Biørn.

Tag Dig vare, Du!
At det ei gaaer Dig, som den danske Jarl,
Der misted Synet for sin Vantro.

Endrid.

Gubbe!
Fortæl os noget om den hellige Mand.
Din Alder har oplevet meget, veed jeg.

Kolbein.

Det hidser kun Indbildningskraften op;
Og da vi dog skal holde Vagt i Nat
I Kirken —

Biørn.

Est Du Niding?

Kolbein.

Ikke for
De Levende.

Biørn.

Vel svart, min Søn! Har Du
En god Samvittighed?

Kolbein.

Den har jeg.

Biørn.

Saa
Skal Du ei heller frygte for de Døde.
Kong Olaf vil ei skade Nogen her;
Thi alle vi — naar jeg undtager ene
Den fromme Broder Knud — har store Synder,
Men vor Samvittighed er reen; derfor
Vil Olaf ei tilføie Nogen Ondt.

Endrid.

Fortæl!

Biørn.

En Midienat i Kiøping her,
Som Klokken just slog tolv —

(Klokken slaaer tolv.)

Endrid.

Ha, hørte Du?

Biørn.

Jeg er ei døv! En Nat, just Klokken tolv,
Da Hanen havde galet Midnatsgalet —

(Hanen galer.)

Kolbein.

Den galer! Hører I?

Biørn (fortrædelig).

Skal jeg fortælle,
Saa maa Du tie! Hvad er det for Fagter?
Man kan ei høre meer sit eget Ord,
For lutter Klokkeslag og Hanegal
Og tosset Snak. Det er en hæslig Vane,
At Ungersvende blande næsviis sig
I Talen; i min Ungdom taug han stille,
Naar gammel Kæmpe talde. — Men hvor var det
Vi slap?

Endrid.

Ved Hanegalet.

Biørn.

Rigtig. (til Kolbein) Falder
Du tiere mig i Talen, beed da Du
En tandløs Kiærring Dig fortælle Resten. —
Nu da — en Midnat her, just Klokken tolv,
Som Hanen havde galet, kom St. Olaf
Fra Choret langsomt giennem Kirkens Gang,
I gyldne Rustning, med sin lukte Hielm,
Omkrandset af Karfunkelkronen; med
Sit lange Spyd og med en Sølvmorskaabe,
Der efter ham i Kirkegangen slæbte.
(En Skikkelse lader sig see i Kirkens Baggrund, just saaledes som Bi
Kolbein, som først bliver den vaer, blegner og stirrer derhen med stive
Hvad gaaer der atter af Dig, ysse Svend?
(Kolbein tier.)
Nu, kan Du ikke lukke Munden op?

Kolbein.

Fortæl kun Du, jeg skal ei falde Dig
I Talen; men det vil jeg melde kun
I Forbigaaende: der staaer en Mand
I Gangen hist, livagtig som Du siger.

Kæmperne.

Christ fri os!
(Munken flygter; nogle ville følge ham.)

Biørn.

Bliver! Er I norske Mænd,
Bli'er! Er I ærlige, trofaste Kæmper!
Den er en Niding, en Ildgierningsmand,
Som flyer. Nedkaster Jer paa Eders Knæe,
Som jeg! — Saa! — Blotter Eders Hoveder!
Andægtigt folder Eders Hænder! — Saa!
Den er en Stjmand, som forfærdet flyer
For Olafs Aand. Hvad er I bange for?
Han er vor Skytspatron. Hvi flygter I
Maaskee han tale vil med sine Børn.

Kolbein.

Det kommer nærmere.

Kæmperne.

Gud staae mig bi!

Spøgelset (med dyb Røst).

Hvad hvisler i min Hvælving,
Hvor Døden hviler?
Hvad falder Kongens Knokler
Af Kobberkisten?
Hvad buldrer, hvor den Blege,
Blodløse blunder?
Forlader uden Larmen,
Med Sværd og Landser,
De mulmbeklædte Mure,
Det bælne Mørke!
Men lader før fra Læben
Ei Ordet lyde,
Før Solen i sin Skiønhed
Min Grav bestraaler.

(Kæmperne staae op, neie, korse sig og forlade Kirken.)

Knud
(kommer tilbage med Dørvogterne).

siger Jer, det er Bedrageri!
var mig kun ved Overraskelsen
sært, før jeg fik Tid til Eftertanke.
staaer han! nærmer Eder! Vi er nok!
inger ham med Eders Hellebarder,
'anger mig ham levende, den Giøgler!
spøger ingen Aander, det er Fordom.
vil bedrage Kongen; overvinder
)vertro! St. Olaf er en Støvhob,
)rmesæk; hans Magt er længst forbi.

(Spøgelsen gaaer med hurtige Skridt ind paa Knud og støder ham Spydet igiennem Brystet.)

Kæmperne.

t frels os! Han er falden paa sin Synd!
! Lovet være Gud og alle Helgne!

(Alle flye, Spøgelset forsvinder.)

Knud (alene).

Det blev mit Banesaar. Hiælp! Redning! Hiælp!
Forlader mig i Nøden ei! — Ha, jeg
Er ene! — Jeg forbløder mig. Var det
Et Menneske? Han stødte Spydet mig
I Brystet med en unaturlig Kraft,
Igiennem Pandsret, som min Kaabe skiuler.
Nei, nei, det var en Dødelig! Alt døer!
Der er jo ingen Evighed.

(Klokken slaaer Et Qvarteer til Eet.)

Ha, hvad
Betyder dette dybe Klokkeslag?
Den stærke Klang — den Eenklang fra det Høie?
O Skræk, o isnende Fortvivlelse!
Er Intet her, hvormed jeg stiller Blodet?

(Han famler omkring og finder Valborgs Krands, som Hakon har nedhugget.)

Her, her er Urter, som kan stille Blodet. —
Det rinder stærkere! Hvad seer jeg? Gud!
Skiøn Valborgs Blomsterkrands! Barmhiertighed,
Forbarmelse! O beder, beder for mig,
I unge Elskende! Mit Hierteblod
Har farvet Eders Krands! O beder for mig!

(Han døer.)

Vilhelm kommer tilbage med Valborg og Erkebispen.

Vilhelm.

Skiælv ei, min ædle Jomfru! I er frelst.
Min Svend er hurtig og han henter Axel.
God Vinden er, Alt klart forinden Borde.
Og Lykkens Alfer puste venligt for os
I Skibets Seil; skiøn Freias lyse Stierne
Nedfunkler klar fra Nattens mørke Hvælving.

Erland.

Min Søn, Gud takke Dig for denne Daad!

Vilhelm.

Min Daad er ringe, Fader Erland! Dig
Kan Axel ene takke for sin Lykke.

Valborg.

Af, Eder begge maae vi begge takke!

Vilhelm.

Der er han!

Axel kommer med Sværd og Skiold.

Vilhelm! Elskte Valborg! Fader!

Vilhelm.

Er Veien ryddelig til Skibet, Axel?

Axel.

Som Gaden er; jeg saae den ræddde Flok
Udstyrte nys af Kirkedøren, som
En Fluesværm, der jages bort af Hallen
Med Lindeqviste. Munken mangled kun,
Der skulde gribes og i Lænker lægges.
Jeg frygter, han har skiult sig i en Krog,
At han forraader Alt.

Vilhelm.

Vær uden Frygt!
Forræderiet fundet har sin Skranke.
(Han viser ham Munkens Liig.)

Axel.

Knub i sit Blod!

Valborg.

O hellige Jomfru!

Erland
(med et bange Blik paa Vilhelm).

Myrdet?

Vilhelm (rolig).

Nei dræbt. Hans Frækhed og hans Vantro jog
Bespotteren i Skiæbnens og St. Olafs
Iiskolde Jernspyd.

Erland.

Arme blinde Synder!
Henrevet uden Bod og Sacramente.

Axel.

Hvad knuger han i sine blege Hænder?

Min Valborgs Krands. Tæt har han krystet den
Til Hiertet i sin Dødskamp.

Valborg.

O den Arme!
Han har fortrudt sin Synd, Gud naade ham!

Axel.

Det vil han for din Vens Skyld, ædle Pige.
O Glæde! Seer mit Øie Dig igien?

Valborg.

To Engle har udreven os fra Døden.

Vilhelm.

To Mennesker! Og nu, mit kiække Par!
Nu gielder Hurtighed. Naar Alt er lykket,
Naar trøg den høie Schwarzburg med sin Ringmuur
Og med sit faste Taarn beskytter os;
Naar Fader Erland har i Borgkapellet,
Hvor Leonora tvunget blev til Rudolf,
Lagt Eders Hænder i hinanden; da
Bli'er Stunder nok til Kiærtegn; da skal I
Forvandle Schwarzburg til et Weissenfels;
Da skal vor Fader Erland see sig ung
I Eder, og den barske Vilhelm blid;
Da vil vi ogsaa synge Siælemesser
For denne Synders Salighed; men nu
Giør alting kort og godt, og følger Vilhelm!

Valborg.

Christ, hvor mit Hierte banker!

Axel.

Lad os knæle
Paa Haralds Grav, og tage Afsked med
Vort Fædreland!
(I det de Elskende knæle, hører man tre huult hylende Toner af et Horn langt borte.)

Vilhelm.

Hvad nu? Der kommer Nogen.
Frygt ei, min ædle Jomfru! det er Gotfred,
Min ærlige, trofaste Svend. Hvad bringer

Du Gotfred? Hvad betyde disse Toner?

Axel.

Jeg kiender dem; det var en Krigerluur.

Gotfred.

Alt gior os Flugten let. I denne Stund
Er Erling Skakke løbet ind i Fiorden
Fra Bergen med en talrig Flaade, for
At overrumple Hakon Herdebred.
Det Horn, I hørte, lød fra Erlings Skib,
Som Tegn til Angreb. Intet hindrer os
Nu i at flygte. Alt er i Forvirring.

Vilhelm.

Den vrede Skiæbne gaaer med raske Skridt
Sin Hævn imøde. Kom, min bolde Broder!
At Du vil ikke stride mod din Frænde,
Forbyder Dig dit Ædelmod, det veed jeg:
Vel, overlad ham til hans egen Skiæbne,
Men følg, hvorhen din gode Norne vinker.

Axel (efter et Pieblliks Taushed).

Min gode Norne vinker til min Pligt.

Vilhelm.

Hvordan? — Du troer —

Axel.

Nu kan jeg ikke reise;
Det er umuligt, reent umuligt, Valborg!

Vilhelm.

Du vil?

Axel.

Forsvare Hakon Herdebred.

Vilhelm.

Din Avindsmand?

Axel.

Hvad Avindsmand? Ham har
Jeg trodsig Ryggen vendt; nu er min Konge
Bestædt i Nød, ham skylder jeg mit Liv.

Wilhelm.

Du skilder Fædrelandets Vel fra Sin,
Ei Hakon. Mener Du at gavne Norge
Med at forsvare ham, den unge Daare,
Som overtræder alle Pligter, for
Sin Lidenskab? Som ringeagter Lyden
Og Undersaatternes Ret? Som glemmer ganske
Det Heles for sin egen Lyst. Nei, Axel!
Hvo Konge være vil, han bør det og
At tænke, handle kongeligt. Kom! Erling
Er en berømt og mægtig Høvding, ædel.
Forskyd ham ikke Seiren: han vil ei
Misbruge den. Lad Norges Scepter synke
Fra Hakons Haand: det ender i en Ridings.

Axel.

Lad ei din Tanke med spidsfindig Klogt
Forvirre Dig din Hjertes Redelighed.
Ei Hakon er en Nidding: Menskens List
Forsikred at være hemmelig hans Lidenskab.
Uheldig Skjæbne, Ungdom, onde Raad!
Een af de Tre var nok til at forvirre
Det bedste Hjerte. — Hakon vilde troløs
Berøve mig min Brud, — det leed jeg ikke;
Nu vil man troløs røve ham hans Rige, —
Det taaler jeg saa lidt som hint. Han er
Min Slægtning; Erling taler slet om Harald
Vor Stammefader; han udrydde vil,
Udrydde Harald Gilles Æt, og sætte
Sin egen Søn paa Norges Kongestol.
Var jeg en Thrønder af den Gilske Rod,
Ifald jeg taalte sligt? En ærlig Svend,
Ifald jeg svigted Hakon i sin Nød?
Har jeg min Haand ei lagt i Hakons Haand?
Fortjener Axel denne Lilievand,
Dit Venskab, hvis han blev sin Konge troløs?

Erland.

Min unge Helt, Du taler Pligtens Ord.
Til at forsvare Kongen med dit Sværd!
Hvi nægter Gud mig alderstegne Mand
At følge Dig?

Vilhelm.

Trøst Du den vene Mø,
Jeg fylde vil din Plads i Kampen, Fader!
Jeg kiender ei Forholdet her saa nøie,
Som Du og Axel. Hvis I begge troe,
At ærlig Troskab kalder ham til Kamp, —
Vel, Sværdet er alt draget, og jeg følger.

Axel.

O græd ei Valborg! Al min Frygt er endt,
Mit Hierte slaaer ei længer tungt og bange.
Jeg vil ei røve Valborg, nei, jeg vil
Fortiene hende. Ha, vor Stammefader,
Nu først forstaaer jeg Dig! Du lægger Haand
Paa Sværd; din Mine siger: „Red min Ære!
Forlad ei Fædrelandet!" Vel, min Elskte!
Vi vil forsone Skiæbnen, Hakon selv
Vil vi forsone; Ynglingen skal lære
Paa ærlig Helt i Kamp at sætte Priis.
Selv skal han, efter vundne Seir, forene
Høimodig Dig, min Valborg! med din Beiler,
Her, — over Graven af den Hævnede.

(Hornet lyder.)

Jeg kommer Hildur! Dine Kæmper komme;
Vi skiænke Kampen Blod i Trondhiems Fiord!
See, min Veninde! tvende røde Hierter
Staae brændende foreent i Axels Skiold,
Halv i den blaa, halv i den hvide Grund;
Det tyder: „Elskov, Uskyld, Himlen." Valborg!
Vor Elskov er uskyldig, Himlen vil
Belønne den.

Valborg.

Ja med sin Salighed!

Axel.

I Skyndingen har jeg forglemt at spænde
Sværdbeltet om min Lænd; jeg greb kun Sværdet.

Valborg
(tager et himmelblaat Skiærf af sin Skulder).

Kom, elskte Kæmpe! Lad mig skiænke Dig
Dit Axelskiærf.

Axel
(knæler, Valborg hænger ham Skiærfet over Skulderen).

O dyrebare Valborg!
Jeg er din Ridder, og Du tvivler om
Den sikkre Seir?

Valborg.

Du est min Kæmpe; jeg
Er din Valkyrie.

Axel.

O græd ei, Valborg!

Valborg.

Jeg vil ei græde længer. Pigen, Axel!
Kan ogsaa vise Mod i stille Taal.
Gak, min udkaarne Ven, min elskte Helt!
Din Valborg skiænker Dig til Fædrelandet.

Vilhelm.

En ærlig Pige, ved St. Innocents!
Farvel, ærværdige Fader!

Erland.

Mine Sønner!
Guds Engle følger og beskiærmer Eder.

Axel.

Farvel, min Valborg!

Valborg
(holder ham tilbage i sine Arme).

Bi et Øieblik!

Lad mig endnu engang, for sidstegang,
See Axel i sit skiønne Heltevie.

Axel (kysser hende).

Farvel!

Valborg.

Nu gaa! Nu glemmer jeg Dig aldrig.

(De skilles ad.)

Femte Handling.

Axel kommer ind med Kong Hakon, som er saaret i den høire

Axel.

Her er vi sikkre for en Stund, min Herre!
Her i Guds hellige Huus. Sæt Dig paa Bænken,
Og lad mig nu forbinde Dig din Arm!
En Kæmpe maa forstaae Saarlægekonsten;
Man har ei altid Hiælp ved Haanden. — Saaret
Er dybt, men ikke farligt. — Havde vi
Et Stykke Linned blot.

Hakon.

Din Godhed saarer
Mig mere dybt end Erling Skakkes Sværd.

Axel.

Lad ei min Troskab saare Dig; det var
Jo ganske mod dens Hensigt.
(Han søger i sin Barm, drager et Klæde ud, studser, men fatter sig strax
Her er Linned.

Hakon.

Hvi studser Du? Almægtige Guds Navn!
Jeg kiender dette Klæde.

Axel.

Tving din Feber!

Hakon.

Du vil forbinde mig med dette Klæde?

Axel.

At ikke Blodet skal forløbe Dig.

Hakon.

Du vil forbinde mig med dette Klæde,
Hvormed jeg sønderrev dit Liv?

Axel.

Min Herre!
Det er en anden Dug.

Hakon.

Nei, nei! Det er
Linklædet, som den ondskabsfulde Knud
Skar over mellem Dig og Valborg, Axel!
Jeg kiender det. Ha, svøb det ei om Armen,
Det brænder mig, det martrer mig kun meer.

Axel.

Det er naturligt, at et Saar maa brænde;
Forbindingen er altid smertelig.
Vær rolig, hvil et Øieblik, min Konge!
Tag Sværdet saa i venstre Haand og følg
Paany med Axel, mod din stolte Fiende.
Nærværelsen af Kongen styrker Folket;
Og jeg vil være Dig din høire Haand.

Hakon.

Er det Foragt, en stolt indsløret Hævn?
Er det naturlig, sand Høimodighed?
Hvordan forstaaer jeg Axel? Tænker Du
At sanke gloende Kul paa Hakons Hoved?

Axel.

Ved Gud og Mænd! Tro vil jeg tiene Dig;
Ei krænke Dig, ei forekaste Dig.

Hakon.

Ha, denne Høimod smerter mig kun meer.
Ulykkelige Hakon Herdebred!
Din bedste Kæmpe ringeagter Dig.

Axel.

Ved Gud i Himlen, ved min Valborg, Hakon!
Jeg agter Dig.

Hakon.

Nu troer jeg Dig, min Frænde!
Du svor en hellig Eed. Vel; — er det saa, — —
Thi Hakon handled som en heftig Elsker
Paa Kongethronen, Axel! ei som Niding.

Axel.

Hvo kiender Elskovs Magt, og fatter ei
Dens Virkninger?

Hakon.

Nu taler Du aldeles
Mig af mit eget Hierte, bolde Kæmpe!
Din Troskab og din Godhed rører mig.
(Pludselig vild.)
Og dog; — ifald jeg mærked, at Du troede,
Det var en qvindlig Blødhed, foraarsaget
Af legemlige Smerter; — Axel Thordsøn!
Jeg rev mit Sværd med venstre Haand fra Hoften,
Og fordred Dig til Kamp paa Liv og Død.

Axel.

Jeg svor ved Valborg, at jeg agter Dig.

Hakon.

Velan! Saa skal Du og høiagte mig.
Thi jeg vil giøre Dig et Offer, Axel!
Men Offeret er stort; det er nødvendigt,
At Du indseer dets Kostbarhed.

Axel.

Min Konge!

Hakon.

Jeg veed nok hvad jeg vover, ved at byde
Dig i en saadan Tilstand slig en Gave:
„Nu har den stolte Ungersvend engang
Da faaet Øiet op; nu indseer han
Nødvendigheden af sin Thrones Værn;
Nu trænger han til sine Kæmpers Troskab,
Og derfor kiøber han sig Ven med Mø,
Udi sit Hiertes Angst og Nød." O fy!

'g vilde have Dig, jeg vilde kalde
ig en barbarisk Fiende, kold og grusom,
'ald Du kunde drømme saa.

Axel.

Min Herre!

Hakon.

)r Valborg mister Hakon Norges Rige —
'en Valborg — mister han for Valborgs Skyld.
kiøn paa min Gaves Værd! Man lønner ei
et Mindre med det Større, for at tækkes
in Egennytte.

Axel.

Hakon, ædle Frænde!

Hakon.

'en jeg har feilet; og din rene Siæl,
it Adelsind har aabnet mig mit Øie;
g fri og frank, fordi jeg vil det Gode,
etvinger jeg mit Hiertes Lidenskab,
g skiænker Dig din Valborg; skiænker Dig
et Kiæreste, jeg elsker her i Verden.
iskiend mig ei, — see min Opoffrelse!

Axel.

g seer den, og Gud seer den, ædle Konge!

Hakon.

mfavn mig nu!

Axel.

O tag din Arm i Agt!

Hakon.

u brænder Saaret længer ei, nu smerter
Klædet meer; det kiøler mig, som Saften
f friske Urter.

Axel.

O min Konge

Hakon.

Lad

u Erling overvinde Hakon! Hakon

Knud (alene).

Det blev mit Banesaar. Hiælp! Redning! Hiælp!
Forlader mig i Nøden ei! — Ha, jeg
Er ene! — Jeg forbløder mig. Var det
Et Menneske? Han stødte Spydet mig
I Brystet med en unaturlig Kraft,
Igiennem Pandsret, som min Kaabe skiuler.
Nei, nei, det var en Dødelig! Alt døer!
Der er jo ingen Evighed.
(Klokken slaaer Et Qvarteer til Eet.)
Ha, hvad
Betyder dette dybe Klokkeslag?
Den stærke Klang — den Eenklang fra det Høie?
O Skræk, o isnende Fortvivlelse!
Er Intet her, hvormed jeg stiller Blodet?
(Han famler omkring og finder Valborgs Krands, som Hakon har nedhugget.)
Her, her er Urter, som kan stille Blodet. —
Det rinder stærkere! Hvad seer jeg? Gud!
Skiøn Valborgs Blomsterkrands! Barmhiertighed,
Forbarmelse! O beder, beder for mig,
I unge Elskende! Mit Hierteblod
Har farvet Eders Krands! O beder for mig!
(Han døer.)

Vilhelm kommer tilbage med **Valborg** og **Erkebispen.**

Vilhelm.

Skiælv ei, min ædle Jomfru! I er frelst.
Min Svend er hurtig og han henter Axel.
God Vinden er, Alt klart forinden Borde.
Og Lykkens Alfer puste venligt for os
I Skibets Seil; skiøn Freias lyse Stierne
Nedfunkler klar fra Nattens mørke Hvælving.

Erland.

Min Søn, Gud takke Dig for denne Daad!

Vilhelm.

Min Daad er ringe, Fader Erland! Dig
Kan Axel ene takke for sin Lykke.

Valborg.

Ak, Eder begge maae vi begge takke!

Vilhelm.

Der er han!

Axel kommer med Sværd og Skiold.

Vilhelm! Elskte Valborg! Fader!

Vilhelm.

Er Veien ryddelig til Skibet, Axel?

Axel.

Tom Gaden er; jeg saae den ræddе Flok
Udstyrte nys af Kirkedøren, som
En Fluesværm, der jages bort af Hallen
Med Lindeqviste. Munken mangled kun,
Der skulde gribes og i Lænker lægges.
eg frygter, han har skiult sig i en Krog,
lt han forraader Alt.

Vilhelm.

Vær uden Frygt!
orræderiet fundet har sin Skranke.
(Han viser ham Munkens Liig.)

Axel.

nud i sit Blod!

Valborg.

O hellige Jomfru!

Erland
(med et bange Blik paa Vilhelm).

Myrdet?

Vilhelm *(rolig).*

ei dræbt. Hans Frækhed og hans Vantro jog
espotteren i Skiæbnens og St. Olafs
skolde Jernspyd.

Erland.

Arme blinde Synder!
nrevet uden Bod og Sacramente.

Axel.

ad knuger han i sine blege Hænder?

Min Valborgs Krands. Tæt har han krystet den
Til Hiertet i sin Dødskamp.

Valborg.

O den Arme!
Han har fortrudt sin Synd, Gud naade ham!

Axel.

Det vil han for din Bøns Skyld, ædle Pige.
O Glæde! Seer mit Øie Dig igien?

Valborg.

To Engle har udrevet os fra Døden.

Vilhelm.

To Mennesker! Og nu, mit kiælne Par!
Nu giælder Hurtighed. Naar Alt er lykket,
Naar tryg den høie Schwarzburg med sin Ringmuur
Og med sit faste Taarn beskytter os;
Naar Fader Erland har i Borgkapellet,
Hvor Leonora tvunget blev til Rudolf,
Lagt Eders Hænder i hinanden; da
Bli'er Stunder nok til Kiærtegn; da skal I
Forvandle Schwarzburg til et Weissenfels;
Da skal vor Fader Erland see sig ung
I Eder, og den barske Vilhelm blid;
Da vil vi ogsaa synge Siælemesser
For denne Synders Salighed; men nu
Giør alting fort og godt, og følger Vilhelm!

Valborg.

Christ, hvor mit Hierte banker!

Axel.

Lad os knæle
Paa Haralds Grav, og tage Afsked med
Vort Fædreland!
(I det de Elskende knæle, hører man tre huult hylende Toner af et Horn langt bort

Vilhelm.

Hvad nu? Der kommer Nogen.
Frygt ei, min ædle Jomfru! det er Gotfred,
Min ærlige, trofaste Svend. Hvad bringer

Du Gotfred? Hvad betyde disse Toner?

Axel.

Jeg kiender dem; det var en Krigerluur.

Gotfred.

Alt giør os Flugten let. I denne Stund
Er Erling Skakke løbet ind i Fiorden
Fra Bergen med en talrig Flaade, for
At overrumple Hakon Herdebred.
Det Horn, I hørte, lød fra Erlings Skib,
Som Tegn til Angreb. Intet hindrer os
Nu i at flygte. Alt er i Forvirring.

Vilhelm.

Den vrede Skiæbne gaaer med raske Skridt
Sin Hævn imøde. Kom, min bolde Broder!
At Du vil ikke stride mod din Frænde,
Forbyder Dig dit Ædelmod, det veed jeg;
Vel, overlad ham til hans egen Skiæbne,
Men følg, hvorhen din gode Norne vinker.

Axel (efter et Øieblliks Taushed).

Min gode Norne vinker til min Pligt.

Vilhelm.

Hvordan? — Du troer —

Axel.

Nu kan jeg ikke reise;
Det er umuligt, plat umuligt, Valborg!

Vilhelm.

Du vil?

Axel.

Forsvare Hakon Herdebred.

Vilhelm.

Din Avindsmand?

Axel.

Hvad Avindsmand? Ham har
Jeg trodsig Ryggen vendt; nu er min Konge
Bestædt i Nød, ham skylder jeg mit Liv.

Vilhelm.

Du skylder Fædrelandets Vel dit Liv,
Ei Hakon. Mener Du at gavne Norge
Med at forsvare ham, den unge Daare,
Som overtræder alle Pligter, for
Sin Lidenskab? Som ringeagter Dyden
Og Undersaattens Ret? Som glemmer ganske
Det Heles for sin egen Tarv. Nei, Axel!
Hvo Konge være vil, ham bør det sig
At tænke, handle kongeligt. Kom! Erling
Er en berømt og tapper Høvding, ædel.
Forsluk ham ikke Seiren; han vil ei
Misbruge den. Lad Norges Septer funkle
Fra Heltens Haand; det ruster i en Nidings.

Axel.

Lad ei din Læbe med spidsfindig Kløgt
Forvirre Dig dit Hiertes Ærlighed.
Ei Hakon er en Niding; Munkens List
Forstod at nære lumsk hans Lidenskab.
Uheldig Elskov, Ungdom, onde Raad!
Eet af de Tre var nok til at forvirre
Det bedste Hierte. — Hakon vilde trodsig
Berøve mig min Brud, — det leed jeg ikke;
Nu vil man trodsig røve ham hans Rige, —
Det taaler jeg saa lidt som hint. Han er
Min Slægtning; Erling taler slet om Harald
Vor Stammefader; han ydmyge vil,
Udrødde Harald Gilles Æt, og sætte
Sin egen Søn paa Norges Kongestol.
Var jeg en Thrønder af den Gilske Rod,
Ifald jeg taalte sligt? En ærlig Svend,
Ifald jeg svigted Hakon i sin Nød?
Har jeg min Haand ei lagt i Hakons Haand?
Fortiener Axel denne Liliehand,
Dit Venskab, hvis han blev sin Konge troløs?

Erland.

Min unge Helt, Du taler Pligtens Ord.
Il at forsvare Kongen med dit Sværd!
Hvi nægter Gud mig alderstegne Mand
At følge Dig?

Vilhelm.

Trøst Du den vene Mø,
Jeg fylde vil din Plads i Kampen, Fader!
Jeg kiender ei Forholdet her saa nøie,
Som Du og Axel. Hvis I begge troe,
At ærlig Troskab kalder ham til Kamp, —
Vel, Sværdet er alt draget, og jeg følger.

Axel.

) græd ei Valborg! Al min Frygt er endt,
Dit Hierte slaaer ei længer tungt og bange.
eg vil ei røve Valborg, nei, jeg vil
ortiene hende. Ha, vor Stammefader,
Nu først forstaaer jeg Dig! Du lægger Haand
'aa Sværd; din Mine siger: „Red min Ære!
orlad ei Fædrelandet!" Vel, min Elskte!
Vi vil forsone Skiæbnen, Hakon selv
Vil vi forsone; Ynglingen skal lære
'aa ærlig Helt i Kamp at sætte Priis.
Selv skal han, efter vundne Seir, forene
Høimodig Dig, min Valborg! med din Beiler,
er, — over Graven af den Hævnede.

(Hornet lyder.)

8 kommer Hildur! Dine Kæmper komme;
skiænke Kampen Blod i Trondhiems Fiord!
'e, min Veninde! tvende røde Hierter
aae brændende foreent i Axels Skiold,
lv i den blaa, halv i den hvide Grund;
t tyder: „Elskov, Uskyld, Himlen." Valborg!
'r Elskov er uskyldig, Himlen vil
lønne den.

Valborg.

Ja med sin Salighed!

Axel.

I Skyndingen har jeg forglemt at spænde
Sværdbeltet om min Lænd; jeg greb kun Sværdet.

Valborg
(tager et himmelblaat Skiærf af sin Skulder).

Kom, elskte Kæmpe! Lad mig skiænke Dig
Dit Axelskiærf.

Axel
(knæler, Valborg hænger ham Skiærfet over Skulderen).

O dyrebare Valborg!
Jeg er din Ridder, og Du tvivler om
Den sikkre Seir?

Valborg.

Du est min Kæmpe; jeg
Er din Valkyrie.

Axel.

O græd ei, Valborg!

Valborg.

Jeg vil ei græde længer. Pigen, Axel!
Kan ogsaa vise Mod i stille Taal.
Gak, min udkaarne Ven, min elskte Helt!
Din Valborg skiænker Dig til Fædrelandet.

Vilhelm.

En ærlig Pige, ved St. Innocents!
Farvel, ærværdige Fader!

Erland.

Mine Sønner!
Guds Engle følger og beskiærmer Eder.

Axel.

Farvel, min Valborg!

Valborg
(holder ham tilbage i sine Arme).

Vi et Øieblik!

Lad mig endnu engang, for sidstegang,
See Axel i sit skjønne Heltøie.

Axel (kysser hende).

Farvel!

Valborg.

Nu gaa! Nu glemmer jeg Dig aldrig.

(De skilles ad.)

Femte Handling.

Axel kommer ind med **Kong Hakon**, som er saaret i den høire Arm.

Axel.

Her er vi sikkre for en Stund, min Herre!
Her i Guds hellige Huus. Sæt Dig paa Bænken,
Og lad mig nu forbinde Dig din Arm!
En Kæmpe maa forstaae Saarlægekonsten;
Man har ei altid Hiælp ved Haanden. — Saaret
Er dybt, men ikke farligt. — Havde vi
Et Stykke Linned blot.

Hakon.

Din Godhed saarer
Mig mere dybt end Erling Skakkes Sværd.

Axel.

Lad ei min Troskab saare Dig; det var
Jo ganske mod dens Hensigt.
(Han søger i sin Barm, drager et Klæde ud, studser, men fatter sig strax og siger:)
Her er Linned.

Hakon.

Hvi studser Du? Almægtige Guds Navn!
Jeg kiender dette Klæde.

Axel.

Tving din Feber!

Hakon.

Du vil forbinde mig med dette Klæde?

Axel.

At ikke Blodet skal forløbe Dig.

Hakon.

binde mig med dette Klæde,
eg sønderrev dit Liv?

Axel.

Min Herre!

anden Dug.

Hakon.

Nei, nei! Det er
som den ondskabsfulde Knud
mellem Dig og Valborg, Axel!
r det. Ha, svøb det ei om Armen,
er mig, det martrer mig kun meer.

Axel.

turligt, at et Saar maa brænde;
en er altid smertelig.
hvil et Øieblik, min Konge!
det saa i venstre Haand og følg
d Axel, mod din stolte Fiende.
n af Kongen styrker Folket;
l være Dig din høire Haand.

Hakon.

ragt, en stolt indsløret Hævn?
turlig, sand Høimodighed?
forstaaer jeg Axel? Tænker Du
gloende Kul paa Hakons Hoved?

Axel.

og Mænd! Tro vil jeg tiene Dig;
Dig, ei forekaste Dig.

Hakon.

: Høimod smerter mig kun meer.
Hakon Herdebred!
e Kæmpe ringeagter Dig.

Axel.

i Himlen, ved min Valborg, Hakon!
Dig.

Hakon.

Nu troer jeg Dig, min Frænde!
Du svor en hellig Eed. Vel: — er det saa, — —
Thi Hakon handled som en heftig Elsker
Paa Kongethronen, Axel! ei som Niding.

Axel.

Hvo kiender Elskovs Magt, og fatter ei
Dens Virkninger?

Hakon.

Nu taler Du aldeles
Mig af mit eget Hierte, bolde Kæmpe!
Din Troskab og din Godhed rører mig.

(Pludselig vild.)

Og dog; — ifald jeg mærked, at Du troede,
Det var en qvindlig Blødhed, foraarsaget
Af legemlige Smerter; — Axel Thordsøn!
Jeg rev mit Sværd med venstre Haand fra Hoften,
Og fordred Dig til Kamp paa Liv og Død.

Axel.

Jeg svor ved Valborg, at jeg agter Dig.

Hakon.

Velan! Saa skal Du og *beiagte* mig.
Thi jeg vil giøre Dig et Offer, Axel!
Men Offeret er stort; det er nødvendigt,
At Du indseer dets Kostbarhed.

Axel.

Min Konge!

Hakon.

Jeg veed nok hvad jeg vover, ved at byde
Dig i en saadan Tilstand slig en Gave:
„Nu har den stolte Ungersvend engang
Da faaet Øiet op; nu indseer han
Nødvendigheden af sin Thrones Værn;
Nu trænger han til sine Kæmpers Troskab,
Og derfor kiøber han sig Ven med Mø,
Udi sit Hiertes Angst og Nød.“ O fy!

ïeg vilde have Dig, jeg vilde kalde
Dig en barbarisk Fiende, kold og grusom,
'fald Du kunde drømme saa.

Axel.

Min Herre!

Hakon.

or Valborg mister Hakon Norges Rige —
den Valborg — mister han for Valborgs Skyld.
kiøn paa min Gaves Værd! Man lønner ei
'et Mindre med det Større, for at tækkes
sin Egennytte.

Axel.

Hakon, ædle Frænde!

Hakon.

den jeg har feilet; og din rene Siæl,
'it Adelsind har aabnet mig mit Øie;
'g fri og frank, fordi jeg vil det Gode,
etvinger jeg mit Hiertes Lidenskab,
'g skiænker Dig din Valborg; skiænker Dig
'et Kiæreste, jeg elsker her i Verden.
Misksiend mig ei, — see min Opoffrelse!

Axel.

'g seer den, og Gud seer den, ædle Konge!

Hakon.

'mfavn mig nu!

Axel.

O tag din Arm i Agt!

Hakon.

u brænder Saaret længer ei, nu smerter
: Klædet meer; det kiøler mig, som Saften
' friske Urter.

Axel.

O min Konge

Hakon.

Lad

u Erling overvinde Hakon! Hakon

Hakon.

Nu troer jeg Dig, min Frænde!
Du svor en hellig Eed. Vel; — er det saa, — —
Thi Hakon handled som en heftig Elsker
Paa Kongethronen, Axel! ei som Niding.

Axel.

Hvo kiender Elskovs Magt, og fatter ei
Dens Virkninger?

Hakon.

Nu taler Du aldeles
Mig af mit eget Hierte, bolde Kæmpe!
Din Troskab og din Godhed rører mig.
(Pludselig vild.)
Og dog; — ifald jeg mærked, at Du troede,
Det var en qvindlig Blødhed, foraarsaget
Af legemlige Smerter; — Axel Thordsøn!
Jeg rev mit Sværd med venstre Haand fra Hoften,
Og fordred Dig til Kamp paa Liv og Død.

Axel.

Jeg svor ved Valborg, at jeg agter Dig.

Hakon.

Velan! Saa skal Du og høiagte mig.
Thi jeg vil giøre Dig et Offer, Axel!
Men Offeret er stort; det er nødvendigt,
At Du indseer dets Kostbarhed.

Axel.

Min Konge!

Hakon.

Jeg veed nok hvad jeg vover, ved at byde
Dig i en saadan Tilstand slig en Gave:
„Nu har den stolte Ungersvend engang
Da faaet Øiet op; nu indseer han
Nødvendigheden af sin Thrones Værn;
Nu trænger han til sine Kæmpers Troskab,
Og derfor kiøber han sig Ven med Mø,
Udi sit Hiertes Angst og Nød.“ O fy!

Jeg vilde hade Dig, jeg vilde kalde
Dig en barbarisk Fiende, kold og grusom,
Ifald Du kunde drømme saa.

Axel.

Min Herre!

Hakon.

For Valborg mister Hakon Norges Rige —
Men Valborg — mister han for Valborgs Skyld.
Skiøn paa min Gaves Værd! Man lønner ei
Det Mindre med det Større, for at tækkes
Sin Egennytte.

Axel.

Hakon, ædle Frænde!

Hakon.

Men jeg har feilet; og din rene Siæl,
Dit Adelsind har aabnet mig mit Øie;
Og fri og frank, fordi jeg vil det Gode,
Betvinger jeg mit Hiertes Lidenskab,
Og skiænker Dig din Valborg; skiænker Dig
Det Kiæreste, jeg elsker her i Verden.
Miskiend mig ei, — see min Opoffrelse!

Axel.

Jeg seer den, og Gud seer den, ædle Konge!

Hakon.

Omfavn mig nu!

Axel.

O tag din Arm i Agt!

Hakon.

Nu brænder Saaret længer ei, nu smerter
Ei Klædet meer; det kiøler mig, som Saften
Af friske Urter.

Axel.

O min Konge

Hakon.

Lad

Nu Erling overvinde Hakon! Hakon

Har overvundet kiæk sig selv; hans Seir
Er størst.

Axel.

Men det skal ikke blive derved;
Den anden Seier vil vi ogsaa vinde.

(Man hører Larm udenfor Kirken.)

Vær rolig! Hvil endnu et Dieblik!
Din gyldne Hielm er tung, dit Hoved trænger
Til Lettelse; giv mig din Hielm! Der har
Du min istedet, den er lettere.

(Larmen tager til; Axel kaster Kongens Purpurkaabe, som er løst af under Forbindingen, om sine Skuldre.)

Hakon.

Hvad giør Du, Axel?

Axel.

Vær kun rolig, Herre!
Der kommer Nogen; muligt er det Fiender;
Lad Axel være da dit Skiold!

(En Flok Fiender styrter ind.)

Formanden.

Der staaer han!
Der staaer han! Seer I? Med den gyldne Hielm,
I Purpurkaaben. Det er Kongen. Trænger
Jer ind paa ham og dræber ham!

Hakon.

O Axel!
Nu fatter jeg din underlige Færd.
Giv mig min Hielm tilbage!

Axel.

Drag dit Sværd!
Stil Dig saaledes, at din høire Arm
Bedækkes af mit Legem. Naar Du seer
Dit Snit, hug ud, og træk Dig flux tilbage!

(Han raaber:)

Herfrem I Uslinger! Her stander Hakon.
Hans Sværd er draget, og han frygter ei
Et Nidingsoverfald i Herrens Huus.

Herfrem I Mordere, som vover ei
At stevne Mand mod Mand i ærlig Kamp,
Men Guldet vinde vil for Hakons Mord!
Min blanke Løvetunge blinker tørstig;
Kom, lad den lædske sig i Nidingsblod!

Hakon (drager sit Sværd).

Han daarer Eder! Her staaer Norges Drot,
At fælde Stimænd med sin venstre Haand.

Axel.

Ti, Axel Thordsøn! Du est saaret; Hakon
Kan selv forsvare sig.

Fienden.

Ind paa ham! ind!

(Strib. Man hører Larm udenfor af andre Kæmper; der raabes:)

Til Hiælp, til Hiælp! Man overfalder Kongen.

Den fiendtlige Kæmpe (til Axel).

For silde kommer Hiælpen!

(Han saarer ham.)

Iler! Flygter!
Han fældet er. Slaaer Jer med stærke Slag
Igiennem Biarkebeinerne til Erling.
Hakon er fældet; bort!

Sigurd af Reine og **Vilhelm** styrte ind med en Skare Biarkebeiner.

Sigurd.

Ha, hugger, stikker!
Forfølger Morderne!

(Fienden drives paa Flugt.)

Sigurd (til Kongen).

Dit Liv er frelst!

(Bliver Axel vaer.)

Hvad? Axel i sin Konges Kaabe? Blodig?
Med Kongens Hielm?

Axel (til Kongen).

Nu tag din Hielm igien!
Nu er den mig for tung; følg dine Kæmper,
Og lad mig ene med min Vaabenbroder.

Hakon.

Min Broder! Er din Saar —

Axel.

Forlad mig, Konge!

Styrt Dig mod Fienden, kom seirmægtig,
Følg Sigurd og de barkeklædte Kæmper!

Sigurd.

Ja Hakon! Norges Ære ikke kan tillade
Dig nu, for at forsvare Trondhiems Port.
See disse Kæmper! Elvegrimmer! Biørne!
Lutter bevægelige Granestammer
Fra Fieldets Aas. I Mangel af et Harnisk,
Bedækker Træets Bark de tappre Hierter:
Og Ellestangen, hærdet med sin Spidse
Ved Arnens Ild, gier Folket for et Spiud.
Saaledes kæmpe de for Arnens Fred
Og Kongens Ære. Stil Dig fremst i Flokken!
Saa storme vi og hævne Axels Drab.
Du døer en prægtig Død, min norske Broder!
Du falder for din Konge. Vi vil følge
Maaskee Dig snart, og hilse Dig hos Gud.
Kom Hakon! Lad ham ene med sin Ven!
Livet forlanger Strid, men Døden Fred.

Hakon
(til Kæmperne, idet han peger paa Axel).

I norske Mænd! Han blegned for sin Konge.

Biarkebeinerne
(stöde utaalmodigt deres Træsvyd mod Jorden).

Vi, vi vil ogsaa blegne for vor Konge!
Før os i Døden, før os imod Fienden!

Hakon (omfavner Axel).

Farvel! Vi sees igien før Solen synker.
(Han følger Kæmperne.)

Vilhelm (nærmer sig Axel).

Min Broder, er din Vunde dødelig?

Axel.

Ja. Løs af Skuldren mig mit Axelskiærf;

rag Skeden ud, giv mig den bløde Dug,
t jeg en liden Stund kan stille Blodet
g friste Livet. Tak! Nu led mig hen
il Søilen hist, som bærer Valborgs Navn.
er sidder jeg saa godt. Saa! Lad mig støtte
Min Ryg mod Muren, at jeg falder ei,
Naar jeg afsiæles.

Vilhelm.

Lider Du af Smerte?

Axel.

Nei, jeg er let og rolig i mit Hierte.

Vilhelm.

Vil Du ei see din Valborg før Du døer,
Endnu engang i dette Liv?

Axel.

Ak, Vilhelm!

Vilhelm.

Jeg iler op og henter hende flux.

Axel.

Et Dieblik! — Det kunde hændes, Vilhelm,
At Axel var ei meer, naar Valborg kom;
Siig da min Siæls Udvalgte: Axel døde
Med hendes Navn paa Læberne.

Vilhelm.

Det skal jeg.

Axel.

Siig hende: Hakon er en ærlig Helt;
t Axel ei blev skuffet i sit Haab
m Kongens Hierte.

Vilhelm.

Det skal efterkommes.

Axel.

ils Helfred, hils min gode Søster, Vilhelm!
aa Immersborg; tak hende kiærligt for
e Følelser, de Glæder og de Sorger,
om hun fra Barndom deelte med sin Broder.

Ak, hun forstod mig, kiendte mig saavel!
Siig Helfred: Axel har ei glemt sin Søster
I Dødens Stund.

Vilhelm.

Godt! — Jeg skal hilse hende.

Axel.

Men Valborg først og sidst! Høit ønsker jeg
At slumre ved min elskte Piges Liig
I Graven, naar hun her har endt sit Liv.

Vilhelm.

Vel. Er der mere?

Axel.

Nei.

Vilhelm.

Saa — gaaer jeg da.

Axel (rækker ham Haand).

Min ærlige, trofaste Vaabenbroder!
Tak for dit Venskab, din Hengivenhed;
Du viste den i Daad, i Ord kun sielden.
Tag af min matte Haand mit Livs Farvel!

Vilhelm.

Farvel! — Farvel!

Axel.

Vilhelm! Var jeg din Ven?

Vilhelm.

Min Eneste. Nu har jeg ingen mere.

(Han gaaer.)

Axel (alene).

Jeg døer for Land og Drot, som mine Fædre.
Hvad kan en ærlig Normand ønske bedre?
Jeg træder tillidsfuld for Dig, min Gud!
Jeg hisset skal min Valborg atter finde;
I Evigheden er hun Axels Brud;
Der røver Ingen ham hans Siæls Veninde.

(Solen skinner igiennem Chorvinduet.)

Du lifligе, nyfødte Morgenlue!
Du kommer for mit brustne Blik at skue,
Den Bleges Kind Du farver venligmild.
Snart skal et Morgenrødt ham hist tilsmile,
Der aldrig hidser sig til Middagsild;
Et Aftenrødt, som aldrig gaaer til Hvile. —

Men, mine Haab! I kom ei for at svinde:
Gud skiænkte mig en trofast Elskerinde,
En Ven, en Konge, som sit Hierte lød;
Som er ved Axel Thronen værdig blevet;
Som han har reddet med sin egen Død.
Vel, Axel! Du kan døe, thi Du har levet.

Og Du, min Siæls Udvalgte! Hisset binder
Guds Engle Krandsen af de blaae Kiærminder,
Der træffes ei af Lidenskabens Sværd.
Der skal forklaret Dig din Axel møde,
Din Skiønhed og dit Hierte mere værd;
Hvor hellig Kiærlighed er ingen Brøde.

el, min Valborg!

(Han døer.)

Vilhelm kommer med **Valborg**.

Vilhelm.

Axel lever end.

lever! Hørte Du? Han nævnte Valborg.

Valborg.

tog hans Livs Farvel.

(Hun betragter ham.)

Han er ei meer. —

Axel! lever Du? Ifald Du lever,
d dit Øie da for sidstegang,
edle Siæl, og lys Velsignelsen
Valborg, med de brustne Dødens Blik! —
er ei meer? — Ak han er død! — Han døde
Valborgs Navn paa Læberne. — Vel, Du

Valborg.

Ja med sin Salighed!

Axel.

I Skyndingen har jeg forglemt at spænde
Sværdbeltet om min Lænd; jeg greb kun Sværdet.

Valborg
(tager et himmelblaat Skiærf af sin Skulder).

Kom, elskte Kæmpe! Lad mig skiænke Dig
Dit Axelskiærf.

Axel
(knæler, Valborg hænger ham Skiærfet over Skulderen).

O dyrebare Valborg!
Jeg er din Ridder, og Du tvivler om
Den sikkre Seir?

Valborg.

Du est min Kæmpe; jeg
Er din Valkyrie.

Axel.

O græd ei, Valborg!

Valborg.

Jeg vil ei græde længer. Pigen, Axel!
Kan ogsaa vise Mod i stille Taal.
Gak, min udkaarne Ven, min elskte Helt!
Din Valborg skiænker Dig til Fædrelandet.

Vilhelm.

En ærlig Pige, ved St. Innocents!
Farvel, ærværdige Fader!

Erland.

Mine Sønner!
Guds Engle følger og beskiærmer Eder.

Axel.

Farvel, min Valborg!

Valborg
(holder ham tilbage i sine Arme).

Bi et Øieblik!

Lad mig endnu engang, for sidstegang,
See Axel i sit skiønne Helteøie.

Axel (kysser hende).

Farvel!

Valborg.

Nu gaa! Nu glemmer jeg Dig aldrig.

(De skilles ad.)

Femte Handling.

Axel kommer ind med **Kong Hakon**, som er saaret i den høire Arm.

Axel.

Her er vi sikkre for en Stund, min Herre!
Her i Guds hellige Huus. Sæt Dig paa Bænken,
Og lad mig nu forbinde Dig din Arm!
En Kæmpe maa forstaae Saarlægekonsten;
Man har ei altid Hiælp ved Haanden. — Saaret
Er dybt, men ikke farligt. — Havde vi
Et Stykke Linned blot.

Hakon.

Din Godhed saarer
Mig mere dybt end Erling Skakkes Sværd.

Axel.

Lad ei min Troskab saare Dig; det var
Jo ganske mod dens Hensigt.
(Han søger i sin Barm, drager et Klæde ud, studser, men fatter sig strax og siger:)
Her er Linned.

Hakon.

Hvi studser Du? Almægtige Guds Navn!
Jeg kiender dette Klæde.

Axel.

Tving din Feber!

Hakon.

Du vil forbinde mig med dette Klæde?

Axel.

At ikke Blodet skal forløbe Dig.

Hakon.

Du vil forbinde mig med dette Klæde,
Hvormed jeg sønderrev dit Liv?

Axel.

Min Herre!
Det er en anden Dug.

Hakon.

Nei, nei! Det er
Linklædet, som den ondskabsfulde Knud
Skar over mellem Dig og Valborg, Axel!
Jeg kiender det. Ha, svøb det ei om Armen,
Det brænder mig, det martrer mig kun meer.

Axel.

Det er naturligt, at et Saar maa brænde;
Forbindingen er altid smertelig.
Vær rolig, hvil et Øieblik, min Konge!
Tag Sværdet saa i venstre Haand og følg
Paany med Axel, mod din stolte Fiende.
Nærværelsen af Kongen styrker Folket;
Og jeg vil være Dig din høire Haand.

Hakon.

Er det Foragt, en stolt indsløret Hævn?
Er det naturlig, sand Høimodighed?
Hvordan forstaaer jeg Axel? Tænker Du
At sanke gloende Kul paa Hakons Hoved?

Axel.

Ved Gud og Mænd! Tro vil jeg tiene Dig;
Ei krænke Dig, ei forekaste Dig.

Hakon.

Ha, denne Høimod smerter mig kun meer.
Ulykkelige Hakon Herdebred!
Din bedste Kæmpe ringeagter Dig.

Axel.

Ved Gud i Himlen, ved min Valborg, Hakon!
Jeg agter Dig.

Hakon.

Nu troer jeg Dig, min Frænde!
Du svor en hellig Eed. Vel; — er det saa, — —
Thi Hakon handled som en heftig Elsker
Paa Kongethronen, Axel! ei som Niding.

Axel.

Hvo kiender Elskovs Magt, og fatter ei
Dens Virkninger?

Hakon.

Nu taler Du aldeles
Mig af mit eget Hierte, bolde Kæmpe!
Din Troskab og din Godhed rører mig.
(Pludselig vild.)
Og dog; — ifald jeg mærked, at Du troede,
Det var en qvindlig Blødhed, foraarsaget
Af legemlige Smerter; — Axel Thordsøn!
Jeg rev mit Sværd med venstre Haand fra Hoften,
Og fordred Dig til Kamp paa Liv og Død.

Axel.

Jeg svor ved Valborg, at jeg agter Dig.

Hakon.

Velan! Saa skal Du og høiagte mig.
Thi jeg vil giøre Dig et Offer, Axel!
Men Offeret er stort; det er nødvendigt,
At Du indseer dets Kostbarhed.

Axel.

Min Konge!

Hakon.

Jeg veed nok hvad jeg vover, ved at byde
Dig i en saadan Tilstand slig en Gave:
„Nu har den stolte Ungersvend engang
Da faaet Øiet op; nu indseer han
Nødvendigheden af sin Thrones Værn;
Nu trænger han til sine Kæmpers Troskab,
Og derfor kiøber han sig Ven med Mø,
Udi sit Hiertes Angst og Nød." O fy!

}eg vilde have Dig, jeg vilde kalde
Dig en barbarisk Fiende, kold og grusom,
}fald Du kunde drømme saa.

Axel.

Min Herre!

Hakon.

for Valborg mister Hakon Norges Rige —
Men Valborg — mister han for Valborgs Skyld.
Skiøn paa min Gaves Værd! Man lønner ei
)et Mindre med det Større, for at tækkes
Sin Egennytte.

Axel.

Hakon, ædle Frænde!

Hakon.

Men jeg har feilet; og din rene Siæl,
)it Adelsind har aabnet mig mit Øie;
)g fri og frank, fordi jeg vil det Gode,
}etvinger jeg mit Hiertes Lidenskab,
)g skiænker Dig din Valborg; skiænker Dig
)et Kiæreste, jeg elsker her i Verden.
Miskiend mig ei, — see min Opoffrelse!

Axel.

eg seer den, og Gud seer den, ædle Konge!

Hakon.

)mfavn mig nu!

Axel.

O tag din Arm i Agt!

Hakon.

Nu brænder Saaret længer ei, nu smerter
}i Klædet meer; det kiøler mig, som Saften
Af friske Urter.

Axel.

O min Konge

Hakon.

Lad

Nu Erling overvinde Hakon! Hakon

Har overvundet kiæk sig selv; hans Seir
Er størst.

Axel.

Men det skal ikke blive derved;
Den anden Seier vil vi ogsaa vinde.

(Man hører Larm udenfor Kirken.)

Vær rolig! Hvil endnu et Øieblik!
Din gyldne Hielm er tung, dit Hoved trænger
Til Lettelse; giv mig din Hielm! Der har
Du min istedet, den er lettere.

(Larmen tager til; Axel kaster Kongens Purpurkaabe, som er løst af under Forbindingen, om sine Skuldre.)

Hakon.

Hvad giør Du, Axel?

Axel.

Vær kun rolig, Herre!
Der kommer Nogen; muligt er det Fiender;
Lad Axel være da dit Skiold!

(En Flok Fiender styrter ind.)

Formanden.

Der staaer han!
Der staaer han! Seer I? Med den gyldne Hielm,
I Purpurkaaben. Det er Kongen. Trænger
Ier ind paa ham og dræber ham!

Hakon.

O Axel!
Nu fatter jeg din underlige Færd.
Giv mig min Hielm tilbage!

Axel.

Drag dit Sværd!
Stil Dig saaledes, at din høire Arm
Bedækkes af mit Legem. Naar Du seer
Dit Snit, hug ud, og træk Dig flux tilbage!

(Han raaber:)

Herfrem I Uslinger! Her stander Hakon.
Hans Sværd er draget, og han frygter ei
Et Nidingsoverfald i Herrens Huus.

jerfrem I Mordere, som vover ei
At stevne Mand mod Mand i ærlig Kamp,
Men Guldet vinde vil for Hakons Mord!
Min blanke Løvetunge blinker tørstig;
Kom, lad den lædske sig i Nidingsblod!

Hakon (drager sit Sværd).

Han baarer Eder! Her staaer Norges Drot,
At fælde Stimænd med sin venstre Haand.

Axel.

Ei, Axel Thordsøn! Du est saaret; Hakon
Kan selv forsvare sig.

Fienden.

Ind paa ham! ind!

(Strid. Man hører Larm udenfor af andre Kæmper; der raabes:)

Til Hiælp, til Hiælp! Man overfalder Kongen.

Den fiendtlige Kæmpe (til Axel).

For silde kommer Hiælpen!

(Han saarer ham.)

Iler! Flygter!

Han fælbet er. Slaaer Jer med stærke Slag
Igiennem Biarkebeinerne til Erling.
Hakon er fælbet; bort!

Sigurd af Reine og **Vilhelm** styrte ind med en Skare Biarkebeiner.

Sigurd.

Ha, hugger, stikker!

Forfølger Morderne!

(Fienden drives paa Flugt.)

Sigurd (til Kongen).

Dit Liv er frelst!

(Bliver Axel vaer.)

Hvad? Axel i sin Konges Kaabe? Blodig?
Med Kongens Hielm?

Axel (til Kongen).

Nu tag din Hielm igien!
Nu er den mig for tung; følg dine Kæmper,
Og lad mig ene med min Vaabenbroder.

Hakon.

Min Broder! Er dit Saar —

Axel.

Forlad mig, Konge!
Styrt Dig mod Fienden, hævn Forsmædelsen,
Følg Sigurd og de barkeklædte Kæmper!

Sigurd.

Ja Hakon! Norges Skove selv har rustet
Sig ud, for at forsvare Trondhiems Drot.
See disse Kæmper! Elvegrimmer! Biørne!
Lutter bevægelige Granestammer
Fra Fieldets Aas. I Mangel af et Harnisk,
Bedækker Træets Bark de tappre Hierter;
Og Ellestangen, hærdet med sin Spidse
Ved Arnens Ild, giør Fyldest for et Spiud.
Saaledes kæmpe de for Arnens Fred
Og Kongens Ære. Stil Dig fremst i Flokken!
Saa storme vi og hævne Axels Drab.
Du døer en prægtig Død, min norske Broder!
Du falder for din Konge. Vi vil følge
Maaskee Dig snart, og hilse Dig hos Gud.
Kom Hakon! Lad ham ene med sin Ven!
Livet forlanger Strid, men Døden Fred.

Hakon
(til Kæmperne, idet han peger paa Axel).

I norske Mænd! Han blegned for sin Konge.

Biarkebeinerne
(støde utaalmodigt deres Træspyd mod Jorden).

Vi, vi vil ogsaa blegne for vor Konge!
Før os i Døden, før os imod Fienden!

Hakon (omfavner Axel).

Farvel! Vi sees igien før Solen synker.
(Han følger Kæmperne.)

Vilhelm (nærmer sig Axel).

Min Broder, er din Vunde dødelig?

Axel.

Ja. Løs af Skuldren mig mit Axelskiærf;

Drag Skeden ud, giv mig den bløde Dug,
At jeg en liden Stund kan stille Blodet
Og friste Livet. Tak! Nu led mig hen
Til Søilen hist, som bærer Valborgs Navn.
Her sidder jeg saa godt. Saa! Lad mig støtte
Min Ryg mod Muren, at jeg falder ei,
Naar jeg afsiæles.

Vilhelm.

Lider Du af Smerte?

Axel.

Nei, jeg er let og rolig i mit Hierte.

Vilhelm.

Vil Du ei see din Valborg før Du døer,
Endnu engang i dette Liv?

Axel.

Ak, Vilhelm!

Vilhelm.

Jeg iler op og henter hende strar.

Axel.

Et Øieblik! — Det kunde hændes, Vilhelm,
At Axel var ei meer, naar Valborg kom;
Siig da min Siæls Udvalgte: Axel døde
Med hendes Navn paa Læberne.

Vilhelm.

Det skal jeg.

Axel.

Siig hende: Hakon er en ærlig Helt;
At Axel ei blev skuffet i sit Haab
Om Kongens Hierte.

Vilhelm.

Det skal efterkommes.

Axel.

Hils Helfred, hils min gode Søster, Vilhelm!
Paa Immersborg; tak hende kiærligt for
De Følelser, de Glæder og de Sorger,
Som hun fra Barndom deelte med sin Broder.

Ak, hun forstod mig, kiendte mig saavel!
Siig Helfred: Axel har ei glemt sin Søster
I Dødens Stund.

Vilhelm.

Godt! — Jeg skal hilse hende.

Axel.

Men Valborg først og sidst! Høit ønsker jeg
At slumre ved min elskte Piges Liig
I Graven, naar hun her har endt sit Liv.

Vilhelm.

Vel. Er der mere?

Axel.

Nei.

Vilhelm.

Saa — gaaer jeg da.

Axel (rækker ham Haand).

Min ærlige, trofaste Vaabenbroder!
Tak for dit Venskab, din Hengivenhed;
Du viste den i Daad, i Ord kun sielden.
Tag af min matte Haand mit Livs Farvel!

Vilhelm.

Farvel! — Farvel!

Axel.

Vilhelm! Var jeg din Ven?

Vilhelm.

Min Eneste. Nu har jeg ingen mere.

(Han gaaer.)

Axel (alene).

Jeg døer for Land og Drot, som mine Fædre.
Hvad kan en ærlig Normand ønske bedre?
Jeg træder tillidsfuld for Dig, min Gud!
Jeg hisset skal min Valborg atter finde;
I Evigheden er hun Axels Brud;
Der røver Ingen ham hans Siæls Veninde.

(Solen skinner igiennem Chorvinduet.)

Du liflige, nyfødte Morgenlue!
Du kommer for mit brustne Blik at skue,
Den Bleges Kind Du farver venligmild.
Snart skal et Morgenrødt ham hist tilsmile,
Der aldrig hidser sig til Middagsild;
Et Aftenrødt, som aldrig gaaer til Hvile. —

Men, mine Haab! I kom ei for at svinde:
Gud skiænkte mig en trofast Elskerinde,
En Ven, en Konge, som sit Hierte lød;
Som er ved Axel Thronen værdig blevet;
Som han har reddet med sin egen Død.
Vel, Axel! Du kan døe, thi Du har levet.

Og Du, min Siæls Udvalgte! Hisset binder
Guds Engle Krandsen af de blaae Kiærminder,
Der træffes ei af Lidenskabens Sværd.
Der skal forklaret Dig din Axel møde,
Din Skiønhed og dit Hierte mere værd;
Hvor hellig Kiærlighed er ingen Brøde.

Farvel, min Valborg!

(Han døer.)

Vilhelm kommer med **Valborg**.

Vilhelm.

Axel lever end.
Han lever! Hørte Du? Han nævnte Valborg.

Valborg.

Jeg tog hans Livs Farvel.

(Hun betragter ham.)

Han er ei meer. —
Min Axel! lever Du? Ifald Du lever,
Oplad dit Øie da for sidstegang,
Du ædle Siæl, og lys Velsignelsen
Paa Valborg, med de brustne Dødens Blik! —
Han er ei meer? — Ak han er død! — Han døde
Med Valborgs Navn paa Læberne. — Vel, Du

Har udstridt, gode Svend! — Han faldt jo for
Sin Konge?

Vilhelm.

Som en Helt.

Valborg.

O, skiønne Død!
Langt bedre den, end flye til fremmed Land,
Og friste Livet i Landflygtighed,
Og tæres hen af Hierteforg, min Axel!
Nu lider Du ei meer, hiertelskte Svend!
Du har erhvervet Dig en evig Ære.
Dit Fædreland, den ædle Moder Norrig
Er stolt af Axel, af sin tappre Søn.
I mange Tider vil dit kiære Navn
Bestandig svæve hende friskt paa Læben;
Paa Thinget vil man ofte nævne høit
Din Heltedaad; og tidt i Fruerstuen,
Om Aftnen, skal i gammel Vise, siunges
Om Axels Elskov og hans Trofasthed.

(Til Vilhelm.)

Hvor han er smuk i Døden! — Dine Lokker
Sig hvirvle vildt omkring den blege Pande.

(Hun ordner hans Haar med sin Haand.)

Saaledes! Denne Pande skal ei dækkes;
Den hvælver høi og ædel sig som Himlen.
Han smiler i sin Død.

(Hun kysser ham.)

Farvel, min Axel!
Din Valborg kommer snart.

(Hun staaer op, lægger Haanden paa sit Bryst, i det hun drager sin Aande dybt og tungt.)

Ja snart, ret snart!

Vilhelm.

Min ædle Valborg, Du est bleg!

Valborg.

Min Axel
Er blegere. Ti stille, gode Vilhelm!

Forstyr mig ei her i min Eensomhed.
(Sværmerisk.)
Hvor det er godsligt her i denne Kirke!
Hvor muntert Solen skinner giennem Vindvet,
Ret som igaar ved denne Tid, min Axel!
Da først Du trykte Valborg til dit Bryst.
Hvor det er husligt, smukt i denne Kirke!
Her skal vi leve ret fornøiet sammen;
Boe roligt ligeoverfor hinanden;
Du hos din Fader, Valborg hos sin Moder.
Naar Klokken da slaaer tolv, og Droslen synger
I Birken udenfor vort Kirkevindve, —
Da revner Muur og hviden Marmelsteen;
Da mødes vi ved Harald Gilles Grav;
Da gaae vi Haand i Haand opad mod Altret,
Og sætter os i Choret der i Maanskin,
Og lade Maanen skinne sølverbleg
Paa vore blege Kinder, mens vi høre
Paa Droslens Foraarssang, og mindes grant
Vor Kiærlighed og Trofasthed i Livet.
Naar Maanen skiuler sig bag Kirkemuren,
Da gaae bedrøvet, langsomt vi tilbage;
Tregange Harald Gilles Liigsteen rundt.
Saa standse vi og tage kiærligt Afsked
Til næste Nat. Saa slumre vi saa sødt
Dybt i vor Grav, imens de Levende
Derude larme.

Vilhelm.
Axels Ønske var
At jordes i den samme Grav som Valborg.

Valborg.
I samme Grav? Ak, det var herligt! Men
Det gaaer ei an, min ædle Ridder! Axel
Og Valborg var dog ei Trolovede.
Det gaaer ei an. Hvormeget gav jeg til,
At samme Kiste maatte giemme Valborgs

Og Axels Been. — Men, ædle Vilhelm, sig —
(Hun stirrer ned for sig.)
Hvad glimter hist i Støvet, der i Ridsen,
Ved Haralds Liigsteen?

Vilhelm.

Seer jeg ret, saa er det
En Ring.

Valborg.

En Ring?

Vilhelm (tager den op).

Ja, det er Axels Ring.
Jeg kiender den.

Valborg.

Ei trilled den i Graven?
Vor Stammefader! Nu forstaaer jeg Dig.
Og jeg forstod Dig strax. Giv mig min Ring!
(Hun sætter den paa sin Finger.)
Nu er jeg din Trolovede, min Axel!
Nu er jeg Axels Brud! Nu kan vi jordes
I samme Grav tilsammen.

Vilhelm.

Stakkels Pige!

Valborg.

Hvad stakkels Pige? Lykkelige Pige!
Ei sandt, min ædle Ven! — Jeg kalder Dig
Min Ven; thi Du var Axel Thordsøns Ven; —
Ei sandt, min Ven! Du kan den gamle Sang
Om Aage Ridder og om Jomfru Else?

Vilhelm.

Den danske Visp har lært min Moder den;
Hun lærte mig den i min spæde Barndom.

Valborg.

Jeg veed, Du mindes den.

Vilhelm.

Fuldkommen vel.

Valborg.

O skiønt! — Min Axel har fortalt mig, at
Du har en herlig Stemme; kiælen ei,
Som den, der kildrer Mennesket i Livet,
Men dyb, høitidelig og stærk, som Røsten
Fra Gravene. Vel, ædle Vilhelm! vil
Du vise mig den Godhed, for min Axels
Og Eders Venskabs Skyld, at synge Visen
For Valborg, medens hun til Giengiæld sætter
Sin Ring paa Axels blege Haand?

Vilhelm.

Jeg vil
Ei vægre mig, hvis det kan trøste Dig.

Valborg.

Min Axel har fortalt mig, at Du est
En herlig Harpeslager.

Vilhelm.

Ofte dysser
Dens Toner mit oprørte Sind til Ro.

Valborg.

Vel! Seer Du hist i Krogen, kiære Vilhelm,
Læt ved min Moders Grav en Harpe stande?
Hvormangen søvnløs Nat har Valborgs Røst
Ved den sig hævet mellem Gravene!
Hvormangen Gang har hun ved den begyndt
Paa Ridder Aages Vise! Aldrig sang
Jeg den til Ende; hede Taarer qvalte
Den svage Stemme. Vel, min ædle Ridder!
Dig skiænkte Gud en mere stærk Natur;
Saa tag den stemte Harpe; sæt Dig hen
Ved Søilen, ligeover for min Axel;
Og syng ved Strængens Klang din Sang tilende,
Mens Valborg knæler ved sin Axels Liig;
Og reis Dig ei, før alting er forbi,
Før Else har sin Aage fulgt i Døden.

Vilhelm.

Jeg synger Dig din Trøst i Morgenrøden.

(Walborg knæler ved Axels Liig; Vilhelm tager Harpen, sætter sig og s

Det var Ridder Herr Aage,
Han red sig under Ø;
Fæsted han Jomfru Else,
Hun var saa ven en Mø;
Fæsted han Jomfru Else,
Alt med hin røden Guld;
Maanedsdag derefter
Laa han i sorten Muld.

Det var Jomfru Else,
Hun var saa sorrigfuld;
Det hørte Ridder Herr Aage
Dybt under sorten Muld.
Op stod Ridder Herr Aage,
Tog Kisten paa sin Bag,
Lakked saa til hendes Buur,
Sig selv til megen Umag.

Han klapped paa Døren med Kiste,
Fordi han havde ei Skind.
Hør Du Jomfru Else!
Kom, luk din Fæstemand ind.
Giensvared Jomfru Else:
Jeg lukker ei op min Dør,
Før Du kan Jesu Navn nævne,
Saa som Du kunde før.

Hvergang Du Dig fryder
Og i din Hu er glad,
Da er min Kiste forinden
Med røde Rosenblad;
Hvergang Du er sorrigfuld
Og i din Hu er mod,
Da er min Kiste forinden
Alt med hint levret Blod.

Alt galer Hanen den røde,
Til Graven maa jeg ned;
Til Graven skulle de Døde,
Thi maa jeg følge med.
See Du op til Himlen,
Op til de Stierner smaa,
Da mærker Du hvor sagtelig
At Natten den mon gaae.

Op saae Jomfru Else,
Op til de Stierner smaa;
I Graven sank den Døde,
Hun ham ei mere saae.
Hiem gik Jomfru Else,
Hun var saa sorrigfuld;
Maanedsdag derefter
Laa hun i sorten Muld.

(Vilhelm tier; Valborg ligger ubevægelig med sit Hoved paa Axels Haand.)

Vilhelm.

Endt Visen er, min ædle Valborg — Valborg!
(Han reiser sig.)
Stat op igien! Jeg har fuldendt min Sang.
Hun rører sig ei meer. — Kold, bleg! Hun aander
Ei længer. — Himmel, det har anet mig!
Valborg er død! Som Nanna med sin Baldur,
Som med sin Hialmar Ingeborg, som Else
Med Ridder Aage. Hendes Hierte brast
Af Kummer over hendes Axels Liig. —
O Troskab! Troskab! Du est stor i Nord. —
Der ligge de nu i hinandens Arm,
Afsiælede! men kun een Siæl hos Gud!
Og Eders Gravsang skulde Vilhelm synge?
Velan, det var jo Venskabs sidste Pligt.
(Krigsmusik udenfor Scenen.)

Gotfred kommer.

Kong Hakon faldet er, og Erling seirer.
Man bringer Kongens Liig.

Vilhelm.

Uddøet af Jorden
Er altsaa nu den hele Gilske Slægt. —
Vær hurtig Gotfred! Skynd Dig op til Bispen,
Bring ham til Skibet ud, og vent mig der.
Før Solen synker seile vi fra Trondhiem.

(Svenden gaaer.)

Vilhelm (drager sit Sværd).

Og nu, I elskelige, kiære Venner!
Til Graven aabner sig og tæt forener
Hvad Livet adskilt har, skal Vilhelm vise,
Som trofast Ven, Jert Støv den sidste Ære.
Jeg holder Vagt ved Eders Liig; jeg lægger
Dit Skiold, dit Sværd paa Kisten, tappre Ridder!
Omvundet af din Piges Blomsterkrands;
Og graver i den blanke Kobberplade:
Her hviler Axel Thordsøn og Skiøn Valborg;
Han døde Kongen, — hun sin Beiler tro!

Erik og Abel.

Tragødie i 5 Handlinger.

(1820).

Personerne.

Erik, Danerkonning, kaldet Plougpenning.
Abel, Hertug i Slesvig, hans Broder.
Sophia, Abels Datter.
Otto, Greve af Oldenborg.
Esgar, Bisstop i Ribe.
Lange Gudmundsøn, Eriks Marsk.
Henrik Emeltorp, Ridder.
En blind Olding.
Hans Dreng.
Strange, Langes Svend.
Prechta, Sophias Tærne.
Regner, Abels Kammersvend.
En Fisker.
En Krokone.
Jørgen, hendes Dreng.
Broder Niels.
En anden Munk.
Drabanter, Munke.

Handlingen foregaaer ved Dannevirke, i Sortebrødrekloster, Slesvig og Omegnen, Aar 1250.

Første Handling.

Træer. I Baggrunden en Strækning af Dannevirke, med sine forfaldne Taarne og Porte. I Forgrunden et Herberg.

Erik, Lauge Gudmundsøn, en gammel blind Mand og hans Dreng.

Den Blinde (synger ved Harpen).

Danmark, deilig Vang og Vænge!
Lukt med Bølgen blaa,
Hvor de vorne danske Drenge
Kan i Leding gaae,
Mod de Saxer, Slaver, Vender,
Hvor man dem paa Tog hensender;
Een Ting mangler for den Have —
Ledet er af Lave!

At dissnarer færdes kunde
Værket med Behør,
Dronning Thyre lod fra Grunde
Reise, hvor man kiør'
Giennem Volden, sig en Bure,
Paa det Værk at have Kure.
Slet sig noget kun vil føie
Under fremmed Øie.

Efter Ønske vorte Volden,
Dannevirke kaldt,
Som har mangen Tørning holden,
Før den slet forfaldt.

„Ledet", sagde Dronning Thyre,
„Har vi hængt, Gud Vangen hyre,
At den ingen Fremmed bryder,
Eller Hofbud byder!"

Danemark vi nu kan ligne
Ved en frugtbar Vang.
Hegnet trindt omkring, Gud signe
Det i Nød og Trang!
Lad, som Korn, opvoxe Knægte,
Der kan kiækt mod Fienden fægte,
Og om Dannebod end tale,
Naar hun er i Dvale.

Erik.

Tak Fader, Tak! Det var en deilig Vise.
Har selv Du digtet den?

Olbingen.

Nei, strenge Ridder!
Jeg kan ei rime; denne Sang er gammel,
Og tidt har jeg den siunget i min Velmagt,
Da jeg var stærk, og fulgte Konning Volmer
Paa sine Tog.

Erik.

Saa har Du altsaa tient
Kong Valdemar?

Olbingen.

Hvo tiente ikke ham,
Som var istand dertil?

Erik.

Og talt med ham?

Olbingen.

Ja tidt, dog tiere med hans Dronning Dagmar.

Erik.

Hun var høit elsket her i Danmarks Rige.

Oldingen.

en Engel! Hvor hun gik og stod,
ıstrede Velsignelsen for Bonden.
de Kongen Livet kiært; og havde
t længer — aldrig var Kong Volmer
:, lokket i et skiændigt Fængsel.
den anden Thyre Dannebod;
: gik det Sagn — I hørte jo,
om Thyres Bur, hist over Porten
ıevirke, hvor hun sad og passed
eidsfolkene?

Erik.

Jeg hørte det.

Oldingen.

:ls Gubbe, jeg er blind disværre; —
I Hullet over Porten der,
ned Brombær og med grønne Buske?

Erik.

det grant.

Oldingen.

Der boede Dannebod;
siger man, at hun og Dagmar
: der i Qveld, saasnart det mørknes,
ned til Landet; vandre sammen
:n, Arm i Arm, og svinde først
rnet hist.

Erik.

Man synger mange Viser
mar.

Oldingen.

Ja, jeg kan dem alle, Herre!
saa from, at da i Riberby
:, da Kong Volmer græd ved Liget
: hende med fortvivlet Røst,
hun sig atter op fra Baaren
Øine; — veed I vel hvorfor?

Fordi hun havde syet sig Silkeærmer
En Søndagformiddag. Tænk Jer engang!
Det var den hele Synd i Dagmars Liv,
Hvorfor hun ei fandt Rist og Ro i Graven.
Hvor finder man en slig Samvittighed?

Lauge.

Dum Folkeovertro!

Erik.

Forstyr ham ei.

Oldingen.

Og havde hendes Søn, den unge Junker
Prinds Volmer levet, — men han fandt sin Død
Ved Kammersvendens Piil paa Hiortejagten.
Det Gode trives kort.

Lauge.

Hvad siger Du
Om Konning Erik?

Oldingen.

Plougpeng?

Lauge.

Saa skiælder
Almuen ham, fordi han paalagt har
En høistnødvendig Skat.

Oldingen.

O ja! Nødvendig,
For atter Krig at føre mod sin Broder.
Disværre, Ridder! — tilgiv Oldingen,
Hvis I fortørnes; Synet har jeg mistet,
Og veed ei hvo I er; men, ved St. Knud!
Jeg har ei andet end et usselt Liv
At tabe, som jeg agter slet, og siger
Min Mening reent ud: Erik er vel ei
Saa slem som Abel; men de kives baade
Som Hedninger, og Gud forlade dem,
For hvad de syndet har mod gamle Danmark.
Man mærker, det er Vengierds Børn.

Lauge.

Hvad har Du
get imod Bengierd?

Oldingen.

Intet nu;
ı er død, og man bør aldrig have
øde; men saalænge Danmark staaer,
:er ikke Bengierds Vise glemmes.

Lauge.

ırde strengt forbyde Folket slige
:.

Erik.

Nei! Vox populi, vox Dei.
ig et Vers deraf!

Oldingen.

Hun vilde lægge
ıiske Folk i Lænker, kue Bonden!
„Hvad tør Bonden vel mere ved,
End Vibiedør og Flagreled?
Hvad tør Bonden med meer i Bo,
Foruden to Øxen og en Ko?"
:n, som synger sidst, han synger bedst:
„Nu ligger Bengierd i sorten Jord,
Endnu har Bonden Øxen i Gaard.
Langt bedre stakket at leve med Ære,
End høre hver Mands Klag' og Kære."
er silde, mærker jeg; thi Duggen
'ugtig i mit Skiæg, og jeg har langt
en. Nu Guds Fred, I gode Mænd!

Erik.

maa dog betale Dig din Vise.
er Du?

Oldingen.

I et Lynghuus midt paa Heden.

Erik.

in Hustru død?

Oldingen.

Min Hustru, Broder,
Tre Sønner og to Døttre.

Erik.

Alle døde!
Hvorledes mistede Du dem?

Oldingen.

I Krigen,
Dengang Kong Erik brændte Svendborgby.

Erik.

Og Øinene?

Oldingen.

Dem udstak mig en Rytter,
Den mest medlidende blandt hele Flokken.

Erik.

Hvordan?

Oldingen.

Han vilde skaane mig for Synet
Af mine Rædsler.

Erik.

Store Gud i Himlen!
(Giver ham Penge.)
Gaa, stakkels Gubbe! Beed den hellige Jomfru
Tilgive Kongen og hans Broder Abel.
De lives ikke meer.

Oldingen.

Gud give det!
Jeg frygter Ilden ulmer kun i Asken.

Erik.

Christ styrke Dig!

Oldingen.

Tak for Jert Ønske, Herre!
Iligemaade Jer! Jeg seer Jer ei,
Men mærker dog paa Eders Røst og Adfærd,
I er en blød og en barmhiertig Ridder.

Erik.

et vil jeg vorde.

Drengen (til den Blinde).

Fader, det er Guld.

Olbingen (rækker Pengene tilbage).

har forgrebet Jer.

Erik.

O, tag den Skiærv!

:t Glimt til dine Dages Aftenrøde.
)in Hustru, Børn, dit svundne Mandboms-Held
kan ikke Kongen selv giengive Dig.

Olbingen (folder sine Hænder).

), Gud tilgive Kongen!

Erik.

Amen, Amen!

Olbingen.

Han er ei ond, men hidsig, herskesyg:
Og han har onde Raad, Gud bedre dem!
Farvel og Tak! — Kom, Dreng, leed mig ved Kiæppen!

(Den Blinde gaaer med sin Dreng. Kongen staaer tankefuld.)

Lauge.

Du gamle, blinde Viisdomsugle, Du!

Erik.

Skiæld ikke min Prophet!

Lauge.

Nei, Eders Naade!

Jer Her i Endor; vil I være Saul?

Erik.

Han skuer grant, den Blinde.

Lauge.

Høie Drot!

Han synger som en Stær sin gamle Vise.

Erik.

Af Olbinger, af den Ulykkelige,
Hvem ingen Fordeel frister meer til Smiger,
Skal Konger høre Sandhed. Denne Gubbe

Har ikke kiendt mig; hvad han sagde, kom
Uskrømtet meent, oprigtigt fra hans Hierte.

Lauge.

Jeg tvivler ei derom, at han er ærlig,
Saa ærlig som hans Uforstand tillader;
Man ærlig være kan og taabelig.

Erik.

Man kløgtig være kan og være falsk.

Lauge.

Og falsk er ærlig Dumhed uden Kløgt;
Det see vi her.

Erik.

Han havde Ret.

Lauge.

Hvori?

Tilgiv, at jeg modsiger Eders Naade;
Slet ikke! Nogle dumme Viser kan han:
Fra Folkesnak har han sin hele Viisdom.
Hvad Sammenhæng er der i denne Færd?
Om Dannevirke kan han gamle Qvad;
Et taabeligt, ugrundet Glædesraab,
Fremavlet af et taabeligt Forsøg.

Erik.

O, spot ei denne Sang! Den rørte mig
Og rysted dybt min mørke Siæl til Veemod.
At ogsaa netop her den skulde lyde,
Hvor mægtig den høitidelige Vold
Med sine Porte, sine gamle Taarne
Staaer, som et svart uhyre Taagebilled
Fra Hedenold. — O Gud, o Gud, o Gud!
Beskiærme skulde denne Vold mod Fiender,
Mod Fremmede; — men jeg — og Du, min Broder!
Hvad hialp os et tredobbelt Dannevirke?
Da Pesten er i Landet, kunde Magt
Afholde den fra Grændsen? — Lauge, Lauge!
Stor staaer den mørke Skygge for mit Blik,

Som Fingals Aand for Skotten i sin Sky,
Og minder mig — om tabt Samdrægtighed!

Lauge.

Han roste Thyra Dannebod og Dagmar,
Han meente gode Træer bar gode Frugt;
Men var ei Harald Blaatand Thyras Søn?
Ved Gud en herlig Frugt! Og Dannevirke!
En kraftig Skiærm for Riget. Skade kun,
At dette Led har aldrig sluttet ret
For Vangen imod Ulven, naar den trued
De danske Faar. Hvad gavned Dannevirke
Svend Tveskiæg imod Jomsborg, da de tog ham,
Og han, som Eders Fader Valdemar,
Sin Frihed maatte kiøbe dyrt for Guld?
Et herligt Led! saa nyttigt næstendeels,
Som Muren hist ved Chinas Tartari:
Selsomt for Alderdommens Forsker; høit
For Skialden, naar med qvindligt Sværmeri
Han med sin Harpe kryber op i Kløften,
Og synger, hvad han seer i Digterrusen,
Men hvad der findes ei. Hvo var den Dagmar?
En skikkelig, enfoldig Danneqvinde,
Som i en tarvelig Undseelighed
Holdt sig til Bonden, fordi Siælen ei
Var høi nok til at føle Adelsglæder;
Som tigged Eders Fader Valdemar
Saa lang Tid om igien at skiænke Bispen,
Forbroderen, sin Frihed, til han fik den,
Og bragte Landet i Elendighed.
Men det veed Bonden ei! Hun hilste ham
Saa vennesaligt; saae paa Malkepigen,
Holskarlen, naar de gik til Dont; gav dem
En Øre Sølv; — og saa var Hiertet rørt.
I Sandhed, dette lumpne dumme Had
Mod Eders Naades dyrebare Moder,
Den ædle Vengierd, har fortrudt mig tidt;

En ussel Blind, en ufri Mand, en Træl
Kan ikke tirre mig; men kom en Ridder —
Jeg skulde tugte Raadhed med mit Sværd!

Erik.

Jeg veed ei ret, om jeg skal takke Dig
For saadan Iver, Lauge Gudmundsøn!
Endnu jeg haabe vil — at den er velmeent.
Dit Væsen tykkes mig paa nogen Tid
Forblommet og sig selv modsigende:
Saa kold som Iis, med Haan og bittert Smil,
Jeg hører Dig bedømme Verdens Idræt;
Saa blusser atter Du som Ungersvend;
Med listigt Blik skarpsindig stirrer Du
I Tidens Værk, og lader Dig saa lidt
Af Skinnet blindes, at Du tvertimod
Blev blind af lutter Stirren tidt, og tog
Gud Herrens Sol paa Himlen for en Skygge.
See, Lauge! Jeg vil skrifte Dig det frit,
Maaskee det ligger kun i mig, ei Dig;
At Du est ei forandret, men kun jeg;
Thi alt en rum Tid, haaber jeg til Gud,
Er Erik ei den samme. Hvorfor lever
Da Mennesket, om ikke for at bedres?
Af Røg staaer Ilden klar, af Tornen Rosen,
Af Taagen Solen; blege Blomst, som lesker
Med Foraarsvinden, rødmer og bli'er Frugt; —
Skal Mandens Hierte kun forstene sig?

Lauge (smilende).

Ved Gud og Mænd, Herr Konge! Lauges Bryst
Er ei forstenet, det er vel saa blødt
Som nogen Ridders i al Christenheden.

Erik.

For Vellyst, — muligt selv for Elskov, Lauge!
Men — knap for Kiærlighed, og ei for Venskab.
Ung lærte jeg at kiende Dig: man skiælner
Heel slet som Ungersvend; din ranke Vært,

Et flygtigt Ansigt, dette raske Væsen
Indtog mig, og jeg deelte længe med Dig
Letsindigheden. Dog det er forbi;
Med andre Øine seer jeg Dig; — tilgiv,
Hvis jeg miskiender Dig.

Lauge.

O, Eders Naade!
I hædrer mig med slig Fortrolighed.
Tal, at jeg kan forsvare mig.

Erik.

Udsprungen
Af Axel Hvides Stamme, forekom
Du mig en Absalon, imens jeg selv
Indbildte mig at være Valdemar.
Nu er jeg vaagnet, Lauge! Ha, hvor langt
Staae begge vi fra Maalet.

Lauge.

Jeg har tient
Med Liv og Blod, som Absalon. Mit Sværd
Har flere Gange bragt Jer Seier hiem.

Erik.

Det nægtes ei. Og heller ikke var
Min Tak et vissent, et ufrugtbart Træ;
Jeg hæved Dig til Rigets Marsk. Men siig,
Hvo hidsed mig til Kamp imod min Broder?

Lauge.

Han selv, hans Hovmod og hans Egensind.

Erik.

ξvo brændte Byerne? Det skiønne Svendborg?

Lauge.

eg — og til Hævn for Odense; men Herre!
Ilem heller ei, jeg fanged med det samme
hristopher, Eders Broder, Laalands Hertug,
)g skaffed Laaland, Falster varig Fred.

Erik.

Nu Kolding, Haderslev, nu Apenrade?
Ha, som en rygfuld Lavastrøm, der bølger
Fra Bierget ned i Dalene, betegnes
Min Vei og Abels Vei. Hvad er nu Danmark?
En Valplads, et udbrændt Brandsted. Snart
Opreite kun man store Kampedysser
Paa Hederne, med Indskrift: Her stod Danmark.

Lange.

O, Danmark blomstrer snart igjen; end staae
Dog Skovene. Blandt alle større Dyr
Er Mennesket det flinkeste til Avl.
Han kliner Hytten op, som Bien Cellen;
Snart banker Hammeren, Væverstolen stamper,
Og Sangen hviner, Høvlen skraller Bialken.
Hvad siger det, om ogsaa Kæmpens Fod
Nedtræder stundom disse Myretuer?

Erik.

Glem ikke, Lange, Du est selv en Myre!
Ja maaskee mindre, skiøndt Du troer Dig stor,
End mangen liden. Ved min Naades Tab,
Lad mig ei høre tiere sligt et Ord. —
Ha, hvad jeg frygted for, stadfæster sig;
Men naar dit Navn er slettet og forglemt,
Staaer mit, som hæsligt Arr i Tidens Ansigt
Paa mangen fæl Misgjerning. — Af, en Konge
Misundes for sin Værdighed? Beklag ham!
Der skeer i Verden mindre Godt end Ondt;
Det Gode vil Enhver tilegne sig;
Men Tidens Laster hvile kun paa ham.

Kongens Drabanter bringe en ung Pige i borgerlig Dragt, samt hendes Terne.

En Drabant.

Tilgiv os, Eders Naade, hvis vi feile!
En Jomfru bringe vi, samt hendes Terne;

Thi hendes Færd er sær besynderlig.
I Ribe boede hun i otte Dage
Heel nær ved Kongeborgen; ofte gik
Hun om i Urtegaarden, saae til Vinduet,
Og naar vi der opdaged hende, mærkte
Vi tydeligt, hun blev forvirret, skiælved.
Paa Veien hid til Dannevirke fulgte
Hun os i Hælene. Nu standse vi
Ved Sortebrødreklostеr, — og hun dvæler
Fra Reisen, i det nære Veiens Herberg.
Thi fandt vi raadeligst da genisten
At bringe hende hid, paa det I selv
Maa dømme Pigen skyldig eller fri.

Erik (betragter hende venligt).

Behandle slig en yndig Glut som Speider?
Fy skam Dig, Ebbe! Kan en Mø saa ung,
Med sligt et Uskyldsblik, med slig en Pande,
Begaae et Nidingsværk? Hvor er den Fold,
Hvori sig underfundig List kan skiule?

Drabanten
(med et Blik paa Lauge).

Man være kan saa glat som selv en Aal,
Og dog en Slange. Er hun skyldfri — nu
Desbedre, høie Konge! Men det maa
I selv bedømme.

Erik.

Du har giort din Pligt!
Hvem er Du, smukke Barn?

(Drabanterne træde tilbage.)

Pigen.

Mit Navn er Agnes.

Erik.

Og Du est ædelbaaren?

Agnes.

Eders Naade!
Min Fader er en Tømmermand i Slesvig.

Erik.

Og hvorfra kommer Du?

Agnes.

Fra Nonnerne,

Fra St. Margretaklosteret i Asmild.

Erik.

Ha, fra min gamle Gunnars Nonnekloster!
Hvorledes lever han, den sølvgraa Gubbe?

Agnes.

Godt, høie Konge! Skiøndt han fylder snart
Nioghalvfems, er han dog rask og rørig,
Fuldfører daglig end sin Dont, besøger
Sit Stift, har ofte Giæstebud, og sidder,
Iblandt de strenge stolte Riddersmænd,
I Kappen graa med hvide Lammeskind.
Han drikker kun af Øl det gode danske;
Thi sarisk Øl er ham for stærkt. Hver Fest
I Klosteret han Nonnerne beværter
Med Miød og Fisk, med Melkemad og Kiød.
Han sover aldrig Middagssøvn, og selv
Igiennemseer han sine Regninger;
To Munke har han altid ved sit Bord,
Og daglig sætte sig hans Lærlinge
Med Pergament og Griffel ved hans Fødder.

Erik.

Din Fader er da vel en holden Mand,
Naar han har Raad at sende sine Døttre
Til Klostertugt?

Agnes.

Han staaer sig godt, og har
Ei flere Døttre.

Erik.

Hvorfor skynder Du
Dig ikke hiem da til en kiærlig Fader?

Agnes.

.ted, Eders Naade skulde reise,
gt beskiærmt bag Eders Heltehær
ıe hiem ad farlig Landevei.
mle mange Stimænd, Hærens Udskud,
ȷe til at staae i Kamp mod Mænd,
ække nok til Overfald mod Qvinder.

Erik.

igt! Vel betænkt! — Ha, dette Barn
s huer mig.

(Tager hende under Hagen.)

Gaa Du med Gud,
kkre Glut, og hils din Fa'er i Slesvig!
jo Hertug Abel og Kong Erik
de.

Agnes.

Ha, gid det var saa vel!
ders Naade nærmer Eder atter
ed en vældig Hær? —

Erik.

Mod Friserne.

Agnes.

har ingen Fare?

Erik.

Nei, ved Gud!
u med Fred!

Agnes (knæle).

Tillader Eders Naade,
sser Eders Haand?

Erik.

Det kiære Barn!

(Han kysser hende paa Panden.)

Agnes.

a jeg dvæle her i dette Herberg
, og reise først imorgen aarle?

Erik.

Ret gjerne. Kom! Jeg venter dig i Kirken.
Min Hest er nu beredt. [illegible] venter.

Agnes.

Farvel da, fromme Konge!

(Med et [illegible] Blik paa Lauge.)

[illegible] Ridder.

Lev vel!

Lauge.

Farvel min vene Jomfru Agnes!
En Skioldvagt venter jeg ved Eders Dør.

Agnes.

O. I er al for god og alt for naadig.

(Hun gaaer med sin Pige.)

Erik.

Held Fred i Leiren, Lauge! Snart paa Stand
[illegible]. Vi er paa min Broders Grændse,
Da kræves Mandstugt meer end nogensteds.
Maaskee kan Friserne, Ditmarskerne
Til Lydigheden tvinges uden Slag.
Man siger, de har ladet deres Helgen
St. Christian forgylde, bragt hans Billed
I Hæren. Jeg er ei tilsinds at stride
Mod nogen Helgen meer. Jeg ønsker Fred
I Landet, Fred i Hiertets Inderste.

Lauge.

Men, Eders Naade, tør jeg vove —

Erik (afbrydende).

Nei!
Gaa, ti og adlyd! Dermed skeer vor Villie.

(Kongen gaaer med sit Følge.)

Lauge
(bliver tilbage med sin Svend).

Din Villie! Har Du nogen, strenge Plougpeng?
Han rykker ned mod Holsteen? Neppe kommen
Til Slesvig, falder han paa andre Tanker?

Krig maa han ville! Rytteren maa plyndre,
Sig Landsknægten vederqvæge maa
I Marskens fede Bøndergaarde. Selv
Maa Hæren gjøre sig betalt iaar.
Hvad er hans Mening? Er han kied af mig?
Ha, Henrik Emeltorp, min svorne Fiende!
Tag Dig iagt, at ei Du steges i
Din egen Ild bag Rendsborgs Volde, Du!
End har jeg Magt i Hæren. Abel lurer
Som Ræv i Hulen; — bragte jeg endeel
Af Folket ham, — han gav mig neppe Kurven.

(Dette sidste har han sagt noget høiere, i det han vender sig mod sin Svend. Han studser da han seer ham nærmere, end han havde formodet.)

Hvad vil Du, Strange?

Strange (smilende).

Ja, naturligt, Herre!
Naar fik vel Ridder Gudmundsøn en Kurv?

Lauge.

Du lytter til min Tale?

Strange.

Nei, Herr Ridder!
Men skjøndt just ingen Hare, har jeg dog
Ret lange Øren.

Lauge.

Og hvad hørte Du?

Strange.

Hun gav Jer neppe Kurven, mener I.

Lauge.

Hvo?

Strange.

Liden Agnes, tænker jeg.

Lauge (beroliget).

Ret, Strange!
Jeg seer, Du veed min Hemmelighed alt.

Strange.

Den har jeg længe vidst; men veed I min?

Lauge.

Din?

Strange.

At I synes godt om denne Mø,
At Pigen elsker Jer og følger Jer
Fast som en Skygge: — see det vidste jeg.
Men veed I hvem hun er?

Lauge.

En Borgerdatter
Fra Slesvig, hvis hun ellers skrifted ærligt.

Strange.

Hvor ærlig hun har været, vil I høre.

Lauge.

Umuligt! Hun er ærbar, sædelig;
Fast var jeg sindet at forlade hende,
Thi Maalet staaer for vanskeligt, for fiernt;
Og Du begriber let, jeg ønsker ei
At lade Tømmermandens Øre male,
Som Tilgivt i Skialm Hvides blanke Skiold.

Strange (tør).

Nei, dertil var den ei Blodøre nok. —
Men Slesvigs Løvepar i gylden Grund,
Hvad synes Eders Strenghed vel om dem?

Lauge.

Hvad vil Du sige med din Gaadetale?

Strange.

Nu Ridder! Kort og godt: Skiøn Agnes kommer
I Sandhed fra Margretaklosteret,
Gaaer virkelig til Slesvig; hendes Fader
Er ganske rigtig Landets Tømmermand;
Men ingen Borger, — han er Slesvigs Hertug.

Lauge.

Umuligt!

Strange.

At en Hertug har en Datter?

Lauge.

Sophia snige sig forklædt omkring?

Strange.

Af Frygt for hendes Faders gamle Fiende.
Naar var vel Erik, Abel længe Venner?

Lauge.

Ha, lyver Du ei, Strange? Hvoraf veed Du —

Strange.

Af hendes Tærne, som er min Veninde.
I veed, som Herren er, saa er hans Svend;
Og Maanen efterligner mangen Nat,
Hvad Solen først har lært den hele Dagen.

Lauge (omfavner ham).

Min Ven! Mit Evangeliums Forkynder!

Strange.

Og hvad, Herr Ridder, vil I nu?

Lauge.

Forfølge
Mit kongelige Vildt, indtil det standser
Og skiælver, synker for Cupidos Piil.
Kom nu, I Fristelser! I Regnbufarver,
Som smelte Pigehierter: Suk og Taarer,
Heimod, Opoffrelser og Troskabsløfter!
Laan, Maane! mig dit sværmerskblege Smil,
Din Lethed i Omskiftelser. Viol,
Giv mig din bly Beskedenhed! Og snart,
Snart trykker jeg da Fyrstehatten kiækt
Omkring min Tinding — naar jeg først har trykket
Den hulde Giøglerske til dette Hierte.

(Han gaaer med Strange.)

Klosterhallen.

Kong Erik. Bisp Esgar.

Erik.

Det glæder mig, min gamle Ven! at træffe
Dig her igien.

Esgar.

Nu er jeg Bisp i Ribe
Tre Aar: for Sortebrødrekloster var jeg
Prior i tyve, men i andre tyve
Præmonstratensermunk paa samme Sted;
Saa kan jeg ikke glemme disse Haller!
Og naar min Tid er til det, kommer jeg,
Tilbringer Sommermaanederne her,
Og er Abbed endnu for mine Munke.

Erik.

Det giør Du Ret i, gamle Tugtemester!

Esgar.

Ved Eders Broders Gunst forundtes mig
Slig Rettighed; skiøndt dette Kloster hører
Ei under Riberstift, men under Slesvig.

Erik.

Det glæder mig. Min Broder Abel viser
Mig Hæder, ved at hædre Riberbisp.

Esgar.

Jeg var hans Lærer, jeg var din, min Konge!
I lærte bådt Latin, og Biblen læste
Vi sammen; see, det kan I aldrig glemme!
Du gav mig Ribe Bispestol; nu søgte
Han ogsaa mild at bøde paa den Strenghed,
Da han paa St. Vitalis Martyrs Dag,
For tre Aar siden, satte mig i Fængsel
Paa Segeberg, dengang han indtog Ribe.

Erik.

Du veed, at vi er' enige, forligte?

Esgar.

Herren styrke dette Broderbaand!

Erik.

g er her med Herreskiold, det giælder

bel dennegang, men Holsteens Grever,

fordre Rendsborg, der tilhører Danmark

Arilds Tid; de kræve denne Fæstning,

om den laa paa deres Grund. Jeg kunde

gierne skiænke Nøglen dem til Danmark.

Esgar.

) Usamdrægtighed!

Erik.

Du veed,

ar forbundet sig med Bremerbisp,

Paderborn og med de Lybske. Trodsigt

Friserne har atter rystet Landsen,

kke give Skat; Dytmarsken kaster

under Bremen. Skal jeg taale sligt?

er Niels kommer med to andre Munke; de bære et Maleri, indsvøbt i et Klæde, men standse, da de see Kongen.

Erik.

, Brødre! Lader Eder ei forstyrre.

Esgar,

), min høie Konge! Broder Niels

ylig kommen fra det hellige Land,

ringer os et Maleri til Klostret.

Erik.

fra kom dette Billed?

Niels.

Eders Naade!

Florents, malet af en herlig Kunstner.

(Der ringes i Kirken til Aftensang.)

Esgar (bestedent afbrydende).

v, min ædle Konge! — Ordnens Pligt —

Aftenmesse falder —

En ussel Blind, en ufri Mand, en Træl
Kan ikke tirre mig; men kom en Ridder —
Jeg skulde tugte Kaadhed med mit Sværd!

Erik.

Jeg veed ei ret, om jeg skal takke Dig
For saadan Iver, Lauge Gudmundsøn!
Endnu jeg haabe vil — at den er velmeent.
Dit Væsen tykkes mig paa nogen Tid
Forblommet og sig selv modsigende:
Saa kold som Iis, med Haan og bittert Smil,
Jeg hører Dig bedømme Verdens Idræt;
Saa blusser atter Du som Ungersvend;
Med listigt Blik skarpsindig stirrer Du
I Tidens Værk, og lader Dig saa lidt
Af Skinnet blindes, at Du tvertimod
Blev blind af lutter Stirren tidt, og tog
Gud Herrens Sol paa Himlen for en Skygge.
See, Lauge! Jeg vil skrifte Dig det frit,
Maaskee det ligger kun i mig, ei Dig;
At Du est ei forandret, men kun jeg;
Thi alt en rum Tid, haaber jeg til Gud,
Er Erik ei den samme. Hvorfor lever
Da Mennesket, om ikke for at bedres?
Af Røg staaer Ilden klar, af Tornen Rosen,
Af Taagen Solen; blege Blomst, som lefler
Med Foraarsvinden, rødmer og bli'er Frugt; —
Skal Mandens Hierte kun forstene sig?

Lauge (smilende).

Ved Gud og Mænd, Herr Konge! Lauges Bryst
Er ei forstenet, det er vel saa blødt
Som nogen Ridders i al Christenheden.

Erik.

For Vellyst, — muligt selv for Elskov, Lauge!
Men — knap for Kiærlighed, og ei for Venskab.
Ung lærte jeg at kiende Dig: man skiælner
Heel slet som Ungersvend; din ranke Vært,

Et flygtigt Ansigt, dette raske Væsen
Indtog mig, og jeg deelte længe med Dig
Letsindigheden. Dog det er forbi;
Med andre Øine seer jeg Dig; — tilgiv,
Hvis jeg miskiender Dig.

Lauge.

O, Eders Naade!
I hædrer mig med slig Fortrolighed.
Tal, at jeg kan forsvare mig.

Erik.

Udsprungen
Af Axel Hvides Stamme, forekom
Du mig en Absalon, imens jeg selv
Indbildte mig at være Valdemar.
Nu er jeg vaagnet, Lauge! Ha, hvor langt
Staae begge vi fra Maalet.

Lauge.

Jeg har tient
Med Liv og Blod, som Absalon. Mit Sværd
Har flere Gange bragt Jer Seier hiem.

Erik.

Det nægtes ei. Og heller ikke var
Min Tak et vissent, et ufrugtbart Træ;
Jeg hæved Dig til Rigets Marsk. Men siig,
Hvo hidsed mig til Kamp imod min Broder?

Lauge.

Han selv, hans Hovmod og hans Egensind.

Erik.

Hvo brændte Byerne? Det skiønne Svendborg?

Lauge.

Jeg — og til Hævn for Odense; men Herre!
Glem heller ei, jeg fanged med det samme
Christopher, Eders Broder, Laalands Hertug,
Og skaffed Laaland, Falster varig Fred.

Erik.

Nu Kolding, Hathersløv, nu Apenrade?
Ha, som en røgfuld Lavastrøm, der bølger
Fra Bierget ned i Dalene, betegnes
Min Vei og Abels Vei. Hvad er nu Danmark?
En Valplads, et uhyre Brandsted. Snart
Oprette kan man store Kampedysser
Paa Hederne, med Indskrift: Her stod Danmark.

Lauge.

O, Danmark blomstrer snart igien; end staae
Dog Skovene. Blandt alle større Dyr
Er Mennesket det flinkeste til Avl,
Han fliner Hytten op, som Bien Cellen;
Snart banker Hamren, Væverstolen stamper,
Og Saugen hviner, Høvlen skræller Bielken.
Hvad siger det, om ogsaa Kæmpens Fod
Nedtræder stundom disse Myretuer?

Erik.

Glem ikke, Lauge, Du est selv en Myre!
Ja maaskee mindre, skiøndt Du troer Dig stor,
End mangen liden. Ved min Naades Tab,
Lad mig ei høre tiere sligt et Ord. —
Ha, hvad jeg frygted for, stadfæster sig;
Men naar dit Navn er støvet og forglemt,
Staaer mit, som hæsligt Arr i Tidens Ansigt
Paa mangen fæl Misgierning. — Ak, en Konge
Misundes for sin Værdighed? Beklag ham!
Der skeer i Verden mindre Godt end Ondt;
Det Gode vil Enhver tilegne sig;
Men Tidens Laster hvile kun paa ham.

Kongens Drabanter bringe en ung Pige i borgerlig Dragt, samt hendes Tærne.

En Drabant.

Tilgiv os, Eders Naade, hvis vi feile!
En Jomfru bringe vi, samt hendes Tærne;

Thi hendes Færd er sær besynderlig.
I Ribe boede hun i otte Dage
Heel nær ved Kongeborgen; ofte gik
Hun om i Urtegaarden, saae til Vinduet,
Og naar vi der opdaged hende, mærkte
Vi tydeligt, hun blev forvirret, skiælved.
Paa Veien hid til Dannevirke fulgte
Hun os i Hælene. Nu standse vi
Ved Sortebrødreklofter, — og hun dvæler
Fra Reisen, i det nære Veiens Herberg.
Thi fandt vi raadeligst da genisten
At bringe hende hid, paa det I selv
Maa dømme Pigen skyldig eller fri.

Erik (betragter hende venligt).

Behandle slig en yndig Glut som Speider?
Fy skam Dig, Ebbe! Kan en Mø saa ung,
Med sligt et Uskyldsblik, med slig en Pande,
Begaae et Nidingsværk? Hvor er den Fold,
Hvori sig underfundig List kan skiule?

Drabanten
(med et Blik paa Lauge).

Man være kan saa glat som selv en Aal,
Og dog en Slange. Er hun skyldfri — nu
Desbedre, høie Konge! Men det maa
I selv bedømme.

Erik.

Du har giort din Pligt!
Hvem er Du, smukke Barn?

(Drabanterne træde tilbage.)

Pigen.

Mit Navn er Agnes.

Erik.

Og Du est ædelbaaren?

Agnes.

Eders Naade!
Min Fader er en Tømmermand i Slesvig.

Erik.

Og hvorfra kommer Du?

Agnes.

Fra Nonnerne,

Fra St. Margretaklosteret i Asmild.

Erik.

Ha, fra min gamle Gunnars Nonnekloster!
Hvorledes lever han, den sølvgraa Gubbe?

Agnes.

Godt, høie Konge! Skiøndt han fylder snart
Nioghalvfems, er han dog rask og rørig,
Fuldfører daglig end sin Dont, besøger
Sit Stift, har ofte Giæstebud, og sidder,
Iblandt de strenge stolte Riddersmænd,
I Kappen graa med hvide Lammeskind.
Han drikker kun af Øl det gode danske;
Thi fariskt Øl er ham for stærkt. Hver Fest
I Klosteret han Nonnerne beværter
Med Miød og Fisk, med Melkemad og Kiød.
Han sover aldrig Middagssøvn, og selv
Igiennemseer han sine Regninger;
To Munke har han altid ved sit Bord,
Og daglig sætte sig hans Lærlinge
Med Pergament og Griffel ved hans Fødder.

Erik.

Din Fader er da vel en holden Mand,
Naar han har Raad at sende sine Døttre
Til Klostertugt?

Agnes.

Han staaer sig godt, og har
Ei flere Døttre.

Erik.

Hvorfor skynder Du
Dig ikke hiem da til en kiærlig Fader?

Agnes.

eg vented, Eders Naade skulde reise,
or trygt beskiærmt bag Eders Heltehær
t drage hiem ad farlig Landevei.
er vrimle mange Stimænd, Hærens Udskud,
r feige til at staae i Kamp mod Mænd,
en kiække nok til Overfald mod Qvinder.

Erik.

rnuftigt! Vel betænkt! — Ha, dette Barn
ærdeles huer mig.

(Tager hende under Hagen.)

Gaa Du med Gud,
in vakkre Glut, og hils din Fa'er i Slesvig!
u er jo Hertug Abel og Kong Erik
rsonede.

Agnes.

Ha, gid det var saa vel!
en Eders Naade nærmer Eder atter
og med en vældig Hær? —

Erik.

Mod Friserne.

Agnes.

aa vi har ingen Fare?

Erik.

Nei, ved Gud!
ak Du med Fred!

Agnes (knæle).

Tillader Eders Naade,
g kysser Eders Haand?

Erik.

Det kiære Barn!

(Han kysser hende paa Panden.)

Agnes.

g maa jeg dvæle her i dette Herberg
Nat, og reise først imorgen aarle?

Erik.

Ret gierne, Barn! Jeg sover selv i Klostret,
Min Leir er nær herved, Krigstugten streng.

Agnes.

Farvel da, fromme Konge!

(Med et ømt Blik paa Lauge.)

Bolde Ridder,
Lev vel!

Lauge.

Farvel min vene Jomfru Agnes!
En Skioldvagt sætter jeg ved Eders Dør.

Agnes.

O, I er al for god og alt for naadig.

(Hun gaaer med sin Pige.)

Erik.

Hold Fred i Leiren, Lauge! Straf paa Stand
Hver Frækhed. Vi er paa min Broders Grændse,
Da kræves Mandstugt meer end nogetsteds.
Maaskee kan Friserne, Dytmarskerne
Til Lydigheden tvinges uden Slag.
Man siger, de har ladet deres Helgen
St. Christian forgylde, bragt hans Billed
I Hæren. Jeg er ei tilsinds at stride
Mod nogen Helgen meer. Jeg ønsker Fred
I Landet, Fred i Hiertets Inderste.

Lauge.

Men, Eders Naade, tør jeg vove —

Erik (afbrydende).

Nei!
Gaa, ti og adlyd! Dermed skeer vor Villie.

(Kongen gaaer med sit Følge.)

Lauge
(bliver tilbage med sin Svend).

Din Villie! Har Du nogen, strenge Plougpeng?
Han rykker ned mod Holsteen? Neppe kommen
Til Slesvig, falder han paa andre Tanker?

Krig maa han ville! Rytteren maa plyndre,
Sig Landsknægten vederqvæge maa
I Marskens fede Bøndergaarde. Selv
Maa Hæren gjøre sig betalt iaar.
Hvad er hans Mening? Er han kied af mig?
Ha, Henrik Emeltorp, min svorne Fiende!
Tag Dig iagt, at ei Du steges i
Din egen Ild bag Rendsborgs Volde, Du!
End har jeg Magt i Hæren. Abel lurer
Som Ræv i Hulen; — bragte jeg endeel
Af Folket ham, — han gav mig neppe Kurven.

(Dette sidste har han sagt noget høiere, i det han vender sig mod sin Svend. Han studser da han seer ham nærmere, end han havde formodet.)

Hvad vil Du, Strange?

Strange (smilende).

Ja, naturligt, Herre!
Naar fik vel Ridder Gudmundsøn en Kurv?

Lauge.

Du lytter til min Tale?

Strange.

Nei, Herr Ridder!
Men skiøndt just ingen Hare, har jeg dog
Ret lange Øren.

Lauge.

Og hvad hørte Du?

Strange.

Hun gav Jer neppe Kurven, mener I.

Lauge.

Hvo?

Strange.

Liden Agnes, tænker jeg.

Lauge (beroliget).

Ret, Strange!
Jeg seer, Du veed min Hemmelighed alt.

Strange.

Den har jeg længe vidst; men veed I min?

Lauge.

Din?

Strange.

At I synes godt om denne Mø,
At Pigen elsker Jer og følger Jer
Fast som en Skygge; — see det vidste jeg.
Men veed I hvem hun er?

Lauge.

En Borgerdatter
Fra Slesvig, hvis hun ellers skrifted ærligt.

Strange.

Hvor ærlig hun har været, vil I høre.

Lauge.

Umuligt! Hun er ærbar, sædelig;
Fast var jeg sindet at forlade hende,
Thi Maalet staaer for vanskeligt, for fiernt;
Og Du begriber let, jeg ønsker ei
At lade Tømmermandens Øre male,
Som Tilgivt i Skialm Hvides blanke Skiold.

Strange (tør).

Nei, dertil var den ei Blødøre nok. —
Men Slesvigs Løvepar i gylden Grund,
Hvad synes Eders Strenghed vel om dem?

Lauge.

Hvad vil Du sige med din Gaadetale?

Strange.

Nu Ridder! Kort og godt: Skiøn Agnes kommer
I Sandhed fra Margretaklosteret,
Gaaer virkelig til Slesvig; hendes Fader
Er ganske rigtig Landets Tømmermand;
Men ingen Borger, — han er Slesvigs Hertug.

Lauge.

Umuligt!

Strange.

At en Hertug har en Datter?

Lauge.

Sophia snige sig forklædt omkring?

Strange.

Af Frygt for hendes Faders gamle Fiende.
Naar var vel Erik, Abel længe Venner?

Lauge.

Ha, lyver Du ei, Strange? Hvoraf veed Du —

Strange.

Af hendes Tærne, som er min Veninde.
I veed, som Herren er, saa er hans Svend;
Og Maanen efterligner mangen Nat,
Hvad Solen først har lært den hele Dagen.

Lauge (omfavner ham).

Min Ven! Mit Evangeliums Forkynder!

Strange.

Og hvad, Herr Ridder, vil I nu?

Lauge.

Forfølge
Mit kongelige Vildt, indtil det standser
Og skiælver, synker for Cupidos Piil.
Kom nu, I Fristelser! I Regnbufarver,
Som smelte Pigehierter: Suk og Taarer,
Imod, Opoffrelser og Troskabsløfter!
Laan, Maane! mig dit sværmerskblege Smil,
Din Lethed i Omskiftelser. Viol,
Giv mig din bly Beskedenhed! Og snart,
Snart trykker jeg da Fyrstehatten kiækt
Omkring min Tinding — naar jeg først har trykket
Den hulde Giøglerske til dette Hierte.

(Han gaaer med Strange.)

Klosterhallen.

Kong Erik. Biskop Esgar.

Erik.

Det glæder mig, min gamle Ven! at træffe
Dig her igien.

Esgar.

Nu er jeg Bisp i Ribe
Tre Aar; for Sortebrødrekloster var jeg
Prior i tyve, men i andre tyve
Præmonstratensermunk paa samme Sted;
Saa kan jeg ikke glemme disse Haller!
Og naar min Tid er til det, kommer jeg,
Tilbringer Sommermaanederne her,
Og er Abbed endnu for mine Munke.

Erik.

Det giør Du Ret i, gamle Tugtemester!

Esgar.

Ved Eders Broders Gunst forundtes mig
Slig Rettighed; skiøndt dette Kloster hører
Ei under Riberstift, men under Slesvig.

Erik.

Det glæder mig. Min Broder Abel viser
Mig Hæder, ved at hædre Riberbisp.

Esgar.

Jeg var hans Lærer, jeg var din, min Konge!
I lærte Ù̈dt Latin, og Biblen læste
Vi sammen; see, det kan I aldrig glemme!
Du gav mig Ribe Bispestol; nu søgte
Han ogsaa mild at bøde paa den Strenghed,
Da han paa St. Vitalis Martyrs Dag,
For tre Aar siden, satte mig i Fængsel
Paa Segeberg, dengang han indtog Ribe.

Erik.

Du veed, at vi er' enige, forligte?

Esgar.

…ud Herren styrke dette Broderbaand!

Erik.

…t jeg er her med Herreskiold, det giælder
…i Abel dennegang, men Holsteens Grever,
Som fordre Rendsborg, der tilhører Danmark
Fra Arilds Tid; de kræve denne Fæstning,
Som om den laa paa deres Grund. Jeg kunde
Saa gierne skiænke Nøglen dem til Danmark.

Esgar.

Usalig Usamdrægtighed!

Erik.

Du veed,
De har forbundet sig med Bremerbisp,
Med Paderborn og med de Lybske. Trodsigt
Nu Friserne har atter rystet Landsen,
Vil ikke give Skat; Dytmarsken kaster
Sig under Bremen. Skal jeg taale sligt?

Broder Niels kommer med to andre Munke; de bære et Maleri, indsvøbt i et Klæde, men standse, da de see Kongen.

Erik.

Kom, Brødre! Lader Eder ei forstyrre.

Esgar.

Tilgiv, min høie Konge! Broder Niels
Er nylig kommen fra det hellige Land,
Og bringer os et Maleri til Klostret.

Erik.

Hvorfra kom dette Billed?

Niels.

Eders Naade!
Fra Florents, malet af en herlig Kunstner.

(Der ringes i Kirken til Aftensang.)

Esgar (beskedent afbrydende).

Tilgiv, min ædle Konge! — Ordnens Pligt —
Vor Aftenmesse kalder —

Erik.

Gud forbyde
Mig at forstyrre den. Gaaer, fromme Brødre!
Gaaer ind i Eders Chor; her vil jeg høre
Paa Sangen. Kirken støder lige, veed jeg,
Til Hallen jo.

Esgar.

Gud glæde Dig, min Konge!
(Munkene gaae.)

Erik (ene).

Hvi afbrød Bispen ham? Hvi maatte jeg
Ei vide hvad det Billed forestiller?
(Han blotter det.)
Kain og Abel! — Tænkte jeg det ei?
Ha, Esgar, Esgar! — hvorfor skiulte Du
Det Billed for din Konge? Frygter Du
Den altfor bittre Virkning paa min Siæl?
(Messen synges i Kirken.)
De stærke Gudbestemmer klinge godt!
Den dybe Bas, som Viisdoms egen Røst,
Sig blander med uskyldige Diskant
Af Barnestemmer. Denne Messe hørte
Jeg i min Ungdom tidt. I Vinduet staaer
End Urtepotter med Geranium,
Med Sempervirens, Ambra, Krusemynt.
Der maner intet dog saa trylleriskt
De svundne Dages Følelser tilbage
Som Blomsterduft og gamle Melodier.
Her, Broder Abel! kom vi begge fordum,
Og der i Klostergaarden legte vi.
O høie, fromme Toner! — Ja, min Broder,
Jeg vil besøge Dig endnu i Dag.
Guds Engle svæve ned paa Sangens Vinger;
I dette Hierte smelter al min Stolthed.
Endnu i Dag, det er besluttet, Abel!

en gamle Borg, hvor først vi Lyset saae,
kal see os Mænd som Børn igien. Med Anger
il vi begræde hver Vildfarelse,
orsonet smelte sammen Arm i Arm;
simodighedens Engel skal udslette
led hviden Haand det sorte Regnebræt!

(Han gaaer.)

Anden Handling.

Udenfor Herberget.

Lauge Gudmundsøn. Strange.

Lauge.

Giv mig din Landse, Kappen og din Hielm,
Og giem min Hat, min Kaabe!

Strange.

Strenge Ridder!
Vil selv I være Skioldvagt, i den kolde
Dugfulde Morgenstund?

Lauge.

Jeg haaber ei,
Det vare skal ret længe; thi skiøn Agnes
Forsover sig idag vist heller ei.

(Han bytter med ham.)

Og gak saa lidt tilside, men ei længer,
End at jeg finder Dig, naar det behøves;
Og røb mig ikke for den smukke Tærne!
Din Husbond — hører Du? — Din Husbond selv
Har vaaget for skiøn Agnes hele Natten.
Forstaaer Du?

Strange.

Ja, Herr Ridder! Jeg forstaaer
At lægge til og tage fra.

Lauge.

Nu gaa!

(Strange gaaer.)

ia, denne Tilstand huer mig. Det kildrer
)en kiække Mand, at lægge Magten villig
for Herskerindens nydelige Fod.
Vel er det kun et Skiælmeri; men yndser
hun ei paa lige Kunster? Hvorfor fletter
Skiøn Jomfru glat sit lyse Silkehaar?
Kon ikke for at knytte Fuglenæt?
Hvi famler hun med hviden Haand i Lokken?
Kon ikke for at vække Kysselyst?
Hvi blottes halvt den skiønne Himmelhvælving?
For at studeres skal Astrologie?
Alt er Bedrag paa denne Verdens Ø;
Hvi skulde Kiærligheden være meer?
Men den er Livets bedste Selvbedrag
Og bedste Tidsfordriv; den driver Blodet
Til Hiertet med en Sødhed — o, en Sødhed!
Skiøn er Sophia, det er ei Bedrag;
I hendes Sværmen, hendes Deilighed
var tændt en Ild for Tømmermandens Datter,
Der ikke slukkes nu, fordi jeg hører
At hun er Slesvigs høie Hertuginde. —
Nu eller aldrig! Nu er Øieblikket.
Benyt det med den Dristighed, Du skylder
Din Ære; med den Troskab, Du har svoret
Din egen Fordeel. Sommermorgnen rødmer
Og smelter Agnes. Kunde jeg kun digte!
En gammel Sang er som en gammel Ven,
Og den skal hiælpe mig til Myrtekrandsen;
Til Laurbærkrandsen hiælper jeg mig selv.

(Synger:)

Herr Iver tiener i Kongens Gaard,
Han er en Ridder fin;
Han fæsted stolten Rosenvand
Til Allerkiæresten sin.

Jomfru vil jeg Eder bie,
Det lover jeg for sand,

Og kommer I ei tilbage med Seir,
Da blegner Rosenvand.

Det var stor Ynk at see derpaa,
De bøde hinanden god Nat;
Give Gud Fader i Himmerig
At vi maae findes brat.

Hun lytter bag Gardinet, hun har hørt mig;
Hun er alt paaklædt. — Det er fagtens aarle,
Dog, aarle vil hun reise; Kiærligheden
Undskylde maa mit tidlige Besøg.

(Han gaaer tilskke.)

Værelse i Herberget.

Sophia. Prechta.

Prechta.

Han ilte hen at tale med sin Svend,
Men kommer vist herop.

Sophia.

Saa lad ham komme!
For sidstegang jeg tager Afsked med ham.
Bliv Du tilstede, Prechta!

Prechta.

Eders Naade
Mistænker ham med Uret.

Sophia.

Gid saa var!
See, jeg forstaaer mig ei paa Verdens List.
Hvor let kan han bedrage mig! Mit Bryst
Er stærkt bevæget, det vil ei betvinges;
Jeg mærker grant, at det er Kiærlighed,
Jeg føler for ham, — rødmer for mig selv.

Prechta.

Hvi rødme for en dydig Kiærlighed?

:t er kun Nonnerne, som ei tør elske;
d deres Tale, deres Omgangsvæsen
smitte Jer. I er en Hertugdatter,
g Lauge Gudmundsøn af gammel Æt.

Sophia.

:n sømmer det sig en uskyldig Mø,
ar som hun har forladt sin Klostertugt,
fæste Hiertet til den første Mand,
r møder hende?

Prechta.

Hvorfor ei, min Frøken!
ar det tillige træffer sig saa heldigt,
denne Mand er Danmarks bedste Ridder?

Sophia.

, han er skiøn og mandig, snild og tapper;
:n man vil sige, han er kold og streng.

Prechta.

ld?

Sophia.

Og letsindig. Noget i hans Öie
r altid sært forskrækket mig, selv naar
n smilte venligst.

Prechta.

Det var Kiærligheden,
i den forskrækker altid unge Møer;
'g vænner man sig snart til denne Skræk,
g sørger, naar man ei forskrækkes meer.

Sophia.

r er et Billed i vor Klosterkirke,
m forestiller Paradisets Hauge,
:d Slangen slyngt om Træet og med Eva.
i veed Du, at man ellers pleier male
n falske Snog med Krokodillehoved;
i derimod er som et Menneske;
d milde Lader, med et deiligt Ansigt,
: stikker frem med yndigtsnoede Lokker

Vi Mildemene. Men vent Dig, Prechta!
Den Unge ligner unge Gudmundsøn.

Prechta (smilende).

Og kiender Dig?

Sophia (sukker).

Dog kiender han i mit Hierte.

(Tænkende for sig selv.)

Ak Slangen, som Du, for at tæmmes Eva,
Har sig forvandlet til en deilig Mand:
Ralph, for at naae sit Maal, den bedste Larve;
Men unge Gudmundsøn er ingen Larve,
Er ei forvandlet ved en Djævlekunst:
Han er, hvad han vil synes blot at være. —
Hovmodig? Ak, han synes dog saa ydmyg.
Kold! Nei — kold er han ei, kun altfor varm!
Haard? Streng? Det er desværre mangen Ridder,
Og det er Qvindens Pligt at mildne dem.
Min Fromhed kunde blødne hanses Sind,
Hans Klogskab giøre mig bekiendt med Verden.
Min Fader vil ei vredes, thi han under
Skialm Hvides Slægt. — Men Eet maa først jeg vide.

Prechta.

Hvad, Eders Naade?

Sophia.

Om han er saa stolt,
Som virkelig han synes. Kan ei Agnes
Heit elskes for sin egen Skyld, og blot
Som Tømmermandens Datter, er hans Ild
Et flygtigt Lefleri, da skal han aldrig
Erfare, jeg er Hertug Abels Barn.

Prechta.

Han kommer.

Sophia (om).

Han har vaaget ved min Dør
Den hele Nat.

Prechta.

Det var, min Tro, dog ærligt!

Lauge kommer.

:ilgiv mig, skiønne Jomfru, at jeg vover
Saa tidlig mit Besøg! Jeg vidste jo,
var alt oppe længst. Paa Eders Kammer
eg Lys har seet for tvende Timer siden.

Sophia.

ˈerr Ridder — J har vaaget ved min Dør —

Lauge.

?an skilles, veed J, fra det Kiære nødig,
'g for et trofast Hierte var det Trøst.
n ærlig Pudel følger Herrens Liig
g døer af stille Troskab paa hans Grav;
ilgiv min Elskov, som har fulgt i Nat
it Haab til Jorden.

Sophia.

J er sær bedrøvet.

Lauge
(som kæmpende med sig selv).

g er hun død for Dig, og Du for hende?
)ad holder Dig tilbage, stolte Siæl? —
u selv! — Og gyser for en indbildt Qval!

Sophia (prøvende ham).

aae vi nu skilles ad?

Lauge.

Nei, Agnes, nei!
ort usle Fordom, som omtaager Siælen.
ei, Agnes! Vaabenrust skal ei fordunkle
in Roses Purpur; Gravkapellets Dunst
ɪrtrænger ei Violens friske Lugt.
ort Hovmod fra Skialm Hvides Kobberkiste!
ens Ædbergrønt er ikke Haabets Farve.
yv og halvfierdsindstyve Stæder blomstre
ed Donaus, Rhinens, Elvens, Havets Bredder;

Borgmestren staaer i Stavn som Admiral.
Ny Stand, ny Sæder; Skialm! dit Skiold er hvidt,
Sølvblankt: jeg lader male Roser i det;
Og rynk saa Brynet, hvo der vover det,
Ad Tømmermandens Datter!

Sophia (afsides, glad).
O, han elsker!
(høit)
Hvorledes Ridder? Ha, forstaaer jeg ret?
Med Agnes vil I dele Skioldemærke?

Lauge.
Tilgiv mig! at jeg satte Dig paa Prøve
Ved hyklet Hovmod, Spøg, Betænksomhed.
O, Agnes! Kiender Du ei nok den Sang
Om Ridderen og den nødbrune Pige?
Nu veed jeg Alt om Dig, min Lillievand!
Som han om sin. Her lægger jeg mit Vaaben
For dine Fødder;
(knæler)
og om otte Dage
Jeg beiler hos din Fader om din Haand.

Sophia (hæver ham).
Stat op, Herr Ridder Lauge Gudmundsøn!
Jeg kiender Visen om nødbrune Pige;
Tidt sang jeg den udi vor Klosterhauge,
Mens fromme Søstre var i Ottesang.
Men kiender I vel Eventyret, Ridder,
Om Alfen, der i Skoven viste sig
For Jægeren som fattig Bondepige?

Lauge (til Prechta).
Hvad vil hun sige? Hun forfærder mig.

Sophia.
Oprigtighed imod Oprigtighed:
Jeg er ei Agnes, heller ingen Alf,
Jeg er Sophia, Hertug Abels Datter.

Lauge.

›phia? — Abels Datter? —

Prechta.

Ja, Herr Ridder!

taler her med Slesvigs Hertuginde.

Lauge.

Gud!

Sophia.

Hvordan?

Lauge.

Et Tordenslag nedstyrter

ig i en Afgrund.

Sophia (sagte).

O, han elsker mig!

(høit)

:drøver denne Tidende Herr Lauge?

Lauge.

, ædleste Fyrstinde! Lad i Skiul

ig flygte bort for Eders Øines Straaler.

›ad har jeg vovet? — Daare! — Stakkels Lauge! —

›idenheden blot undskylder Dig.

ophia? — Abels Datter! — Eriks Frænke! —

, derfor kyssed Du saa datterligt

in Konges Haand, og knælte saa elskværdig. —

'en var det Ret at skuffe dette Hierte? —

, jeg er vaagnet af en salig Drøm:

:g vilde sætte Ridderhielmens Staal

m Borgerpigens Tinding; da forvandled

ig Hielmen til den fyrstelige Krone,

vis Guld fra Himlen funkler nu — som Maane,

er blot kan sukkes efter, aldrig naaes!

Sophia.

'g Lauge, hvorfor ikke haabe meer?

Staaer Hertugdattren mere fiern fra Marsken,

nd Marsken fra den ringe Borgerpige?

Lauge.

En Mand har Villie til at vælge selv,
En Datter lyde maa sin Faders Villie.

Sophia.

Og var jeg Borgerdatter, maatte dog
I ikke beile til mig hos min Fader?
Og var det sagt, at strax han gav sit Ja?
Vel muligt, at han frygted for en Brudgom,
Som Alting bragte, selv ei Andet fik
End Barnets Kiærlighed. — I alle Lande, —
Har man mig sagt, — maa Bruden bringe Gaven.
Det giælde skal en Prøve, Ridder Lauge!
Endnu i Dag hiemreiser jeg til Slesvig;
Besøg min Fader der som Landets Ven!
Skaf Slesvig, Holsteen Fred! Forson min Fader
Fromt med sin Broder, med den ædle Konge,
Som høit jeg elsker fra den Stund, jeg saae ham.
Til Giengiæld venter Eder — Agnes Hierte —
Og — hvis min Fader vil sin Datters Vel, —
Min Haand.

Lauge.

O Salighed!

(Knæler.)

Sophia (rækker ham Haand).

Farvel, til den Tid!

(Med mere Ømhed.)

Farvel!

Lauge

(kysser hendes Haand og siger med al mulig Indsmigren og Elskov):

O, hvis Du elsker mig, — en Gidsel!
En Gidsel til min Sikkerhed, Sophia!

Sophia (sval).

Hvad meer?

Lauge.

Et Kys!

Sophia
(bøier sig over ham, men skælver tilbage).
Nei, Ridder — intet Kys!

Lauge.
aa streng?

Sophia.
Endnu ei, Ridder! — Vær beskeden!
ı ærlig Beiler, naar hans Hierte flammer
f dybig Elskov, maa det være nok
t vide sig gienelsket.

Lauge.
Er jeg det?

Sophia.
Spørg mig i Slesvig, Ridder! Nu farvel!

Lauge (reiser sig).
Farvel, Du Fagreste!
(Afsides)
Ved Gud i Himlen!
Jeg elsker hende, og jeg ønskte nu
At være saa uskyldig som hun selv.
(Gaaer.)

Prechta.
Den stakkels Ridder! Hvorfor nægte ham
Et ærbart Kys? Jeg var jo dog tilstede.

Sophia.
Det var min første Tanke; —

Prechta.
Men hvad bragte
er strax paa andre Tanker?

Sophia.
Billedet
Klosterkirken.

Prechta.
Frøken!

Sophia.
Fristeren
Æbleløvet.

Prechta (misfornøiet).
Eders Naade sværmer.

Sophia.
Dengang han bøied sig med yndig Smigren
End halvt paa Knæ, saa kiælent mod mit Ansigt,
Og bad — da Lauge ligned alt for stærkt
Det gyselige Billed.

Prechta.
Frøkner burde
Man ei opdrage meer i Nonneklostre;
Thi man forbærver dem med Overtro.

Sophia (stirrende mod Jorden).
O, jeg er fær veemodig og forstemt.
Jeg føler mig usalig uden ham —
Og med ham — venter da mig Salighed?
(Hun gaaer ind med Prechta.)

Klosterhallen.

Kong Erik sidder og skriver. Bisp Esgar træder ind.

Esgar (afsides).
Han er beskiæftiget saa tidlig alt —
Saa vil jeg tøve lidt.

Erik (bliver ham vaer).
Bliv, Fader Esgar!
Ærværdige Biskop!

Esgar.
Eders Naade skriver —

Erik.
Mit Testament; dog det er kort og godt,
Og færdigt alt.

Esgar (forundret).
Dit Testament, min Konge?

Erik (munter).

Nu, sørg kun ei! Jeg agter ei at døe
Saasnart for det. Den Karskeste bør stedse
Sig forberede paa sit Endeligt.

Esgar.

Hel sandt, — den tappre Helt, som gaaer i Kamp —

Erik.

Ja — han især! Dog var idag det ei
For den Sags Skyld jeg giorde Testament.
Har Du et sikkert Giemme?

Esgar.

Ja! Der staaer
Indmuret med en Pladedør af Jern
Et Skab i Væggen, Herre! Der er Nøglen.

(Erik giemmer Pergamentet, og tager Nøglen til sig.)

Erik.

Mit Tilbud gaaer til Holsteens unge Grever;
Afstaae dem Rendsborg kan jeg sagtens ei,
Men jeg har budet billigt Vederlag.

Esgar.

O, hvilken himmelsk Eftergivenhed!
Min Erik — Konge — Du forbauser mig.

Erik.

Med Eftergivenhed? (sukker) Jeg troer det nok!
Den kommer silde, — men den kommer dog.
Nu kan jeg handle! For? Naar kunde jeg?
Og maatte ikke hele Verden troe,
Jeg svag gav efter kun for Andres Trods?

Esgar.

O jeg har altid sagt: Kong Eriks Hierte
Var blødt som Guld; kun uretfærdig Trods
Forhærded og forbittred Dig. See Bækken,
Der rinder let i Vaaren giennem Blomster,
Selv eftergivende for svage Siv,
Gior Frosten dog til Iis, saa skarp som Jern.

Erik (grundende).

Hvad hielpe jeg paa med slig Haardnakkenhed?
Den gyldne Stang af Guld, der kunde blomstret
Som Arons Mandelstav ved Lovens Tavler,
Blev i min Haand kun til et Tugtens Riis.

Esgar.

I denne Eensted, min Konge! fralmer
Den første Forandring til Danmarks Haab.

Erik.

Held Hyrden bliver under Hyttens Tang!
Fornøiet med sin Armod seer han blid
Den bregestribte Sværm gaae sig forbi;
Han vogter sine Faar, paa Himlen seer
Han klare Stiernens natligvandre Gang;
Ham blomstrer Skoven som en stille Kirke!

Esgar.

Saaledes leve der i denne Hvælving
Vi gamle Munke daglig, fromme Konge!

Erik.

Jeg veed det, Ven! Og hør nu min Beslutning:
Du kiender mig fra første Barndomsdage,
Du saae, min Tro var altid reen og stærk;
Dog blændte man mig ei med Munketant;
Og — efter Frelserens Exempel — skilte
Jeg stedse Tolder grant fra Pharisæer.
Derfor ei mange Præster lide mig.
Niels Stigsen, Roeskilds stolte Bisp flygted;
Paa fierde Aar tog Kronen Stiftets Gods.
Imod min Villie Peder Erkedegn
Blev Erkebisp i Lund. Dengang han fulgte
Hin strenge Domprovst Jakob Erlandsøn,
Og, paa Conciliet for Innocenz,
Hialp til at støde Frederik fra Thronen,
Holdt ene jeg og Frankerkongen Ludvig,
Med Keiseren, skiøndt han var sat i Band.

u veed, for fem Aar siden bøde mig
urfyrsterne den tydske Keiserkrone;
ten jeg afslog det plat, thi det var Uret,
g Paver skal ei skiænke Kroner bort.
u altsaa — jeg er ingen Munkekonge;
ten derfor elsker jeg dog Klosterhallen,
i som en Hule for Skinhellighed,
ten som et Tilflugtsted for fromme Siæle.
eg siger, som den Hellige paa Bierget:
Her er det godt at være". — Fader Esgar!
Welan, saa hør da nu din Drots Beslutning:
eg afstaaer Riget til min Broder Abel,
Og agter selv at — klostergive mig.

Esgar.

I Kloster? Du, min Konge?

Erik.

Jeg er kied
Af denne Verdens Fiendtlighed og Strid.

Esgar.

Dit Land har Fred, hvis Du forsoner Dig
Med Holsteens Grever.

Erik.

Abel har ei Fred,
Hans stolte Hierte higer efter Magt.

Esgar.

Du smagte hidindtil kun Magtens Bedskhed
I Feidens Stund; vil Du ei smage Sødmen
Af gyldne Fred?

Erik.

I Himlen først er Fred,
Paa Jorden ei.

Esgar.

Hvi vil Du skille nu
Dit Rige ved en vennesæl Regent,
Hvis Mandboms Modenhed kan signe Landet?

Der [illegible] Pennen fører
Kun [illegible] Lauer. Landet [illegible]
En Hammerslag [illegible] hans [illegible].
[illegible]
Har [illegible] Vede;
En Krone [illegible]
Sin [illegible] Landets Fader.
Er [illegible] Danmark med [illegible],
Hvo [illegible] i [illegible]?

Erik.

[illegible] jeg.

Esgar.

Hans [illegible] i Klemfier.

Erik.

Han er den [illegible] Strøm med [illegible] Dæmning,
[illegible]
[illegible] med Kraft,
[illegible] meer.

Esgar.

Min Konning, jeg er Munk, Abbed og Viis,
[illegible] mig, som Kirkens Barn,
At hundre Aar i [illegible] — [illegible],
Som Geistligheden vil til [illegible] fremt:
[illegible], jeg var Eriks [illegible], er hans Ven.
Jeg kan ei [illegible] med min [illegible]. —
Beklag ei Kronen, Erik! Bord ei Munk!

Erik.

Nei, ei som Adolph, Holsteens gamle Greve,
Der [illegible] sig Tindingen med Melk,
Til Straf, fordi han kammed sig ved Kruffen,
Da han som Ligger medte sine Born.
Jeg vil tilkæmpe mig min Rolighed.
Jeg gier et Korstog først til Lifland, Esgar!
Her Alting er i Orden bragt: Sophia,
Min Datter, ægted Valdemar af Sverrig;

Min Ingeborg fik Norges Hakonson;
Christopher sidder roligt hist paa Femern,
Lykfalig med den deilige Margreta;
Kun Abel tæres hen af stumle Nag.
Men, Esgar! Jeg besøger ham i Dag,
Og ved vor salig Søsters Hvilested
Skal Blodet atter føle Blodets Magt.

Esgar.

Min Konge, denne hurtige Beslutning —

Erik.

Ei hurtig! Har jeg ikke seiret før
I Estland og fremtvunget Roligheden?
Ei bygget Padis-Klosteret for Reval? —
Dog vil jeg aabenhiertig skrifte Dig,
Et Syn i Nat har fremskyndt min Beslutning.

Esgar.

Et Syn?

Erik.

Jeg lytted her til Aftenmessen,
Og dybt den rørte mig. Det tyktes mig,
Som Krigsdrometens Skrald opløste sig
I milde Suk, som om de Slagnes Skrig
Blev Harpeklang, som om de reiste sig
Fra blodig Mark og fløi til Gud som Engle.
I disse Tanker sank jeg paa mit Leie, —
Jeg slumred sødt; — men snart dog blev min Søvn
Forstyrret af forfærdelige Drøm.
Jeg saae Cherubers og Seraphers Hær,
I svare Rækker, Skulder trængt ved Skulder;
I blanke blaataanløbne Staal de gik
Mod Lucifer og mod hans Helvedsflok,
Hvis røde Harnisker gav grønne Blink.
Og begge Hære vinkte mig; men mellem
Dem begge var en Afgrund. Da forsvandt
Det stærke Syn; — og paa den øde Mark

Borgmestren staaer i Stavn som Admiral.
Ny Stand, ny Sæder; Skialm! dit Skiold er hvidt,
Sølvblankt: jeg lader male Roser i det;
Og rynk saa Brynet, hvo der vover det,
Ad Tømmermandens Datter!

Sophia (afsides, glad).

O, han elsker!

(høit)

Hvorledes Ridder? Ha, forstaaer jeg ret?
Med Agnes vil I dele Skioldemærke?

Lauge.

Tilgiv mig! at jeg satte Dig paa Prøve
Ved hyklet Hovmod, Spøg, Betænksomhed.
O, Agnes! Kiender Du ei nok den Sang
Om Ridderen og den nødbrune Pige?
Nu veed jeg Alt om Dig, min Lilievand!
Som han om sin. Her lægger jeg mit Vaaben
For dine Fødder;

(knæler)

og om otte Dage
Jeg beiler hos din Fader om din Haand.

Sophia (hæver ham).

Stat op, Herr Ridder Lauge Gudmundsøn!
Jeg kiender Visen om nødbrune Pige;
Tidt sang jeg den udi vor Klosterhauge,
Mens fromme Søstre var i Ottesang.
Men kiender I vel Eventyret, Ridder,
Om Alfen, der i Skoven viste sig
For Jægeren som fattig Bondepige?

Lauge (til Prechta).

Hvad vil hun sige? Hun forfærder mig.

Sophia.

Oprigtighed imod Oprigtighed:
Jeg er ei Agnes, heller ingen Alf,
Jeg er Sophia, Hertug Abels Datter.

Lauge.

Sophia? — Abels Datter? —

Prechta.

Ja, Herr Ridder!

I taler her med Slesvigs Hertuginde.

Lauge.

O Gud!

Sophia.

Hvordan?

Lauge.

Et Tordenslag nedstyrter

Mig i en Afgrund.

Sophia (sagte).

O, han elsker mig!

(høit)

Bedrøver denne Tidende Herr Lauge?

Lauge.

O, ædleste Fyrstinde! Lad i Skiul
Mig flygte bort for Eders Øines Straaler.
Hvad har jeg vovet? — Daare! — Staffels Lauge! —
Uvidenheden blot undskylder Dig.
Sophia? — Abels Datter! — Eriks Frænke! —
O, derfor kyssed Du saa datterligt
Min Konges Haand, og knælte saa elskværdig. —
Men var det Ret at skuffe dette Hierte? —
O, jeg er vaagnet af en salig Drøm:
Jeg vilde sætte Ridderhielmens Staal
Om Borgerpigens Tinding; da forvandled
Sig Hielmen til den fyrstelige Krone,
Hvis Guld fra Himlen funkler nu — som Maane,
Der blot kan sukkes efter, aldrig naaes!

Sophia.

Og Lauge, hvorfor ikke haabe meer?
Staaer Hertugdattren mere fiern fra Marsken,
End Marsken fra den ringe Borgerpige?

Lauge.

En Mand har Villie til at vælge selv,
En Datter lyde maa sin Faders Villie.

Sophia.

Og var jeg Borgerdatter, maatte dog
I ikke beile til mig hos min Fader?
Og var det sagt, at strax han gav sit Ja?
Vel muligt, at han frygted for en Brudgom,
Som Alting bragte, selv ei Andet fik
End Barnets Kiærlighed. — I alle Lande, —
Har man mig sagt, — maa Bruden bringe Gaven.
Det giælde skal en Prøve, Ridder Lauge!
Endnu i Dag hiemreiser jeg til Slesvig;
Besøg min Fader der som Landets Ven!
Skaf Slesvig, Holsteen Fred! Forson min Fader
Fromt med sin Broder, med den ædle Konge,
Som høit jeg elsker fra den Stund, jeg saae ham.
Til Giengiæld venter Eder — Agnes Hierte —
Og — hvis min Fader vil sin Datters Vel, —
Min Haand.

Lauge.

O Salighed!

(Knæler.)

Sophia (rækker ham Haand).

Farvel, til den Tid!

(Med mere Ømhed.)

Farvel!

Lauge

(kysser hendes Haand og siger med al mulig Indsmigren og Elskov):

O, hvis Du elsker mig, — en Gidsel!
En Gidsel til min Sikkerhed, Sophia!

Sophia (svag).

Hvad meer?

Lauge.

Et Kys!

Sophia
(bøier sig over ham, men skiælver tilbage).

Nei, Ridder — intet Kys!

Lauge.

eng?

Sophia.

Endnu ei, Ridder! — Vær beskeden!

g Beiler, naar hans Hierte flammer
g Elskov, maa det være nok
sig gienelsket.

Lauge.

Er jeg det?

Sophia.

mig i Slesvig, Ridder! Nu farvel!

Lauge (reiser sig).

Du Fagreste!

(Afsides)

Ved Gud i Himlen!

er hende, og jeg ønskte nu
: saa uskyldig som hun selv.

(Gaaer.)

Prechta.

kkels Ridder! Hvorfor nægte ham
rt Kys? Jeg var jo dog tilstede.

Sophia.

: min første Tanke; —

Prechta.

Men hvad bragte

r paa andre Tanker?

Sophia.

Billedet

erkirken.

Prechta.

Frøken!

Sophia.

Fristeren

løvet.

Prechta (misfornøiet).
Eders Naade sværmer.

Sophia.
Dengang han bøied sig med yndig Smigren
End halvt paa Knæ, saa kiælent mod mit Ansigt,
Og bad — da Lauge ligned alt for stærkt
Det gyselige Billed.

Prechta.
Frøkner burde
Man ei opdrage meer i Nonneklostre;
Thi man fordærver dem med Overtro.

Sophia (stirrende mod Jorden).
O, jeg er sær veemodig og forstemt.
Jeg føler mig usalig uden ham —
Og med ham — venter da mig Salighed?
(Hun gaaer ind med Prechta.)

Klosterhallen.

Kong Erik sidder og skriver. Bisskop Esgar træder ind.

Esgar (afsides).
Han er beskiæftiget saa tidlig alt —
Saa vil jeg tøve lidt.

Erik (bliver ham vaer).
Bliv, Fader Esgar!
Ærværdige Bisskop!

Esgar.
Eders Naade skriver —

Erik.
Mit Testament; dog det er kort og godt,
Og færdigt alt.

Esgar (forundret).
Dit Testament, min Konge?

Erik (munter).

Nu, sørg kun ei! Jeg agter ei at døe
Saasnart for det. Den Karskeste bør stedse
Sig forberede paa sit Endeligt.

Esgar.

Vel sandt, — den tappre Helt, som gaaer i Kamp —

Erik.

Ja — han især! Dog var idag det ei
For den Sags Skyld jeg giorde Testament.
Har Du et sikkert Giemme?

Esgar.

Ja! Der staaer
Indmuret med en Pladedør af Jern
Et Skab i Væggen, Herre! Der er Nøglen.
(Erik giemmer Pergamentet, og tager Nøglen til sig.)

Erik.

Mit Iilbud gaaer til Holsteens unge Grever;
Afstaae dem Rendsborg kan jeg sagtens ei,
Men jeg har budet billigt Vederlag.

Esgar.

O, hvilken himmelsk Eftergivenhed!
Min Erik — Konge — Du forbauser mig.

Erik.

Med Eftergivenhed? (sukker) Jeg troer det nok!
Den kommer silde, — men den kommer dog.
Nu kan jeg handle! Før? Naar kunde jeg?
Og maatte ikke hele Verden troet,
Jeg svag gav efter kun for Andres Trods?

Esgar.

O jeg har altid sagt: Kong Eriks Hierte
Var blødt som Guld; kun uretfærdig Trods
Forhærded og forbittred Dig. See Bækken,
Der rinder let i Vaaren giennem Blomster,
Selv eftergivende for svage Siv,
Giør Frosten dog til Iis, saa skarp som Jern.

Erik (grundende).
Hvad holdt jeg paa med slig Haardnakkenhed?
Den golde Stang af Guld, der burde blomstret
Som Arons Mandelkiæp ved Lovens Tavler,
Blev i min Haand kun til et Tugtens Riis.

Esgar.
I dette Sindelav, min Konge! svulmer
Den første Foraarsknup til Danmarks Haab.

Erik.
Held Hyrden hisset under Hyttens Tang!
Fornøiet med sin Armod seer han blid
Den brogetstolte Sværm gaae sig forbi;
Han vogter sine Faar, paa Himlen skuer
Han klare Stierners natligvante Gang;
Ham blomstrer Skoven som en stille Kirke!

Esgar.
Saaledes leve her i denne Hvælving
Vi gamle Munke daglig, fromme Konge!

Erik.
Jeg veed det, Ven! Og hør nu min Beslutning:
Du kiender mig fra første Barndomsdage,
Du saae, min Tro var altid reen og stærk;
Dog blændte man mig ei med Munketant;
Og — efter Frelserens Exempel — skilte
Jeg stedse Tolder grant fra Pharisæer.
Derfor ei mange Præster lide mig.
Niels Stissen, Roeskilds stolte Biskop flygted;
Paa fierde Aar tog Kronen Stiftets Gods.
Imod min Villie Peder Ærkedegn
Blev Ærkebisp i Lund. Dengang han fulgte
Hin strenge Domprovst Jakob Erlandsøn,
Og, paa Conciliet for Innocenz,
Hialp til at støde Frederik fra Thronen,
Holdt ene jeg og Frankerkongen Ludvig,
Med Keiseren, skiøndt han var sat i Band.

Du veed, for fem Aar siden bøde mig
Kurfyrsterne den tydske Keiserkrone;
Men jeg afslog det plat, thi det var Uret,
Og Paver skal ei skiænke Kroner bort.
Nu altsaa — jeg er ingen Munkekonge;
Men derfor elsker jeg dog Klosterhallen,
Ei som en Hule for Skinhellighed,
Men som et Tilflugtsted for fromme Siæle.
Jeg siger, som den Hellige paa Bierget:
„Her er det godt at være". — Fader Esgar!
Velan, saa hør da nu din Drots Beslutning:
Jeg afstaaer Riget til min Broder Abel,
Og agter selv at — klostergive mig.

Esgar.

I Kloster? Du, min Konge?

Erik.

Jeg er kied
Af denne Verdens Fiendtlighed og Strid.

Esgar.

Dit Land har Fred, hvis Du forsoner Dig
Med Holsteens Grever.

Erik.

Abel har ei Fred,
Hans stolte Hierte higer efter Magt.

Esgar.

Du smagte hidindtil kun Magtens Bedskhed
I Feidens Stund; vil Du ei smage Sødmen
Af gyldne Fred?

Erik.

I Himlen først er Fred,
Paa Jorden ei.

Esgar.

Hvi vil Du stille nu
Dit Rige ved en vennesæl Regent,
Hvis Mandboms Modenhed kan signe Landet?

Den unge Herres vilde Brusen koster
Kun Fædrelandet Taarer: Landet vorder
En Planteskole for hans Bevelst,
Og for at øve daarlig Uforstand
Maa Visdom græmmes tidt og Uskyld blede;
En Konge først, som har tilbagelagt
Sin Ungdoms Aar, kan kaldes Landets Fader.
Du rysted Danemark med din April,
Hvi stille det ved Frugten i August?

Erik.

Et Aar er Abel yngre kun end jeg.

Esgar.

Hans Sindelav er ingen Væxt i Blomster.

Erik.

Hæm ei den stærke Strøm med snevre Dæmning,
Leed den til Fædrelandets Møllehiul,
Saa virker den vindskibeligt med Kraft,
Og oversvømmer ikke Landet meer.

Esgar.

Min Konning, jeg er Munk, Abbed og Bisp,
Det ei tilkommer mig, som Kirkens Barn,
At hindre Dig i dette — raske Forsæt,
Som Geistligheden vist vil kalde fromt;
Dog, jeg var Eriks Lærer, er hans Ven,
Jeg kan ei tale mod min Overbydning, —
Nedlæg ei Kronen, Erik! Bord ei Munk!

Erik.

Nei, ei som Adolph, Holsteens gamle Greve,
Der overgiød sig Tindingen med Melk,
Til Straf, fordi han stammed sig ved Krukken,
Da han som Tigger mødte sine Børn.
Jeg vil tilkæmpe mig min Rolighed.
Jeg giør et Korstog først til Lifland, Esgar!
Her Alting er i Orden bragt: Sophia,
Min Datter, ægted Valdemar af Sverrig;

!in Ingeborg fik Norges Hakonson;
hristopher sidder roligt hist paa Femern,
ykſalig med den deilige Margreta;
:un Abel tæres hen af ſtumle Nag.
Ren, Esgar! Jeg beſøger ham i Dag,
Og ved vor ſalig Søſters Hvileſted
Skal Blodet atter føle Blodets Magt.

Esgar.

Min Konge, denne hurtige Beſlutning —

Erik.

:i hurtig! Har jeg ikke ſeiret før
Eſtland og fremtvunget Roligheden?
i bygget Padis=Kloſteret for Reval? —
:og vil jeg aabenhiertig ſkriſte Dig,
t Syn i Nat har fremſkyndt min Beſlutning.

Esgar.

t Syn?

Erik.

Jeg lytted her til Aftenmesſen,
'g dybt den rørte mig. Det tyktes mig,
iom Krigsdrometens Skrald opløſte ſig
milde Suk, ſom om de Slagnes Skrig
lev Harpeklang, ſom om de reiſte ſig
ra blodig Mark og fløi til Gud ſom Engle.
diſſe Tanker ſank jeg paa mit Leie, —
:g ſlumred ſødt; — men ſnart dog blev min Søvn
orſtyrret af forfærdelige Drøm.
:g ſaae Cherubers og Seraphers Hær,
ſvare Rækker, Skulder trængt ved Skulder;
blanke blaatanløbne Staal de gik
!od Lucifer og mod hans Helvedflok,
vis røde Harniſker gav grønne Blink.
'g begge Hære vinkte mig; men mellem
em begge var en Afgrund. Da forſvandt
et ſtærke Syn; — og paa den øde Mark

Jeg saae en dødbleg Mand, som stille stod,
Stiv som et Liig; — saa gik han hen ad Marken,
Og stirred paa mig med de brustne Öine.
Vildt vifted Haaret hen for Nattens Blæst.
Da han kom nærmere, da skiælned jeg
Ved Maanens Skin et saare venligt Ansigt;
Men Hovedet var knust, og Blodet fløb
Ham over Brystet fra den venstre Skulder.
Og venligt han betragted mig og sukked.
Hvo er Du, raabte jeg, hvad vil Du mig?
„Jeg er den hellige Venceslav" var Svaret —
„En Helgen for det vilde Vendens Christne.
Gak frem som jeg! Saa vorder Martyrkronen
Dig ogsaa vis." Saa sukked han — og svandt.

Esgar.

Den hellige Venceslav har aabenbar't sig
For Dig i Nat?

Erik.

Nu staaer min Hu til Venden,
At christne Hedninger og døe som han.

Esgar.

Min fromme Konge, kiender Du hans Skiæbne?

Erik.

Nei, men jeg ønsker at erfare den.

Esgar.

Den hellige Venceslav var ædel, tapper,
En Kongesøn i Bøhmen, Hedninger
Han christnede, som Du; men ei han faldt
For Hedninger, — han faldt for Broderhaand.

Erik.

O Gud! —

Esgar.

Hans grumme Broder Boleslav
Lod hemmeligt og ynkeligt ham myrde.

Erik.

Umuligt, Bisp!

Esgar.

Altfor vist, disværre!

Erik.

Et Eventyr! Et Munkedigt! — Nei, Broder
Kan ikke myrde Broder.

Esgar.

Af, min Konge!
Begynder ikke selv vor hellige Skrift
Med sligt et Sagn?

Erik.

Det er en anden Sag!
Kain kan myrde Abel; — men jeg er
Ei Kain, Bisp! — og Abel er uskyldig.

Esgar.

Et Navn er ligegyldigt og tilfældigt.

Erik.

Nei Esgar, stille! — Lad ei tomme Drøm
Forstyrre vore gode vaagne Forsæt.

Esgar.

Tidt er en Drøm en venlig Ven, som varer.

Erik.

Min Røg skal ikke stige stolt i Sky
Og tirre Broderhiertet; Altret brænder
Med stille Flamme, røgløst og beskedent.

Esgar.

Fat Dig, fat Dig, min Erik, ædle Drot!
En Fremmed kommer. Jeg vil gaae tilside. —
Hvad? Troer jeg mine Øine? Ved St. Peder,
Lyslevende Herr Henrik Æmeltorp,
I Staal og Plader, som en Vredesengel.

(Han gaaer.)

Henrik Ameltorp træder ind.

Hil Danerkongen! Eders høie Naade!

Erik.

Hvad seer jeg? Henrik Ameltorp! Du her?

Henrik.

I egen stærklavstammede Person,
Kiirslaaren, arret som en Huggeblok;
Men med et Hierte dog, som slaaer for Kongen,
Og med et Sværd, som hugger kun for Danmark.

Erik.

Det veed jeg, Henrik! Men jeg troede vist,
Du var i Rendsborg. Hvad betyder dette?
Har Fæstningen alt overgivet sig?
Har Grevebæren trukket sig tilbage?

Henrik.

Nei, Grev Johan har sluttet Vaabenstilstand,
Og gav mig Orlov, paa mit Ridderord,
At ile hid og tale med min Konge.

Erik.

Hvad bringer Du for Tidender?

Henrik.

Heel stærke,
Heel stærke Tidender, min gode Konge!
Som det i Kæmpevisen ofte hedder.
Men jeg er glad derved, at gammel Jæger
Tilsidst engang kan fange falske Ræv;
Og ved St. Knud! Jeg tænker, at han kaster
Ei heller Sand i Dine meer paa Dig.

Erik.

Hvem mener Du? Hvo er den Ræv?

Henrik.

Du har
I egen Hær din allerværste Fiende;
Thi dine Bannere følge ham.

Erik.

Nu mener
Du atter Lauge Gudmundsøn.

Henrik.

Hvem ellers?

Erik.

Hør, Henrik Emeltorp! I krænker mig.
I er en ærlig, en mandhaftig Ridder,
Men jeg kan ikke lide denne Viis —
At sværte den, man hader. —

Henrik.

Sværte Lauge?
Saa vil jeg ogsaa male Fanden sort.
Nei, Herre, nei! Men vaske vil jeg ham,
Vil reent bortvaske ham den hvide Sminke;
Og staaer han ikke da saa negerhudet,
Som Satan, naar han mistet har sin Grime,
Saa kald mig — Lauge Gudmundsøn!

Erik.

Beviis!

Henrik.

Dem har jeg. Brændt Barn vogter sig for Ild.
Jeg veed, hvor tidt alt hans fordømte List
Har ført sig kold min Hidsighed til Nytte.
Han smutted som en Aal mig af min Haand;
Jeg stod tomhændet, latterlig tilbage,
Og fik Bebreidelser som Skolepog.

Erik.

Jeg altid agtet har din Tapperhed,
Jeg elsket har din Troskab og dit Hierte;
Ifald jeg ønskte Dig Besindighed,
Da var det ikke for at krænke Dig;
Jeg vilde nødig, at Du skulde give
Misundelsen en Skingrund til sin Dadel.

Henrik.

Misundelsen en Skingrund? Hvad forhindrer
En Skingrund, Herre? Hvor den ingen har,
Der lyver den sig een. See, jeg er født
Blandt frie Bønder paa det flade Ditmarsk,
Vant til at dige mod et mægtigt Hav,
Og ellers ingen snevre Grændser agte.
Mit Hierte vandt Du, og jeg svor Dig Troskab.
Mit Liv, mit Blod er dit, saalænge der
En Draabe slaaer i dette gamle Bryst —

Erik.

Det veed jeg vist. Men Lauge —

Henrik.

Er en Niding,
En kalket Grav, en spraglet Snog.

Erik.

Beviis!

Henrik.

Dem har jeg. Troer Du ellers, jeg forlod
Mit gode Rendsborg? Mener I jeg firer
For Greverne? Ha, lad dem komme kun!
Min stærke Fæstning vender haarde Barm
Til Trods imod Muurbrækkeren. Jeg sidder
Som Ørn i Fieldet. Kaste de mig Lunter
Og Svamp derop i Reden? Vil maaskee
De brænde mig lyslevende? Jeg brænder!
Det er en lystig, varm, en hurtig Død.
I Rendsborg er ei Borgerfolk og Qvinder,
Der dæmpes Modet ei af Barneskrig.
Jeg har indtaget alt saamangen Fæstning;
Vel! Lad dem giøre Giengiæld, hvis de kan.
Men, ved St. Knud! Den Nød bli'er haard at knække;
Thi Skallen er for tyk. — Her er Beviset!

Erik.

Beviset —

Henrik.

For at Gudmundsøn er Skurk.

(Rækker ham Breve.)

u finder her opfangne Breve, Konge!
ra Landsforræderen til vore Fiender;
orstaaer sig, sat paa Skruer, ikke just
Saa man kan strax radbrække ham derfor;
)og bli'er det let at vise, hvordan Lauge
Hvert Aar har pustet hemmeligt til Ilden,
Og smeddet for sin Hovmod, til sin Fordeel,
Mens Helvedluen giorde Jernet varmt. —
Hvem kæmpe vi da for? For Land og Drot?
En herlig Ære, ved den hellige Knud!
At lade sig i Rendsborg indestege,
For at tilvende Lauge Hærens Sold.
'æs Brevene, min Drot! Og paa det ei
)et lade skal, som Henrik Æmeltorp
Var bøddelgrum, og smutted bort fra Rendsborg,
Blot for at faae en lumpen Stymper hængt —
Saa giv ham Løbepas, og lad ham rende
Hvorhen han vil, men kun med Skam fra Danmark.
)et er mit Venneraad, min Ridderbøn.

Erik (streng).

ieg læser Brevene. Vee Den, som vover
lt handle mod sin Pligt, sin Ære.

Henrik.

Vee ham!

Erik.

Vee Den, som blindt antaster uretfærdigt
Sin Næstes Rygte.

Henrik.

Vee ham dobbelt!

Erik.

Vent!

(Han gaaer ind.)

Henrik.

Jeg venter Dig, min Konge! Giv kun Tid,
Og undersøg Du roligt og besindigt.
Læs flittigt om igien, naar der er Noget,
Som tykkes Dig for svart ved første Læsning,
Og naar Du ikke troer dit eget Øie.
Jeg skal ei vige.

Lauge Gudmundsøn kommer skyndsomt.

Henrik Æmeltorp!
I Ridder, her?

Henrik (stolt).

Og hvorfor ikke det?
Fordi vi træffes, er det ikke sagt,
Jeg er endnu i Helved.

Lauge.

Hvorfor staaer
I der og seer paa mig, stiv som en Støtte?

Henrik.

Saadan stod ogsaa Loths forbauste Hustru,
Dengang hun vendte sig mod Sodoma.

Lauge.

I er dog ikke meget bittersalt
Af slig en Støtte just at være, Ridder!

Henrik.

Vel muligt, at jeg ikke smager Jer,
Jeg staaer paa Veien som en Anstødsteen;
Tag Eder vel iagt, I ikke vælter.

Lauge.

Hvad vil I her? Forlader uden Orlov
I Eders Pligt? Veed I, at Eders Plads
Er inden Rendsborgs Volde?

Henrik.

Jeg har talt
Med Kongen, og han veed mit Ærind alt.

Lauge.

ender I Jer ikke først til mig?
Naade har saa mange Ting at agte,
nan maa skaane ham for Overhæng.
vil I?

Henrik.

Styrte Jer!

Lauge.

Hvordan?

Henrik.

I Støvet.

Lauge.

, Herr Henrik? Raser I?

Henrik.

Nei, nei!

jeg rolig, kold, ei længer opbragt.
ei skade mere, hvorfor skulde
ı vel hade Jer? Gud naade Jer!

Kong Erik kommer.

ı seer Lauge, føler han en stærk Sindsbevægelse, men tvinger sig, gaaer med Fatning hen imod ham og rækker ham Brevene.)

Lauge! — I har havt et Uheld, seer jeg,
nogle Breve, som formodentlig
e faldne just i rette Hænder;
agtes mig. — For at I oftere
ikke plages med sligt Skriveri,
ag som, saa forsigtig end den drives,
ære mislig, seer I — raades Eder
at forlade Hof og Land, og ile
ders Venner! Eders Gods i Danmark
er Kronen, som en slet Erstatning,
vad I snedig længst berøved den.
Jer, at overskride Danmarks Grændse!
e jeg ikke var barmhiertig stemt,
ders frække Hoved faldt paa Blokken. —
umle Niding! Gud omvende Dig!

(Han gaaer ind.)

Lauge
(drager Sværdet imod Henrik).
Det er dit Værk, Elendige!
Henrik (trohiertig, fast).
Nei dit,
Forbærdede! Hvad vil det Væsen sige?
Du træffer blank i Klostret? Kongens Hal?
Lauge.
Forbandet være Kongen og hans Kloster!
Du har mig drevet til det Yderste,
Træk ud, at jeg kan skille Dig ved Livet.
Henrik.
Giv Tid, og lad os gaae i Skoven sammen.
Lauge.
Tid? Har den Landsforviste Tid? Træk ud,
Du gamle Niding!
Henrik.
Gammel er jeg vel,
Men jeg er ingen Niding, det er Du!
Lauge.
Betænker Du Dig?
Henrik.
Naar det maa saa være —
Tilgiv mig, Sancte Knud! at Sværdet blinker
I Klosterhallen, det er Selvforsvar.
(De kæmpe. Lauge saarer Henrik.)
Lauge.
Traf det?
Henrik.
Det traf!
(Han tager et Torklæde frem, holder det for Saaret, og synker paa en Stol.)
Nu har jeg stridt saa tidt
Mod bolde Helte! Skal tilsidst jeg døe
For Nidinghaand?
Lauge.
Mit gode Sværd har viist Dig,
At jeg er ogsaa bold.

Henrik (med ærlig høi Foragt).

Du est en Skurk!
En Niding, en Forræder mod din Drot,
Om Du fra Issen saa ned til din Fod
Indvikled Dig i grønne Laurbærkrandse.
Du est et Trællehierte, skiøndt det Blod,
Som rinder giennem Dig, engang var Abel.
Ordsproget siger: Fanden frier nok Sine,
Det har vi atter her Exempel paa.
Men gak Du kun og pral! Din Time kommer! —
Tungt nok at stikkes af en Skorpion,
Naar man har fældet Løver. — Gudmundsøn!
Tænk paa mig, naar dit Timeglas udrinder!
Da vil Du ikke døe saa sødt som Henrik.
Der græder ingen Viv og Børn for mig;
En Grav vil undes mig ved Egetræet,
Og paa min Steen skal staae: „Herunder hviler
En ærlig Mand, som dræbtes af en Skurk."
Gud være nu mig arme Synder naadig!

(Han folder sine Hænder, og synker hen.)

Lauge

(efter et Øieblik at have stirret paa ham.)

Det kunde føiet sig langt bedre, hvis
De blinde Magter havde villet det.
Jeg havde snelt forsonet Brødrene;
Naar først jeg da var Abels Svigersøn,
Var det min Fordeel selv at ende Krigen.
Skiøn Agnes smelted dette stolte Bryst,
Jeg mærkte noget Mildt bevæge sig, —
Et Frø maaskee til hvad de kalde Dyd.
Men siden nu den vilde Vredesengel
Har blæst til Oprør — ha, saa lad det storme
Da mod den anden Kant, til Undergang!
Vel, at jeg atter her har Brevene.
Jeg skriver andre, som jeg viser Abel,
Jeg iler hurtig med min Brud til Slesvig,

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] —
[illegible] —
[illegible]

([illegible])

Tredie Handling.

I Slesvig paa Hertugens Borg.

Hertug Abel. Lauge Gudmundsøn.

Abel (med de falske Breve).

I disse Breve, Ridder Lauge! finder
Jeg intet Tegn til Landsforræderi.
At Vennen skriver Ven et Vennebrev,
Hvori der gives Vink til bedre Maader
At ende Krigen paa — det bør undskyldes.
I taler stedS med Agt om Eders Konge.
Den lille Spøg om Eriks Vægelsind
Er ingen Grund til hidsig at forstøde
Den Marsk, der tiente ham med Liv og Blod.
I dette Skridt gienkiender jeg desværre
Min Broders smaalige Forfængelighed.
At I har taget Eder som en Ven
Af min Sophia, da hun maatte liste
Sig giennem Eriks Leir som Borgerpige,
Fortiener Tak og Giengiæld. I har vundet
Det lille Hierte; Kongens har I tabt,
Og Eders Pligt er løst fra ham. Velan!
Jeg svigter ikke Lauges gode Tillid.
Hvis I vil tiene mig med al den Iver,
Som I har spildt paa ham, da er I min.
Den Kiærlighed, I vandt hos min Sophia,
Vil Abel heller ei berøve Jer.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Erichs Holding

[illegible] Erichs [illegible]: og [illegible] han [illegible]

[illegible]

[illegible]

Hvis I medtager disse Krigerskarer?

Hvo [illegible] vel, at Slesvigs Første blindt

Skal overlade sig til Erichs [illegible]?

Abel.

Jeg takker! Jeg skal tænke paa dit Forslag.

Sophia kommer.

Abel.

Sophia, kom min Datter! — Skam Dig ei!
Gud gav os Øine, til at see med, Hierte,
Til varmt at føle Kiærlighed for dem,

Som vil os vel, — og Had mod vore Fiender!
Du skiælned snildt, — han er en fager Mand;
Du følte høit, — han er en høvisk Ridder.
Hvi rødmer Du? — Skam Dig ei ved at rødme!
Det klæder Rosenknuppen godt at blusse.
Kom! Læg din Haand i hans. Og saa et Kys
Til Segl paa fælleds Troskab.

Sophia.

Høie Fader!
Naar selv I byder det —

Lauge.

O, min Sophia!
Saa vaagner dog mit Held?

Gamle Regnar melder:

Den unge Grev
Otto af Oldenborg er kommen, og
Besøger Eders Naade; holder med
Sin Svendeflok til Hest ved Borgeled.

Lauge (afsides).

Fordømte Skiæbne! Naar jeg sætter Bægret
For Munden, rives det fra Læberne.

Abel.

Velkommen mig! Bring ham herop!
(Regner gaaer.)

Jeg ynder
Ung Otto; jeg har ikke seet ham nu
Paa fierde Aar. En fager Ungersvend!
Hans Broder er min Ven. Jeg fandt det snildt
At staae sig godt med sine Nabofyrster.
Der hænger end et Billede paa Væggen,
Han har foræret mig; det forestiller
Skovjomfruen, med Krands og løse Lokker,
Som for halvtrediehundred Aar forleden
Paa Osenberg gav Otto, Stammefad'ren,
Et gyldent Horn med Miød; men Miøden kasted

Han indt bag Hesten. Haarene faldt af
Hver Mistden stankte; Hornet han beholdt,
Og det blev giemt som et Klenodie.
Johan har lovet mig, jeg skulde see det.
Maaskee den unge Broder bringer det. —
Sophia, tag imod ham! Han og Du
Er gamle Venner. Jeg maa tale først
Om Ting af Vigtighed med Ridder Lauge.
(De gaae.)

Sophia (ene).

O, jeg er saer forvirret! — Jeg skal atter
See Otto. Jeg var Barn, sidst han var her,
Tolv Aar — og han var sexten — og vi talde
Saa gierne sammen. — Jeg har nægtet Lauge
Mit Kys — nu falder det mig ind, at Otto
Afslog som Dreng et Kys, han havde vundet
Fra mig i Panteleeg, fordi de Andre
Udloe ham, drilte ham. — De vilde tvinge
Ham til at kysse mig, — da løb han bort
Og kom ei hiem igien den hele Aften.
Dog stedse var han mig en Ven; jeg veed,
Min Lykke glæder som hans egen ham.
Jeg vil dog see, om end han kiender mig.
(Hun træder hen i en Krog og vender ham Ryggen.)

Otto kommer, fulgt af gamle Regner.

Otto.

Hvor er hun?

Regner.

Der, Herr Greve!

Otto (munter).

Bild mig det ind,
Du sølvgraa Skalk! Jeg kiender Dig for vel
Fra gamle Dage. Husker Du, dengang
Paa Jagten Du fortalte mig, at Storken
Eet Been kun havde, naar den stod i Mosen,
Og trak det andet op høit under Brystet?

Regner (kysser hans Haand).

O Gud velsigne Jer, at I ei glemmer
Saa ringe Smaating om en gammel Tiener.

Otto (kysser ham).

Min bolde Regner! Hvor det glæder mig
At see dit ærlige, dit brune Ansigt.
Jeg kommer ned til Jer i Borgestuen,
Naar jeg har hilst paa Herskabet.

Regner.

Men skikker
Det sig for Eder nu?

Otto.

At være trofast,
Og mindes gamle Venner, Fader Regner?
Ja vist! Det skikker herligt sig. Nu gaa!
Nu hent mig Frøkenen!

Regner.

Hun staaer i Krogen
Og vender Eder Ryggen.

Otto (smilende).

Virkelig?
Nu — Alting har forandret sig fra sidst,
Saa er hun med forandret. Men det Andet
Mig forekommer mindre, Fader Regner!
Er dette virkelig min Legesøster,
Da er hun tvertimod nu meget større.

(Regner gaaer, Otto nærmer sig Sophia.)

Vend Eder om, min Frøken! Hvis Jer tykkes.
Jeg kommen er fra Delmenhorst som snarest,
At bede Jer, betale mig det Kys
Jeg vandt i Pantelegen, og som dengang
Jeg var for dum, at lade mig betale.
Forstanden kommer først med Aarene.

Sophia (vender sig venligt om).

Min kiære Otto! Kiender I mig dog?

Otto (forundret over hendes Skiønhed).

Nei, ved St. Knud — dog jo! — Jeg saae et Udkast
For fire Aar, til denne skiønne Bygning;
Nu er den opført, mærker jeg, og meget
Forherliget, fuldstændiggiort. — Tilgiv,
Jeg skiæmted; jeg er fast saa skamfuld nu
Som sidst! Og dersom I vil kysse mig,
Saa løber jeg afsted igien i Skoven.

Sophia.

Saa munter som tilforn. Min kiære Otto!
Hvor glæder det mig, at vi atter sees.

Otto.

Har I dog tænkt lidt paa mig?

Sophia.

O, hvor tidt!

Otto.

Ei glemt mig i det fromme Nonnekloster,
For lutter Bønnebøger, Alterlys,
Røgkar og Sang og Suk? Jeg var i Krig;
Men kan forsikkre Jer, at Krigsdrometen
Har ikke blæst Erindringen af Hiertet.

Sophia.

I Sandhed, I er voxet til en Mand.

Otto.

Og frisk I blomstrer som en deilig Mø.
Sidst var I Barn, og jeg var Dreng. Hvo veed, —
Naar næstegang jeg nu besøger Eder,
Er jeg vel Olding, I — en gammel Frue.

Sophia.

Saalænge dvæle? Jeg har længtes efter
At tale med Jer; aldrig meer end nu.
Jeg har jo ingen bedre Ven end Otto,
For ham udgyder jeg mit hele Hierte.
(Tager venligt hans Haand.)
Min Ven! I hilser en forlovet Brud.

Otto (studsende).

n Brud? — Ei — alt —

(fatter sig.)

Jeg ønsker Jer til Lykke.

Sophia.

ud signe Jer for dette gode Ønske.

Otto.

g Brudgommen?

Sophia.

Herr Lauge Gudmundsøn.

Otto.

ankongens Marsk?

Sophia.

Han selv.

Otto.

En tapper Ridder!

r han saa god, da er I lykkelig.

Sophia.

et er han.

Otto.

Vel! — (afbrydende) Men — før jeg hilser paa

r Fader, Frøken! maa jeg giøre Jer

eelagtig i min Skiæbne ligerviis.

Sophia.

vad? Ogsaa Brudgom?

Otto.

Nei — det haster ei.

n Smaating imod Eders, dog en Sag

f nogen Vigtighed. — Jeg havde lovet

t vise Hertug Abel Drikkehornet,

om fordum Alfen gav min Stammefader,

in Navne. — Da jeg reed i Skoven, hang

et mig ved Siden i et Skulderbaand.

g reed omkring den Bøg, hvor tidt vi sad

Skoven før, Sophia! fyldte Hornet

ed Kilden, drak det klare Vand og tænkte

Paa den forsvundne, lykkelige Barndom.
Jeg stirred i den fierne Fremtids Taage,
Smilende bygged jeg og glemte ganske
Hest, Kilde, Skov og hvad der var omkring;
Sprang mig paa Hesten, reed igien af Skoven,
Og nu først saae jeg — Hornet var der ei.
Jeg reed tilbage, har forgiæves søgt
Paa Vei og Sti, ved Træets Rod, i Busken.
Tillader I, at nogle Folk af Eders
Endnu i Aften —

Sophia.

Alfehornet tabt?
Min Gud! Og det hos os! — Hvad vil min Fader —
Hvad Eders Broder sige? Jeg skal strax
Udsende Folkene.

Otto.

Det haster ei.

Sophia.

Jo sikkerligt! Hvert Øieblik er kostbart!
(Hun gaaer.)

Otto
(efter en kort Taushed, hvori han har staaet hensunken i Tanker).

Jeg elskte hende ei; hun stod bestandig
Blot for min Siæl som Barn endnu; jeg vilde
Kun atter see min Ungdoms Legesøster;
Og dog — dog slaaer mig denne Tidende,
Som Lyn, og driver Glæden ud af Hiertet!
Thi hende var det dog, jeg længtes efter,
Hvergang jeg tænkte paa den gamle Borg.
Imens hun var i Klostret kom jeg ikke,
Thi jeg kan ikke lide denne Hertug;
Hans vrede Skumlen, undertrykte Stolthed
Har intet Kiært for mig. Men hun — hun svæved
For min Erindring som min Barndomsengel. —
Hun vorden er en ven, en fager Mø.
Hvor herligt kunde vi nu leve sammen!

m Somren ride hen i Rosenlund
ra Hiortejagt; fortælle gamle Sagn
m Vinteren ved Arnens muntre Lue. —
en — hun har lovet Lauge Gudmundsøn!
an elsker ham — hvad er der da tilovers
r Otto? Nei — her vil jeg ikke dvæle.
ort, bort! Jeg søger Alfehornet atter;
g saa afsted i Verden, at forglemme
e søde Følelser, der glæde Hiertet
aa skaffet os, og som saa let forbittres.

(Gaaer.)

Hertug Abel kommer med **Lauge**.

Abel (i dybe Tanker).

ian finder Mennesker, der ei kan modstaae
en søde Druesaft, som hidser Hiernen.
æt tusinde Mark Sølv for Drankeren,
g Sølverkruset hos med Druesaften;
an tømmer Bægret og la'er Sølvet staae.
a Anden seer en ung og deilig Viv,
g Elskov bæver giennem alle Nerver;
g som en Hiort i Fiskemaaneden
in Hind forfølger, følger han den Skiønne.
rførerisk omruller Lykkens Hiul!
g selv den fri German, naar Alt var tabt,
in Frihed satte rasende paa Spil,
g lod sig binde villig som en Træl. —
aaledes gaaer det og med Herskelysten,
en Alt betvinge kan, kun ei sig selv.
t ædel Siæl foragter feige Ro,
ıstrengelser og Farer er dens Lyst;
g som Apollo med sit Straalespand
iennemkiører Luften, holder stram
e sikkre Tømmer uden Frygt for Snublen;
g som Neptun, med Stormen i sit Tangskiæg,
tærk i sin Harm, med frygtelige Fork

Slaaer Bølgens Kreds til Skum, — saa Verdenshelten,
Hvis Kraft betvinger Menneskenes Villie.

Lange.

Hvor herligt gotter I engang mit Øre,
Med slige stærke Lyd af blanke Luur;
Jeg, som har maattet døie nu saa længe
Den ynkelige, skrattende Skalmeie.

Abel.

Jeg veed, Naturen smeddet mig til Drot;
Misundelig kun drilte Lykken mig;
Min Vugge satte den paa Thronens Trin,
Og Erik, bleg, barnagtig imod mig,
Fik Sceptret som en Vaand at lege med.
Og hvorfor skal jeg ikke søge nu
At giennemvade dette sidste Stræde,
Der skiller mig fra mit Elysium?
Et Aar kun skilte mig ved Danmarks Krone;
Men har ei yngre Brødre hersket før?
Veeg Knud Danast for Harald Blaatand ei?
Slog unge Knud ei gamle Ethelred?
Og spilled Hardeknud og Gode Magnus
Ei Dødens Terninger om Dan og Nor?
Svend Estrithsøn var kun et Jarlebarn,
Dog blev han Drot; og alle Sønner efter!
Seer Brødre! Harald Hein, den hellige Knud,
Samt Olaf Hunger, Erik Eiegod.
Svend sig forhasted paa den snelle Reise
Til Thinget; Niels og Ubbe stred høimodigt,
Hvor ærligt det var meent, maa Himlen vide;
Ved Døden veeg den Ældre dog den Yngre.
Tilsidst kom Erik Emund; drukne lod
I Slien hist han sine Brodersønner,
Og fik fortiente Løn af Sorteploug.
Den unge Valdemar, Knud Lavards Søn,
Skiøndt yngst, har overstraalet langt Svend Grathe,
Knud Magnussøn, og med sit store Navn

Gienvundet Danemark den gamle Glands.
Skiøndt Siette Knud var Drot, kom dog vor Fader,
Den yngre Broder, efter ham paa Thronen;
Han blev den seiersælle Valdemar,
Og han beherskede Østersøens Kyster,
Som Romerfolket fordum Middelhavet. —
Hvorfor ei Abel? Hvorfor skal kun Abel
Ydmyge sig i Støvet for sin Broder,
Som ei engang ham undte, — nidsk og gierrig,
Hvad der tilkom ham ubeskaaret, heelt?

Lauge.

Der Ingen kan bebreide Dig, min Hertug!
At Du har stridt om Riget med din Broder.

Abel.

Hvad Riget? Jeg har aldrig stridt om Danmark;
Om Slesvig har jeg stridt, som uafhængigt
Jeg arved fra min Fader; og om Svendborg,
Mit Patrimonium, mit kiære Svendborg,
Med sine Bøgeskove, med sit Sund.
Jeg fandt det lavt, uværdigt, at modtage
Til Lehn af Erik, hvad min store Fader
Gav mig i Eiendom. Først tvungen har
Jeg bidt i surest Æble, fundet mig
I hvad der ei kan hindres. Nu jeg takker
Kong Erik for den Luft, jeg aander, Lauge!
Men Eet har han endnu dog ikke tvunget:
Mit Hierte, mere stærkt og høit end hans;
Og det har lært — dybt at foragte ham.

Regner kommer.

To Pilegrime staae i Borgegaarden,
Ved Gravkapellets lave Billeddør.
De lade til at være Fremmede.
Borgfogden maatte bringe dem i Kirken;
Den Ene var især opmærksom der.
Dog er det sikkert ingen Speider, Herre!

Det lader til, Borgfogden kiender ham;
Han har et aabent, ærligt, venligt Ansigt.
Og Vindebroen, Fæstningsgravens Dyb,
Borgmuren, — lagde han ei Mærke til;
Han stirred til vort Blytag, glædte sig
Ved Dragehov'derne paa Tagets Render,
Veirhanen over Borgens store Skorsteen,
Det gamle Helgenbilled over Porten,
Og Gaardens brustne Fliser. Dybt i Tanker
Han grov i Fliserifterne med Stokken,
Og luged Græsset op; jeg troer han græd.
Saa bad han, Eders Naade vilde skiænke
Ham Huus inat, og vise ham den Gunst,
At tale med ham først i Gravkapellet,
Ved Eders salig Søsters Hvilested.

Abel.

Besynderligt! Har I fra Borgens Taarn
Havt Øie med den danske Hær?

Regner.

Den trækker
Sig nok tilbage, for at gaae til Jylland.
I flere Miles Afstand seer man intet
Til danske Kæmper.

Abel.

Og den Fremmede
Kom ene, siger Du?

Regner.

Selvanden, Herre!

Abel (til Lauge).

Hvad tykkes Jer om dette Gravbesøg?

Lauge.

Skiænk ham et Nattely og lad ham bie
Til Morgenstunden. Sligt et Aftenstevne,
Ved Gravens lukte Skrin, har noget Sært,
Som ikke huer mig.

Abel.

En stakkels Munk!

)synligviis min Søsters Skriftefader,
kom fra Brandenburg, at hilse mig,
ikke kyse Værten paa sin Borg.

Lauge.

føi ham, hvis I finder det for godt.
hvis —

Abel.

Hvad hvis?

Lauge.

Ifald det var en Stimand?
være maa beredt paa Alt.

Abel.

En Niding
r ei af Vindelyst i sikkre Død.

Lauge.

vel en Hævner, — Sværmer!

Abel.

Gudmundsøn!
iter Muligheden altfor langt fra.
kan en Tagsteen ogsaa falde ned
ræbe mig.

Lauge.

Jeg frygter ei for mig,
ædle Hertug!

Abel (rækker ham Haand).

Nu, — jeg takker Eder
Eders Omhu! I kan holde Jer,
skiult, med nogle Væbnede mig nær,
egge Mærke til den sære Giæst.
an som Ridder og som Borgens Vært
se Frygt og glemme Giæstfriheden.

(Han gaaer.)

Lauge (ene).

vil det sige? — Hvorfor ængstes jeg?

Før falder Himlen ned, før Det vil skee.
Og dog — isald det virkelig var saa?
(Efter en kort Taushed.)
Ha, fromme Dyr, vogt Dig for Løvens Hule!
Læg Mærke til de dybe Spor i Sandet:
Blot indad vender Sporet, intet ud.
(Han gaaer.)

Gravkapellet,

oplyst af en svag Lampe.

Kong Erik alene, hyllet i en Kappe.

Jeg glæder mig til denne Sammenkomst,
Bebreider ikke mig mit Eventyr;
Thi det Sædvanlige neddrager Aanden
Til Hverdagslivets Pøl; den Lysets Alf,
Som boer i Siælens Inderste, bortskræmmes
Af frække Bulder, lig en ærbar Mø.
De vilde Lidenskabeligheds Giæster:
Ærgierrigheden i sit Kobberharnisk
Med Hidsighedens Blus paa vrede Kind;
Forfængelighedsgiøglersken med Speilet,
Hvori hun seer forgabet kun sig selv;
Drik, Fraadseri, trangbrystet kolde Spot,
Hvis Blik og Smil kun isner og forhærder; —
Al denne Svireskare maa tilsengs!
Saa kommer først Uskyldighed med Lampen,
Som travl Huusholderske fra Borgens Kiælder,
Og giør sit sildigfromme Natbesøg. —
Hvad jeg besluttet har i Testamentet,
Skal ei min stolte Broder strax erfare;
Han skal ei troe, jeg kommer, for i Glands
At staae med Palmer her i Hænderne,
Som før, i Feidens Tid, med Laurbærkrandse.
Jeg giæster ham som Broder — byder ham
Oprigtigt Venskab — sover her i Nat; —

imorgen jeg er atter hiemme,
it Kloster, — da først skal han vide,
broderligt har offret ham.

Hertug Abel kommer.

Du, fromme Fremmede! som stevner
in Søsters Grav? Min gamle Foged
at han kiender Dig, og veed,
r at fornye et fordums Venskab.

Erik (som Pilegrim).

), min ædle Hertug! Ja, det giør jeg.
mig først: er dette virkelig
Frues Grav?

Abel.

Her hviler hun.

Sophia kiendt?

Erik.

Som lille Glut,
ing Valdemar, min høie Herre.
d denne Fløi til gamle Borg,
te der i Gaarden sammen,
Danerkongen og Sophia.
gode Venner; naar I stredes,
ophia strax at mægle Fred.

Abel.

n Fredens Engel.

Erik.

Mindes end
ı i den brustne Marmorflise?
den staaer endnu saa splintret der,
en store Teglsteen faldt fra Taget
Somre siden, mellem Jer
ng Erik, som I stod og skiændtes.
knust Jer begge, — tause blev I!
ied Eders Hænder sammen

Og raabte: Kiære Brødre, kives ei!
Gud skaante Jer, — saa skaaner dog hinanden!

Abel.

Jeg mindes det.

Erik.

Jeg saae de dybe Revner
Derude, — men med Ukrud tykt begroet;
Jeg luged Tidslen op med denne Stav,
Og kom at knæle ved den Frommes Grav.

Abel (sagte).

Jeg kiender denne Stemme. (høit) Ganske rigtig!
Nu vorer Avindstidslen frodigt atter
I Venskabsrifterne. Vee Den, som saaede
Det første Frø. — Siig mig, Kong Erik! Hvad
Betyder dette fromme Mummespil?
I kommer til min Borg som Pilegrim?
Vil I mig levende begrave her?
Vogt Jer! Jeg fanges ikke levende.
Før vælted jeg, som Samson, Husets Piller,
Og lod mig knuse med Philisterne.

Erik (slaaer Kaaben tilside).

Nu, — da Du kiender mig, — god Aften, Abel!

Abel.

Hvi lokker Du mig ned i Gravens Dyb?

Erik.

Jeg kommer ene med en gammel Svend,
Med Tillid til Dig, uden andet Leide.
Min Hær har trukket sig fem Miil tilbage;
Sletingen veed hvor Danerkongen er.

Abel.

Hvis det er sandt, da er det daarligt handlet;
Fremfusende, som altid.

Erik.

Du har svoret
Mig Troskab, Broder!

Abel.

Tvungen. — Mindes Du

:ed, vor store Fader svor i Fængslet?

'ste Paven dog ham atter for.

Erik.

Paver kan ei løse Broderbaand.

Abel.

ikke smukke Navn paa stygge Ting.

Erik.

mmer ikke for at kives, Abel!

mmer at forsones.

Abel.

At forsones?

forsonede. Der Fred er sluttet,

idsler fat. Jeg hylder Dig, min Konge!

vil Du meer?

Erik.

Meer, meget meer.

Abel.

Ei, ei!

'ormed skal jeg atter tvinges dertil?

Erik.

Frihed! Med din egen gode Villie.

Abel.

ei at daare mig med Talemaader.

Erik.

eg vil vinde Dig ved Handlinger.

Abel.

ar alt handlet, Du har naaet din Hensigt:

ang mig taalig til at kyse Riset.

Du i Aften, under Faareskind,

:uler Ulven, som mig søndersled?

Erik.

ar belavet mig paa slig en Hilsen,

nder mig taalmodigen deri.

u var vred paa mig, det vidste jeg,

Og derfor kom jeg did ved høie Midnat,
Om muligt, at forsones med min Broder,
For Gud og min Samvittighed. Jeg kan
Ei atter drage Dig saa nær forbi
Og gaae til Danmark med dit bittre Fiendskab.

Abel.

Hvad Danmark? Danmark? Krigen skal jo føres
Igien i Holsteen.

Erik.

Den er endt idag.

Abel.

I Sandhed?

Erik.

Jeg kan have giort Dig Uret
I mange Ting, men jeg har aldrig løiet.

Abel (med Agtelse).

Nei, det er sandt, det maa jeg lade Dig.

Erik.

Jeg giæster ikke Dig inat som Konge.
Da var jeg dragen med en talrig Flok,
Med Sværd og Fakler. Ene kommer jeg, —
Om ei Du vil som Broder til en Broder,
Dog som et Menneske til Mennesket.
Forsmaa, foragt ei kold min gode Villie!
Selv Gudbomsgnisten i din Fiendes Barm,
Naar den til Himlen stræber, bør Du nære.

Abel.

Hvad vil Du?

Erik.

Ærlig, inderlig Forsoning! —
Jeg holder denne Spænding meer ei ud.
Vi, som har under samme Hierte hvilet,
Og diet Melk af samme Moderbryst,
Vi have, vi forfølge dog hinanden?
Ha! — Haaret reiser sig paa Hovedet
Ved denne Tanke; — vore Undersaatter

Foragte os. Bank paa hver Hyttedør,
Du finder Armod der, — men Kiærlighed.
I revne Klæder sidde Børn ved Lampen,
Og stakkels Pilte slumre Barm ved Barm
Paa slette Bolstre; smile dog saa sødt
Som Engle, sammenklynget hist i Sky;
Kun Broderhadet sidder purpurklædt
I Guld og bløde Hermelin paa Thronen.
I Borgens Hal belyse hundred Kierter
Den gustne Avind i et rynket Ansigt;
Og medens Sceptret blinker over Landet,
Indsnærpes Hiertet til et usselt Fængsel.

Abel (med et undertvunget Suk).

Du skildrer dierv t en — ei lyksalig Tilstand!

Erik.

Og hvorfor førte vi den lange Strid?
For denne Verdens usle Herlighed!
Er Kongen meer end Betleren, saasnart
Den hvide Beenrad banker med sin Lee?
See her i Hvælvingen! Her slumre de
Beskedent alle nu, sagtmodige,
Med Hænderne stivt foldet over Brystet.
Hver Lidenskab, hver Storm er raset ud,
Paa Hielm og Fane falder Støvet tykt;
Det mindste lille Dyr, den usle Møl
Fortærer tryg det seierrigste Banner;
Og Alles Haab staaer kun paa Dommedag
Til Guds Barmhiertighed.

Abel.

I Sandhed, Erik —
Du taler som en Christen.

Erik.

Abel see —

(Peger paa sin Søsters Grav)

Der slumrer Hun, vor gode Genius.

Saalænge hun var hos os, stred vi ei;
Hun fulgte med sin Husbond til hans Land, —
Ak, da forlod vor Frelses Engel os,
Og Tvedragtsdiævlen foer os ind i Hiertet.
Hun kom igien! Skiøndt høifrugtsommelig,
Forlod hun Husbond dog og Huus og Hiem,
Og trodsed Veiens Fare, Vintrens Kuld,
Blot, blot for at forsone sine Brødre!
Det lyktes ei; — da slukte Døden grum
Brat Øiets Lys; det skiønne Hierte brast.
En dødfødt Søn laa ved den Dødes Bryst —
Og — Broder Abel — vi var Morderne!

Abel.

Ti stille! — Du forfærder mig.

Erik.

Her knæler
Jeg ved den fromme Martyrs Grav. — O, Abel,
Kom i min Arm! Forson Dig med din Broder!

Abel.

Du smelter mig —

Erik
(springer op og iler ham imøde med aabne Arme).

Min Broder!

Abel.

Tag min Haand!

Erik.

O, jeg er lykkelig, jeg vandt min Abel!
(De omfavne hinanden.)

Abel (efter at have fattet sig).

Velan — jeg vil forsones med min Broder.
Din Ild, din Tale, dine Følelser,
Alt mig forvisser om din Hensigts Reenhed.
Jeg rækker gierne Haanden til Forlig,
Vil ogsaa strax ydmyge mig for Dig;
Modtager som en Gave, hvad saalænge,

Som Ret, jeg vilde trodse fra min Fiende. —
Du føier altsaa dog mit Ønske Broder?
Tilstaaer mig Slesvig, ikke blot som Lehn,
Men som selvstændigt, eget Hertugdømme?

Erik (venligt afbrydende).

Tal ei om slige Ting i Aften, Abel!
Lang Tid nok glemte Hertugen og Kongen,
At de var Brødre; — lad i Aften da
Nu disse Brødre glemme, de er Fyrster.

Abel.

Det klinger smukt, jeg kappes ei med Dig
I smukke Talemaader. I Paris
Har Du studeert, det mærker man paa Alt.
Jeg holder mig enfoldigt kun til Tingen;
Jeg vide maa, — skal Du mig være kiær, —
Om Du har væsenligt forandret Dig.
Vil Du endnu behandle mig som Lehnsmand?

Erik.

Nei, ved den evige Gud!

Abel.

Saa skiænker Du
Mig Slesvig frit igien?

Erik.

Spørg mig ei meer!
Find Dig endnu i denne sidste Grille;
Lad mig beholde mine stille Forsæt
Til Overmorgen! Ved vor Søsters Minde,
Du vorde skal tilfreds.

Abel (mistænkelig).

Og hvorfor bier
Du med din Mening til i Overmorgen?
Hvad der er velmeent, billigt og retfærdigt,
Det kan Du sige strax.

Erik (alvorlig og bestemt).

Min Broder! Himlen
Har kun een Sol! Hvor mange Fyrster herske,

Der trives Avind og Uenighed;
Særdeles taaler ikke dette Rige,
Som ei er stort, at stykkes ud i Parter,
Det gav Anledning kun til evig Splid.
En Konge vælges jo til Landets Tarv,
Saa bør hver Lidenskab, hver heftig Attraa
Sig underordne denne Hovedsag.
Blev Slesvig uafhængigt reent fra Danmark,
Saa fordred strax Christopher Laaland, Falster,
Knud Halland, Bleking; vore Børnebørn
Da vilde kives kun om disse Stykker,
Og gamle Danemark blev sønderslidt.
Een bør kun herske.

Abel (med mørk Foragt).

Nu forstaaer jeg Dig.

Erik (med Ild).

Nei, nei, ved Himlen! Du forstaaer mig ei!

Abel.

De Følelser, de Yttringer Du tolker,
Det er et koldt Mundsveir paa dine Læber.

Lauge kommer.

Tillader Eders Naade — der er draget
Tilbørlig Omsorg for den høie Giæst.
Vi har alt Værelserne tilberedt.

Erik (med vred Bestyrtelse).

Hvad seer jeg?

Abel (rolig).

Ikke meer dit Riges Marsk.
Herr Lauge finder sig beskedent i
At være Marsk paa Hertug Abels Borg.

Erik (opbragt).

Bort fra mit Aasyn, Du Elendige!

(Lauge bukker og gaaer.)

Abel.

Hvordan? Hvo byder her? Jeg troede dog,
At i mit eget Huus —

Erik (forfærdet).

Du er min Lehnsmand,
Min Undersaat, har svoret Troskabseed,
Og tager med den Niding, jeg har viist
For evig fra mit Aasyn?

Abel.

At Du seer ham,
Er jo din egen Skyld. Du kommer her
Saa uformodentlig —

Erik.

Er dette Lehnsrligt?
Veed Du, han er en fredløs Mand?

Abel.

Jeg veed,
At Du i Vreden har befalet ham
At gaae til sine Venner; — det er skeet.
Forbudt ham, ei at komme Dig for Øine —
Han kommer ei til Dig, men Du til ham!
Mig har endnu Du ei forbudt at handle
Som Husbond i mit eget Huus.

Erik.

Og kiender
Du Brevene, han skrev?

Abel.

Ja, jeg har læst dem.

Erik.

Og dog?

Abel (koldt).

De saare din Ømfindtlighed,
Begriber jeg; jeg finder ingen Grund
I dem, til at forstøde ham i Harm.

Erik.

Det gaaer for vidt!

Abel (bittert smilende).

Ei! Falder Masken af?

Erik.

Ha, Broder! Broder!

Abel.

Husker Du, dengang
Min Datter, som en fattig Almuespige
Sig maatte liste fast paa bare Been
Din Leir forbi?

Erik.

Hun frygted ei for mig;
Og endnu eier jeg, vil Gud, Saameget,
At jeg kan kiøbe hende Skoe igien.

Abel (truer med Fingeren).

Nei, nei, Du skal ei giøre mig det tiere!

Erik.

Jeg Intet har at tale med Dig meer.
Viis mig mit Kammer for i Nat! Du laaner
Mig dog et Hvilested?

Abel.

Det vises Dig.

Erik (heftig).

Men ei af Lauge!

Abel
(vinker Svende, der nærme sig i Baggrunden med Fakler).

Viser Danerkongen
Sit Sovekammer.

Erik.

Nu god Nat!

(Gaaer.)

Lauge kommer listende.

Min Fader —
Herr Hertug — hvad befaler Eders Naade?
Hvordan skal jeg opvarte Danerkongen?

Abel (med et ondt Blik).

'iør med ham hvad Du vil! Du har min Fuldmagt.

(Gaaer.)

Lauge.

'orstaaer jeg Dig, min Hertug? Eller skal
'eg lade, som jeg ganske misforstod Dig? —
Og bruger Du mig som et Værktøi kun,
For siden fromt at trøste Dig ved Tanken:
Det ei var mig, men Daggerten som stak?" —
'eg har ei hidindtil begaaet Mord.
)er ligger noget Plumpt og Dumt deri,
)g det er ofte misligt. — Men hvad Udvei?
Skal jeg for denne mørke Sværmers Skyld
)pgive Livets Fryd? — Nei, Erik, nei!
Havsnød støder Den, som bedst kan svømme,
)en Anden bort fra Bjælken. — Her de hvile
Saa fromt? Velan, her skal Du ogsaa hvile.
Hver Lidenskab er her forbi? Godt Erik!
'eg ender Dig dit Uveir. Siden Du
)og troer saa sikkert paa et evigt Liv,
Hvad er det meer? Jeg aabner Dig den Dør,
Hvis Sprække Du nysgierrig titter efter. —

(Seer sig om med Gysen.)

Hvad nu? Mig tykkes at der lød et Gisp, —
Et Suk, hen over disse sorte Kister,
Og tabte sig med Klynk i Krogen hist.

(Jatter sig.)

Det var min Fordoms Gienfærd, som forsvandt;
Det sidste Spræt af Frygtens Uglevinge.
Fort! Ingen usel Frygt for Spøgelser!
Han har fornærmet blodigt; og en blodig
Fornærmelse kun tvættes ud med Blod.

(Gaaer.)

Værelse.

Kong Erik alene.

Jeg lod mig overile, jeg blev vred.
Ak, Hovmod! som jeg troede vist betvungen. —
Hans Myndighed var for opirrende. —
Det vidste jeg! — Hvor kan det overraske? —
Alt har sin Grændse; for en ærlig Siæl.
Er intet meer utaaleligt, end naar
Den gode Villie mødes af Foragt. —
Men har ei Abel Grund? Thi dette Forsæt —
Hvor kan han vente det? Hvor kan han troe,
Hans Broder afstaaer villig ham den Krone,
Som han i lang Tid stræb saa heftigt for? —
Dog — Lauge Gudmundsøn! Det gik for vidt! —
Og er ei Lauge Gudmundsøn en Skurk,
Hvis Sledskhed, Vittighed, hvis Løgn og Rænker
Kan vinde Hierter let en stakket Tid?
I syv Aars Tid har han bedaaret mig;
Kan Abel ikke lade sig bedrage
Blot nogle Dage? — Han har Brevet læst,
Og dog? — Men hvilket Brev? Det Rette? Neppe.
Det Falske, Lauge selv har sammensmeddet. —
Tilgiv mig, Abel! Jeg har giort Dig Uret.
Imorgen, naar den skiønne Sommersol
Opklarer Alt, hvad gik til korte Blund,
Skal hver uværdig Tanke flye vort Bryst.

(Seer sig venligt om.)

Her er jeg atter i mit Barndomshiem.
Jeg kiender hvert et Tegn i disse Mure:
Den mørke Plet i Kalken over Arnen,
De Blomster under Loftet! Her i Ruden
Staaer mit og Abels og Sophias Navn.
Og der i Sovekamret blev jeg født!
En let Altan udrager over Slien,
Hvorfra man overskuer Egnen vidt.

Der vilde jeg saa gierne staae som Barn;
Jeg hængte mig forvovent over Gittret;
Min Fader aldrig kunde lide det,
Han frygted for, jeg skulde falde ned,
Og trak mig tidt i Armen bort derfra. —
Der vil jeg knæle nu og læse fromt
Min Aftenbøn, og bede Gud tilgive
Mig arme Synder al min Hidsighed.
God Villien er, men Kiødet skrøbeligt.
Gud staae mig bi, og skiænke mig en naadig
Og salig Henfart, naar min Time kommer.

(Han ringer paa sin Svend og gaaer ind i Sovekammeret.)

Lauge Gudmundsøn sniger sig ind fra den anden Side.

Den klinger ikke længer, Erik Fromme!
Dens Traad er overskaaret. Saadan snart
Jeg overskiærer dine Dages Traad,
Og faaer en farlig Klokke til at tie.

(Kiger ind ad Døren.)

Han staaer ved skrøbelige Sprinkelværk
Og beder. Brist, Du gamle møre Bræt!
Og skaan mig for en Daad, jeg heller takker
Tilfældet for, end egne Kræfter. Nei —
Det holder — Nu — her giælder ingen Dvælen!
Vel, Erik Plougpeng! Spring fra Borgaltanen
I Flodens Bølger! — Charon venter Dig.

(Han iler ind. Efter nogle Øieblikke kommer han tilbage igien, og holder begge Hænderne for Ansigtet.)

Sophia kommer hurtig fra den anden Side.

Ak, kiære Lauge! I er her? Hvor er
Kong Erik? Jeg maa hilse paa min Farbroer.
Han komme maa til Nadver med os andre.
Hvad er der hændt? Min Fader tier mørk,
Gaaer op og ned; I holder Eders Hænder
For Øinene. Gud! I er bleg og blodig?

Lauge (skialvende).

Det er mit eget Blod! Jeg rev min Haand
Dybt — paa det rustne Søm. —

Sophia.

Men hvor er Kongen?

Lauge.

O, Agnes — Elskte — græsselige Skiæbne —

Sophia.

Hvad er der hændt?

Lauge (peger ind).

Nedfalden — styrtet ned —
Den gamle Borgaltan — det møre Tralværk —

Sophia.

Jesu Maria!

(Hun iler ind i Sovekammeret.)

Lauge (fortvivlet).

Satan, staae mig bi!
Jeg har forskrevet mig til Dig i Nat
Med dette Blod.

(Han vikler et Klæde om sin Haand.)

Sophia

(kommer tilbage og vrider sine Hænder).

O, alle gode Helgne! Gud i Himlen!

Lauge (yderst forvirret).

Ja vist min Agnes — elskede Sophia —
En høist — en ulykfalig Hændelse.
Saa god en Konge! — Miste slig en Fader!
Jeg bløder — jeg har stødt min Haand tilblods.

Sophia.

Og Blod var ogsaa paa det knuste Tralværk.

Lauge.

Det var ei Danerkongens. Paa min Ære —
Mit, mit! Jeg vilde gribe ham — da faldt han.

Sophia
(seer ham stivt i Oinene).

Morder!

(Hun falder besvimet til Jorden.)

Lange.

Min Sophia! Kiære Brud!
Dig, for Guds Skyld! — Hvad maa Verden troe,
man træffer os i denne Tilstand?

Fjerde Handling.

Hertugens Værelse.

Hertug Abel. Regner.

Abel.

Det har ei været muligt mig at sove
Den hele Nat et Øieblik. Saasnart
Jeg blundede, vaktes jeg af fæle Drøm.
Siig, Regner, har min Datter bragt min Broder
Til Nadveren i Aftes? — Jeg gik bort.

Regner.

Nei, Eders Naade!

Abel.

Nu, — det var at vente.
Hvad Tid er det paa Dagen? Det er lyst —
Jeg har ei sovet længe.

Regner.

Kun en Time.

Abel.

Saa kort en Tid og dog saa rædselfuld!
Nu vel, — det var en Drøm. — Man sover slet
I dette lyse, lumre Sommersolhværf,
Der ingen Forskiel er paa Dag og Nat. —
Naturen kræver dog sin Ret.

Regner.

Tilvisse!
Naturen kræver altid streng sin Ret,
Og nægtes det, da gaaer det Trodsen ilde.

Abel.

l Du sige med dit Tankesprog?

Regner.

end jeg har sagt, min høie Herre!

Abel.

r Du vaaget hos mig?

Regner.

Da jeg hørte

e, kom jeg ind.

Abel.

Du skaaner Dig

, min gamle Tiener! Paa din Alder —

Regner.

Legemet ei megen Hvile,

:tes ei ved Dagsanstrengelser.

ıge Hvile stunder snarlig til,

ı der soves nok.

Abel.

Du veed, jeg er

:roisk; men det er dog sært

ıse Folkesagn, de præge sig

Hukommelsen, og ofte kan

:ne Mand ei glemme Barnets Frygt.

Regner.

:ener I?

Abel.

Jeg mener Eventyret

f Emunds Brodersønner.

Regner.

Hertug!

disvær ei noget Eventyr;

' dem begge drukne her i Slien,

ıer Vindvet; deres Fader blev

get her i Kiælderen.

Abel.

Det veed jeg.

Men at de spøge, det er Folkesnak!
At man i Kiældren hører Oxehugget,
Der trænger ind i Nakken; at paa Slien
De blege Drenge stundum svæve sees,
Og kysses, Arm i Arm med vaade Lokker;
At man i Maaneskin dem flagre seer,
Bevinged' op mod Riddersalens Vindver,
At banke paa Blyruderne som Ugler,
Og dampe bort med Knald og Skoggerlatter: —
Det, Regner, det er Galskab, Daarlighed,
Som skæmmer en fornuftig Mand at troe.

Regner.

Hvo tvivler derom?

Abel

(sætter sig ned, og støtter Hovedet til sin Haand).

Ikke destomindre
Har jeg dog selv oplevet Alt i Nat. —
Jeg hørte det, at Oxen qvæsted Halsen
Dernede tidt. De blege Drenge stode
Nær ved min Seng, drivvaade; men mig tyktes,
At der var Een endnu — en Ældre med —

(gysende)

Som jeg slet ikke kiendte.

Regner.

Selsomt! Selsomt!

Lauge Gudmundsøn kommer.

Gaa, Regner! Jeg maa tale med din Herre.

(Regner gaaer.)

Abel (staaer op).

Hvad vil I mig saa tidligt, Ridder Lauge?
Hvad fattes Jer? I er saa bleg, som om
I steget var af Graven.

Lauge.

Nei, jeg lever —
Men lever slet, min Hertug; — thi jeg har
Oplevet, hvad der kunde skræmme Livet
Af mangen Anden.

Abel.

Skræm det ei af mig!
Siig kort og fyndigt Jert Orakelsprog.
Hvor er Dankongen? Sover han?

Lauge.

Nei, nei!
Han vaager! Vaager evigt!

Abel.

Gud i Himlen,
Hvad er der skeet? Hvad har I giort?

Lauge.

Jeg? Intet. —
Udrettet Eders Villie, strenge Hertug!

Abel.

Min Villie?

Lauge.

Fulgt Dankongen — til sin Ro.

Abel.

Ha, tal!

Lauge.

Her hiælper ingen Omsvøb længer,
Jeg nødes til at saare Broderhiertet
Med dette Rædselsbudskab.

Abel (gysende).

Er han myrdet?

Lauge (sagtmodig).

Bevares Gud! Nei, nei! — I gav mig Fuldmagt,
Befalte mig at handle som jeg vilde;
Hvor kunde jeg da ville Jer imod?
Jeg ilte til hans Naade, for at bede

Ham komme ned og spise Nadver, inden
Han gik tilsengs —

Abel.

Nu og hvad saa? Hvad saa?

Lauge.

Nu kiender I den gamle Blyaltan,
Med ormestukne Tralværk —

Abel.

Lauge! Lauge!

Lauge.

Hans Naade fandt det udentvivl for lummert;
Han aabned lette Fløjdør til Altanen,
Just som jeg treen til ham i Værelset.
Jeg saae ham træde did, — jeg hørte Knagen; —
Strax — ufortøvet sprang jeg ind — greb til; —
Det var for silde — Tralværkslisten brast —
Hans Naade styrted ned i Sliens Bølger.

Abel (med Rædsel).

Til Erik Emunds blege Brodersønner!

(med Afsky)

Ha, Sorteploug!

Lauge.

Jeg vilde redde Kongen;
Da rev jeg mig paa Sømmet fælt tilblods.
I min Forvirring, som jeg stod og skiælved,
Kom Eders Datter; da hun Alt erfoer,
Besvimed hun. Jeg strax har hende bragt
Til hendes Piger og paalagt dem Taushed;
Og jeg har sendt min Svend paa Øieblikket
At eftersøge salig Kongens Liig.
I sov; for ei at giøre Larm paa Borgen,
Fandt jeg det bedst at bie til I vaagned.

Abel.

I havde liden Hast.

Lauge.

Jeg burde vist
Nok handlet anderledes; men i slig
En Angest veed man neppe hvad man giør.

Abel.

Ja sikkert, Lauge! sikkert burde Du
Her handlet anderledes.

Lauge.

Eders Naade,
Jeg haaber, I ei krænke vil mit Hierte
Med fæle Tvivl; jeg er den Værgeløse,
Da jeg uhelbigviis var vidneløs.

Abel.

Hvi tog Du ikke Vidner med?

Lauge.

Min Hertug!

Abel (vrider sine Hænder).

O Gud, min Broder, o min stakkels Broder!
Hvad har jeg giort imod Dig!

Lauge.

Eders Naade!

Abel.

Du treen med Tillid i min Urtegaard,
Da slap jeg løs en giftig Orm i Græsset,
Der stak Dig i dit redelige Hierte.

Lauge.

Det vilde være følesløst af mig,
At fordre Billighed, i Oieblikket,
Da Overraskelse, Sorg, Lidenskab,
Betager Eders Hierte. Jeg kan kun
Uskyldig lægge Haanden paa mit Bryst.

Abel.

Hvad har jeg syndet? Alle Helgene!
Hvortil har Blindhed, Raseri forført mig?
Er jeg en Christen? Selv den vilde Hedning,
Som plyndrer fremmed Vandringsmand i Orken,

Er venlig Vært, saasnart hin giæster ham
I fredelige Hytte, vaager for ham,
Bespiser ham og leder ham paa Vei;
Men Abel, Du, Du var den første Morder
Af Odins Æt, som dræbte Giæstfriheden.
Fra nu af hersker den ei meer i Nord!

Lauge.

Min Fader, I fornærmer mig!

Abel.

Hver Mand
Bekæmpe maa sin Diævel. — Dette Skridt
Af Erik, vidned om en ærlig Villie.
Af Venlighed, ei for sin Fordeels Skyld,
Bød han Forsoningshaand; det burde skiønnes.
Om end Forfængligheden var for stor
Til sand Opoffrelse, — hvi kiølte jeg
Det gode Forsæt med min Egennytte?
Nu skriger hans uskyldige Blod om Hævn!

Lauge.

Hvormed skal jeg bevise Jer min Uskyld?
Har før I seet slig Unatur hos mig?
Og foretrækker I Urimelighed
For klar Sandsynlighed? Er det utroligt,
At gamle Biælker briste?

Abel (drager sit Sværd).

Tør I sværge
Paa Christi Kors, — med Eders Høire strakt
Til Gud, — ved Eders evige Salighed, —
Saa vil jeg troe det.

Lauge (med undertrykt Rædsel).

Ja — det tør jeg gierne.

Abel.

Der kommer Nogen! — Vi! — Jert Die vidner
Mod Eders Læbe. Vi! Førend I dynger

Den ene Helvedshund fræk paa den anden.
I har alt Nok at bære.

(Til Regner, som kommer.)

Nu, hvad vil Du?

Regner.

Hvi skal en Tiener i høi Alderdom
Opleve slig en Rædsel? Jeg var syg
I Vaaren, havde Gud da taget mig,
Saa var jeg frelst fra denne Jammer.

Abel.

Tal!
Hvad vil Du? Klynk ei!

Regner.

Eders Naade! Svenden,
Som Ridder Lauge sendte ned til Floden,
Har bragt en Fisker med, der dyrt bevidner,
At han kan give sikker Efterretning
Om salig Kongen og hans Endeligt.
Men han vil tale med Jer selv.

Lauge.

Jeg skal —

Abel.

Hvad vil I? Bliv!

Regner.

Han siger, han maa tale
Med Hertugen.

Lauge.

Men Sagen angaaer mig. —
Den Skygge, der kan kastes over mig —
Den Misforstaaelse, der kan forvilde,
Men som et Ord kan hæve —

Abel.

Nu saa bliv,
Og skiul Jer bag ved dette grønne Forhæng!
Saa hører I hvert Ord, men ei forstyrrer

Den Stumme med Blik og Trudselsminer.
Skam Jer! Og er I brødefri, — kom atter!
Hvis ei — da vid, at Mulmets evige Nat
Maa skjule Jer for Solen og min Hævn.

(Lange gaaer bag Forhænget.)

Regner bringer Fiskeren og gaaer.

Abel.

Hvad vil Du Fisker? Siig, hvad melder Du?
Ja, ærlig frygt ei!

Fiskeren.

Eders Naade! Frygte
Gjør ingen ærlig Sømand; og en Sømand
Bli'er ærlig, uden selv at vide det;
Ved ret at kæmpe med det falske Hav,
Er der visselig ham intet meer forhadt,
End Underfundighed.

Abel.

Hvad vil Du mig?

Fiskeren.

Herhid bringer jeg et Brev, jeg fandt i Aftes
Paa Landeveien. Jeg kan ikke læse;
Maaskee det er af Vigtighed for den,
Som tabte det; Han er her ei; derfor
Betroes det bedst til Eders Naade først.

Abel (modtager det).

Godt. Nu det Vigtigste! Du saae i Nat?

Fiskeren.

Et hæsligt Syn! langt mere fælt og grumt
End blege Havfru, med de grønne Haar,
Med slappe Bryst, i Stormen paa en Banke.
Min Hustru var i Barnsnød, og jeg løb
At hente Hiælp i Byen. Det var Midnat,
Men Maanen skinte klar paa gamle Borg,
Hvis røde Mure speilte sig i Vandet.
Jeg bad en Bøn i min Enfoldighed

For liden Kirsten; vel er Reden fuld,
Men man kan aldrig faae for mange Børn,
Og der er Fiske nok til Livets Ophold.
Som nu jeg gik i de Betragtninger,
Og stirred op til Slottet og til Gittret, —
Udtræder pludselig en Mand af Døren,
Skarlagenklædt og med et gyldent Bælte.
Han strakte sine Hænder fromt mod Himlen,
Og holdt formodentlig sin Aftenbøn.

Abel.

Hvi tier Du? Saa tal, Hvad saae Du meer?

Fiskeren.

Hvad meer? — Nu, jeg er vant til Ondt paa Søen,
Men, ved St. Morten! troer jeg ikke fast
Hun kuler ofte værre her fra Land.
Vel veed jeg, Smaafolk skal ei blande sig
I store Herrers Kiv; men alt med Maade!
Jer Fader Valdemar var heller ei
At spøge med; han jager tidt endnu
Med Hest og Hund i Natteskyens Blæst;
Da kaster jeg mig stedse næsegruus,
Og mukker ei et Ord, før han er borte.
Men hvad der er for galt, — det er for galt.

Abel.

Tal ikke plumpt og lavt om høie Ting.

Fiskeren.

Hold Eder ei til Ordene, men kun
Til Meningen, det er det Vigtigste.
Thi jeg er vis derpaa: den skumle Niding,
Som greb hin fromme Mand paa Borgaltanen,
Og stred med ham, til han fik Bugt med ham, —
Jeg vædder, at den Kiæltring bedre veed
At sammenflikke smukke Talemaader
End Klaus; og dog jeg bytter ei med ham.

Abel.

Han faldt ei af sig selv? Altanen brast ei?

Fiskeren.

Den brast, som Løvens Kiæveben, da Samson
Afsplitted det; han faldt, som Granen falder,
Naar Nattestormen splintrer den fra Klippen.
Dog hvis ei Nidingen var kommen lumsk,
Jeg havde holdt paa Riddersmandens Haand.
Men Satan havde her den hele Fordeel,
Som det er oftest. Herre! det var gruligt
At see den fromme Ridder styrte ned
I Maaneskinnet med sin Flaggerkaabe
Fra sorte Blytag. Jeg begriber ei,
Hvor Maanen kunde speile sig saa roligt
I Vandet, hvor han faldt. Men jeg kan tænke,
Det var en from og en gudsfrygtig Herre.

Abel.

Hvi kom Du ikke strax at melde sligt?

Fiskeren.

Min Hustru var i Barnsnød. Reddes kunde
Dog ei den Døde; det var Faderpligt
At sørge først for mine Levende.

Abel.

Saa skynd Dig flux! Tag Baade! Brug din Kunst!
Bring alle dine Næt og dine Bundgarn,
Og giør Dig Flid at finde Liget atter.
Jeg skal belønne Dig!

Fiskeren.

Behøves ei.
Det er jo sidste Christenpligt mod Næsten,
At skaffe ham en Grav paa Kirkegaarden,
Hvis muligt er. Man surrer selv til Skibs
I Nødsfald kun den Døde til et Bræt,
Og kaster ham for Vind og salten Bølge.

Abel.

Gaa, skynd Dig! Veed Du, det var Danerkongen?

Fiskeren.

Var han en Konge? Nu er det forbi.

Nu staaer han som en Undersaat for Gud!
Og hvis han var en Christen, er han salig.
Farvel! Jeg gaaer og giør mit Bedste, Herre!

(Gaaer.)

(Abel læser Brevene.)

Lange kommer frem med fuldkommen Fatning.

Min Hertug! Før I overvælder mig
Med Vredesord, og før I strengt begaaer
I Heftighed en overilet Handling,
Tillad en Ridder at forsvare sig!
I er retfærdig, og det nægtes Ingen.
Hvad denne Fisker i Enfoldighed
Har troet at see ved Maanens Giøglelys,
Modstrider ei mit Udsagn. Jeg har grebet
Dankongen for at redde ham, ei for
At styrte ham. Det gamle Rækværk brast,
I det jeg satte Haanden derimod.
Jeg rev mig selv tilblods; og paa et Haar nær
Var jeg nedstyrtet med min bittre Fiende,
I det, som Christen, jeg ham sprang til Hiælp.
Det Sandhed er, og derved bliver det.
Mistanken blot kan ikke fælde mig.
Vel sandt, Dankongen var min Avindsmand,
Og han var Eders, Hertug! Hvad I følte
For ham — hvor kiær han var Jer, — yttred I.
De Gaadesord: „Giør med ham hvad Du vil,
Du har min Fuldmagt" — var jo Borgen mig
Desuden for hver Overlast; thi, Herre,
De blev ei skaansomt sagt; og sandelig
De fulgte med en Mine, med et Blik,
Som sagde meer end selv et Ord formaaer.
Ifald jeg havde — misforstaaet Eder; —
Ifald mit Had til Den, som skilte mig
Ved Æren, ved mit Gods, mig havde fristet
Uoverlagt at handle, som I talde? — —

Det var tilgiveligt! Det blev en Sag
Imellem os, hvis Stævne, Værneting
Er ei paa Jorden, men i Evigheden.

Abel (som har læst Brevene).

Af denne Tale følger altsaa klart,
Du est en ærlig Mand.

Lauge.

Det er jeg, Hertug!

Abel.

Og har Du ingen Lyder?

Lauge.

Jeg er Synder,
Da jeg er Menneske.

Abel.

Et Menneske,
Som slet anvender sine sieldne Gaver,
Er vist det farligste blandt alle Dyr.
Nu har Naturen sørget dog tildeels
For Andres Redning, da den skabte Slige;
Thi nogle varsle Folk med sære Lyd;
Endeel har deres svage Sted paa Kroppen,
Hvor de kan fældes, naar de træffes ret.
Siig, Lauge! Har Naturens vise Moder
Med ingen Modgift dæmpet os din Gift?

Lauge (studser).

Abel.

At Du est listig, som en Slange, veed jeg;
Men staaer i Misforhold din Lumskhed ei
Til din Letsindighed? Og har ei ofte
Din Skiødesløshed spillet Dig et Puds,
Lig Klapperslangens Rangle?

Lauge (urolig).

Eders Naade —

Abel.

De Breve, som Du skrev til Eriks Fiender,
Blev snappet op, har Du mig selv fortalt;

Han gav Dig dem tilbage. Bange for
At tabe dem igien formodentlig,
Tog Du endnu en Afskrivt, den fik jeg;
Men, som jeg seer ved Sammenligningen,
En slet Copie kun af Originalen.

(Han viser ham det rette Brev.)

Lauge (afsides).

Fordømte Skiæbne! Ja, det er en Skiæbne!
To Gange? — Det er Satans Værk.

Abel.

Og nu
Min ærlige, miskiendte Mand, som lider
Af uforskyldte Tvivl, — ei sandt, nu bør
Jeg ogsaa troe, Du vilde redde Kongen?
Ei sandt, Du Niding? — O, jeg læser i
Dit Slangeblik, hvad Du tør ikke sige.
Ja, jeg har syndet! Satan har forført mig
Ved Dig, sit Sendebud. Men jeg vil ei
Undskylde mig; det vilde pine meer.
Ja, — i mit Ord, mit Øie var der Gift;
Jeg veed det; men Du tog, Du brugte den.
Et Ord, Du Skurk! slaaer ingen Mand ihiel.
Tidt har jeg bruset op mod ham; min Mund
Har ofte sagt, hvad ei mit Hierte meente;
Det var det vilde Blod, som kogte kun.
Men Du har brygget Giften af mit Blod!
Mit Blik, ved Dig, blev til et Dolkestik. —
Det Ord, der kunde flygtet bort i Luften
Til tusind andre, greb i Flugten Du,
Og smedded den uskadelige Lyd
Til skarpe Morderjern. Du burde smægte
Dybt under Jorden femten Favne; Ravnen
Udhugge burde Dig dit Øie, Niding!
Paa Steilens Hiul; — men gaa Du kun! Men gaae!
Viig Satan! som har Abel giort til Kain!
Iil i Landflygtighed! Den Evige

Vil ramme Dig, før Du det venter mindst.
Bort Skiændige, med min Forbandelse!
Min Ængstelse, min Synd, mit knuste Hierte,
Min Dødsstunds klamme Sved forgifte Dig!

(Lauge styrer. Hertugen sætter sig stærkt bevæget ved et Bord og skiuler sit Ansigt i sine Hænder.)

Efter et Ophold træder **Strange** ind.

Min høie Hertug, tilgiv naadigst! Jeg
Begaaer en Feil imod Ærbødigheden,
Da uanmeldt jeg staaer for Eders Aasyn;
Men Sagen kræver Hast.

Abel.

Hvad vil Du mig?
Jeg kiender Dig! Ha, Du est Lauges Svend.

Strange.

Ifald saa er, da veed I min Forretning:
Jeg børster ham hans Klæder, sørger for
At Fiæren sidder strunk og Kraven stiv,
At Sporen skinner blank og Støvlen sort;
Kort sagt, jeg pynter ham den ydre Skal.
Paa den er Intet, tænker jeg, at dadle.

Abel.

Hvad vil Du?

Strange.

Bringe Jer et Trøstensord.
I sørger over Eders Broders Død;
Men hvordan Sagen rigtig hænger sammen,
Veed I vel neppe selv, da I er saa
Fortørnet paa min Husbond.

Abel.

Træl, Du dadler? —
Hvo est Du? Har Du længe tient hos Lauge?

Strange.

Jeg er en Borgersøn af Arelstad.
Min Fader var en Vaabensmed, som misted
Sit Værksted, da de Lybske brændte Slottet.

Abel.

Hvordan kom Du i Lauges Tieneste?

Strange.

Han er af Axels Æt, og Axel staaer
Som Erkebisp med Krumstav og med Hue
Paa Stenen over Porten til vor By,
Som Skytspatron for Axelhuserne.
Thi tiente jeg hans Æt, den danske Marsk,
Og svigter ikke, før jeg veed hans Brøde.

Abel.

Den faaer Du snart at vide.

Strange.

Det er muligt!
Men Eders Naade, som har været selv
En vældig Høvding og en rapper Kæmpe,
Veed dog, det gaaer ei altid til i Leiren
Som Præsten præker! Sværmet har min Herre
Som Sommerfugl, jeg har ham trolig fulgt
Som Aftenbakke, det kan ikke nægtes;
Men vidste jeg, han var en giftig Flue,
Der fløi kun, for at mætte sig paa Liig —

Abel.

Hvad vil Du?

Strange.

Give Jer et Vink blot om,
At Danerkongen muligt ikke var
Jer saa bevaagen, som I fromt formoder,
Nu, han er død.

Abel.

Ha, hvis Du talde sandt —
Kan Du mig lette denne Steen fra Hiertet —

Strange.

Tilfældet viste mig, hvad jeg blev vaer.
I veed, at Danerkongen kom igaar
Fra Sortebrødrekloster; der om Natten
Han blev, ei langt fra Leiren; og jeg har

En Morbroer, som er Munk i Klosteret,
Jeg sneg mig ogsaa did, at hvile lidt.

Abel.

Nu da?

Strange.

Men Natten var saa heed og lummer;
Mod Morgen blev det svalere. Jeg gik
Et Ærind for min Husbond — kom igien;
Alt sov endnu i Klosteret. Mit Vindve
Stod aabent, med et lille tyndt Gardin,
Og hist i Fløien ligefor mit Vindve
Var Kongens Kammer, skilt fra mit, ved Gaarden
Med Fliser, Blomsterpotter, Buegange,
Paa Klosterviis; og der var kiølt og svalt.

Abel.

Vær ei omstændelig!

Strange.

Da saae jeg: Kongen
Gik op og ned med heftigstærke Skridt;
Han satte sig igien at skrive Breve;
Han talde hemmeligt med Bisshop Esgar,
Som blev bestyrtet, bad, paaminbte ham.
Det hialp ei, Kongen sagde ham imod.
Et Skrin af Jern, i Væggen muret ind,
Blev aabnet, Breve lagt deri, og Kongen
Selv giemte Nøglen. Denne Nøgle fandt
Imorges jeg paa Danerkongens Disk
I Sovekamret, der hvor Gittret brast.
Her er den! (Rækker ham den.)

Abel (modtager Nøglen).

Veed din Husbond hvad Du melder?

Strange.

Nei; thi han var saa vred igaar, saa hidsig,
At ei jeg vilde puste strax til Ilden,
Og tirre meer. Men nu — nu da han styrter
Fortvivlet ud af Eders Hal, saa bleg,

Saa skiælvende — nu føler jeg det Pligt,
At staae ham bi med dette Vidnesbyrd.

Abel.

Hvad siger mig det stumme Skuespil,
Som Du har seet?

Strange.

Jeg hørte Kongen tale,
Min Morbroer hørte det.

Abel.

Hvad hørte Du?

Strange.

Kun afbrudt, naar imellem Kongens Røst
Stærk toned hen mod Vindvet; men dog nok
Til sikker Gisning.

Abel.

Tal, hvad hørte Du?

Strange.

„Har", spurgte Kongen, „Du et sikkert Giemme?"
Da viste Bispen ham det skiulte Skrin
Og sukked: „Konge, Du forfærder mig."
Da sagde Kongen: „Før, naar kunde jeg?
Og maatte hele Verden ikke troe,
Jeg svag gav efter kun for Andres Trods?" —
„Dit Land har Fred, hvis Du forliger Dig,"
Gav Bispen ham til Svar engang; han raabte:
„Nei, Abel har ei Fred, hans stolte Hierte
Kun higer efter Vælde." — „Høie Konge!
Jeg kan ei tale mod Samvittigheden,"
Var Bispens Ord; men han giensvarte Bispen:
„Jeg vil tilkæmpe mig min Fred og Ro."

Abel.

Ha, lyver Du ei for mig, Ungersvend?

Strange.

Hold mig i Fængsel, til jeg har beviist
Min Sanddruhed; til Bispen og min Morbroer
Stadfæster Ord for Ord mit Vidnesbyrd.

Abel.

Hvad skal man troe i denne falske Verden,
Naar Taarer, Hiertets fulde Kraft, naar Dybens
Begeistring, strømmende fra Læberne,
Selv kun er Skialkeskiul for lumske Rænker?
Gaa bort, og lad mig aldrig høre fra Dig!
Thi lyver Du, vil det forfærde mig,
At see saa plat fordærvet alt en Siæl
I tidlig Ungdomsalder; er det sandt —
Drev Du dog af min Hu den sidste Tro
Paa Ærlighed i Verden. Gaa! Forlad mig!

(Strange gaaer.)

Jeg maa afsted — derhen. Har Erik syndet
Saa rænkefuldt, da var ei Abel grum;
Da vil ei meer den blege Natteskygge,
Naar Hanen galer, staae for Leiet mig,
Og tørre sine Lokker med mit Lagen.
Jeg maa derhen! — Dog bæres det mig for,
Jeg finder ingen Trøst. Jeg streifer vildt,
Som Morderen, paa golde nøgne Klipper,
Med Bødlen i det eget piinte Bryst.

Sophia kommer.

(Hun er klædt som Nonne, nærmer sig stille sin Fader, og kysser hans Haand.)

Abel.

Der er den første drøvelige Skygge!
Ulykkelige Barn! Ei Lyset bryder
For Dig sig længer i et farvet Stof;
I Sort begraver Du din Ungdomsglæde.
Gak i den aabne Grav, det stumle Kloster!
Hvad andet Valg er der vel nu for Dig?
Og naar din Fader Dig engang besøger
Ved Sprinkelværket, naar din Lampe lyser
Paa Kronens Guld, — misund ham ei, min Datter!
Han er ei mere lykkelig end Du.

(Han trykker hende til sit Bryst.)

Regner kommer.

Ak, Eders Naade! Sorrig over Sorrig!
Ulykke fulgt af Ulyksalighed.

Abel.

Stig frem! Det er kun i Begyndelsen,
At Smerten martrer.

Regner.

Eders Søn —

Abel (forfærdet).

Min Søn?
Hvad han? Jeg har to Børn, — min Datter staaer
Alt med den ene Fod i Graven her;
Min Søn bør ikke svigte mig; han er
Min Fremtids Haab.

Regner.

O Gud!

Abel.

Om det var Jakob,
Saa græd han dog for Joseph, skiøndt der end
Var Elleve tilbage; — jeg har Ingen,
Hvis Valdemar forlader mig. Hvor er han?

Regner.

Den unge smukke Junker drog igien
Med Thrugil Witt, sin gode Tugtemester,
Fra Frankrig til det kiære Fædreland;
Da greb ham Cøllner Erkebisp, som stedse
Holdt med Kong Erik. Han har kastet ham
Dybt i et fugtigt Fængsel, hvor han sidder
Fra Lyset skilt, til Erkebispen hører,
At I har understøttet Danerkongen
I Fred og Krig, og til Kong Erik selv
Anraaber ham om Naade for Jer Søn.

Abel.

Han kan ei raabe længer! — Bølgen dæmper
Hans Stemme, — Lungen er alt fyldt med Vand —
Og Læben bleg og slap, som skulde tale. —

Ret saa! — Ja nu forstaaer jeg Dig, min Drøm!
Nei, nei! Det var ei Emunds Brodersønner,
Du bragte med i Nat, Du blege Broder!
Men det var Abels Børn, som fulgte Dig,
Og som begraves levende, som Du
Hist i din Flod, — i Klosteret og Fængslet.
Nu staaer min Hu kun til det skiulte Skrin!
Mit Haab er levende begravet der;
Det maa forløses. Hvis han er uskyldig?
Ha, jeg er straffet alt! — Men var han Niding —
Skal atter Kronen skiænke Hiernen Kraft,
Og frelse mine Børn. — Farvel, min Datter!
Jeg gaaer at møde Skiæbnen som en Mand.

(Sophia omfavner sin Fader, han river sig løs og gaaer.)

Femte Handling.

Herberg i Skoven.

Henrik Emeltorp. Værtinden.

(Henrik sidder i en Læneſtol ved et lille Bord, med et Bæger Viin for sig; han er meget bleg.)

Henrik.

Nu, det fornøier mig at træffe her
En Landsmandinde.

Værtinden.

Ja, saa gaaer det, Herre!
Dytmarskeren har kiær sit Fædreland,
Forlader det ei gierne; men der kan
Dog gives Aarsag undertiden. I
Svor Danerkongen Troskab, jeg min Husbond.
Han døde, jeg begræd ham lang Tid efter;
Jeg drev paa samme Sted det samme Værtskab,
For Ridder, Bonde, Jæger og Kulbrænder.
De fleste kom her alt da Markvard levede,
Han kiendte dem; naar de besøge mig,
Det tykkes mig, som var han der endnu.
Saadan hendrømmer jeg min Alderdom!

Henrik.

Og har I Børn?

Værtinden.

Nei, Ridder!

Henrik.

Det er vel!

I vil ei gifte Jer igien?

Værtinden.

I spøger.

Henrik.

Hvorfor? Ved Gud, det er mit ramme Alvor.
Jeg veed en gammel Frue, som har mistet
Sin gode Husbond, som har mange Børn,
Der lide vil, fordi de faaer en Stedfa'er.

Værtinden.

I mener Danmark. Ak, nu græmmer I
Jer atter over Danerkongens Død.
Husk, Ridder! I er selv ei ret ved Kræfter;
Skiøndt I har fristet Livet, har I mistet
For meget Blod —

Henrik
(lægger Haanden paa sit Bryst).

Jeg har saamange Draaber
Tilbage dog, at jeg kan hævne ham!

Jørgen kommer med en Krukke.

Værtinden.

Naa, Jørgen, er Du der?

Jørgen.

Ja. Der er Krukken
Med Fluegiften.

Værtinden.

Sæt den hen, min Søn!
Nu skal de stille deres Graadighed
For sidstegang. Man har ei Fred, Herr Henrik!
For Fluer, Humler, Gedehamse, Myg,
I denne varme Sommertid i Skoven;
Det hiælper ei, vi feie dem paa Dør
Hver Nat med Lindeqviste; næste Morgen,
Naar Vindvet aabnes, er de der igien.

Henrik.

Det er en egen Ting med disse Kryb!
De spotte Magten stedse med deres List.
Ustraffet stikke de selv Kongens Hals,
Syv Hestefluer dræbe kan en Ganger;
Og Løven selv er værgeløs, saasnart
En Sværm af Bier sig hænger i dens Manke.

Værtinden.

Hvad Nyt?

Jørgen.

En Vandrer, som formodentlig
Vil hvile her, staaer ved det gule Sand
Bag Busken hist og taler med sin Svend.
Jeg troer de stiendes.

Værtinden.

Ellers intet Nyt?

Jørgen.

Jo: nogle Gravere fra Digerne
Gaaer om fra By til By med skarpe Spader,
At træffe Ridderen, som dræbte Kongen.
De svoret har, at hvis de finde ham,
Skal han begraves levende paa Stedet. —
Der er den Fremmede!

Henrik
(seer ud af Vinduet, sagte).

Ha — Ridder Lauge! —
Dig leder Dommens Retfærd for mit Sværd.
Tak, fromme Konge! — Salig Herre! Ja
Det var dit Værk fra Himlen.

(Høit)

Lad os gaae. —
Mit Sværd! Jeg seer den Bonde bærer Sværd.
Følg mig — jeg er lidt mat endnu.

Værtinden.

I er
Saa bleg som Døden.

Henrik (smilende).

Jeg er ogsaa Døden,
Jeg gaaer kun ind at hente mig min Lee.
(De følge ham.)

Lauge kommer, forklædt som Bonde.

En lummer Dag, en Luft som smeltet Bly.
Min Vei gaaer over Hederne; mig svigte
Selv Skovens Træer og Buske, Skiul og Skygger;
Nu maa jeg rende, som de ræbde Harer,
I Maanskin over Lynget. Lige godt!
At hungre, tørste har jeg ogsaa lært;
At sove paa den blotte Jord, — at bruge
Mit Sværd. — Vel Strange, Træl! Du mig forlod,
Da endelig engang Du fik at vide,
Hvad ei jeg vilde skiule. — Skade kun
At Trofast, at min skiønne store Pudel
Med Trællen gik, og vendte Herren Ryggen.
Forlades af sin Hund, — det er dog haardt!
Men ligemeget! Jeg vil finde Venner,
Brødløse Folk; og i et oprørt Vand
Er godt at fiske. Denne Pung med Guld
Skal hiælpe mig.

Jørgen kommer.

Lauge.

Kom, Søn! (sagte) Her kunde jeg
Maaskee paa Timen faae mig Svend igien.
Den Dreng seer ud som Lykkens Slegfredbarn.
(høit)
Hvad hedder Du?

Jørgen.

Jeg hedder Jørgen, Herre!

Lauge.

Og har Du Fader, Moder?

Jørgen.

De er døde.

Lauge.

Du er vel fattig?

Jørgen.

Som en Kirkerotte.

Lauge.

Har det kun slet i Huset her?

Jørgen.

Stort Slid

Og liden Løn.

Lauge.

Din Koftes Lapper vidne —

Jørgen.

Godt Klædningen forholder sig til Kosten.

Lauge.

Vil Du forbedre dine Kaar?

Jørgen.

Hvo vil

Ei det?

Lauge.

Hvis Du vil tiene mig, betaler
Jeg femten Ører Sølv i Ugeløn.

Jørgen.

Ha, I maa være riig. Er I en Bonde?
Hvor ligger Eders Mark?

Lauge (smilende).

I Maanen, Jørgen!
Den skiænker gule Neg med gyldent Ax.
Der har Du Guldkorn! Vil Du tiene mig?

Jørgen.

Guld? Læg det hen paa Bordet.

(Sagte)

Ha, der har
Vi udentvivl vor Mand. (Høit) Hvis jeg skal tiene,
Maa først jeg vide, hvo I er.

Lauge.

Et Stedbarn

Af Lykken, som Du selv.

Jørgen.

I ligner meer

En Ridder.

Lauge.

Virkelig?

Jørgen.

Hør! Skulde jeg

Ret tiene Nogen med Fornøielse,
Da blev det Ridderen, som givet har
Den danske Konge sin fortiente Løn,
For al den Nød, han i en blodig Krig
Har paaført Slesvig i saa mangt et Aar.

Lauge.

Min gode Jørgen! Du seer ærlig ud,
Man skulde troe, Du meente det oprigtigt.

Jørgen (ligegyldig).

Naa, vil I ikke troe mig, saa lad være.

Lauge.

Man siger, at der søges efter Lauge;
Er det i Sandhed saa?

Jørgen.

Ja, det er vist.

Jeg raader Jer at skiule Jer i Skoven,
Hvis det er Jer; thi Digegraverne
Vil levende begrave Jer.

Lauge (sagte).

Han lyver

Dog ikke for mig.

(Høit)

Jørgen! Jeg er tørstig,

Jeg kan ei gaae, før jeg har lædsket mig.
Skaf mig et Bæger Viin! Og følger Du
Og deler Lykken med mig, nu velan!

Jeg gjør Dig riig og mægtig. Vil Du ei, —
Tag Pengene, giv mig en Lædskedrik,
Og overlad mig til min egen Skiæbne.

Jørgen.

Vi har ei Viin, men der staaer Øl paa Bordet.

Lauge.

Vel, ræk mig Kanden da!

Jørgen.

Nei, — tag den selv!

Lauge (tømmer den hurtigt).

Det qvægede.

Jørgen.

I vil ei tørste meer.

Lauge.

I brygger Øllet med for megen Humle,
Det har en bitter Eftersmag. — Hvi stirrer
Du paa mig, Jørgen? Hvorfor skuer Du
I Luften op og folder dine Hænder?

Jørgen (bedende).

Tilgiv, St. Jørgen, mig, min Skytspatron!
Nu har jeg ogsaa Dragen dræbt, som Du.

Lauge.

Hvad har Du givet mig i Øllet?

Jørgen.

Gift.

Lauge.

Ha, Helved! — I har brygget denne Drik —

Jørgen.

For lumske Kryb, der stikke Folk i Søvne.

Lauge.

Vi Niding!

(Han drager sit Sværd.)

Jørgen
(springer rask til, vrister ham Sværdet af Haanden, sætter sin Fod derimod, bryder det sønder og kaster Stumperne for hans Fødder).

Jeg er vel saa stærk som I.

Lange.

Du har forraadt mig —

Jørgen (rolig).

Saa tak mig til!

Det var Barmhiertighed.

Lange.

Du spotter, Trold?

Jørgen.

Saa døer I dog, før man begraver Jer.

(Gaaer.)

Lange (alene).

Saa er det da forbi? — Hiels! — Skam Dig, Lange!
Der kommer Jagten, — Du er mellem Fiender,
Dø som en Mand! — Du snart har overskridt,
Alt skiærer i min Indvold Dødens Lee.

(Med Skræk.)

Saa skal jeg dø — jeg som har elsket Livet
Saa høit — O Gud! Imorgen skinner Solen,
Naar det er Nat for mig — og fugtigt Mulm
Indknuger mine Been, mens unge Mø
Bag Blomsterbakken kyses af sin Beiler.
Hvor mange Roser visne med mit Liv!
En deilig Piges Brudgom — Kongens Marsk —
Apollo paa bevinget Pegasus —
Nu snart — et Aadsel — og min Herskerstav
En trøstet Kiæp, som hver en Dreng kan bryde.

(Sætter sig.)

Var det forbi kun, naar det er forbi; —
Men Graven aabner sine sorte Kuler
Og sender Skrækkebilleder. Fy, Lange!
Dø som en Helt, — og frygt kun ikke for
Det sorte Mulm! — De lægge Dig i Solen,
Høit, luftigt, paa et giennemsigtigt Hiul.
De muntre Fugle vil fortære Dig
Og slunge Liigsang paa din Mindesteen.

(I Dødsangsten knælende med foldede Hænder.)

Giv mig et Vink, Almægtige! — Giv mig
Et Varsel fra Udødeligheds Land —
Saa vil jeg haabe. — Dine Præster sige:
Barmhiertighedens Dør er Ingen lukt,
Mens Hiertet banker. Viis mit brustne Blik
Dit Sendebud — saa vil —

Henrik Emeltorp træder langsomt ind, dødbleg, med Sværdet i Haand.

Lauge (forfærdet).

Ha — Henriks Aand!
Forsoning! — Gud! Der er et evigt Liv!

(Han styrter tilbage og døer.)

Henrik
(til sine Svende, som komme).

Det arme Skrog! Det giør mig ondt for ham.
Der ligger Sommerfuglen nu som Orm,
Med svedne Vinger i sit eget Lys.
O, kunde hver en Niding see din Død,
Han følte sikkert: Ondskab skader vel,
Men ingen meer dog, end sig selv tilsidst.
Han tænkte nok, han saae et Spøgelse,
Han troede, jeg var død og at mit Gienfærd
Kom, som en Guds Herold; ved dette Syn
Anraabte skrækket han Barmhiertigheden.
Saa bør jeg ogsaa være nu barmhiertig!
Han var min Konges Morder, — leved han,
Gav ham mit Sværd sin Rest; men han er død,
Og ingen Christen hader efter Døden.
Jeg kiendte slet min salig Herres Hierte,
Hvis jeg formoded, at i Himmerig
Han ønskte denne Siæl fordømt til Helved.
Kom, tag ham, Alf og Holger! Bærer ham
I Vognen ud! Og skiuler Legemet
I Halmen. Almuesværmen kommer alt,
Den skal ei handle frækt og grumt med Liget,

Og bilde sig og Verden ind, det skeer
Af Retfærds Iver. — Kom!

Holger.

Jeg troer, det regner.

Henrik.

Det siger intet. Bag min lille Kirke
Ved Muren, er en gammel Beenhuushvælving,
Der vil vi jorde ham i Stilhed, Holger!
Og aarlig vil jeg — af min egen Lomme —
Betale Kirken for en Siælemesse,
Ja sætte Summen i mit Testament,
At man fra denne Dag i femti Aar
Kan bede for den arme Synders Ro.
Saa slipper han maaskee dog med en Skiærsild,
Og saadan hævner jeg min salig Konge
Bedst i sit Paradis. Nu følger mig!

(De gaae med Liget.)

Klosterhallen.

Bisp Esgar med en Angel i Haand; Broder Niels ligesaa.

Esgar.

Kom, Broder Niels! det bli'er en deilig Aften.
Velgjørende Regn faldt ned, og slappe Væxt
Har atter reist sit Hoved. Slig en Regn
Er Guld værd. Bonden sukked, Herrens Engel
Har gydt sit Fyldehorn ud over Landet;
Nu styrkes Lungen karsk af kiølig Luft,
Og Munterhed og Livskraft, Siælens Blomst,
Har ogsaa denne Regn fremkaldt af Knuppen.

Niels.

I Sandhed, Heden trykker ofte meer
I Nord end selv i Syd, ved Sommertid.

Esgar.

Nu lad os vandre til vor Aftensyssel!
Mens Bonden gaaer til Kroen, Ungersvenden
I Skyggelunden til sin Hiertenskiær,
Mens Ridderen sidder i sin Borg ved Bægret,
Og Hyrden blæser i sin Eng Skalmeie —
Hvormed kan bedre vi fordrive Tiden,
End med at fiske? Var Apostlerne,
Var Simon Peder og Andreas, Broderen,
Var Jakob og Johannes Zebedæi
Ei Fiskere? — Ha, jeg kan aldrig sidde
Taus med min Angel ved den stille Flod,
Naar Solen synker og i Bølgen kaster
Sit sidste Purpur, uden at mig tykkes,
Jeg seer min Frelser staae ved Flodens Bred,
Som i Judæa ved det sølvblaa Hav,
Og raabe: Følger mig! Jeg kaarer Eder
Til Menneskenes Fiskere.

En Munk kommer.

Herr Biskop!

Esgar.

Hvad fattes Dig, min Søn? Du est saa bleg!

Munken.

En rædsom Tidende.

Esgar.

Hvad er der hændt?

Munken.

Vi drev i Floden med den lille Jolle —

Esgar.

Hvad der?

Munken.

Vi kasted ud vort Garn —

Esgar.

Saa tal!

Henrik.

Det er vel!

I vil ei gifte Jer igien?

Værtinden.

I spøger.

Henrik.

Hvorfor? Ved Gud, det er mit ramme Alvor.
Jeg veed en gammel Frue, som har mistet
Sin gode Husbond, som har mange Børn,
Der lide vil, fordi de faaer en Stedfa'er.

Værtinden.

I mener Danmark. Ak, nu græmmer I
Jer atter over Danerkongens Død.
Husk, Ridder! I er selv ei ret ved Kræfter;
Skiøndt I har fristet Livet, har I mistet
For meget Blod —

Henrik
(lægger Haanden paa sit Bryst).

Jeg har saamange Draaber
Tilbage dog, at jeg kan hævne ham!

Jørgen kommer med en Krukke.

Værtinden.

Naa, Jørgen, er Du der?

Jørgen.

Ja. Der er Krukken
Med Fluegiften.

Værtinden.

Sæt den hen, min Søn!
Nu skal de stille deres Graadighed
For sidstegang. Man har ei Fred, Herr Henrik!
For Fluer, Humler, Gedehamse, Myg,
I denne varme Sommertid i Skoven;
Det hiælper ei, vi feie dem paa Dør
Hver Nat med Lindeqviste; næste Morgen,
Naar Vinduet aabnes, er de der igien.

Henrik.

Det er en egen Ting med disse Kryb!
De spotte Magten steds med deres List.
Ustraffet stikke de selv Kongens Hals,
Syv Hestefluer dræbe kan en Ganger;
Og Løven selv er værgeløs, saasnart
En Sværm af Bier sig hænger i dens Manke.

Værtinden.

Hvad Nyt?

Jørgen.

En Vandrer, som formodentlig
Vil hvile her, staaer ved det gule Sand
Bag Busken hist og taler med sin Svend.
Jeg troer de fiendes.

Værtinden.

Ellers intet Nyt?

Jørgen.

Jo: nogle Gravere fra Digerne
Gaaer om fra By til By med skarpe Spader,
At træffe Ridderen, som dræbte Kongen.
De svoret har, at hvis de finde ham,
Skal han begraves levende paa Stedet. —
Der er den Fremmede!

Henrik
(seer ud af Vinduet, sagte).

Ha — Ridder Lauge! —
Dig leder Dommens Retfærd for mit Sværd.
Tak, fromme Konge! — Salig Herre! Ja
Det var dit Værk fra Himlen.

(Høit)

Lad os gaae. —
Mit Sværd! Jeg seer den Bonde bærer Sværd.
Følg mig — jeg er lidt mat endnu.

Værtinden.

I er
Saa bleg som Døden.

Henrik (udenfor).

Jeg er ogsaa Døden,
Jeg gaaer hen ud at hente mig min Lee.

(De følge ham.)

Lauge kommer, forklædt som Bonde.

En summer Dag er kort som smelter Iis.
Min Vei gaaer over Hederne: mig frygte
Selv Skovens Træer og Buske, Skiul og Skygger;
Nu maa jeg rende, som de rædde Harer,
I Maaneskin over Enger. Lige godt!
At hungre, tørste har jeg ogsaa lært:
At sove paa den blotte Jord, — at bruge
Mit Sværd. — Vel Strange, Træl! Du mig forlod,
Da endelig engang Du fik at vide,
Hvad ei jeg vilde skiule. — Skade kun
At Troskab, at min fromme store Pudel
Med Trællen gik, og vendte Herren Ryggen.
Forlades af sin Hund, — det er dog haardt!
Men ligemeget! Jeg vil finde Venner,
Brødløse Folk: og i et [illegible] Land
Er godt at rike. Denne Pung med Guld
Skal hielpe mig.

Jørgen kommer.

Lauge.

Kom, Søn! (sagte) Her kunde jeg
Maaskee paa Timen faae mig Svend igien.
Den Dreng seer ud som Lykkens Slegfredbarn.

(Høit)

Hvad hedder Du?

Jørgen.

Jeg hedder Jørgen, Herre!

Lauge.

Og har Du Fader, Moder?

Jørgen.

De er døde.

Lauge.

Du er vel fattig?

Jørgen.

Som en Kirkerotte.

Lauge.

Har det kun slet i Huset her?

Jørgen.

Stort Slid

Og liden Løn.

Lauge.

Din Koftes Lapper vidne —

Jørgen.

Godt Klædningen forholder sig til Kosten.

Lauge.

Vil Du forbedre dine Kaar?

Jørgen.

Hvo vil

Ei det?

Lauge.

Hvis Du vil tiene mig, betaler

Jeg femten Ører Sølv i Ugeløn.

Jørgen.

Ha, I maa være riig. Er I en Bonde?

Hvor ligger Eders Mark?

Lauge (smilende).

I Maanen, Jørgen!

Den skiænker gule Neg med gyldent Ax.

Der har Du Guldkorn! Vil Du tiene mig?

Jørgen.

Guld? Læg det hen paa Bordet.

(Sagte)

Ha, der har

Vi udentvivl vor Mand. (Høit) Hvis jeg skal tiene,

Maa først jeg vide, hvo I er.

Lauge.

Et Stedbarn

Af Lykken, som Du selv.

Jørgen.

I ligner meer

En Ridder.

Lauge.

Virkelig?

Jørgen.

Hør! Skulde jeg
Ret tiene Nogen med Fornøielse,
Da blev det Ridderen, som givet har
Den danske Konge sin fortiente Løn,
For al den Nød, han i en blodig Krig
Har paaført Slesvig i saa mangt et Aar.

Lauge.

Min gode Jørgen! Du seer ærlig ud,
Man skulde troe, Du meente det oprigtigt.

Jørgen (ligegyldig).

Naa, vil I ikke troe mig, saa lad være.

Lauge.

Man siger, at der søges efter Lauge;
Er det i Sandhed saa?

Jørgen.

Ja, det er vist.
Jeg raader Jer at skiule Jer i Skoven,
Hvis det er Jer; thi Digegraverne
Vil levende begrave Jer.

Lauge (sagte).

Han lyver
Dog ikke for mig.

(Høit)

Jørgen! Jeg er tørstig,
Jeg kan ei gaae, før jeg har læbsket mig.
Skaf mig et Bæger Viin! Og følger Du
Og deler Lykken med mig, nu velan!

Jeg gjør Dig riig og mægtig. Vil Du ei, —
Tag Pengene, giv mig en Lædskedrik,
Og overlad mig til min egen Skiæbne.

Jørgen.

Vi har ei Viin, men der staaer Øl paa Bordet.

Lauge.

Vel, ræk mig Kanden da!

Jørgen.

Nei, — tag den selv!

Lauge (tømmer den hurtigt).

Det qvægede.

Jørgen.

I vil ei tørste meer.

Lauge.

I brygger Øllet med for megen Humle,
Det har en bitter Eftersmag. — Hvi stirrer
Du paa mig, Jørgen? Hvorfor skuer Du
I Luften op og folder dine Hænder?

Jørgen (bedende).

Tilgiv, St. Jørgen, mig, min Skytspatron!
Nu har jeg ogsaa Dragen dræbt, som Du.

Lauge.

Hvad har Du givet mig i Øllet?

Jørgen.

Gift.

Lauge.

Ha, Helved! — I har brygget denne Drik —

Jørgen.

For lumske Kryb, der stikke Folk i Søvne.

Lauge.

Vi Niding!

(Han drager sit Sværd.)

Jørgen

(springer rask til, vrister ham Sværdet af Haanden, sætter sin Fod derimod, bryder det sønder og kaster Stumperne for hans Fødder).

Jeg er vel saa stærk som I.

Lange.

Du har forgivet mig —

Jørgen (rolig).

Saa tak mig til!

Det var Barmhjertighed.

Lange.

Du spotter, Træl?

Jørgen.

Saa beder I Gud, før man begraver Jer.

(Gaaer.)

Lange (alene).

Saa er det da forbi? — Hielp! — Skam Dig, Lange!
Der kommer Ingen. — Du er mellem Fiender,
Dø som en Mand! — Du snart har overskridt,
Alt skiærer i min Indvold Dødens Lee.

(Med Skræk.)

Saa skal jeg dø — jeg som har elsket Livet
Saa høit — O Gud! Imorgen skinner Solen,
Naar det er Nat for mig — og fugtigt Muld
Indklemmer mine Been, mens unge Mø
Paa Blomsterbakken bøies af sin Beiler.
Hvor mange Roser visne med mit Liv!
En deilig Piges Brudgom — Kongens Marsk —
Apollo paa bevinget Pegasus —
Nu snart — et Aadsel — og min Herskerstav
En trøsket Kiep, som hver en Dreng kan bryde.

(Sætter sig.)

Var det forbi kun, naar det er forbi; —
Men Graven aabner sine sorte Kuler
Og sender Skrækkebilleder. Fy, Lange!
Dø som en Helt, — og frygt kun ikke for
Det sorte Muld! — De lægge Dig i Solen,
Høit, luftigt, paa et giennemsigtigt Hiul.
De muntre Fugle vil fortære Dig
Og siunge Liigsang paa din Mindesteen.

(I Dødsangsten knælende med foldede Hænder.)

Giv mig et Vink, Almægtige! — Giv mig
Et Varsel fra Udødeligheds Land —
Saa vil jeg haabe. — Dine Præster sige:
Barmhiertighedens Dør er Ingen lukt,
Mens Hiertet banker. Viis mit brustne Blik
Dit Sendebud — saa vil —

Henrik Emeltorp træder langsomt ind, dødbleg, med Sværdet i Haand.

Lauge (forfærdet).

Ha — Henriks Aand!
Forsoning! — Gud! Der er et evigt Liv!

(Han styrter tilbage og døer.)

Henrik
(til sine Svende, som komme).

Det arme Skrog! Det giør mig ondt for ham.
Der ligger Sommerfuglen nu som Orm,
Med svedne Vinger i sit eget Lys.
O, kunde hver en Niding see din Død,
Han følte sikkert: Ondskab skader vel,
Men ingen meer dog, end sig selv tilsidst.
Han tænkte nok, han saae et Spøgelse,
Han troede, jeg var død og at mit Gienfærd
Kom, som en Guds Herold; ved dette Syn
Anraabte strækket han Barmhiertigheden.
Saa bør jeg ogsaa være nu barmhiertig!
Han var min Konges Morder, — leved han,
Gav ham mit Sværd sin Rest; men han er død,
Og ingen Christen hader efter Døden.
Jeg kiendte slet min salig Herres Hierte,
Hvis jeg formoded, at i Himmerig
Han ønskte denne Siæl fordømt til Helved.
Kom, tag ham, Alf og Holger! Bærer ham
I Vognen ud! Og skiuler Legemet
I Halmen. Almuesværmen kommer alt,
Den skal ei handle frækt og grumt med Liget,

Og bilde sig og Verden ind, det skeer
Af Retfærds Iver. — Kom!

Holger.

Jeg troer, det regner.

Henrik.

Det lufter mere. Bag min lille Kirke
Ved Muren, er en gammel Beenhuushvælving,
Der vil vi vente ham i Stilhed, Holger!
Og villig vil jeg — af min egen Lomme —
Betale Kirken for en Sjælemesse,
Ja sætte Summen i mit Testament,
At man fra denne Dag i femti Aar
Kan bede for den arme Synders Ro.
Saa slipper han maaskee dog med en Skjærsild,
Og kanskee kommer paa min salig Konge
Bedst i et Paradis. Nu følger mig!

(De gaae med Liget.)

Klosterhallen.

Broder Edgar med en Lygte i Haand; Broder Niels ligesaa.

Edgar.

Kom Broder Niels! det bliver en deilig Aften.
Velsignet Regn faldt ned, og kære Jord
Har atter rørt det Hjertet. Slig en Regn
Er Guld værd. Broder husked, Herrens Engel
Har givet de Jordbeerne til evig Sandhed:
Nu drikke Tungen hvert af salig Lyst,
Og Munterhed og Smukhed. Sjælens Blomst,
Har ogsaa denne Regn fremkaldt af Knoppen.

Niels.

I Sandhed Heden trænger efter meer
I Aar end ellers i Sol, det Sommermildt.

Esgar.

Nu lad os vandre til vor Aftensyssel!
Mens Bonden gaaer til Kroen, Ungersvenden
I Skyggelunden til sin Hiertenskiær,
Mens Riddren sidder i sin Borg ved Bægret,
Og Hyrden blæser i sin Eng Skalmeie —
Hvormed kan bedre vi fordrive Tiden,
End med at fiske? Var Apostlerne,
Var Simon Peder og Andreas, Broderen,
Var Jakob og Johannes Zebedæi
Ei Fiskere? — Ha, jeg kan aldrig sidde
Taus med min Angel ved den stille Flod,
Naar Solen synker og i Bølgen kaster
Sit sidste Purpur, uden at mig tykkes,
Jeg seer min Frelser staae ved Flodens Bred,
Som i Judæa ved det sølvblaa Hav,
Og raabe: Følger mig! Jeg kaarer Eder
Til Menneskenes Fiskere.

En Munk kommer.

Herr Biskop!

Esgar.

Hvad fattes Dig, min Søn? Du est saa bleg!

Munken.

En rædsom Tidende.

Esgar.

Hvad er der hændt?

Munken.

Vi drev i Floden med den lille Jolle —

Esgar.

Hvad der?

Munken.

Vi kasted ud vort Garn —

Esgar.

Saa tal!

Munken.

See selv! — jeg frygter, jeg forfærder Eder
Med Ordet.

Esgar.

Ha — vil Synet skrække mindre?

Munken.

Et Liig — vi drog et Liig af Bølgerne.

Esgar.

Har en Ulykkelig af vore Brødre
Aflivet sig?

Munken.

Nei — han er myrdet grumt!

Esgar.

Hvo?

Munken.

Har I ikke Rygtet hørt?

Esgar.

Hvad, Rudolph?

Munken.

Om Kongen?

Esgar.

Erik?

Munken.

Danerkongens Mord —

Esgar.

Er Kongen dræbt?

Munken.

Hans blege Legem ligger
Med vaade Lokker strakt paa Dødningbaaren,
Indhyllet i den sorte Sørgedug.
Alt nærmer Skaren sig; man venter Eders
Befaling til at sætte Kongens Liig,
Med Siælemesser, her i Klosterhallen.

Esgar.

O Gud, min Erik! — Alle Helgene!

(Iler ud.)

Niels.

For Jesu Skyld, saa siig —

Munken.

En rædsom Daab!
Den onde Lauge Gudmundsøn har styrtet
Dankongen ud fra Vinduet i Slien.
En Fisker, som os kom til Hiælp paa Floden,
Har Alt fortalt os. Ubentvivl er Mordet
Fuldført med Abels Villie. Han har mistet
Al Siælefred med Eriks Død. Man siger,
Han iler hid, for i vor Klosterdal
At finde Vidnesbyrd om Kongens Trædskhed;
En Pengesum, bestemt til Krig mod ham,
Og Breve, som Dankongen skrevet har
Til Abels værste Fiender. Der i Væggen
Staaer Skrinet. — Gud, hvor Ondskab gaaer i Svang
Dog steds i Verden! Og hvad nytter os
Vor Tilflugt til de stille Klostermure,
Naar Lasten selve der forfølger os?

Niels.

Man bringer Liget. Lad os møde det
Og tage Deel i Sangen,. Broder Rudolph!
For denne gode Konges Salighed.
Han var en ærlig Mand, uskyldig myrdet.
Og Himlen vil forbarmes over ham,
Endskiøndt han blegned uden Sacrament.

(De gaae.)

Skov i Nærheden af Slesvig.

Sophia kommer i sorte Klæder, med flagrende Slør og Lokker, stærkt bevæget.

Før Hiemmet jeg forlader,
Naturen, Kiærligheden og min Fader,
Maa jeg til Afsked træde

Bag disse Hækker trange,
Til disse Buegange,
Som lukked ud min Barndoms første Glæde.

Farvel, I muntre Bøge!
Nu skal jeg meer ei Eders Skygge søge,
Nu skiller Klostermuren
Sophia streng fra Livet og Naturen:
Hun gaaer ei meer i Haven,
Hun plukker kun det Græs, som staaer paa Graven.

Ei Perler og Koraller,
Kun Dødningbeen og hvide Hovedskaller
Skal denne Kiortel smykke:
Et Crucifix skal disse Læber trykke.
Som eensomt Kilden rinder,
Skal Taaren stedse væde disse Kinder.

Men jeg har stridt og vundet!
Naturen død — jeg har min Himmel fundet.
Jeg krænkes ikke længer
I dette Støv, jeg ei til Glæden trænger;
Min Siæl, paa Troens Vinger,
Sig did, som Enoch, som Elias svinger.

Reen staaer jeg, fri for Lænker,
Og paa mit arme Fædreland kun tænker.
Skal Danemark Du lide?
Kun bære Sværdet i din egen Side? —
Skal Broderhader være
Din Gift, og evig i din Indvold giære?

O Naade fra det Høie!
Hør Pigens Suk, see Taaren i mit Øie.
Glad gaaer jeg selv tilgrunde,
Hvis Fædrelandets Haab jeg vinde kunde.
Skal vrede Frænder dele
Det Land, Naturen som et yndigt Hele

Foreente som en Moder,
Med Sund, med Fiord, med Belter og med Floder?

(Folder sine Hænder i høi Begeistring.)

O, see mit Hierte flamme!
Gud! Aabenbar mit Blik den Kongestamme,
Som christeligt og frederigt skal bære
Den danske Krone til dit Riges Ære,
Ei voldsomt sønderrives,
Men i en kiærlig Arvefølge trives!

(Hun støder med sin Fod mod Hornet.)

Hvad seer jeg her? Hvad blinker?
Et gyldent Horn mig blankt i Græsset vinker!

(Tager det op.)

Det Oldenborgske Horn, som var forsvundet?
Ha, det er atter fundet!
Det bringes Otto atter,
Til Afsked rækker ham det Abels Datter.

Otto kommer.

Sophia!

Sophia (høitideligt).

Hil Dig Otto, bolde Greve
Til Oldenborg! Frygt ei for Skovens Mø,
Hun rækker Hornet Dig, men uden List
Og uden Gaadetale, vil ei daare
Din Tørst med Tryllebrik. Mit Horn er tomt,
Men skiønne Lyd i blanke Hvælving boer,
Som raaber høit min Spaadom over Nord:
Hil Dig! Din Æt skal vorde Danerkonger!

Otto.

Sophia, Du er her — i denne Tilstand —
Med løse Lokker — i en Siælsforvirring —

Sophia.

Jeg fandt dit Alfehorn, og rækker det
Med hellig Spaadom. Troer Du, det er Vanvid?
Nei, jeg er ved min Samling. Jeg har fundet

En [illegible] : Husets Barmhjertighed.
Min Haab om Trøst paa denne Jord er død:
Min [illegible] er [illegible].
Som i de Dødes [illegible] er Himlen
Og [illegible] Du.
Jeg [illegible] i
Min [illegible] Hold
For mig paa denne Jord [illegible] mit Land:
Den [illegible] Nattens Magt,
At den i [illegible] Sandhed [illegible]
Mig [illegible]
Til [illegible] Fædrelandet:
Og [illegible] fra Oldenborg:
Og [illegible] mig bedrage
Men [illegible]

Otto.

Sophia, [illegible] Sjæls Veninde,
Hør Dig! — En Ridderværd har reddet Dig
Og bragt din Sjæl i farlig Forvirring.
En Usling [illegible] har og nedrig misbrugt
Din Uskyldighed; nu troer din Uskyld,
Din [illegible] fromme Christelighed,
At Du maa gaae tilgrunde. Men hvorfor?
Kan ikke Glæden smile Dig paa ny?
Kan Tabet ei erstattes?

Sophia.

Hvilket Tab?
Min Fæstemand en Skimand, Fader Morder,
Hans Broder myrdet, og min Broder Træl!
Kan, troer Du, slige Tab erstattes mig?

Otto.

Følg mig til Delmenhorst! En kjærlig Søster
Din Tilstand lindre vil, — en Ungdomsven!
Din Nød er græsselig; men Du kan reddes.
Erindrer Du, hvor tidt i Barndoms Dage
Jeg under Vegen her fortalte Dig

Bedriften om en Helt af mine Fædre?
Om Huno, som uskyldig blev fordømt
Af Keiseren, at stride mod en Løve?
Han var alt Gubbe, men han reiste dog
Til Goslar med sin Søn den unge Frits.
Da udbad Fredrik sig af Keiser Henrik,
At maatte stride for sin sølvgraa Fader.
Det blev ham tilladt. Med en Mand af Straa,
Hvis Bug var fyldt med Oxens lunkne Tarm,
Kiæk mødte Helten Dyret strax i Skranken;
Og medens Løven anfaldt Billedet,
Stak Fredrik Sværdet giennem glubske Hierte.
Ha, mindes Du, hvor tidt ved den Bedrift
Vi følte Styrken i det gamle Sprog:
Naar Nøden størkest er, er Hiælpen nærmest. —
Hvi vil Du da saa reent fortvivle?

Sophia.

Ven!
Jeg vilde stride tappert, hvis jeg havde
Som Frederik en god uskyldig Fader
At stride for. Farvel for evig, Otto!
Du seer mig aldrig mere. Klosteret
Mig skilte før fra Dig, det skiller atter.
Ei burde jeg forglemt min Ungdomsven!
Min Følelse forvirred mig. Som Fuglen
Udsluppen af det snevre Buur, jeg lod
Mig lokke, fangtes alt for taabeligt
I listiglumske Fuglejægers Næt.
Min Munterhed har knækket sine Vinger —
Jeg kan ei følge Dig. Du giemte tro
Dit Barndomsminde, jeg har svigtet mit. —
O græd ei, Otto! Nu jeg føler først,
Hvad Du i Livet kunde vorden mig.
Jeg seer dit ærlige, dit Øie stort
Med tunge Taarer fyldes. — Ja, jeg føler,
Du har mig kiær. Men glem mig heller aldrig!

Tænk paa den ulykkelige Sophie,
Naar Du om nogen Tid er lykkelig,
Og sender stille Suk i Klosterhaugen
Bedrøvet er Sophie. — Nu farvel!
Jeg svoer her en Eed, den kan ei brydes:
Jeg er Guds Brud: men Du er Himlen nær,
Og som en Engel skal jeg skue Dig.
Farvel min Ven! Ræk mig din Haand!

Otto.

Sophia —
Du gaaer min Sjæles Held — og skyer mig.

Sophia.

Gud signe Dig!

Otto.

O bliv!

Sophia.

Far evig vel!

(Hun gaaer.)

Otto.

Jeg tør ei følge hende. — O Sophia,
Nu er min Ungdom blot en Narcis,
Om Dagen farveløs og uden Duft;
I Mørket skal den aabne først sin Kalk,
Ved Himlen, til den blege Drømmerske,
Som smiler kun for Veemod og Erindring.

(Han gaaer.)

Klosterhallen.

Kong Eriks Liig staaer tildækket i Baggrunden paa Baaren. Over Lige hænger en Lampe, og paa Væggen, under Lampen, Billedet fra første Handling, med et grønt Forhang.

Edgar. En Munk.

Munken.

Hans Naade Hertug Abel kommer strax,
Han søger Eder, fromme Fader!

Esgar.

Veed han,

At Kongens Liig er fundet alt i Fiorden?

Munken.

End ei. Men han er vred, han spurgte barsk
Om Eders Hal. Der er han.

Esgar.

Gaa, min Søn!

(Munken gaaer.)

Abel kommer i heftig Bevægelse, og nærmer sig Forgrunden, uden at mærke Nogen.

Hent Bispen!

Esgar.

Han er her.

Abel
(hører ham ikke, hensunken i Tanker).

Jeg haaber atter!
Min Trøst og min Retfærdiggiørelse
Blev indelukt i denne skumle Hal. —
Ha, sælsomt! — Ja, det var Guds Finger, Strange!
Da netop jeg en Miil fra Klostret traf
Din Frænde Munken, som stadfæstet har
Ethvert dit Ord. See — her er Vinduet,
Derude Gaarden, hisset Munkens Kammer,
I Muren finder jeg det sorte Skrin,
Og her —

(Tager Nøglen frem.)

her har jeg Nøglen til min Gaade.

(Høit, uden at vende sig.)

Gaa, skynd Dig Munk! Hvi nøler Du? Afsted,
Hent Bispen!

Esgar (nærmere).

Han er her.

Abel (bliver ham vaer).

Nu — est Du der?
Hvi maaler Du mig med dit stolte Blik?

Hvi læser i dit Ansigt jeg Foragt,
Forfærdelse? Ha, tal, hvad vil Du mig?
Du har vel ogsaa Rygtet hørt, som gaaer
Om Danerkongen?

Esgar.

Hvilket?

Abel.

At han blev
I Nat paa Bergen myrdet hos sin Broder?

Esgar.

Det veed jeg.

Abel.

Og nu troer Du, jeg er skyldig;
Ei sandt? Thi hvor I Munke finde Noget
At troe, der er I glade; var Legenden
End nok saa usandsynlig, taabelig.

Esgar.

Min Hertug! Had og Ubarmhiertighed
Begaaes desværre tidt i denne Verden.

Abel.

Og troer Du, Abel sig nedlade kunde
Til Snigmord?

Esgar.

Ikke selv.

Abel.

Men ved en Anden?
Alt bedre! Du er overtydet om,
At jeg lod Erik dræbe?

Esgar.

Jeg har troet det;
Nu veed jeg det.

Abel.

Hvor læste Du din Vished?

Esgar.

Ulykkelige Broder, i dit Øie!

Abel.

Ei, ei! — Men stil Dig ei saa hellig an!
Viid, jeg er kommen efter Eders Rænker.
Ei sandt? Kong Erik giæsted mig som Ven
Saa broderligt, for at forliges med mig?

Esgar.

Med meer Uskyldighed fløi ingen Engel
Til Himmerige.

Abel.

Vi, og hør mig først!
Sæt, at kun Erik lumskelig var kommen,
For at udspeide mig i Vennelarve?
Sæt, at han havde samlet hemmeligt
En Skat til Fremtids Krige mod sin Broder,
Og skrevet Breve til sin Broders Fiender?
Ja, hvis nu denne Skat og disse Breve
Her giemtes i et gammelt Klosterskrin?
Hvad saa?

Esgar.

Hvo trøsted Dig, Ulykkelige!
Med sligt et usselt Eventyr?

Abel.

Bekiend!
Jeg veed det Alt. Tilstaa mig det! Jeg veed,
Du est uskyldig, Du har raadt derfra.
Men har ei Kongen skrevet hemmeligt
Hos Dig i Hallen her?

Esgar.

Og giemt sit Skrift
I dette Skrin? Hvi skal jeg nægte det?

Abel.

Hvad var det, Erik skrev?

Esgar.

Sit Testament.

Abel.

Sit Testament?

Munken.

See selv! — jeg frygter, jeg forfærder Eder

Med Ordet.

Esgar.

Ha — vil Synet skrække mindre?

Munken.

Et Liig — vi drog et Liig af Bølgerne.

Esgar.

Har en Ulykkelig af vore Brødre

Aflivet sig?

Munken.

Nei — han er myrdet grumt!

Esgar.

Hvo?

Munken.

Har I ikke Rygtet hørt?

Esgar.

Hvad, Rudolph?

Munken.

Om Kongen?

Esgar.

Erik?

Munken.

Danerkongens Mord —

Esgar.

Er Kongen dræbt?

Munken.

Hans blege Legem ligger

Med vaade Lokker strakt paa Dødningbaaren,

Indhyllet i den sorte Sørgedug.

Alt nærmer Skaren sig; man venter Eders

Befaling til at sætte Kongens Liig,

Med Siælemesser, her i Klosterhallen.

Esgar.

O Gud, min Erik! — Alle Helgene!

(Iler ud.)

Niels.

For Jesu Skyld, saa sig —

Munken.

En rædsom Daab!

Den onde Lauge Gudmundsøn har styrtet
Dankongen ud fra Vinduet i Slien.
En Fisker, som os kom til Hiælp paa Floden,
Har Alt fortalt os. Udentvivl er Mordet
Fuldført med Abels Villie. Han har mistet
Al Siælefred med Eriks Død. Man siger,
Han iler hid, for i vor Klosterdal
At finde Vidnesbyrd om Kongens Trædskhed;
En Pengesum, bestemt til Krig mod ham,
Og Breve, som Dankongen skrevet har
Til Abels værste Fiender. Der i Væggen
Staaer Skrinet. — Gud, hvor Ondskab gaaer i Svang
Dog steds i Verden! Og hvad nytter os
Vor Tilflugt til de stille Klostermure,
Naar Lasten selve der forfølger os?

Niels.

Man bringer Liget. Lad os møde det.
Og tage Deel i Sangen,. Broder Rudolph!
For denne gode Konges Salighed.
Han var en ærlig Mand, uskyldig myrdet.
Og Himlen vil forbarmes over ham,
Endskiøndt han blegned uden Sacrament.

(De gaae.)

Skov i Nærheden af Slesvig.

Sophia kommer i sorte Klæder, med flagrende Slør og Lokker, stærkt bevæget.

För Hiemmet jeg forlader,
Naturen, Kiærligheden og min Fader,
Maa jeg til Afsked træde

Bag disse Hækker trange,
Til disse Buegange,
Som slutted ind min Barndoms første Glæde.

Farvel, I muntre Bøge!
Nu skal jeg meer ei Eders Skygge søge,
Nu skiller Klostermuren
Sophia streng fra Livet og Naturen;
Hun gaaer ei meer i Haven,
Hun plukker kun det Græs, som staaer paa Graven.

Ei Perler og Koraller,
Kun Dødningbeen og hvide Hovedskaller
Skal denne Kiortel smykke;
Et Crucifix skal disse Læber trykke.
Som eensomt Kilden rinder,
Skal Taaren stedse væde disse Kinder.

Men jeg har stridt og vundet!
Naturen tabt — jeg har min Himmel fundet.
Jeg krympes ikke længer
I dette Støv, jeg ei til Glæden trænger;
Min Siæl, paa Troens Vinger,
Sig bid, som Enoch, som Elias svinger.

Reen staaer jeg, fri for Lænker,
Og paa mit arme Fædreland kun tænker.
Skal Danemark Du lide?
Kun bore Sværdet i din egen Side? —
Skal Broderhadet være
Din Gift, og evig i din Indvold giære?

O Naade fra det Høie!
Hør Pigens Suk, see Taaren i mit Øie.
Glad gaaer jeg selv tilgrunde,
Hvis Fædrelandets Haab jeg øine kunde.
Skal vrede Frænder dele
Det Land, Naturen som et yndigt Hele

Foreente som en Moder,
Med Sund, med Fiord, med Belter og med Floder?
(Folder sine Hænder i høi Begeistring.)
O, see mit Hierte flamme!
Gud! Aabenbar mit Blik den Kongestamme,
Som christeligt og frederigt skal bære
Den danske Krone til dit Riges Ære,
Ei voldsomt sønderrives,
Men i en kiærlig Arvefølge trives!
(Hun støder med sin Fod mod Hornet.)
Hvad seer jeg her? Hvad blinker?
Et gyldent Horn mig blankt i Græsset vinker!
(Tager det op.)
Det Oldenborgske Horn, som var forsvundet?
Ha, det er atter fundet!
Det bringes Otto atter,
Til Afsked rækker ham det Abels Datter.

Otto kommer.

Sophia!

Sophia (høitidelig).

Hil Dig Otto, bolde Greve
Til Oldenborg! Frygt ei for Skovens Mø,
Hun rækker Hornet Dig, men uden List
Og uden Gaadetale, vil ei daare
Din Tørst med Trylledrik. Mit Horn er tomt,
Men skiønne Lyd i blanke Hvælving boer,
Som raaber høit min Spaadom over Nord:
Hil Dig! Din Æt skal vorde Danerkonger!

Otto.

Sophia, Du er her — i denne Tilstand —
Med løse Lokker — i en Siælsforvirring —

Sophia.

Jeg fandt dit Alfehorn, og rækker det
Med hellig Spaadom. Troer Du, det er Vanvid?
Nei, jeg er ved min Samling. Jeg har fundet

En sikker Havn i Guds Barmhiertighed.
Mit Haab, min Fryd paa denne Jord er død;
Vær Agtelse da for den Døende,
Som i sit Dødens Dieblik er Himlen
Og skiulte Skiæbne mere nær end Du.
Jeg bad til Gud, hengav mig kiærligt i
Min Skabers Villie; bad om intet Held
For mig paa denne Jord, kun for mit Land;
Den Trøst nedraabte jeg fra Naadens Magt,
At den i Tidens Syndflod vilde sende
Mig Duen hid med Fredens Olieblad,
Til Tegn paa bedre Tid for Fædrelandet;
Da fandt jeg dette Horn fra Oldenborg;
Og ingen kolde Tvivl skal mig betage
Min sikkre Tillid til Forjættelsen.

Otto.

Sophia, vene Mø, min Siæls Veninde,
Fat Dig! — Et Nidingsværk har rystet Dig
Og bragt din Siæl i sygelig Forvirring.
En Usling daaret har og nedrig misbrugt
Din Uerfarenhed; nu troer din Uskyld,
Din altfor bløde skiønne Qvindlighed,
At Du maa gaae tilgrunde. Men hvorfor?
Kan ikke Glæden smile Dig paa ny?
Kan Tabet ei erstattes?

Sophia.

Hvilket Tab?
Min Fæstemand en Stimand, Fader Morder,
Hans Broder myrdet, og min Broder Træl!
Kan, troer Du, slige Tab erstattes mig?

Otto.

Følg mig til Delmenhorst! En kiærlig Søster
Din Tilstand lindre vil, — en Ungdomsven!
Din Nød er græsselig; men Du kan reddes.
Erindrer Du, hvor tidt i Barndoms Dage
Jeg under Bøgen her fortalte Dig

Bedriften om en Helt af mine Fædre?
Om Huno, som uskyldig blev fordømt
Af Keiseren, at stride mod en Løve?
Han var alt Gubbe, men han reiste dog
Til Goslar med sin Søn den unge Frits.
Da udbad Fredrik sig af Keiser Henrik,
At maatte stride for sin sølvgraa Fader.
Det blev ham tilladt. Med en Mand af Straa,
Hvis Bug var fyldt med Oxens lunkne Tarm,
Kiæk mødte Helten Dyret strax i Skranken;
Og medens Løven anfaldt Billedet,
Stak Fredrik Sværdet giennem glubske Hierte.
Ja, mindes Du, hvor tidt ved den Bedrift
Vi følte Styrken i det gamle Sprog:
Naar Nøden størkest er, er Hiælpen nærmest. —
Hvi vil Du da saa reent fortvivle?

Sophia.

Ven!

Jeg vilde stride tappert, hvis jeg havde
Som Frederik en god uskyldig Fader
At stride for. Farvel for evig, Otto!
Du seer mig aldrig mere. Klosteret
Mig skilte før fra Dig, det skiller atter.
Ei burde jeg forglemt min Ungdomsven!
Min Følelse forvirred mig. Som Fuglen
Udsluppen af det snevre Buur, jeg lod
Mig lokke, fangtes alt for taabeligt
I listiglumske Fuglejægers Næt.
Min Munterhed har knækket sine Vinger —
Jeg kan ei følge Dig. Du giemte tro
Dit Barndomsminde, jeg har svigtet mit. —
O græd ei, Otto! Nu jeg føler først,
Hvad Du i Livet kunde vorden mig.
Jeg seer dit ærlige, dit Øie stort
Med tunge Taarer fyldes. — Ja, jeg føler,
Du har mig kiær. Men glem mig heller aldrig!

Tænk paa den ulykfalige Sophia,
Naar Du om nogen Tid er lykkelig,
Og hendes lille Grav i Klosterhaugen
Bedækkes af Vieler. — Nu Farvel!
Jeg svoret har en Eed, den kan ei brydes:
Jeg er Guds Brud; men Du er Himlen kiær,
Og som en Engel skal jeg favne Dig.
Farvel min Ven! Ræk mig din Haand!

Otto.

Sophia —
Du spaaer min Stammes Held — og knuser mig.

Sophia.

Gud signe Dig!

Otto.

O bliv!

Sophia.

Far evig vel!
(Hun gaaer.)

Otto.

Jeg tør ei følge hende. — O Sophia,
Nu er min Ungdom blot en Natviol,
Om Dagen farveløs og uden Duft;
I Mørket skal den aabne først sin Kalk,
Mod Himlen, til den blege Drømmerske,
Som smiler kun for Veemod og Erindring.
(Han gaaer.)

Klosterhallen.

Kong Eriks Liig staaer tildækket i Baggrunden paa Baaren. Over Liget hænger en Lampe, og paa Væggen, under Lampen, Billedet fra første Handling, med et grønt Forhæng.

Esgar. En Munk.

Munken.

Hans Naade Hertug Abel kommer strax,
Han søger Eder, fromme Fader!

Esgar.

Veed han,

At Kongens Liig er fundet alt i Fiorden?

Munken.

End ei. Men han er vred, han spurgte barst

Om Eders Hal. Der er han.

Esgar.

Gaa, min Søn!

(Munken gaaer.)

Abel kommer i heftig Bevægelse, og nærmer sig Forgrunden, uden at mærke Nogen.

Hent Bispen!

Esgar.

Han er her.

Abel

(hører ham ikke, henfiunken i Tanker).

Jeg haaber atter!

Min Trøst og min Retfærdiggiørelse

Blev indelukt i denne skumle Hal. —

Ha, sælsomt! — Ja, det var Guds Finger, Strange!

Da netop jeg en Miil fra Klostret traf

Din Frænde Munken, som stadfæstet har

Ethvert dit Ord. See — her er Vinduet,

Derude Gaarden, hisset Munkens Kammer,

I Muren finder jeg det sorte Skrin,

Og her —

(Tager Nøglen frem.)

her har jeg Nøglen til min Gaade.

(Holt, uden at vende sig.)

Gaa, skynd Dig Munk! Hvi nøler Du? Afsted,

Hent Bispen!

Esgar (nærmere).

Han er her.

Abel (bliver ham vaer).

Nu — est Du der?

Hvi maaler Du mig med dit stolte Blik?

Hvi læser i dit Ansigt jeg Foragt,
Forfærdelse? Ha, tal, hvad vil Du mig?
Du har vel ogsaa Rygtet hørt, som gaaer
Om Danerkongen?

Esgar.

Hvilket?

Abel.

At han blev
I Nat paa Bergen myrdet hos sin Broder?

Esgar.

Det veed jeg.

Abel.

Og nu troer Du, jeg er skyldig;
Ei sandt? Thi hvor I Munke finde Noget
At troe, der er I glade; var Legenden
End nok saa usandsynlig, taabelig.

Esgar.

Min Hertug! Had og Ubarmhiertighed
Begaaes desværre tidt i denne Verden.

Abel.

Og troer Du, Abel sig nedlade kunde
Til Snigmord?

Esgar.

Ikke selv.

Abel.

Men ved en Anden?
Alt bedre! Du er overtydet om,
At jeg lod Erik dræbe?

Esgar.

Jeg har troet det;
Nu veed jeg det.

Abel.

Hvor læste Du din Vished?

Esgar.

Ulykkelige Broder, i dit Øie!

Abel.

Ei, ei! — Men stil Dig ei saa hellig an!
Viid, jeg er kommen efter Eders Rænker.
Ei sandt? Kong Erik giæsted mig som Ven
Saa broderligt, for at forliges med mig?

Esgar.

Med meer Uskyldighed fløi ingen Engel
Til Himmerige.

Abel.

Vi, og hør mig først!
Sæt, at kun Erik lumskelig var kommen,
For at udspeide mig i Vennelarve?
Sæt, at han havde samlet hemmeligt
En Skat til Fremtids Krige mod sin Broder,
Og skrevet Breve til sin Broders Fiender?
Ja, hvis nu denne Skat og disse Breve
Her giemtes i et gammelt Klosterskrin?
Hvad saa?

Esgar.

Hvo trøsted Dig, Ulykkelige!
Med sligt et usselt Eventyr?

Abel.

Bekiend!
Jeg veed det Alt. Tilstaa mig det! Jeg veed,
Du est uskyldig, Du har raadt derfra.
Men har ei Kongen skrevet hemmeligt
Hos Dig i Hallen her?

Esgar.

Og giemt sit Skrift
I dette Skrin? Hvi skal jeg nægte det?

Abel.

Hvad var det, Erik skrev?

Esgar.

Sit Testament.

Abel.

Sit Testament?

Esgar.

Han aned alt sin Død.
Jeg raadte ham indstændigt fra Besøget,
Fordi Du ikke var saa god som han;
Det hialp ei: Erik drømte: Du ham sveg;
Dog agted han ei Drømmen, troede Dig,
Skiøndt den var ærlig — og Du selv —

Abel.

Og jeg? —
Hvor har Du Testamentet? Skynd Dig Munk!

Esgar.

I Kisten hist han giemte Pergamentet,
Og medtog Nøglen.

Abel.

Af en Hændelse
Har Abel fundet den.

Esgar.

Vel, saa luk op!
Du est hans Broder, Dig tilkommer det
At eftersee hans efterladte Sager.

Abel (ved Skrinet).

Hvi skiælver jeg? Hvi er det Skrin saa tort?
Hvi hviner Nøglen? Var det mig maaskee
Meer tienligt, hvis den Laas blev evig lukt?

Esgar.

Ulykkelige!

Abel.

Ha — Du ynker mig?
(Aabner Skrinet.)
Det er fuldbragt! Saa tal, Orakel, tal,
Og siig min Skiæbne mig, — men kort og godt. —
En Bylt kun med en gammel Munkekaabe?
Et Pergament?

Esgar.

Læs Hertug, har Du Mod!

Abel (læser):

Danmark, min anden Moder!
Jeg ende vil din Harm;
Jeg iler til min Broder,
Forsones ved hans Barm;
I Klostret vil jeg træde,
Der skal jeg finde Trøst,
I Herrens Huus begræde,
Min egen Ungdomsbrøst.

Let kan et Uheld møde —
Tænk i dit Liv paa Død!
Dog om jeg skulde bløde,
Hvad agter jeg min Nød?
Sig hæver som en Lilie
Min Siæl til Salighed;
Og her min sidste Villie
Frivilligt lægges ned.

I, Undersaatter bolde!
Klærker og Riddersmænd!
I Ære vil I holde
Mit Ønske, hør Jer Ven!
Skiænk Abel Danmarks Rige!
Da i min Klosterstand
Min Bøn til Gud skal stige
For dig, mit Fædreland!

Jeg Thronen Ryggen vender,
Jeg lyder Hiertets Bud,
Og strækker mine Hænder
Til Naaden hos min Gud.
Hvad mig af Verden gaves,
Er her tilbage bragt. — —
Døer jeg, — vil jeg begraves
I denne Munkedragt! —

(Abel svimler, Bispen griber og understøtter ham.)

Abel (mat).

Tak, Gubbe! Tak! — Kom — før mig til din Løibænk —
Jeg blev lidt svimmel — det gaaer over strax.

(Stærkere).

Nei — lad mig stande — støtte mig til Sværdet!
Jeg vil ei sidde meer. — Han vil begraves
I Munkekappen, — var det ikke saa?

Esgar.

En bitter Anger sønderknuser Dig.

Abel.

Har Du Medlidenhed, Graahærdede?
O, Erik har den hist i Paradis.
Han veed, hvad jeg har handlet, veed min Straf.
Nu raaber jeg forgiæves; før min Tale
Var kraftig, Munk! Et Ord har dræbt en Ven.

Esgar.

Følg mig af Hallen, Hertug!

Abel.

Og hvorhen?
Mig tykkes her i Hallen er min Havn.

(Opdager Liget.)

See der! Der Een alt ankret har i Havnen.
Et Liig paa Dødningbaaren? Hvo er det?

Esgar.

Kom, kom! Her er ei godt for Dig at være.

Abel.

Mig tykkes just! Her vil jeg bygge Hytter
For Moses, mig, Elias — for min Broder.
Et Billed hænger over Liget, skiult
Af grønne Forhæng? Grønt er Haabets Farve,
Det passer ikke meer for mig — Bort Haab!

(Han river Forhænget tilside og opdager Billedet af Kain, som ihielslaaer sin Broder.)

Ha, Kain! — Rigtig!

(Skiælver tilbage fra Billedet og trækker Bispen hen i Forgrunden.)

Husker Du, min Fader!

Det Billed stod med skiønne Farver malt
I din latinske Bibel? Mindes Du
Den Aften, da vi sad paa dine Knæe,
Dankongen, jeg? — det var en Juleqvæld;
Ser Aar var han, hans Broder var kun fem;
Da kiendte vi saalidt endnu til Verden,
At slig en Brøde forekom os plat
Umulig og afskyelig.

(Støtter sig stærktskiælvende til ham.)

Man lærer
Dog meget, naar man bliver ældre, Bisp!

Esgar (bedende).

Følg mig af Hallen!

Abel.

Hvorfor skiuler Du
Mig dine Skatte? Skal ei Abel see
Sin Broders Liig? Troer Du maaskee, at jeg
Udholder ei hans Aasyn? — Det er muligt! —
Dog glæder det mig, I har fundet ham;
At ei han skal af Fiskene fortæres.

(Smeltet.)

Begrav ham christeligt! Han har fortient det.

(Efter en kort Taushed.)

Men jeg vil ikke see ham meer i Verden —
Med aabent Øie, — thi med lukte seer
Jeg ham bestandig, hvor jeg vender mig —

(Sønderknust.)

Og Martyrkronen om den blege Tinding
Ei trykker nær saa skarpt, som Kongekronen
Om Abels Isse. —

(Med rask Heftighed.)

Ha, nu vil jeg see ham!

Esgar.

O nei, o nei!

Abel.

Hvorfor?

(Tager Sørgedugen lidet tilside.)

Nu er det skeet. —
Der ligger han! — O Gud, hvor sort og blaa!
Ukiendelig! Qvalt af sin Broders Haand.

(Han styrter ned ved Baaren.)

Ha, Erik! Dyrt har jeg betalt din Krone! —
Sophia, — sort besløret, — Valdemar
I tunge Lænker, — svæver alt som Skygger
Omkring din Baare! — Ei det varer længe
Før Abel følger Dig! Hans korte Liv,
En evig Storm mod Skiæbnen, mod sig selv,
Vil vorde Straf, som Døden ender først.
Beed da til Gud om Naade for min Siæl!
At han for din Skyld i min sidste Stund
Nedsender mig Barmhiertighedens Engel!

